

glimpses of life and work

Dr. **K B KRISHNA**

డాక్టర్ కె బి కృష్ణ

జీవితము : రచనలు

glimpses of life and work
Dr. K B KRISHNA

డాక్టర్ కె బి కృష్ణ
జీవితము : రచనలు

Editorial Board

Edpuganti Nageswara Rao
C. Raghavachari
G. Koteswara Rao

C. Narasimha Rao
N. Anjaiah

Dr. K.B. KRISHNA
Birth Centenary Celebrations Committee Publication
Centre for Scientific Socialism
Acharya Nagarjuna University
Nagarjuna Nagar - 522 510

glimpses of life and work

Dr. K.B. KRISHNA

First Edition :

K.B. Krishna Birth Centenary Celebrations Committee, 2007

Title Design :

A. Giridhar

Copies available at :

Visalandhra Book House (all branches)

Prajasakti Book House (all branches)

D.T.P. & Printed at :

Sri Sri Printers

Vijayawada - 520 002

Cell : 9490634849

Price : Rs. 100/-

\$. 15

Dedicated to the Memory of
DARISI CHENCHIAIAH
KAMBHAMPATI SATYANARAYANA
 who were instrumental in bringing out the
 life and work of Dr. K.B.Krishna into limelight

విషయసూచిక
 Contents

ముందుమాట / Preface	5
డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ కార్యకలాపాల నివేదిక.	9
నివాళి	
1. డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ విజ్ఞప్తి.	17
2. దక్షిణ భారతదేశ విస్మృత మేధావి	కంభంపాటి సత్యనారాయణ 23
3. డా॥ కె.బి. కృష్ణ	దరిశి చెంచయ్య 38
4. డా॥ కె.బి. కృష్ణ	దరిశి చెంచయ్య 46
5. ఎ.కె.గోపాలన్ స్మృతిలో కె.బి.కృష్ణ	ఎ.కె. గోపాలన్ 52
6. గారపాటి సత్యన్నారాయణ స్మృతుల్లో	53
7. దుర్బా కృష్ణమూర్తి స్మృతుల్లో	54
8. ప్రతాప రామసుబ్బయ్య స్మృతుల్లో	55
9. ఎస్. ఆనందరావు స్మృతుల్లో	56
10. కె.బి.కృష్ణ : జీవితము - కృషి	వై.వి. కృష్ణారావు 57
11. ఆది బొద్దానికి అర్థమెత్తిన మార్క్సియ మేధావి డా. కృష్ణ	ఎ.బి.కె.ప్రసాద్ 62
12. భారతదేశంలో ప్రణాళికాబద్ధ ఆర్థికాభివృద్ధి : డా. కె.బి.కృష్ణ గడ్డం కోటేశ్వరరావు	70
13. డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి నివాళి	ఈశ్వుగంటి నాగేశ్వరరావు 76
14. సామ్రాజ్యవాదంపై విశ్లేషణ : వర్తమాన ప్రాధాన్యత	సి. నరసింహారావు 80
15. కె.బి.కృష్ణపై కంభంపాటి (సీనియర్) పరిశోధన	ఎన్. అంజయ్య 84
16. అమెరికాలో కె.బి.కృష్ణ - జాన్ రీడ్ క్లబ్ లో కృషి	ఈశ్వుగంటి నాగేశ్వరరావు 91

Tributes

1. Dr K.B.Krishna Birth Centenary Celebrations Committee Appeal	97
2. A Forgotten Intellectual of the South Kambhampati Satyanarayana	103
3. Dr. K.B. Krishna	Darisi Chenchaiiah 113
4. Dr. K.B.Krishna	Darisi Chenchaiiah 120
5. Dr. K.B.Krishna in the Memoir of A.K.Gopalan	A.K.Gopalan 124
6. Mail from 'Newyork'	E.S. Reddy 125
7. A Critique	S. Carlos 126

Views and Reviews on

"Studies in Hindu Materialism"

1. Foreword to Studies in Hindu Materialism	K.S.Murthy 133
2. A Scholar Forgotten and Ignored	Sunil Bhattacharya 136
3. అడవికాచిన వెన్నెల ఆంధ్రమేధావి జ్ఞాన సంపద	పి.ఎ. చౌదరి 142
4. A Brief Critique	S. Sanjiva Dev 147
5. హిందూ భౌతికవాద పరిశీలన	వై. రాధాకృష్ణమూర్తి 150

Self-portrait

1. K.B.Krishna's Letter dated 19th August 1921	163
2. K.B.Krishna's Letter dated Sep. 9, 1929.	164
3. K.B.Krishna's Letter dated 5th May 1930.	168
4. Letter to K.B.Krishna dated Jan. 8th 1933	172
5. Meeting of Writers Group Jan. 12, 1933	173
6. Letter to K.B.Krishna dated Feb, 24th 1933	174
7. Lecture Programme of K.B.Krishna under the auspices of John Reed Club May - June 1933	177
8. Development of My Interest in Philosophy (Charted out by Dr. K.B.Krishana)	179
9. My Work in Philosophy (Drawn by K.B.Krishna)	181
10. My Sorrows and My Mind.	182
11. నా వ్యధలూ, మనస్సు	183
12. A.P. State Archives Go. No. 830. Public general dated 12.3.1942	184
13. List of Dr. K.B.Krishna's Writings.	206

ముందుమాట

సమకాలీన సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక పరిణామాలను విశ్లేషించి, అంచనా వేయడానికి మార్క్సిస్టు పరిశీలనా విధానాన్ని అన్వయించిన వైతాళికులలో డా. కె.బి.కృష్ణ (1906-1948) ప్రముఖులు. పదునైన మేధస్సుతో, లండన్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్, హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయాలలోని విద్యతో లబ్ధిపొందిన కృష్ణ భారతదేశం, అంతర్జాతీయ పరిణామాల మీద విస్తృతంగా రాశారు. అలానే అన్ని సామాజిక శాస్త్రాలలో ప్రత్యేకించి ప్రాచీన భారత సంస్కృతి, బౌద్ధం లాంటి అంశాలమీద ఆయనకున్న వైవిధ్యభరిత పాండిత్యం అనేక వేల పేజీల రచనలగా రూపుదిద్దుకొంది. ఇతను మార్క్సిస్టు చింతనాపరులు. అనేక ప్రగతిశీల ఉద్యమాలలో మమేకమయ్యారు. బ్రిటిష్ వలస పాలకుల జైలు నిర్బంధకాలంలో అనేకమంది సహ ఖైదీలకు శిక్షణా తరగతులు నిర్వహించారు.

సోషలిస్టు లక్ష్యానికి, జాతీయ విముక్తి ఉద్యమాలకు ఆయన చేసిన సేవలను స్మరించుకొని తగురీతిలో నివాళి అర్పించేందుకు, ఎంపిక చేసిన రచనలను వర్తమాన తరానికి అందించేందుకు విస్తృత ప్రాతిపదికన శతజయంతి కమిటీ ఏర్పడింది.

బహు కారణాల వలన అనుచితంగా మరుగునపడిపోయిన గొప్ప మేధావి, దేశభక్తులు, అభినివేశం కలిగిన సామాజిక కార్యకర్త కీర్తిని పునఃప్రతిష్టించడంలో ప్రస్తుత సంపుటి వెలితిని కొంతమేరకు పూడ్చగలదని కమిటీ భావిస్తుంది.

కె.బి.కృష్ణకు అతని సమకాలికులు, వర్తమాన రచయితలు అందించిన నివాళే ప్రస్తుత గ్రంథం. అలానే కృష్ణ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు దీనిలో ఉన్నాయి. సంపుటంలో ఎంపిక చేసిన రచనలే చోటు చేసుకొన్నాయి. పరిస్థితిని పాఠకులు అర్థం చేసుకోగలరని మేం భావిస్తున్నాం. వేర్వేరు ప్రాంతాలలో జరిగిన శతజయంతి సభలకు ప్రజలు పెద్ద సంఖ్యలో హాజరయ్యారు. ఆలోచన రెకెత్తించే సెమినార్లు జరిగాయి. ఈ మేరకు ఒక సమగ్ర నివేదికను సంపుటిలో చేర్చాం.

ఈ సంపుటిలో చేర్చిన ఎంతో విలువైన సమాచారాన్ని అందించిన కె.బి.కృష్ణ సహ
 ఖైదీ, కీర్తిశేషులు కంభంపాటి సత్యనారాయణ సతీమణి మాణిక్యాంబగారికి, విజయవాడ,
 కృష్ణ సమీపబంధువైన కె. మాధవీలతగారికి, విజయవాడ, మా ధన్యవాదాలు. కృష్ణ
 రాతప్రతులు, అతనికి సంబంధించిన ఇతర సమాచారాన్ని అందుబాటులో ఉంచిన
 ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అభిలేఖాగార అధికారులకు, హైదరాబాద్, తమిళనాడు
 రాష్ట్రప్రభుత్వ అభిలేఖాగార అధికారులకు ధన్యవాదాలు. ద్రవిడ విశ్వవిద్యాలయ
 ప్రచురణలోని ఆచార్య కార్లోస్ వ్యాసాన్ని ఈ సంపుటంలో చేర్చడానికి అనుమతిచ్చిన
 విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు ఆచార్య జి. లక్ష్మీనారాయణ గారికి మా ధన్యవాదాలు. ఈ
 సంపుటిలో చేర్చిన కొంత సమాచారాన్ని మాకందించిన రావెల సోమయ్యగారికి, హైదరాబాద్,
 ప్రపుల్ల చంద్రగారికి, తెనాలి, ధన్యవాదాలు. ఈ సంపుటంలో చేర్చిన కొంత సమాచారాన్ని
 తెలుగు నుండి ఆంగ్లంలోనికి అనువాదం చేసిన ఆచార్య కె.సి. సూరిగారికి, ఆచార్య
 నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, సీనియర్ జర్నలిస్టు ఎం.కిషోర్గారికి, హైదరాబాద్,
 ధన్యవాదాలు.

సంపాదకవర్గం

ఈడ్చుగంటి నాగేశ్వరరావు

సి. నరసింహారావు

సి. రాఘవాచారి

ఎన్. అంజయ్య

జి. కోటేశ్వరరావు

PREFACE

Dr. K.B. Krishna (1906-1948) was the foremost among the pioneers in applying Marxist methodology to analyse and address the contemporary social, political and economic developments. Gifted with sharp intellect and benefitted by study at London school of Economics and Political Science and the Harvard University, USA, he wrote extensively on matters relating to India and international events. So much so that his varied scholarship in almost all branches of social sciences and in particular in Indology and Buddhism resulted amazingly in to a corpus of thousands of pages. He was a Marxist thinker and associated himself with the progressive movements as well as in conducting study classes for co-prisoners during the period of detention by the British colonial rulers.

As a fitting tribute a broad based centenary committee is formed to commemorate his services in the cause of socialism and national liberation movements and to bring out selected writings for the benefit of the present generation.

The committee hopes this will, to some extent, go a long way in filling the void in restoring the reputation of towering intellectual, a devout patriot and passionate social activist, which was eclipsed most undeserved and for a variety of reasons.

This present volume consists of tributes paid to K.B.Krishna by his contemporaries as well as present contributors and a correspondence of him. By the very nature it may be pointed out that the contributions are selective. And we hope readers will understand the situation. The centenary celebrations were marked by well attended meetings and thought provoking seminars at several places. A detailed report is incorporated.

We gratefully thank smt. K. Manikyamba, Vijayawada, w/o Kambhampati Satyanarayana, a jailmate of K.B.Krishna and K. Madhavilata, Vijayawada, a close relative of K.B.Krishna for helping by providing some valuable material published in this volume. We also thank

the authorities of A.P.State Archives, Hyderabad and Tamilnadu State Archives, Chennai, for providing us access to manuscripts and other materials relating to K.B.Krishna. We also thank the Vice-chancellor of Dravidian University, Kuppam, prof. G. Lakshminarayana for his kind permission to include an article of prof. Carlos from University Publication. Our sincere thanks are due to Ravela Somaiah, Hyderabad and Prafulla Chandra, Tenali, for sending some material to include in this volume. We are highly thankful to prof. K.C. Suri of Acharya Nagarjuna University and M. Kishore, a senior journalist, Hyderabad for rendering some materials from Telugu into English which are included in this volume.

EDITORIAL BOARD

Edpuganti Nageswara Rao

C. Narasimha Rao

C. Raghavachari

N. Anjaiah

G. Koteswara Rao

డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ

కార్యకలాపాల నివేదిక

సి. నరసింహారావు

ప్రముఖ మార్క్సిస్టు మేధావి, స్వాతంత్ర్య సమరయోధులైన డా॥ కాట్రగడ్డ బాలకృష్ణ శతజయంతి సంవత్సర మిది (1906-2006). శతజయంతిని పురస్కరించుకొని కె.బి.కృష్ణ చేసిన సిద్ధాంత కృషిని వెలుగులోనికి తేవాలన్న తలంపుతో రాష్ట్రంలోని విద్యావేత్తలు, న్యాయ ప్రవీణులు, రాజకీయ ప్రముఖులతో ఒక రాష్ట్రస్థాయి కమిటీ ఏర్పడింది. కమిటీ ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్రంలోని వివిధ నగరాలలో కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి సభలను జరపాలని, ఎంపిక చేసిన వారి సాహిత్యాన్ని కొన్ని సంపుటాలుగా ముద్రించాలని కమిటీ నిర్ణయించింది. అలానే వారి మీద శతజయంతి నివాళితో ఒక సంపుటాన్ని ప్రచురించాలని కూడా కమిటీ తీర్మానించుకొంది. ఇందుకు అవసరమైన ప్రణాళికను రూపొందించుకొనేందుకు డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ ప్రారంభ సమావేశం జూన్ 11, 2006 హైదరాబాద్‌లోని ప్రెస్ క్లబ్‌లో జరిగింది. ఈ సమావేశానికి సురవరం సుధాకర రెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. విశాలాంధ్ర సంపాదకులు ఈడ్చుగంటి నాగేశ్వరరావు ప్రధాన ప్రసంగం చేశారు. శతజయంతి నిర్వహణ అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పారు. ఇంకా ఈ సమావేశంలో ఎ.బి.కె. ప్రసాద్, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఉపాధ్యక్షురాలు డా॥ ఆవుల మంజులత, వై.వి.కృష్ణారావు, సి. రాఘవాచారి, ఆచార్య నరసింహారావు, రావెల సోమయ్య లాంటి ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు. శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీలోని ప్రముఖులందరూ సమావేశంలో పాల్గొని శతజయంతి కార్యక్రమ నిర్వహణకు అవసరమైన సూచనలు చేశారు. చివరిగా ప్రణాళికను ఖరారు చేశారు.

అయితే ఈ ప్రణాళిక రూపకల్పనకు అవసరమైన ముందస్తు పని జనవరి 2006 నుండే ప్రారంభమైంది. ఆ పని ఎలా ప్రారంభమైంది, ఎవరు ప్రారంభించారు, ఎందుకు ప్రారంభించారో చెప్పడం కొంత అనసరం.

కృష్ణ శతజయంతి సంవత్సరం సందర్భంగా ఆయన 'జీవితం-కృషి' మీద రెండు రోజులపాటు గోష్ఠిని నిర్వహించాలన్న తలంపుతో ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, గుంటూరులోని శాస్త్రీయ సామ్యవాద అధ్యయన కేంద్రం కృష్ణ సాహిత్యాన్ని సేకరించడం మొదలుపెట్టింది. 1986-1987లోనే శాస్త్రీయ సామ్యవాద అధ్యయన కేంద్రంలో జరిగిన పరిశోధనకు కొనసాగింపుగానే ఈ కార్యక్రమం మొదలైంది. ఒక ప్రక్క హైదరాబాద్‌లోని ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పురాతేజాగారంలోను, చెన్నయ్‌లోని తమిళనాడు రాష్ట్ర పురాతేజాగారంలోను ఉన్న కృష్ణ సాహిత్యాన్ని, జైలు జీవిత వివరాలను సేకరించింది. అలానే కృష్ణ బంధువులు, సమకాలికుల నుండి విజయవాడ, తెనాలి, గోవాడ, పాన్నూరు తదితర ప్రాంతాల నుండి కొంత మౌఖిక సమాచారాన్ని, లిఖితపూర్వక సమాచారాన్ని పోగేసాం. ఈ క్రమంలో కృష్ణ సాహిత్యాన్ని, జీవితాన్ని మదింపు చేసి చర్చించడమేకాక, ప్రచురించాలన్న తలంపు శాస్త్రీయ సామ్యవాద అధ్యయన కేంద్రానికి కలిగింది. ఇది చాల బృహత్తరమైన కార్యక్రమం. ఇందుకు పెద్ద మొత్తంలో నిధుల అవసరం. అలానే కృష్ణ రచనలను సేకరించి, సంకలనం చేయడానికి విస్తృత సహకారం కూడ అవసరం. అందుకు రాష్ట్రస్థాయిలో ఒక ప్రయత్నం అవసరమనిపించింది.

ఈ సమయంలోనే హైదరాబాద్‌లో ఉన్న నీలం రాజశేఖరరెడ్డి పరిశోధనా కేంద్రం కూడా డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతిని పురస్కరించుకొని ఒక సెమినార్ నిర్వహించాలని నిర్ణయించినట్టు తెలిసింది. ఆ కేంద్ర సహకారంతో కృష్ణ శతజయంతిని రాష్ట్ర వ్యాప్త కార్యక్రమంగా రూపొందించడానికి ప్రయత్నాలు మొదలయ్యాయి. ఇందుకు సురవరం సుధాకరరెడ్డి, సి. రాఘవాచారి చొరవ ఎంతగానో దోహదమైంది. శాస్త్రీయ సామ్యవాద అధ్యయన కేంద్రం, నీలం రాజశేఖరరెడ్డి పరిశోధనా కేంద్రాల సంయుక్త చొరవతో రాష్ట్రస్థాయి శతజయంతి ఉత్సవ నిర్వహణ కమిటీ ఏర్పడింది. దీని వెనుక మూడు నెలలపాటు జరిగిన కృషి ఇమిడి ఉంది. సురవరం సుధాకరరెడ్డి, విశాలాంధ్ర సంపాదకులు ఈడ్చుగంటి నాగేశ్వరరావు, విశాలాంధ్ర పూర్వ సంపాదకులు సి. రాఘవాచారి, ఆచార్య సి. నరసింహారావు, జి. కోటేశ్వరరావు, ఎన్. అంజయ్య, టి. లక్ష్మీనారాయణలతో కూడిన సన్నాహక కమిటీ ఈ కృషి చేసింది. ఫలితంగానే రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన విద్యారంగ ప్రముఖులతో, న్యాయకోవిదులతో, రాజకీయ రంగానికి చెందిన అనేకమంది ప్రముఖులతో విస్తృత ప్రాతిపదికన ఒక కమిటీ ఏర్పాటు, దాని ఆధ్వర్యంలో జరగవలసిన కార్యక్రమాల రూపకల్పన జరిగింది. విస్తృత ప్రాతిపదికన ఉన్న కమిటీ నిర్వహణ సౌలభ్యం కొరకు ఒక సారథ్య సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసుకొన్నాం. సురవరం సుధాకర రెడ్డి, ఈడ్చుగంటి

నాగేశ్వరరావు, సి. రాఘవాచారి, ఆచార్య సి. నరసింహారావు, జి. కోటేశ్వరరావు, ఎన్. అంజయ్య, వై. వెంకటేశ్వరరావు, టి. లక్ష్మీనారాయణలతో కూడిన సారధ్యసంఘం నేతృత్వంలో రాష్ట్రంలో కృష్ణ జన్మస్థలమైన గుంటూరు జిల్లాలోని ఇంటూరులో ప్రారంభించి, గుంటూరు, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, అనంతపురం, హైదరాబాద్, వరంగల్, తిరుపతి నగరాలలో శతజయంతి సభల నిర్వహణకు ప్రణాళికను రూపొందించారు. అలానే ఎంపిక చేసిన కృష్ణ సాహిత్యాన్ని ఐదు సంపుటాలుగా తీసుకు రావడానికి, అందుకు అవసరమైన ఆర్థిక వనరుల సేకరణకు దాతలను సంప్రదించి, వారి అంగీకారాన్ని తీసుకొన్నారు. వీటితో పాటు కృష్ణ శతజయంతి సందర్భంగా తెలుగు, ఆంగ్ల భాషలలో నివాళి సంపుటాన్ని తీసుకురావడానికి కావలసిన ఏర్పాటు చేసింది సారధ్య సంఘం.

డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి ప్రారంభసభ ఆయన స్వస్థలమైన గుంటూరులోని ఇంటూరు గ్రామంలో జరపాలన్నది కమిటీ నిర్ణయం. ఆ మేరకు ఇంటూరు గ్రామాన్ని మొత్తంగా మూడు దఫాలు సందర్శించాం. కె.బి.కృష్ణతో పరిచయం ఉన్న పెద్దలు, విద్యావంతులైన కాట్రగడ్డ గోపాల సత్యనారాయణ శతజయంతి సభ నిర్వహణను మనసారా అభినందించారు. గ్రామంలోని వర్తమాన తరానికి కె.బి.కృష్ణ, ఆయన కృషి తెలియదు. కాని శతజయంతి కమిటీ తన లక్ష్యాన్ని వివరించినదే తడవుగా రాజకీయ అభిప్రాయాలతో నిమిత్తం లేకుండా గ్రామ సర్పంచి వజ్రాల వెంకటరెడ్డి, గ్రామ ప్రముఖులు కాట్రగడ్డ భవానీశంకర్, తుమ్మల సుధీర్ తదితరులు శతజయంతి సభ నిర్వహణను తమ భుజస్కుందాల మీద తీసుకొన్నారు. ఆగస్టు 31, 2006న జరుగనున్న సభకు కావలసిన ఏర్పాట్లను పకడ్బందీగా చేశారు. సభ గొప్ప స్ఫూర్తితో జరిగింది. పూరంతా పండుగ వాతావరణం నెలకొంది. సభకు పెక్కుమంది మేధావులు, వివిధ రాజకీయ పార్టీల నాయకులు, కార్యకర్తలు పెద్ద యెత్తున హాజరయ్యారు. ఆచార్య కాట్రగడ్డ శివరామకృష్ణ ప్రసాద్ అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో సురవరం సుధాకరరెడ్డి, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షురాలు డాక్టర్ ఆవుల మంజులత, తెనాలి పార్లమెంటు సభ్యులు వల్లభనేని బాలశేరి, రాజ్యసభ మాజీ సభ్యులు యడ్లపాటి వెంకట్రావు, సి. రాఘవాచారి, మాజీ మంత్రి ఆలపాటి రాజేంద్రప్రసాద్, రాష్ట్ర గ్రంథాలయ సంస్థ అధ్యక్షులు కూచిపూడి సాంబశివరావు, ఆచార్య సి. నరసింహారావు, కాట్రగడ్డ లక్ష్మీనరసింహారావు, జి.వి. కృష్ణారావు, డి. రమాదేవి, ముప్పాళ్ళ నాగేశ్వరరావు తదితరులు కృష్ణ బహుముఖ కృషిని గురించి ప్రసంగించారు. ఎన్. అంజయ్య స్వాగతోపన్యాసంతో ప్రారంభమైన సభ జి. కోటేశ్వరరావు వందన సమర్పణతో ముగిసింది.

డా॥ కె.బి.కృష్ణ విశిష్టతను, కృషిని వక్తలందరూ ఘనంగా శ్లాఘించారు. ఇంటూరు గ్రామంలో కాట్రగడ్డ వారి జిల్లా పరిషత్ పాఠశాల భవనాన్ని కె.బి. కృష్ణ పేరుతో పునర్నిర్మించడానికి అవసరమైన నిధులు అందచేస్తామని తెనాలి పార్లమెంటు సభ్యులు వి. బాలశౌరి, రాష్ట్ర గ్రంథాలయ సంస్థ అధ్యక్షులు కూచిపూడి సాంబశివరావు వాగ్దానం చేశారు.

సెప్టెంబర్ 3, 2006న గుంటూరులోని వేములపల్లి శ్రీకృష్ణ సభామందిరంలో జరిగిన శతజయంతి సభకు డా॥ కె. రాజారామమోహనరావు అధ్యక్షత వహించారు. రాష్ట్రం నలుమూలల నుండి వచ్చిన అనేకమంది ప్రముఖ వామపక్ష ఉద్యమ నాయకులు ఈ సభలో పాల్గొన్నారు. ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు ఆచార్య వి. బాలమోహనదాస్ ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని ప్రసంగించిన ఈ సభలో సురవరం సుధాకరరెడ్డి, బి.వి. రాఘవులు, డా॥ కె. నారాయణ, సి. రాఘవాచారి, ఆచార్య సి. నరసింహారావు, కాట్రగడ్డ లక్ష్మీనరసింహారావు, ముప్పాళ్ళ నాగేశ్వరరావు, డి. రమాదేవి తదితరులు వక్తలుగా పాల్గొన్నారు. కృష్ణ బహుముఖ సాహితీ వ్యక్తిత్వాన్ని భిన్న కోణాల నుండి విశ్లేషించారు. ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయంలోని శాస్త్రీయ సామ్యవాద అధ్యయన కేంద్రం, ఆచార్య కొత్త సచ్చిదానందమూర్తి సెంటర్ ఫర్ స్టడీస్ ఇన్ ఆఫ్రో, ఏసియన్ ఫిలాసఫీస్ తరపున కృష్ణ రచనలలో కొన్నింటిని వెలుగులోనికి అనువదించి ప్రచురిస్తామని ఆచార్య వి. బాలమోహన్దాస్ ప్రకటించారు. ఎన్. అంజయ్య స్వాగతంతో ప్రారంభమైన సభ అతని వందన సమర్పణతో ముగిసింది.

సెప్టెంబర్ 9, 2006న విజయవాడలోని హనుమంతరాయ గ్రంథాలయంలో శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ, సోషల్ సైన్సెస్ ట్రస్ట్, విజయవాడ సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో కృష్ణ శతజయంతి సభ జరిగింది. చలసాని రాధాకృష్ణ దాస్ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సభలో విశాలాంధ్ర సంపాదకులు ఈడ్చుగంటి నాగేశ్వరరావు ప్రధాన ప్రసంగం చేశారు. అమెరికాలో కె.బి.కృష్ణ చేసిన సైద్ధాంతిక కృషి గల ప్రాధాన్యతను నొక్కిచెప్పారు. ఎన్. అంజయ్య స్వాగతంతో ప్రారంభమైన ఈ సభలో ఆచార్య సి. నరసింహారావు, ప్రజాసాహితీ ప్రధాన సంపాదకులు కొత్తపల్లి రవిబాబు, సి.పి.ఐ(ఎం) జిల్లా కార్యదర్శి వి. ఉమామహేశ్వరరావు, జి. కోటేశ్వరరావు తదితరులు ప్రసంగించారు. సి.పి.ఐ. విజయవాడ నగర కార్యదర్శి పల్లా సూర్యారావు వేదిక నలంకరించారు.

సెప్టెంబర్ 18, 2006న విశాఖపట్నం లోని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలో జరిగిన శతజయంతి సభకు ఆచార్య హరినారాయణ అధ్యక్షత వహించగా ప్రముఖ రాజనీతి

పండితులు ఆచార్య కె. వెంకటేశ్వర్లు ప్రధాన ప్రసంగం చేశారు. ఆచార్య సి. నరసింహారావు, ఆచార్య కె. రవి, చలసాని ప్రసాద్, సి.పి.ఐ నాయకులు మానం ఆంజనేయులు, సి.పి.ఐ(ఎం) జిల్లా కార్యదర్శి నరసింహారావు, యం.సి.పి.ఐ నాయకులు లాజరస్ తదితరులు ఈ సభలో పాల్గొని కృష్ణ బహుముఖ కృషిని వివరించారు. సి.హెచ్. రాఘవేంద్రరావు వందన సమర్పణతో ముగిసిన ఈ సభ నిర్వహణకు కావలసిన ఏర్పాట్లను విశాఖజిల్లా సి.పి.ఐ. కార్యదర్శి సత్యనారాయణమూర్తి పర్యవేక్షించారు.

శతజయంతి సభల నిర్వహణలో భాగంగా డా॥ కె.బి.కృష్ణ జీవితం, కృషి పైన హైదరాబాద్‌లోని సీలం రాజశేఖరరెడ్డి పరిశోధన కేంద్రం సెప్టెంబర్ 10, 2006 ఒక గోష్టి నిర్వహించింది. పరిశోధనా కేంద్రం సంచాలకులు సి. రాఘవాచారి అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ గోష్టిలో డా॥ వై. రాధాకృష్ణ మూర్తి, వై.వి. కృష్ణారావు, ఆచార్య అట్లూరి మురళి పాల్గొని కె.బి.కృష్ణ సాగించిన బహుముఖ సైద్ధాంతిక కృషి వివిధ పరిశోధనా పత్రాలు సమర్పించారు. అనంతరం జరిగిన చర్చలో ఆచార్య జి. హరగోపాల్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

సెప్టెంబర్ 24, 2006న హైదరాబాద్‌లోని సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో జరిగిన సభకు శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ అధ్యక్షులు సురవరం సుధాకరరెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. విశాలాంధ్ర సంపాదకులు ఈడ్పుగంటి నాగేశ్వరరావు మాట్లాడుతూ ఆంధ్రలో కె.బి.కృష్ణను తొలి మార్క్సిస్టు, లెనినిస్టుగా పేర్కొన్నారు. ఇంకా ఈ సభలో ఎ.బి.కె. ప్రసాద్, డా॥ వై. రాధాకృష్ణమూర్తి, ఆచార్య శాంతాసిన్హా, ఆచార్య కె.యస్. చలం, రావెల సోమయ్య తదితరులు కె.బి.కృష్ణ సైద్ధాంతిక కృషిని వివిధ పార్వాల నుండి విశ్లేషించారు.

ఈ సభలో శతజయంతి ఉత్సవకమిటీ నిర్ణయం మేరకు ముద్రితమైన రెండు సంపుటాల రచనలలో మొదటి సంపుటాన్ని ఆచార్య కె.శివరామకృష్ణ ప్రసాద్ ఆవిష్కరించారు. రెండవ సంపుటాన్ని తెలుగు విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు డాక్టర్ ఆవుల మంజులత ఆవిష్కరించారు. అలానే కుప్పంలోని ద్రవిడ విశ్వవిద్యాలయం ప్రచురించిన కె.బి.కృష్ణ రచనను యూనియన్ వల్లిక్ నర్సీస్ కమీషన్ సభ్యులు ఆచార్య కె.యస్. చలం ఆవిష్కరించారు. మొదటి సంపుటం ముద్రణకు సహాయం చేసిన కాట్రగడ్డ లక్ష్మీనరసింహారావును, ఆ సంపుటాన్ని ఉచితంగా ముద్రించి ఇచ్చిన శ్రీ లక్ష్మి ప్రెస్ అధినేత కాట్రగడ్డ బ్రహ్మయ్యను, రెండవ సంపుటానికి సహాయం అందించిన ఆచార్య కె. శివరామకృష్ణ ప్రసాద్‌ను, మూడవ సంపుటాన్ని ముద్రించటానికి అంగీకరించిన కళాజ్యోతి ప్రాసెస్ లిమిటెడ్ అధినేత ఆలపాటి బాపన్న తరపున మిసిమి సంపాదకులు అన్నవరెడ్డి వెంకటేశ్వరరెడ్డిని, నాల్గవ సంపుట ముద్రణకు సహకార మందించిన కావూరి

కుటుంబరావులను శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ తరపున ఈ సభలో సన్మానించారు.

గూగుల్ ఇండియా నిర్వహణలో ఒకరైన కాట్రగడ్డ లోకేష్ కుమార్ కృష్ణ రచనలను ఇంటర్నెట్ ద్వారా పాఠకలోకానికి అందుబాటులోనికి తేవాలన్న తన సంకల్పాన్ని ఈ సభలో ప్రకటించారు. ఎన్. అంజయ్య స్వాగతంతో ప్రారంభమైన ఈ సభను జయప్రదంగా నిర్వహించేందుకు వి. రామనరసింహారావు, విజయలక్ష్మి, సత్యం చేసిన కృషి శ్లాఘనీయం. టి. లక్ష్మీనారాయణ వందన సమర్పణతో సభ ముగిసింది.

అక్టోబర్ 1, 2006న అనంతపురంలో జరిగిన కృష్ణ శతజయంతిలో ముఖ్య అతిథిగా శ్రీ కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయం ఉపాధ్యక్షులు ఆచార్య ఏ. రామారావు పాల్గొన్నారు. ప్రముఖ కథారచయిత సింగమనేని నారాయణ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సభలో సి. రాఘవాచారి, ఎన్. అంజయ్యలతో పాటు, అనంతపురం జిల్లా సి.పి.ఐ. కార్యదర్శి రమణ కూడా ప్రసంగించారు.

శతజయంతి కమిటీ నిర్ణయానుసారం కె.బి.కృష్ణ ఇతర రచనలను మరో మూడు భాగాలుగా ముద్రించడానికి ప్రయత్నాలు ముమ్మరంగా సాగుతున్నాయి. 2007 జనవరి మాసంతానికి వీటిని వెలువరించగలమని ఆశిస్తున్నాం.

డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి సందర్భంగా ఆయన ముద్రిత, అముద్రిత రచనలు వెలుగులోనికి తేవడానికి ధన సహాయాన్ని, ముద్రణా సహాయాన్ని అందించిన ప్రముఖులు కాట్రగడ్డ లక్ష్మీనరసింహారావు, కాట్రగడ్డ బ్రహ్మయ్య, ఆచార్య కె. శివరామకృష్ణ ప్రసాద్, ఆలపాటి బాపన్న, కావూరి కుటుంబరావులకు వందనాలు. అలానే నాల్గవ, ఐదవ సంపుటల ముద్రణకు అవసరమైన సహాయమందించడానికి అంగీకరించిన ప్రగతి ఆర్ట్ ప్రింటర్స్, హైదరాబాద్ అధినేత పరుచూరి హనుమంతరావుకు, నూ సి.పి.సి. గుంటూరు, అధినేత గడ్డిపాటి కోటేశ్వరరావు, కాట్రగడ్డ శేషగిరిరావు, చెన్నయ్ లకు శతజయంతి కమిటీ తరపున ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాం.

శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ చేపట్టిన కార్యక్రమాలను హర్షిస్తూ అన్ని విధాల ప్రత్యక్ష, పరోక్ష సహాయాన్ని అందించిన వ్రతి ఒక్కరికి ఈ సందర్భంగా హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలుపుతున్నాం.

ನಿವಾಳಿ

1

డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ

విజ్ఞప్తి

సుప్రసిద్ధ మార్క్సిస్టు మేధావి డా॥ కె.బి.కృష్ణ (కాట్రగడ్డ బాలకృష్ణ) 1906 సెప్టెంబరు 25న గుంటూరు జిల్లాలోని ఇంటూరు గ్రామంలో జన్మించారు. హైస్కూల్ విద్యను బాపట్లలోని బోర్డు స్కూల్లో పూర్తిచేసుకొన్నారు. మద్రాసు నగరంలోని వెస్టీ కళాశాలలో చదువు అనంతరం, 1921లో లండన్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్ అండ్ పాలిటిక్స్ సైన్స్లో మూడు సంవత్సరాలు విద్యనభ్యసించారు. అనూహ్యమైన ప్రతికూల ఆర్థిక కారణాలవలన అక్కడ విద్య ఆగిపోయింది. కాని అనియతంగా లండన్ మ్యూజియంలో కృష్ణ తన పరిశోధనా పాటవాన్ని కొనసాగించారు. ఈ క్రమంలోనే ఆయన మార్క్సిస్టు సాహిత్యంతో పాటు బెట్రాండ్ రస్సెల్, జాన్ డ్యూవే, వెల్స్ లాంటివారి రచనలను అవసరించుకొన్నారు. అలానే ప్రాకృతిక తాత్వికులైన డార్విన్, థాంసన్, హబ్‌హాస్, వాలస్ లాంటివారి సాహిత్యాన్ని లోతుగా మదించారు. భారతీయ తత్వశాస్త్రాన్ని, ప్రత్యేకించి బౌద్ధ, జైన సాహిత్యాన్ని విస్తృతంగా అధ్యయనం చేశారు.

తన నియత విద్యను కొనసాగించేందుకు 1929 సెప్టెంబరు మాసంలో అమెరికాలోని హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలో చేరారు. ఉద్యోగం చేసుకుంటూ చదువు కొనసాగించి ఎం.ఎ., పి.హెచ్.డి. పట్టాలను పొందారు. 1939 ఆగస్టు 2న భారతదేశానికి తిరిగి రాబోయే ముందు లండన్‌లో ఆగి తన పిహెచ్.డి. సిద్ధాంత వ్యాసానికి అవసరమైన మార్పులు, చేర్పులు చేశారు. దానిని 'ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ మైనారిటీస్, ఆర్ కమ్యూనిటీ రిప్రజెంటేషన్ ఇన్ ఇండియా' పేరుతో 1939లో జార్జి ఎల్లెన్ అండ్ అన్‌విన్ ప్రచురణ సంస్థ ద్వారా ప్రచురించారు.

పద్దెనిమిది సంవత్సరాల విరామంతో భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చిన కృష్ణ స్వాతంత్ర్య సమరంలోకి ఉరికారు. ప్రత్యేకించి స్వాతంత్ర్యం కొరకు ఉద్వేగపడిన ఉద్యమించిన విద్యార్థులలోకాన్ని చైతన్యవంతం చేసేందుకు వివిధ విద్యార్థి సభల్లో, ప్రత్యేకించి మద్రాసు,

గుంటూరు సభల్లో పాల్గొన్నారు. అప్పుడే ప్రారంభమైన రెండవ ప్రపంచయుద్ధం, దాని పర్యవసానాలను విద్యార్థి లోకం ముందు విశ్లేషించారు. విద్యార్థి సభలలో పాల్గొని, ఉద్రేకపూరిత ప్రసంగాలు చేసి, వారిని రెచ్చగొట్టాడన్న నెపంతో కృష్ణును 1941 మార్చి 2న అరెస్టు చేసి వెల్లూరు జైలులో నిర్బంధించారు. ఇక్కడ అక్టోబరు 8, 1941 వరకు ఉన్న కృష్ణును తదనంతరం మద్రాసు జైలుకు మార్చారు. మే 12, 1942 తరువాత కొంత కాలం కోయంబత్తూరు జైలుకు తరలించారు. జూన్ 24, 1942న జైలు నుండి విడుదల చేశారు. జైలులో ఉండగా కృష్ణ ఒక ప్రక్క తన రచనా వ్యాసంగాన్ని కొనసాగించారు. మరోప్రక్క సహ ఖైదీలకు వర్తమాన రాజకీయ అంశాలమీద శిక్షణా తరగతులు నిర్వహించారు. మార్క్స్ రాసిన 'పెట్టుబడి' గ్రంథాన్ని సులువుగా అధ్యయనం చేయడానికి అవసరమైన మెళకువలను వారికందించారు. 1941 జూన్ 21న సోవియట్ యూనియన్ మీద హిట్లర్ దాడి చేయడంతో రెండవ ప్రపంచయుద్ధ స్వభావంలో వచ్చిన గుణాత్మక మార్పును విశ్లేషిస్తూ దాదాపు 300 వందల పేజీల థీసిస్‌ను కృష్ణ జైలులో రూపొందించారు.

జైలు నిర్బంధానికి ముందు వివిధ విశ్వవిద్యాలయాలలో ఉద్యోగానికి చేసిన ఏ ప్రయత్నాలూ ఫలించలేదు. విడుదలైనంతరం చేసిన ప్రయత్నాలు అరకొరగా ప్రతిఫలించినా, వివిధ కారణాల వలన వాటిలో కృష్ణ ఎక్కువ కాలం కొనసాగలేదు. అతని విద్యార్హత, సునిశిత మేధోశక్తి, కుశాగ్రబుద్ధికి తగ్గ పనేదీ కృష్ణకు దొరకలేదు. దొరకలేదనడం కంటే, అతని శక్తి సామర్థ్యాలను వినియోగించుకోవడంలోని సంస్థాగత వైఫల్యాలకు ఇది దర్పణం పడుతుంది. ఇంకా చెప్పాలంటే, బ్రిటిష్ వలసవాద ప్రభుత్వపు కక్ష సాధింపు చర్య ఇందుకు ప్రబల కారణమన్నది యదార్థం.

1940లో వివాహంతో వచ్చిన కుటుంబ సమస్యలు, అప్పటికే తీవ్రంగా వేధిస్తున్న ఆర్థిక వత్తిడులు, మధ్యలో జైలు నిర్బంధం, ఉద్యోగ వేటలోను, దొరికిన ఉద్యోగాల నిర్వహణలోని ఇబ్బందులు, సహకరించని మానసిక, శారీరక ఆరోగ్య స్థితి, కూతురి ఆకస్మిక మరణం లాంటి అత్యంత ప్రతికూల పరిస్థితులలో సహితం కృష్ణ తన అధ్యయనాన్ని, పరిశోధనను విడనాడలేదు. దానిని బహుముఖంగా కొనసాగించారు. పదుల సంఖ్యలో వైవిధ్యభరితమైన అంశాలమీద రచనలు చేసి, 42 ఏళ్ళ ప్రాయంలోనే 1948 డిసెంబరు 18న కృష్ణ మరణించారు.

నిర్మోహమాటం, నిరాడంబరత, మృదు స్వభావం, ప్రాపంచిక అనాసక్తత, అంతర్ముఖత్వం కలగావులగంగా రూపుదిద్దుకొన్నది కృష్ణ మూర్తిమత్వం.

కఠోరమైన శ్రమ తన లక్ష్యంగా చెప్పుకొన్న కృష్ణ రచనా వ్యాసంగం హార్వర్డ్

విశ్వవిద్యాలయంలో ఉండగా, అంటే 1929-1938 సంవత్సరాల మధ్య ఎక్కువగా సాగింది. భారతదేశం తిరిగి వచ్చిన తరువాత కూడా తన రచనా వ్యాసాంగాన్ని కొనసాగించారు. ఫలితమే ఆయన ఈ క్రింది రచనలు : పాలిటికల్ అండ్ సోషల్ థాట్ ఆఫ్ ది బుద్దిస్టు రైటర్స్, (ఏ స్టడీ ఆఫ్ మూవ్మెంట్ ఆఫ్ ప్రాటెస్ట్ ఎగనెస్ట్ కాస్ట్ సిస్టమ్ ఫ్రం సెకండ్ సెంచరీ ఎ.డి.టు సెవెన్ సెంచరీ ఎ.డి), స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటీరియలిజం, థీరిస్ ఆఫ్ కింగ్షిప్ ఇన్ ఎన్నియంట్ ఇండియా, పాలిటికల్ ఫిలాసఫీ ఆఫ్ ద్రవిడియన్ లిటరేచర్, ది ప్రాబ్లమ్స్ ఆఫ్ మైనారిటీస్, ఆర్ కమ్యూనల్ రిప్రజెంటేషన్ ఇన్ ఇండియా, రెగ్యులేషన్ ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ లేబర్ స్టాండర్డ్స్, ఇండియా అండ్ లీగ్ ఆఫ్ నేషన్స్, ది నేషనల్ క్వశ్చన్ ఇన్ ఇండియా, స్టడీస్ ఇన్ ఇంపీరియలిజం, సెకండ్ వరల్డ్ వార్ అండ్ ఇండస్ట్రియలైజేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, స్టూడెంట్స్ అండ్ పాలిటిక్స్ లాంటివి కృష్ణ చేసిన ప్రధాన రచనలు. వీటితోపాటు ది పారిస్ కమ్యూన్, ది కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టో, సోషలిజం : ఉటోపియన్ అండ్ సైంటిఫిక్, ది త్రి రష్యన్ రివల్యూషన్, ది ఇంటర్నేషనల్, డిడ్రో లాంటి అనేకమైన అతని ఇతర రచనలు కూడ పేర్కొనదగినవి.

“నా విచారాలనేకం. వాటిని వర్ణించటం గెభేకే సాధ్యమన్న” కృష్ణ సమాజంతోడి సంబంధాలలో వీటిని దరిచేరనియ్యలేదు. “దరి చేరనీయకపోవడమే కాదు, అవే తనను జయించలేకపోయాయని” ఆత్మ సంతృప్తితో వెల్లడించారు. “అదే తన సంపదని, దానిని ప్రాణపదంగా కాపాడుకుంటూ వచ్చానని” చెప్పిన కృష్ణ విద్యా, రాజకీయ జీవితంలో రుజువైనతో, రాగద్వేషాలకతీతంగా, వస్తుగతంగా తన పరిశోధనాకృషిని కొనసాగించారు.

1929 నాటికి కృష్ణ మార్క్సిజాన్ని తన ప్రాపంచిక దృక్పథంగా చేసుకొన్నారు. ఈ వెలుగులోనే ఆయన భారతదేశ చరిత్ర, తాత్విక సాంప్రదాయాన్ని విశ్లేషించ పూనుకున్నారు. ఈ అధ్యయన ఫలితమే ఆయన 1932లో రాసిన “స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటీరియలిజం” అన్న గ్రంథం. అలానే భారతదేశంలో కుల సమస్యకున్న ప్రత్యేకతను గుర్తించి, వర్గ పరిశీలనతో దానిని మిళితంచేయడం ద్వారా ఈ సమస్య పరిష్కారానికి బాటవేసిన విశిష్ట విశ్లేషకులు కృష్ణ. ఈ విశ్లేషణ ఫలితమే ఆయన రాసిన “పాలిటికల్ అండ్ సోషల్ థాట్ ఆఫ్ ది బుద్దిస్టు రైటర్స్” (1930).

42 ఏళ్ళ వయస్సుకే ఇంతటి తాత్విక, రాజకీయ సిద్ధాంత కృషి చేసిన కృష్ణ అతని రచనలు బయటి ప్రపంచానికి అంతగా తెలియవు. ఇందుకు ఒక కారణం, ఆయన రచనలలో అముద్రితాలే ఎక్కువ. ఆయన ముద్రిత రచనలలో రెండింటిని విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం 1960లో ముద్రించింది. మరొక రచనను 1994లో మిళిందప్రచురణ

సంస్థ వెలుగులోనికి తెచ్చింది. ఇవి కాకుండా కృష్ణ మేధాసంపత్తిని గురించి ఆయన సమకాలికులు, జైలులోని సహచరులు తమ గ్రంథాలలో ప్రస్తావించారు. పద్దెనిమిది సంవత్సరాల యెడబాటు తరువాత భారతదేశానికి వచ్చిన కృష్ణకున్న సాధారణ, రాజకీయ సంబంధాలు బహు తక్కువ. దీనితోపాటు కృష్ణకు అధ్యయనం, రచనా వ్యాసంగమే మొదటి, చివరి ధ్యేయం కావడంతో అతని ప్రతిభాపాటవాలు పలువురికి తెలిసే అవకాశం లేకుండా పోయింది. ఫలితంగా కృష్ణ సాగించిన తాత్విక, సైద్ధాంతిక కృషి మరుగున పడిపోయింది.

ఇది కృష్ణ శతజయంతి సంవత్సరం. సెప్టెంబరు 25, 2006లో ముగుస్తుంది. భారతదేశ చరిత్ర, తాత్విక సాంప్రదాయానికి మార్క్సిస్టు పరిశీలనా పద్ధతిని అన్వయించి పరిశోధన చేసిన ఆద్యులలో కృష్ణ ఒకరు. ఆయన చేసిన సైద్ధాంతిక అనుదానాన్ని మూల్యంకనం చేసుకొని, ఆ వారసత్వాన్ని భవిష్యత్ తరాలకు అందించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. అందుకు ఎంపిక చేసిన కృష్ణ ముద్రిత, అముద్రిత రచనలను ప్రచురణకు చేపట్టాలన్నది శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ ఆకాంక్ష. అలానే రాష్ట్రంలోని పలు ముఖ్య కేంద్రాలలో కృష్ణ శతజయంతి సభలను జరపాలన్నది కూడా కమిటీ అభిలాష. వీటితోపాటు కృష్ణ మీద ఒక సావనీర్‌ను తీసుకురావాలన్నది కమిటీ ప్రగాఢ వాంఛ.

అనేకమంది ప్రముఖ మేధావులు, విద్యావేత్తలు, పత్రికా రచయితలు, రాజకీయ ప్రముఖులతో విస్తృత ప్రాతిపదికన ఏర్పడిన శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ ఈ దిశగా కృషి చేస్తున్నది. దేశభక్తిపరులు, ప్రగతిశీలవాదులు, మేధావులు శతజయంతి ఉత్సవ నిర్వహణకు, ప్రచురణలకు అవసరమైన సహాయ, సహకారాలను అందించవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

డా॥ కె.బి. కృష్ణ శతజయంతి ఉత్సవ కమిటీ

పోషకులు :

వల్లభనేని బాలశౌరి, తెనాలి పార్లమెంటు సభ్యులు

జస్టిస్ బి.పి. జీవనరెడ్డి, రిటైర్డ్ జడ్జి, సుప్రీంకోర్టు, హైదరాబాద్

జస్టిస్ ఆమంచర్ల గంగాధరరావు, రిటైర్డ్ జడ్జి, ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు, హైదరాబాద్

ఆచార్య సిహెచ్. హనుమంతరావు, ప్రముఖ ఆర్థికవేత్త, చైర్మన్, సెంటర్ ఫర్ ఎకనామిక్ అండ్ సోషల్ స్టడీస్ హైదరాబాద్.

ఆచార్య కె. ఎన్. చలం, యు.సి.ఎన్.సి. సభ్యులు, న్యూఢిల్లీ.

డా॥ కె. రాజా రామమోహనరావు, మాజీవైస్ ఛాన్సలర్, ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, గుంటూరు.

ఆచార్య వి. బాలమోహనదాస్, వైస్ ఛాన్సలర్, ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, గుంటూరు

ఎ.బి.కె. ప్రసాద్, అధ్యక్షులు, అధికార భాషా సంఘం, హైదరాబాద్

డా॥ ఆవుల మంజులత, వైస్ ఛాన్సలర్, శ్రీ పాట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్
పద్మశ్రీ, ఆచార్య శాంతాసిన్హా, మెగసేసే అవార్డు గ్రహీత, హైదరాబాద్

ఆచార్య పేర్వారం జగన్నాథం, మాజీ వైస్ ఛాన్సలర్, శ్రీ పాట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, వరంగల్
అధ్యక్షులు : సురవరం సుధాకరరెడ్డి,

ఎం.పి. ప్రధాన కార్యదర్శి, సి.ఆర్.ఘోషేషన్, హైదరాబాద్.

ప్రధాన కార్యదర్శి : ఆచార్య సి. నరసింహారావు,

సెంటర్ ఫర్ సైంటిఫిక్ సోషలిజం, ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, గుంటూరు

ఉపాధ్యక్షులు : వై.వి. కృష్ణారావు, ఉపాధ్యక్షులు, సి.ఆర్.ఘోషేషన్, హైదరాబాద్

కొరటాల సత్యనారాయణ, చైర్మన్, ప్రజాశక్తి సాహితీ సంఘ, హైదరాబాద్

దాసరి నాగభూషణరావు, అధ్యక్షులు, సి.ఆర్.ఘోషేషన్, హైదరాబాద్

సి. రాఘవాచారి, డైరెక్టర్, ఎన్.ఆర్.ఆర్. రీసెర్చ్ సెంటర్, హైదరాబాద్

బి.వి. రాఘవులు, కార్యదర్శి సి.పి.ఐ (ఎం) రాష్ట్ర కమిటీ, హైదరాబాద్

డా॥ కె. నారాయణ, కార్యదర్శి, సి.పి.ఐ రాష్ట్ర సమితి, హైదరాబాద్

యడ్లపాటి వెంకటరావు, రాజ్యసభ మాజీ సభ్యులు, తెనాలి

ఆలపాటి రాజేంద్రప్రసాద్, మాజీ మంత్రి, గుంటూరు

సతీష్ పాల్ రాజ్, ఎం.ఎల్.ఎ, వేమూరు

ఆచార్య వసుభారణం రామకృష్ణ, రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్, హైదరాబాద్

ఆచార్య కె. వెంకటేశ్వర్లు, రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్, విశాఖపట్నం.

ఆచార్య కె.ఆర్. చౌదరి, రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్, హైదరాబాద్

ఆచార్య జి. హరగోపాల్, హైదరాబాద్ కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్

ఆచార్య కేతు విశ్వనాథరెడ్డి, రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్, హైదరాబాద్

అంశశయ్య నవీన్, ప్రముఖ రచయిత, వరంగల్

అన్నవరెడ్డి వెంకటేశ్వరరెడ్డి, సంపాదకులు, 'మిసిమి' మాసపత్రిక, తెనాలి

కోశాధికారి, కార్యదర్శి : ఎన్. అంజయ్య,

సెంటర్ ఫర్ సైంటిఫిక్ సోషలిజం, ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, గుంటూరు

కార్యదర్శి : జి. కోటేశ్వరరావు,

మాజీ ప్రధాన కార్యదర్శి, ఆంధ్రప్రదేశ్ కళాశాల అధ్యాపక సంఘాల సమాఖ్య, గన్నవరం

కార్యదర్శి : డా॥ సి. రామచంద్రయ్య, సెంటర్ ఫర్ ఎకనామిక్ అండ్ సోషల్ స్టడీస్, హైదరాబాద్

కమిటీ సభ్యులు :

టి. వెంకటేశ్వరరావు, విజయవాడ నగర ప్రథమ మేయర్, విజయవాడ
 సింగమనేని నారాయణ, ప్రముఖ రచయిత, అనంతపురం
 పరకాల పట్టాభి రామారావు, స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు, ప్రముఖ పాత్రికేయులు, విజయవాడ
 వి.ఆర్. బొమ్మారెడ్డి, ప్రముఖ పాత్రికేయులు, విజయవాడ
 ఈడ్పుగంటి నాగేశ్వరరావు, సంపాదకులు, విశాలాంధ్ర, విజయవాడ
 డా॥ కె. రామచంద్రమూర్తి, సంపాదకులు, ఆంధ్రజ్యోతి, హైదరాబాద్
 టంకశాల అశోక్, సంపాదకులు, వార్త, హైదరాబాద్
 ఎస్. వినయకుమార్, సంపాదకులు, ప్రజాశక్తి, హైదరాబాద్
 అజీజ్ పాషా, రాజ్యసభ సభ్యులు, హైదరాబాద్
 చలసాని ప్రసాద్, కార్యవర్గ సభ్యులు, విరసం, విశాఖపట్నం
 కారుమంచి వెంకటేశ్వరరావు,
 కన్వీనర్, మేనేజింగ్ కమిటీ, ఎన్.ఆర్.ఆర్. రీసెర్చ్ సెంటర్, హైదరాబాద్
 కొత్తపల్లి రవిబాబు, ప్రధాన కార్యదర్శి, జనసాహితీ, విజయవాడ
 డా॥ పి. చిరంజీవిని కుమారి, విద్యావేత్త, కాకినాడ
 డా॥ చెలికాని స్థాలిన్, ఎం.ఎస్., ప్రముఖ శస్త్ర చికిత్స నిపుణులు, రామచంద్రపురం
 డి.వి. సుబ్బారావు, కమ్యూనిస్టు ఉద్యమ చరిత్రకారులు, చిలువూరు, గుంటూరుజిల్లా
 రావెల సోమయ్య, ప్రముఖ సోషలిస్టు, హైదరాబాద్
 ఆచార్య ఎస్వీ. సత్యనారాయణ,
 ఉపాధ్యక్షులు, అఖిల భారత అభ్యుదయ రచయితల సంఘం, హైదరాబాద్.
 కె. శ్రీనివాసరెడ్డి, మాజీ చైర్మన్, ఎ.పి. ప్రెస్ అకాడమీ, హైదరాబాద్
 దాసరి జయచంద్ర ప్రసాద్, దుగ్గిరాల, గుంటూరు జిల్లా

దక్షిణ భారత విస్తృత మేధావి

కంభంపాటి సత్యనారాయణ

డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ (కాట్రగడ్డ బాలకృష్ణ) సామాజిక అభ్యుదయానికి అంకితమైన మహాపండితుడు. సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా వీరోచితమైన పోరాటం చేసిన యోధుడు. కార్మికవర్గ ప్రయోజనాల పరిరక్షణ కోసం కృషిచేసిన ధీరుడు. అజ్ఞేయంగా, అనాధరణంగా, అశోకంగా మరణించారు. ఈ సంవత్సరం డిసెంబర్ 22వ తేదీన 32వ వర్షంతి¹.

“అల్పసంఖ్యాకుల సమస్య, లేదా భారతదేశంలో మతపరమైన ప్రాతినిధ్యం” అనే శీర్షికతో డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ రాసిన గ్రంథాన్ని యునెస్కో, అల్ప సంఖ్యాకుల సమస్యపై అప్పటివరకూ (1950 వరకూ) వెలువడిన రెండు ఉత్తమ గ్రంథాలల్లో ఒకటిగా ఎంపిక చేసింది. రామాయణం, మహాభారతం, మనుస్మృతి, ఐతరేయ బ్రాహ్మణం, తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణం, బోధాయన ధర్మసూత్రాలు, వాశిష్ట సంహిత, శతపథ బ్రాహ్మణం, శుక్రనీతి, రఘువంశం, అర్థశాస్త్రం తదితర మౌలిక రచనల ఆధారంగా డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ “భారతదేశంలో రాజత్వాలు” అనే సైద్ధాంతిక గ్రంథాన్ని రచించారు. వజ్రసూచి, సూత్రాలంకార, సౌందరనంద కావ్యం, బుద్ధచరిత్ర, జాతకమాల, బుద్ధఘోషుని నీతికథలు ఆధారంగా డాక్టర్ కె.బి. కృష్ణ “బౌద్ధ సాహిత్యకారుల రాజకీయ, సామాజిక ఆలోచనలు” అనే గ్రంథాన్ని రాశారు.

1921-1929 సంవత్సరాల మధ్య డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ బ్రిటన్ లో ఆర్థికశాస్త్రం, రాజకీయ శాస్త్రాలు అధ్యయనం చేశారు. 1929 నుంచి 1938 వరకూ ఆయన అమెరికాలోని హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలో విద్యార్థిగానూ, పరిశోధకుడు గానూ కృషి చేశారు. పైన చెప్పిన మూలగ్రంథాల తాలూకు ఆంగ్లానువాదాలు ఆయనకు అందుబాటులో వుండేవి. హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలో ఆయన రాజకీయ శాస్త్ర విద్యార్థిగా అధ్యయనం చేస్తూనే తన జీవితావసరాలకు అవసరమైన ఆర్జన కూడా చేసేవారు. తను చదువుతున్న విభాగానికి సంబంధించి లోతైన అధ్యయనం కొనసాగిస్తూనే ఆర్థికశాస్త్రం, సామాజిక శాస్త్రం,

తత్వశాస్త్రాలను కూడా ఆయన మధించారు. జ్యూరిస్ (పూడెన్స్), అడ్మినిస్ట్రేటివ్ లా, కంపారిటివ్ పబ్లిక్ లా లాంటి విషయాలను కూడా ఆయన అధ్యయనం చేశారు.

సామాజిక అభివృద్ధి సూత్రాలను అర్థంచేసుకోవాలంటే మార్క్సిజమే ఉత్తమ సాధనమని డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ తెలుసుకున్నారు. రాజ్యాలూ, వ్యవస్థలూ, సామాజిక నిర్మాణాల అవతరణ, అంతర్ధానాలకు మార్క్సిస్టు సూత్రాలను అనువర్తింప చేయడానికి డాక్టర్ కృష్ణ కృషి చేశారు. ఈ కృషి ఆధారంగానే ఆయన ఎన్నో పరిశోధనలు, రచనలు సాగించారు. హిందూ (భారతీయ) భౌతికవాదం, బౌద్ధతత్వం, ద్రావిడ రాజకీయ వ్యవస్థ, భారత జాతీయవాదం, భారతదేశం - నానా జాతీయమితి, భారతదేశంలో కాథానాల చట్టం, తదితర అంశాలపై ఆయన ఎంతో విలువైన సమాచారంతో కూడిన పరిశోధన పత్రాలు రూపొందించారు.

భారతదేశంలో అల్పసంఖ్యాకుల సమస్య - లేదా హిందూ ముస్లిం సమస్యపై డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ ఎంతో కృషి చేశారు. ఆ కృషికి జాతీయవాదం, సామ్రాజ్యవాదాల గురించి అధ్యయనాలను జోడించి ఆయన భారతదేశంలో మతపరమైన ప్రాతినిధ్యం గురించి ప్రామాణికమైన సైద్ధాంతిక రచన సాగించారు. ఈ సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని ఆయన హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయానికి సమర్పించారు. “నా ప్రాఫెసర్ రూపర్ట్ ఎమర్సన్ విమర్శకు గురికాని పేజీ ఒక్కటి కూడా ఈ గ్రంథంలో లేదు. హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలో నా కృషిని ఆయనంత తీవ్రంగా మరెవ్వరూ విమర్శించలేదు. అందుకు నేను ఆయనకు రుణపడి వున్నాను” అని డాక్టర్ కృష్ణ పేర్కొన్నారు. అయితే ప్రాఫెసర్ ఎమర్సన్ ను డాక్టర్ కృష్ణ గట్టిగానే ఎదుర్కొన్నారు. ఆయన తన సిద్ధాంత ప్రతిపాదనలను బలంగానూ, సమర్థంగానూ సమర్థించుకున్నారు. దాంతో డాక్టర్ కృష్ణకు డాక్టరేట్ ఇవ్వాలని ఆయన పరీక్షకులు ఏకగ్రీవంగా నిర్ణయించారు. కరుడుగట్టిన సామ్రాజ్యవాది ఎమర్సన్ డాక్టర్ కృష్ణ సునిశిత మేధోశక్తిముందు తలవంచ వలసి వచ్చింది.

అటు తర్వాత డాక్టర్ కృష్ణ తన సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని పదేపదే మెరుగుపరుస్తూ వచ్చారు. లండన్ లోని ఇండియా ఆఫీసు లైబ్రరీలోనూ, కలీఫోర్నియా లైబ్రరీ ఆఫీసులోనూ, బ్రిటిష్ మ్యూజియంలోనూ, ఇండియా లీగ్ తదితర సంస్థల గ్రంథాలయాలలోనూ లభ్యమైన అదనపు సమాచారం ఆధారంగా డాక్టర్ కృష్ణ తన సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని తిరగరాసేవారు. చివరికి 1939 జనవరిలో ఆయన తన సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని అచ్చుకు సిద్ధం చేశారు. జార్జ్ అలెన్ అండ్ అన్సన్ సంస్థ దాన్ని ప్రచురించింది. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం భారతదేశంలో పాటించిన విభజించు, పాలించే విధానాన్ని ఈ గ్రంథం తూర్పారపటింది.

1939 సెప్టెంబర్ లో రెండో ప్రపంచ యుద్ధం మొదలు కావడానికి కొద్ది రోజుల ముందు డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ మద్రాసులో అడుగుపెట్టారు. చిదంబరంలో జరిగిన మొట్టమొదటి తమిళనాడు స్టూడెంట్స్ కాన్ఫరెన్స్ లో ఆయన పాల్గొన్నారు. దక్షిణభారతదేశంలో పెల్లుబికిన విద్యార్థి ఉద్యమంలో ఆయన చురుగ్గా పాల్గొన్నారు. భారతప్రజల నెత్తిన యుద్ధ భారాన్ని మోసిన బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులను ఎండగడుతూ ఆయన విద్యార్థుల సమావేశాల్లో ప్రసంగించారు. ఈ ఉపన్యాసాలు ఆయన చేతులకు సంకెళ్ళను తగిలించాయి. ఆయన అనేక పాశ్చాత్యదేశాల్లో స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణంలో పనిచేసి వచ్చారు. భారతదేశంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు అమలుచేస్తూ ఉండిన నిర్బంధ విధానాల గురించి ఆయనకు పెద్దగా అవగాహన లేదు. 1941 మొదట్లో ఆయనను “భారత భద్రత చట్టం” నిబంధనల క్రింద అరెస్ట్ చేసి వెల్లూరు సెంట్రల్ జైల్లో ఉంచారు. అప్పట్లో సంయుక్త మద్రాసు రాష్ట్రంలోని విభిన్న భాషాప్రాంతాలకు చెందిన రెండు వందల మంది డిటెన్యూలను వెల్లూరు జైలుకు తరలించారు. వారిలో నేను ఒకణ్ణి. ఆ విధంగా డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ సాహచర్యంలో ఒకటిన్నర సంవత్సరాల కాలం గడిచే భాగ్యం నాకు దక్కింది. వెల్లూరు జైల్లో వున్న రోజుల్లో తరచు మేం మా అభిప్రాయాలను ఆయనతో చర్చించేవాళ్ళం. ఆయన ఉపన్యాసాలను వినేవాళ్ళం. ఆయన నిర్మోహమాటంగా మాట్లాడటం, వినయంగా ఉండటం, నిరాడంబరంగా జీవించడం, లోతైన దార్శనికత కలిగి వుండటం, ఆయన విశ్లేషణశక్తి, సృష్టమైన అవగాహన మమ్మల్ని ప్రభావితం చేశాయి.

వెల్లూరు జైల్లో ఆయన కార్ల్ మార్క్స్ రాసిన ‘క్యాపిటల్’ను అత్యంత అధునాతనమైన పద్ధతిలో బోధించేవారు. పాఠం చెప్పే వ్యక్తి కూడా ఒక విద్యార్థిగా వ్యవహరించడమే ఆ పద్ధతిలోని విశిష్టత. విద్యార్థుల్లో చురుగ్గావుండే వారిని ఎంపిక చేసి ముగ్గురు ముగ్గురిని ఒక్కో బృందంగా ఏర్పరిచేవారు. ఏ బృందానికి ఆ బృందం ఒక్కో గ్రంథభాగాన్ని ఉమ్మడిగా అధ్యయనం చేసి ఆ క్రమంలో గ్రంథ రచయిత అభిప్రాయాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో ఒకరికొకరు సహాయపడేవారు. అటు తర్వాత ఆ బృందంలోని సభ్యులు డాక్టర్ కృష్ణతో సమావేశమై క్లిష్టమైన అంశాలపై వివరణ తీసుకునేవారు. తర్వాత విద్యార్థి బృందాల్లోనించి ఒక వ్యక్తిని ఎంచుకుని వాళ్ళు అధ్యయనం చేసిన అంశంపై మొత్తం అందరికీ క్లాస్ చెప్పించేవారు. మరొక విద్యార్థి ఇతర విద్యార్థులు వేసిన ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పేవారు. బృందంలోని మూడో సభ్యుడు అవసరమైతే ఒకటి రెండు అంశాలు జోడించేవాడు. ఆ సమయంలో డాక్టర్ కృష్ణ మొత్తం అంశాన్ని మదింపు వేస్తూ మాట్లాడేవారు. అవసరమైన సవరణలు, సృష్టికరణలు, వక్కాణింపులు ఆయనే సమకూర్చేవారు. ఈ విధంగా విద్యార్థులే

అధ్యాపకులుగా ఎదిగేవారు. ఈ తరహా అధ్యయన తరగతులకు మొత్తం మూడు రోజుల సమయం పట్టేది. ఒక రోజు తయ్యారీకి, రెండు రోజులు శిక్షణకు కేటాయించేవారు.

వెల్లూరు సెంట్రల్ జైల్లో డాక్టర్ కృష్ణ డిటెన్యూలకు శిక్షణా, బోధన జరిపించే సమయంలోనే, 1941 జూన్ 21న మాస్కో రేడియో ఒక ప్రకటన చేసింది. సోవియట్ యూనియన్, జర్మనీల మధ్య అంతకుముందే కుదిరిన ఒప్పందాన్ని ఉల్లంఘిస్తూ హిట్లర్ పెద్ద ఎత్తున దాడికి దిగినట్లు ఆ ప్రకటన పేర్కొంది. అంతేకాదు బ్రిటన్, అమెరికా, చైనా, సోవియట్ యూనియన్లు ఫాసిస్టు శక్తులను (జర్మనీ, ఇటలీ, జపాన్లను) మట్టికరిపించే నిమిత్తం స్నేహ సహకార సంధి చేసుకున్నట్లు కూడా మాస్కో రేడియో వెల్లడించింది. ఆ ప్రకటన జైల్లో ఉన్న డిటెన్యూలను గందరగోళానికి గురి చేసింది. అప్పటివరకూ ప్రపంచయుద్ధం సామ్రాజ్యవాద శక్తుల మధ్య పంపకాలు కుదరక సాగుతున్న యుద్ధమనే అభిప్రాయం డిటెన్యూలలో ప్రబలంగా వుండేది. అందువల్ల ఆ యుద్ధం మీద ఎవరికీ మంచి అభిప్రాయం ఉండేది కాదు. అయితే హిట్లర్ సోవియట్ యూనియన్ పై దాడిచేసిన తర్వాత, నాలుగు దేశాల మధ్య స్నేహ సహకార సంధి కుదిరిన తరువాత పైతం యుద్ధం స్వభావం యధాపూర్వం కొనసాగుతుందా? ఫాసిస్టు శక్తులు విజయం సాధించినట్లయితే భారతదేశం లాంటి వలసరాజ్యాలతో సహా ప్రపంచదేశాల భవిష్యత్తు ఏమవుతుంది? భారతదేశం లాంటి అర్ధవలస రాజ్యం మిత్రరాజ్య కూటమితో భుజం భుజం కలిపి పోరాడటానికి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం అడ్డుతగులుతుందా లేదా? ఒకవేళ మిత్రరాజ్య కూటమి విజయం సాధించే పక్షంలో వలసదేశాలకు స్వతంత్రం వస్తుందన్న హామీ ఎక్కడ వుంది? ఇలాంటి ప్రశ్నలు వెల్లువెత్తాయి. కొందరు ప్రపంచ యుద్ధ స్వభావంలో మౌలికమైన మార్పు వచ్చిందని భావించారు. భారతదేశానికి సంబంధించినంత వరకూ పరిస్థితిలో ఎలాంటి మార్పు లేదని ఎక్కువమంది భావించారు.

ఈ నేపథ్యంలో డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ అధ్యయన తరగతులను అర్ధాంతరంగా ముగించారు. ఆయన లోతైన ఆలోచనలో మునిగిపోయారు. వారం రోజుల తర్వాత మూడు వందల పేజీల నోట్బుక్తో సుదీర్ఘమైన సిద్ధాంత పత్రం రూపొందించారు. మరికొందరు, భిన్నమైన అభిప్రాయాలతో కూడిన సిద్ధాంత పత్రాలను ప్రతిపాదించారు. పదిరోజుల తర్వాత డిటెన్యూలందరూ డాక్టర్ కృష్ణ రూపొందించిన పత్రంపై చర్చకు తిరిగి సమావేశమయ్యారు.

అంతర్జాతీయ పరిస్థితుల్లో తలెత్తిన గుణాత్మకమైన మార్పును డాక్టర్ కృష్ణ తన పత్రంలో విశ్లేషించారు. సామ్రాజ్యవాదం రెండు పక్షాలుగా చీలిందని, ఒక పక్షం ప్రజాస్వామ్య

సోషలిస్ట్ శక్తుల శిబిరంలో చేరిందని, మరొకటి పైశాచికమైన ఫ్యాసిస్టు రూపం తీసుకుందని ఆయన ప్రతిపాదించారు. ఇకపై ప్రపంచ యుద్ధం సామ్రాజ్యవాద శక్తులకు ఫరమితమై లేదని, ఫాసిస్టు వ్యతిరేక స్వభావాన్ని సంతరించుకుందని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఫాసిజాన్ని ఓడించడంతోనూ, ప్రజాస్వామ్య సోషలిస్టు శక్తులను గెలిపించడంతోనూ కార్మికవర్గ ప్రయోజనాలు ముడిపడి వున్నాయని ఆయన సూత్రీకరించారు. ప్రపంచ కార్మిక వర్గ ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా - అంటే ఫాసిస్టు శక్తుల ఓటమి దిశగా భారతదేశపు కార్మికవర్గ నాయకత్వం కొత్త వ్యూహాన్ని రూపొందించుకోవాలని డాక్టర్ కృష్ణ తన సిద్ధాంత పత్రంలో ప్రతిపాదించారు. ఆయన పడికట్టు పదాలను పక్కనబెట్టి సామాన్య సూత్రాలను రూపొందించి చర్చకు పెట్టారు. దాదాపు రెండు దశాబ్దాల పాటు భారతీయ జనజీవనానికి దూరంగా వున్న డాక్టర్ కృష్ణలాంటి పండితుడు, మారిన అంతర్జాతీయ పరిస్థితులకు గతితార్కిక సూత్రాలను అనువర్తింపజేసి సిద్ధాంత పత్రం రూపొందించడమంటే సామాన్యమైన విషయం కాదు. అదికూడ పదిరోజుల్లోనే అటువంటి సిద్ధాంతపత్రం రూపొందించడం నిజంగానే అద్భుతం.

అయితే వెల్లూరు జైల్లోని డిటెన్యూలలో అత్యధికులు డాక్టర్ కృష్ణ సిద్ధాంతప్రతిపాదనలను వ్యతిరేకించారు. వారాల తరబడి చర్చలు సాగాయి. అసహనం, పరస్పర ద్వేషం వెర్రి తలలు వేసింది. డాక్టర్ కృష్ణ లాంటి సున్నిత మనస్కుడు ఈ పరిస్థితిని తట్టుకోలేకపోయారు. కాకలు తీరిన విప్లవ వీరుల బృందం ఆయనకు బాసటగా నిలబడినా ఫలితంలేకపోయింది. డాక్టర్ కృష్ణ తాను ఒంటరి వాడినయ్యానని భావించారు. సి.పి.ఐ. అధికార విధాన నిర్ణయం జైల్లో వున్న వారికి తెలిసేనాటికి డాక్టర్ కృష్ణను వెల్లూరు నుంచి మరో జైలుకు తరలించారు.

ఫాసిస్టు శక్తులు ప్రపంచ యుద్ధంలో పైచేయిగా వున్న దశలో డాక్టర్ కృష్ణ జైలు నుంచి విడుదలయ్యారు. మనుగడ కష్టంగా మారిన పరిస్థితుల్లో, వైవాహిక జీవితంలో ఒడిదుడుకులు తలెత్తిన నేపథ్యంలో, భారతదేశంలో నెలకొని వున్న పనిపరిస్థితులతో సర్దుకోలేకపోయిన డాక్టర్ కృష్ణ తగిన ఉద్యోగం కోసం వెతుక్కోవల్సి వచ్చింది. ఆయన కొద్దిరోజులు బెల్గాం యూనివర్సిటీలో ప్రొఫెసర్ గా పనిచేశారు. అయితే అధికారులతో తలెత్తిన విభేదాల వల్ల ఆ ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేశారు. అటుతర్వాత ఆయన కొలంబో యూనివర్సిటీలో ప్రొఫెసర్ గా చేరడానికి శ్రీలంక వెళ్లారు. కాని అధికారుల జోక్యం కారణంగా ఆయనకు ఉద్యోగం రాలేదు. కొంతకాలం ఆలిండియా మ్యూన్సిపాలిటీ కౌన్సిల్ అసోసియేషన్ తరపున ఒక రీసెర్చ్ ప్రాజెక్టులో పనిచేశారు. "రెండో ప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో భారతదేశ

పారిశ్రామికీకరణ" అనే అంశంపై ఆయన ఆ ప్రాజెక్టులో పనిచేశారు. అయితే డాక్టర్ కృష్ణ ప్రతిపాదించిన పత్రాన్ని "అతిగా రాజకీయంగా" ఉన్నదన్న నెపంతో తిరస్కరించారు.

ఆ రోజుల్లో డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణకు మద్రాసులో ఒక్కరే మిత్రులు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో భారతదేశంలోని అనేక కారాగారాలలో ఆరేళ్ళపాటు నిర్బంధానికి గురైన గదర్ వీరుడు దరిశి చెంచయ్యే ఆ మిత్రుడు. చెంచయ్య, ఆయన భార్య సుభద్రమ్మ డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణను చేరదీసి, ఆదరించారు. అయితే దెబ్బమీద దెబ్బ తిని వున్న డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ ఆరోగ్యం దిగజారిపోకుండా ఆపడం ఎవరికీ సాధ్యం కాకపోయింది. ఆయనలో నిరాశ, నిస్పృహలు ముదిరిపోయాయి. అనేక రోజులపాటు కేవలం టీ తాగి ఊరుకొనేవారు. 1948 డిసెంబర్ 22న డాక్టర్ కృష్ణ కన్ను మూశారు.

"అల్ప సంఖ్యాకుల సమస్య, లేదా భారతదేశంలో మతపరమైన ప్రాతినిధ్యం" అనే శీర్షికతో డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ రాసిన గ్రంథానికి ఆయన డాక్టరేట్ థీసిస్సే ఆధారం. ఆ గ్రంథంలోని సమాచారం కొంచెం ఇంచుమించుగా ఇలా వుంటుంది. భారతదేశం బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల వలసదేశం. హిందువులు, ముస్లింలు, సిక్కులు, క్రైస్తవులు అందరికీ పౌర స్వేచ్ఛ కరువైంది. సొంతదేశంలోనే వాళ్ళంతా భానిసలుగా బ్రతుకుతున్నారు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు స్వప్రయోజనాలను సాధించుకునేందుకే 'అల్పసంఖ్యాకులు' అన్న మాట పుట్టించారు. సామాజికంగా వెనకబడిన, వృత్తిపని వారి బృందాలలో కొన్ని వర్గాల ప్రయోజనం కూడా దీంతో ముడిపడి వుంది. భారతీయులకు వ్యతిరేకంగా స్వజాతీయులనే రెచ్చగొట్టే వ్యూహంలో ఇది ఒక భాగం. అల్పసంఖ్యాకుడనే వాడు అవిధేయుడుగా, తిరుగుబాటుదారుడిగా ఉండటానికి వీలులేదు. అల్పసంఖ్యాకులు అణిగిమణిగి పడివుండే అభివృద్ధి నిరోధకులు కావాలి. వారు "రక్షణ" కోసం దేవిరిస్తూ బతికేవాళ్ళయి వుండాలి. మనుగడ సాగించడానికి, కృత్రిమమైన వనరులను - వసతులనూ అర్థిస్తూ చేయిచాచాలి. అల్పసంఖ్యాకులంటే ఒకానొక మతానికి చెందిన ఉద్యోగబృందం. ఈ బృందం అధికారంలో వాటా కోరుతూ అభివృద్ధిని ఆకాంక్షించే వర్గం. అత్యధిక సంఖ్యాకులపై అల్పసంఖ్యాకులు చెప్పే అభ్యంతరాలు వాస్తవానికి కేవలం కల్పనలు. అయితే అటువంటి కల్పనలమీద ఆధారపడి మనుగడసాగిస్తున్న ఒక వర్గం వాటిని సృష్టిస్తుంది. హిందువులకూ- ముస్లింలకు, సవర్ణ హిందువులకూ - వీడితులకు మధ్య తలెత్తిన వైరుధ్యాన్ని దేశంలో నెలకొని వున్న సామాజిక ఆర్థిక స్థితి గతుల ప్రాతిపదికపై విశ్లేషించాలి. అంతేగాని కులం, మతం ఆధారంగా కాదు. అందువల్ల చట్టసభల్లో మతపరమైన ప్రాతినిధ్యాన్ని రద్దు చేయాలి. భారతీయులకు సంబంధించినంతవరకూ మతపరమైన ప్రాతినిధ్యం చరిత్ర భారతీయుల మధ్య అంతర్ వైరుధ్యాల చరిత్ర మాత్రమే.

ఇక బ్రిటిష్ వారికి సంబంధించినంతవరకూ ఇది బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యాన్ని మరింత బలవత్తరం చేసుకునే నిమిత్తం, భారతీయులను ఒకరిపై ఒకరిని రెచ్చగొట్టే నిమిత్తం ఉద్దేశించిన రాయితీల చరిత్ర. మతపరమైన ప్రాతినిధ్యాలకు సంబంధించి చేసే అర్జీలు వాస్తవానికి అదనపు సౌకర్యాలకోసం, పదవుల కోసం చేసే ముసుగు చాటు దేవిరింపులు మాత్రమే. భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం రావాలని డిమాండ్ చేయడమే ఆ దేశస్థుల సమస్యలకు ఏకైక పరిష్కారం. స్వాతంత్ర్యం కోసం డిమాండ్ చేయడంలో మతపరమైన ప్రాతినిధ్యాల రద్దు అనేది ఒక వేరుచేయలేని భాగం కావాలి. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా ఐక్య జాతీయ కూటమిని నిర్మించి ఈ విధానానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాల్సి వుంది.

తన వాదనను సమర్థించుకునే క్రమంలో డాక్టర్ కృష్ణ బ్రిటిష్ వైస్రాయ్లు, విదేశాంగ మంత్రులు, వెనుకబడిన మతాల-కులాల నాయకులు చేసిన ప్రకటనల నుంచి విస్తృతంగా ఉటంకించారు. కాంగ్రెస్, కమ్యూనిస్టు పార్టీల లాంటి సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక వర్గాల ప్రకటనలను కూడా ఆయన తన గ్రంథంలో పేర్కొన్నారు. “సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా ఐక్యజాతీయ కూటమి కోసం కృషి చేస్తున్న వారిలో కమ్యూనిస్టులు అగ్రగణ్యులు. జాతీయ సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక సమరం నుంచి వాళ్లు తమను తాము దూరం చేసుకోరు. కాంగ్రెస్ పార్టీ ద్వారా ఈ సరికే సాధ్యమైవున్న ఐక్యతను కమ్యూనిస్టులు, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక ఐక్యజాతీయ కూటమి నిర్మాణం దిశగా మలుచుకోడానికి కృషి చేస్తున్నారు” అని డాక్టర్ కృష్ణ తన గ్రంథంలో పేర్కొన్నారు.

డాక్టర్ కృష్ణ మరణానంతరం, విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ‘బౌద్ధసాహిత్యకారుల రాజకీయ సామాజిక ఆలోచనలు” అనే పుస్తకాన్ని ప్రచురించింది. బౌద్ధరయితలు తమ గ్రంథాలలో చెప్పిన విషయాలను ఉటంకిస్తూ “ఏకరాజ్య వ్యవస్థ భావనలోని అనేక అంశాలను మానవతాదర్శాల ప్రాతిపదికగా బౌద్ధం శుద్ధిచేసింది”దని ఆయన పేర్కొన్నారు. రాజ్యానికి దివ్యత్వం వుందన్న నమ్మకాన్ని బౌద్ధం తుడిచిపెట్టిందని, పురోహితవర్గం ప్రభావాన్ని పక్కకు నెట్టిందని, ప్రజలే ప్రభుత్వానికి పునాది కావాలన్న ఆకాంక్షను వ్యక్తం చేసిందని డాక్టర్ కృష్ణ ఈ గ్రంథంలో పేర్కొన్నారు. రాజత్వాన్ని ఒక పదవిగా మార్చి, బలులు యజ్ఞాలపద్ధతులను కనుమరుగు చేసిందని ఆయన పేర్కొన్నారు. బౌద్ధం సమానత్వ భావనలను బోధించి కుల వ్యవస్థపై తిరుగుబాటు చేసిందనికూడా ఆయన పేర్కొన్నారు. “భారతదేశంలో రాజత్వాలు” అన్న ఆయన గ్రంథం కూడా విశాలాంధ్రవారే డాక్టర్ కృష్ణ మరణానంతరం ప్రచురించారు. భారతదేశంలో రాజులకు దైవదత్త అధికారం ఎన్నడూలేదని

ఆయన సాధికారికంగా నిరూపించారు. రాజరిక వ్యవస్థకు మాత్రం దివ్యస్వభావం ఉందని మాత్రమే హిందూ మతం నొక్కిచెప్పిందని ఆయన భావించారు. పశ్చిమదేశాల్లో రాజులకు దైవిక అధికారాలు సంక్రమించినట్లు భారతదేశంలో జరగలేదని డాక్టర్ కృష్ణ వాదించారు.

ద్రావిడ సాహిత్యంలో రాజకీయ భావనలు అన్న డాక్టర్ కృష్ణ అముద్రిత గ్రంథం ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ ఆర్కైవ్స్ లో వుంది. దాంతోపాటు ఆయన ఆముద్రిత వ్యాసాలు మరికొన్ని కూడా అక్కడే వున్నాయి. క్రైస్తవ శకం తొలిరోజుల్లో వెలువడిన తమిళ గ్రంథాలనుంచి, మధ్య యుగాలనాటి తెలుగు, కన్నడ, మళయాళ రచనల ఆధారంగా డాక్టర్ కృష్ణ ఆముద్రిత గ్రంథం రూపొందింది. తిరువళ్ళవర్ రాసిన 'కురళ'లో రాజకీయాలు, ఆర్థికశాస్త్రం, నీతి సూత్రాలతో కూడిన రచనలివి. రాజులకు దైవదత్తమైన అధికారాల గురించి కానీ, రాజత్వాల దివ్యత్వం గురించి గాని ఈ రచనల్లో ప్రస్తావన లేదు. తిరువళ్ళవర్ రాజరికపు నీతివర్తననూ అహింసను బోధించాడు. జూదం, తాగుడు, అనైతిక ప్రవర్తనలను, తిరువళ్ళవర్ తన ఆదర్శరాజ్యం నుంచి నిషేధించాడు. రాజులు, మంత్రులు, రాయబారులు, గూఢచారుల విధివిధానాల గురించి తిరుక్కురళ్ లో విపులంగా పేర్కొన్నాడు. ఇలంగో రాసిన శిలప్పదికారంలో రాజుల, అధికారుల పరిధి పరిమితంగా వుండాలని పేర్కొన్నారు. ఐదు వరసల ప్రజాప్రతినిధుల సభ, ఉన్నతాధికారులు వున్న రాజగురువు, మంత్రులతో కూడిన రాజ్యవ్యవస్థను ఇలంగో సమర్థించాడు. రాజులు ఉన్నత ఆదర్శాలను కలిగి వుండాలని ఆయన సూచించాడు. సహనానికి ఆయన ఎంతో విలువనిచ్చాడు. సమాజాన్ని ఐదు వృత్తుల సమవాకారంగా ఆయన పేర్కొన్నాడు. మరో ప్రాచీన తమిళరచన మణిమేఖలై బౌద్ధ ధర్మం ప్రకారం ఆదర్శప్రాయుడైన రాజు రూపురేఖలను వర్ణించింది. కుల వ్యవస్థను ఖండించి సమానత్వ భావాలను సమర్థించింది. చింతామణి, శివయోగుల బోధనల గురించి కూడా డాక్టర్ కె.బి. కృష్ణ గ్రంథంలో విస్తృతంగా ప్రస్తావించారు. తెలుగు రచనల విషయానికి వస్తే శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆముక్తమాల్యదలోనూ, ప్రతాపరుద్రుడి నీతి సారంలోనూ, యాజ్ఞవల్క్యుడి మితాక్షరలోనూ, బద్దెన నీతిసార ముక్తావళిలోనూ, ఫణిభట్టుడి పరతత్వ రసాయనలోనూ ప్రతిపాదించిన రాజకీయ సిద్ధాంతాలను డాక్టర్ కృష్ణ తన గ్రంథంలో పేర్కొన్నారు.

“హిందూ(భారతీయ) భౌతిక వాదంలో అధ్యయనాలు” అనే మరొక రచన కూడా అముద్రిత గ్రంథమే. ఇది కూడా ఆర్కైవ్స్ లోనే భద్రంగా వుంది. ఈ పుస్తకంలో డాక్టర్ కృష్ణ భారతదేశంలో భౌతికవాదం చరిత్రను - బృహస్పతి, చార్వాకులతో మొదలై వేమనతో

అంతమైన చరిత్రను - గ్రంథస్థం చేశారు. క్రీ॥పూ॥ 1200 నుంచి 200 వరకూ విస్తరించి ఉన్న బృహస్పతి, చార్వాకుల చరిత్రకు మూలాలను ఆయన సేకరించి ఎనిమిది భాగాలుగా విభజించారు. మొదటి భాగంలో లోకాయత భావన గురించి పరోక్షంగా ప్రస్తావించే రచనలను డాక్టర్ కృష్ణ పరిశీలించారు. రుగ్వేదం, ఐతరేయ బ్రాహ్మణం, ఐతరేయ ఆరణ్యకం, తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణం, యక్షనిరుక్తం, ఉపనిషత్తులు, పురాణాలు, మహాభారతం, రామాయణం, మనుస్మృతుల గురించి ఈ విభాగంలో పేర్కొన్నారు. రెండో భాగంలో బౌద్ధ రచనల గురించి ఆయన పరామర్శించారు. వాటిలో బౌద్ధ సూత్రాలు (సుత్తాలు), ధమ్మపద, సుత్త నిపాత, సంయుక్త నికాయ, అంగుత్త నికాయ, మళింద పణ్ణో, సద్దమ్మ లంకావతార సుత్త, అభిదమత సంగ, కదావత్తు, పాటిమొక్క, మాగవగ్గ, చుల్లవగ్గ తదితర రచనలు వున్నాయి. మూడో భాగంలో జైన మతానికి సంబంధించిన రచనలు - నందిసూత్ర, అనియోగ ద్వారాణి సూత్ర, జైన సూత్రాలు వంటి రచనలు గురించి డాక్టర్ కృష్ణ రాశారు. నాలుగో భాగంలో లోకాయతను విమర్శిస్తూ రచనలు చేసిన వారి గురించి ప్రస్తావనకు వచ్చాయి. వారిలో అనుగీత, అశ్వహర్ష, కౌటిల్య, కృష్ణమిశ్ర, మాధవాచార్య (సర్వదర్శన సంగ్రహం), పాణిని, పతంజలి, శంకర, వాత్సాయన, వాచస్పతి మిత్రాలు వున్నారు. ఐదో భాగంలో 16 రచనలు గురించి డాక్టర్ కృష్ణ లోతుగా పరిశీలించారు. ఇవి హిందూ భౌతిక వాదం గురించిన రచనలు. ఆరో భాగంలో హిందూ భౌతికవాదం గురించే ప్రస్తావన సరంగా రాసిన 25 రచనల గురించి విమర్శిస్తుంది. పై ఆరు విభాగాలకు చెందని మూడు రచనలను ఏడో భాగంలో పరిశీలించారు. ఇక ఎనిమిదో భాగంలో సుప్రసిద్ధ పరిశోధనా సంస్థలు ప్రచురించిన తొమ్మిది ప్రత్యేక సంచికలను గురించి డాక్టర్ కృష్ణ పరిశీలించారు.

లోకాయత వాదం తాలూకు ప్రాథమిక స్వభావం గురించి రచయిత వివరించారు. ఈ ప్రపంచం నిర్దిష్టమైన పాదార్థిక వాస్తవమనే విషయాన్ని లోకాయత విపులంగా వివరించలేదని డాక్టర్ కృష్ణ పేర్కొన్నారు. ఇంద్రియ స్పందనల ప్రాతిపదికగానే లోకాయత ప్రపంచాన్ని నిర్వచించిందని ఆయన అంటారు. జ్ఞానానికి ఇంద్రియ జ్ఞానం ఒక్కటే మార్గమని లోకాయత చెబుతుంది. భూమి, గాలి, నీరు, అగ్ని ఈ నాలుగు మూల పదార్థాలు స్వయంభువులని, వాటి సంయోగ వియోగాల వల్లనే అనంతమైన అస్తిత్వం రూపుదిద్దు కుంటుందని లోకాయత వాదం చెబుతుంది. అయితే ఈ మూలపదార్థాల గురించి లోకాయత విపులీకరించలేదు. “జ్ఞాన సంపాదనకు ఊహను మార్గంగా చెప్పి యాంత్రిక వాదాన్ని వ్యతిరేకించిన లోకాయతులు నాలుగు మూల పదార్థాల పరిణామ ఫలితమే జీవపదార్థమని (మెదడు, ఆత్మలతో సహా) చెప్పడం ద్వారా అదే యాంత్రికమైన

ఆదిమ హేతువాదం గోతిలోపడడం విడ్డూరంగా వుంది. మతమనేది మోసకారులైన కొందరు వ్యక్తుల సృష్టి మాత్రమేనని ఖండించిన లోకాయతులు సమకాలీన భావనలకన్నా ముందుకు పోలే"దని డాక్టర్ కృష్ణ పేర్కొన్నారు. వేదాల ప్రామాణికతను లోకాయతులు తిరస్కరించారు. కానీ తమ అభిప్రాయాలను బలపరుచుకునే సందర్భంగా వైదిక సాహిత్యమైన ఉపనిషత్తుల నుంచి పేరాలు, పేరాలు ఉటంకించారు. మానవ అస్త్రత్వపు సారాంశం దుఃఖం, చెడ్డతనం మాత్రమేనని చెప్పిన బుద్ధుడిని లోకాయతులు సమర్థించలేదు. జీవితం సుఖదుఖాలు కలనేత అని చెబుతూ జీవితాన్ని సంపూర్ణంగా అనుభవించాలని లోకాయతులు చాటిచెప్పారు. "బౌద్ధం మాదిరిగానే లోకాయత కూడా పాత సీసాలో పోసిన కొత్త సారాయే. భారతదేశంలో సహజాతంగా తలెత్తిన వాదమే లోకాయత. సిసలైన భారతీయ మూసలో అచ్చుపోసిన వాదమే అది. భారతీయ జీవనంలోని వైరుధ్యాలు అన్నింటినీ లోకాయత తనలో కలిగివుంది" అని డాక్టర్ కృష్ణ పేర్కొన్నారు.

క్రీ.పూ॥ 700-600 సంవత్సరాల నాటి కపిలుడి సాంఖ్య వాదం గురించి డాక్టర్ కృష్ణ విశ్లేషించారు. "కపిలుడు కొన్ని సాంప్రదాయకమైన భావనల పట్ల మొగ్గు చూపించినా - మాలికంగా ప్రజాస్వామ్యవాది. కులంతో సంబంధం లేకుండా ప్రతి ఒక్కడికీ తన ముక్తి కోసం కృషి చేసే శక్తి వుంటుందని కపిలుడు చెప్పాడు. తనకన్నా ముందున్న అన్ని వ్యవస్థల తాలూకు ప్రామాణికతను, చెల్లుబాటును కపిలుడు అంగీకరించలేదు. ఈ విషయంలో ఆయన ప్రాచీన గ్రీకు తత్వవేత్త డేకార్ట్ ను గుర్తు చేస్తాడు. తన హేతుబుద్ధి, లేదా తన విశ్వాసం చెప్పిన మాటనే కపిలుడు అంగీకరిస్తాడు. ఆత్మకు ఔన్నత్యం జ్ఞానం ద్వారా మాత్రమే సిద్ధిస్తుంది తప్ప, మతపరమైన కర్మకాండల వల్ల లభించదని చెప్పడమే కపిలుడి వాదనలో కీలకమైన విషయం" అని డాక్టర్ కృష్ణ తన గ్రంథంలో పేర్కొన్నారు.

ఉపనిషత్తుల అనంతకాలానికి - క్రీ.పూ॥ 1000-600 సంవత్సరాల కాలానికి చెందిన ఐదుగురు భౌతికవాదులు అజితకేశ కంబలి, పకుత్త కాచాయనుడు, సంజయ బేలాతపుత్తుడు, పురాణ కస్సపుడు, మక్కలి గోసాలుడు - వాస్తవానికి లోకాయతుల మాదిరిగా ప్రత్యక్ష భౌతికవాదులు కారని డాక్టర్ కృష్ణ తన పుస్తకంలో పేర్కొన్నారు. అయితే వారందరూ ధార్మిక క్రతువులను, మరణానంత జీవితాన్ని, జీవితం తాలూకు క్రియాశీలమైన అంశంగా ఆత్మను పేర్కొనడాన్ని, వ్యతిరేకించారు. సంజయ బేలాత పుత్తుడు భారతీయ గతితార్కికవాదానికి పితామహుడని డాక్టర్ కృష్ణ పేర్కొన్నారు. మక్కలి గోసాలుడు ప్రపంచాన్ని ఒక అర్థవంతమైన, సార్థకమైన వ్యవస్థగా భావించాడని డాక్టర్ కృష్ణ అభిప్రాయం. "ప్రాపంచిక వ్యవస్థలో ప్రతి వస్తువుకీ నిర్దిష్టమైన స్థానం, నిర్దిష్టమైన

విధి కల్పించబడ్డాయని గోసాలుడి నమ్మకం. ఆ విధి నిషేధాలను పాటించటం వల్ల మొత్తం వ్యవస్థకు మంచి జరుగుతుందని ఆయన చెప్పాడు” అని డాక్టర్ కృష్ణ పేర్కొన్నారు.

చివరికి భగవద్గీతలో సైతం భౌతిక వాద ఛాయలు వున్నాయని డాక్టర్ కృష్ణ భావించారు! విధాత అయిన కృష్ణ భగవాను క్రియాశీలమైన జ్ఞానం ప్రాధాన్యాన్ని నొక్కి చెప్పాడనీ, సిద్ధాంతం - ఆచరణల ఏకత్వాన్ని భోదించాడనీ డాక్టర్ కృష్ణ భావించారు. జీవితంలో సంకల్పం పాత్రను కృష్ణుడు కాదనలేదు. అయితే, ఆ సంకల్పం కూడా ప్రకృతి ఆధీనంలో వుందని ఆయన చెప్పాడు. ప్రకృతి ప్రతి మనిషిలోనూ స్వయం సమర్థంగా, స్వతస్సిద్ధవాదం పరిధిలోపల స్వతంత్రంగా వ్యవహరించే స్వేచ్ఛ మనిషికి వుందని గీత చెబుతుంది. కార్యరూపం దాల్చే సమయంలో చైతన్యం, ప్రకృతి చేతిలో పరికరంగా ఉపయోగపడుతుందని కృష్ణుడి అభిప్రాయం. ఈ భావన వ్యక్తం చేయడం ద్వారా కృష్ణుడు విధివాదాన్ని తిరస్కరించాడని డాక్టర్ కృష్ణ అభిప్రాయం. డాక్టర్ కృష్ణ వేదాలపై దుమ్మెత్తిపోయలేదు. (వేదాలు అశాశ్వతమైన, మాయా ప్రపంచానికి ఎలాంటి సందేశం అందించలేదు అంటారు డాక్టర్ కృష్ణ). అయితే వేదాలను మించిన ప్రమాణం మరేదీలేదని చెప్పే వారిని డాక్టర్ కృష్ణ ఘాటుగా విమర్శించారు. ఈ భాషకు మనుషులు “ఆడంబరమైన పదజాలం కుమ్మరించే బుద్ధిహీను” అని ఆయన పేర్కొన్నారు. భగవద్గీతలో ఎక్కడా కృష్ణుడు పుట్టుకతో సంక్రమించే కులం గురించి ప్రస్తావించలేదని డాక్టర్ కృష్ణ చెప్పారు. ప్రకృతి, గుణకర్మల ద్వారా వచ్చే కులం గురించి మాత్రమే కృష్ణుడు పేర్కొన్నాడు. ప్రతి మనిషికి ప్రకృతి, ప్రవృత్తి, స్వభావం అనేవి వుంటాయని వాటి ఆదేశాలను కాదనడంలో అర్థం లేదని మాత్రమే గీత చెబుతుందని కృష్ణ అంటారు.

పదో శతాబ్దానికి చెందిన కృష్ణ మిత్రుడు రాసిన “ప్రబోధ చంద్రోదయం” అనే వ్యంగ్య నాటకంలో వ్యక్తమైన భౌతికవాద భావాల గురించి డాక్టర్ కృష్ణ తన రచనలో పేర్కొన్నారు. ఈ నాటకంలో గర్వక, బౌద్ధ, జైన తదితర పాత్రలు కనిపిస్తాయి. వివేకం, కామం, క్రోధం లాంటివి కూడా పాత్రల రూపంలో ప్రత్యక్షమవుతాయి. అద్వైత వాదాన్ని సమర్థించడమే ఈ నాటకం ప్రయోజనం. నాటకంలో సంభాషణల రూపంలో వ్యక్తమైన భావాలు హిందూ సంప్రదాయవాదులపై ప్రభావం చూపించాయనీ, వారు తమ అభిప్రాయాలని సమీక్షించుకునేలా చేశాయనీ డాక్టర్ కృష్ణ భావించారు. నవ్యహిందూ సంప్రదాయం బౌద్ధాన్ని, జైన మతాన్నీ ఆమోదించిన రీతిలో, తర్వాతికాలపు హిందువులు తమ అభిప్రాయాలను మార్చుకోడానికి ఈ నాటకం దోహదపడిందని ఆయన అభిప్రాయం.

ఇక, క్రీ॥శ॥ 14వ శతాబ్దానికి చెందిన వేమన భౌతికవాది కాదు. అయితే తన కాలపు దురాచారాలను ఆయన ఖండించాడు. వేమన తిరుగుబాటు భావాలు, బౌద్ధుల బోధనల మాదిరిగా హుందాగా, నిగ్రహంతో కూడినవి గానూ వున్నాయని డాక్టర్ కృష్ణ భావించారు. వేమన దేవుణ్ణి కానీ, ఆత్మ అనే భావనను కానీ తిరస్కరించలేదు. బ్రాహ్మణులు పాటించే నిష్ప్రయోజనకరమైన పూజలు, నోములు, యాత్రలు, బలులు, విగ్రహ పూజలను వేమన ఖండించాడు. కుల వ్యవస్థను వేమన కనీ, వినీ ఎరుగని రీతిలో ఖండించాడు. వేమనను తత్వవేత్త అనడం కన్నా సంఘ సంస్కర్త అనడమే సమంజసమని డాక్టర్ కృష్ణ భావించారు.

డాక్టర్ కృష్ణ రాసిన “భారతదేశం - నానా జాతిసమితి” అనే గ్రంథంలో ఆయన నానాజాతి సమితిలో భారతదేశం పాత్రను గురించి ఊర్ణంగా అధ్యయనం చేశారు. సభ్యదేశాల ఆర్థికాభివృద్ధి కార్యకలాపాలు, కార్మికుల జీవన పరిస్థితుల ప్రామాణీకరణ, నిరాయుధీకరణ, అంతర్జాతీయ చట్టాల క్రోడీకరణ, శాంతి సంరక్షణ, బాలల సంక్షేమం లాంటి అంశాలు నానాజాతి సమితి కార్యకలాపాలలో భాగంగా వున్నాయి. భారతదేశంలో చట్ట సభలు, రాజ్యపాలన మండలి(ప్రభుత్వం) ఉన్నప్పటికీ నానాజాతి సమితి ప్రతినిధులను చట్టసభలు కాకుండా అధికార యంత్రాంగమే ఎంపిక చేసేది. సమితిలో భారతదేశపు పాత్ర వంతపాడడం మాత్రమే. ఆయుధాల తగ్గింపు, సైనిక సమీకరణ, ఆర్థికాభివృద్ధి తదితర అంశాల విషయంలో భారత ప్రతినిధులు బ్రిటన్ చేతులో కీలుబొమ్మలుగా మాత్రమే వ్యవహరించేవారు. ఇక సంస్థానాధీశుల విషయానికి వస్తే బ్రిటన్ వారిపాలిట రింగ్ మాస్టరుగా వ్యవహరించేది. సెంట్రల్ లెజిస్లేచర్ అనే కేంద్ర చట్ట సభలో నానాజాతి సమితిలోని భారతీయ ప్రతినిధుల బృందాల స్వభావానికి సంబంధించి తలెత్తిన వాదవివాదాలు బ్రిటీష్ నిరంకుశ విధానాలను ఎత్తి చూపడానికి ఉద్దేశించినవే. అంతర్జాతీయ శ్రామిక సంస్థ (ఐ.ఎల్.ఓ)లో ప్రతినిధులుగా వ్యవహరించిన కార్మిక ప్రతినిధులు - (వి.వి. గిరి, ఎన్.ఎం.జోషి, ఎస్.వి. పరులేకర్) నిర్వహించిన పాత్రను డాక్టర్ కృష్ణ ప్రశంసించారు.

“భారతదేశంలో పునర్విభజన సిద్ధాంతం : మూలం-చరిత్ర” అనే రచనలో డాక్టర్ కృష్ణ సంస్థానాల పునర్విభజనకు పరిమితమై చర్చించారు. ఆయా సంస్థానాలలో తలెత్తిన ప్రజా ఉద్యమాల గురించి ఈ పత్రంలో డాక్టర్ కృష్ణ విస్తృతంగా చర్చించలేదు. అయితే ఈ ఉద్యమాలకు సంబంధించిన కొన్ని అంశాలను ఆయన ప్రస్తావించారు. 1903-1906 సంవత్సరాలలో జరిగిన బెంగాల్ విభజన, బెంగాల్ అస్సాం వివాదాలను - 1918లో ప్రవేశపెట్టిన మాంటేగ్ ఛెమ్స్ఫర్డ్ సంస్కరణలను- ఆంగ్లం, తమిళం, కన్నడిగులు,

ఒరియా జాతీయులలోని ఇంగ్లీష్ చదువులు నేర్చిన మధ్యతరగతి మేధావులు రూపొందించిన తీర్మానాలు, ప్రకటనలను - 1928 నాటి అఖిలపక్ష మహాసభల నివేదికలను, 1929 నాటి శాసననిర్మాణ సంఘం నివేదికను - రెండవ రౌండ్ టేబుల్ కాన్ఫరెన్స్ పత్రాలను, శ్వేతపత్రం ప్రతిపాదనలను, సంయుక్త సంఘాల నివేదికలను, భారత రాజ్యాంగ చట్ట శాసన పత్రాలను డాక్టర్ కృష్ణ అధ్యయనం చేశారు. సంస్థానాల పునర్విభజన సిద్ధాంతం భారతదేశంలోనే విభిన్న సామాజిక వర్గాల మధ్య తలెత్తిన వృత్తి సంబంధమైన వైరుధ్యాల నుంచి పుట్టుకొచ్చిందని డాక్టర్ కృష్ణ అభిప్రాయపడ్డారు. “భారతదేశంలోని వివిధ సంస్థానాలలో భాగంగా వున్న సామాజిక చారిత్రక బృందాలకు, ఆయా సంస్థానాలకు మధ్యన తలెత్తిన ఘర్షణల చరిత్రే సంస్థానాల పునర్విభజన చరిత్ర. ఇక, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ విషయానికి వస్తే ఇది రాయితీల, భాత్యవైరుధ్యాల చరిత్ర” అంటారు డాక్టర్ కృష్ణ.

“రెండో ప్రపంచ యుద్ధం - భారతదేశంలో పారిశ్రామికరణ” అనే పత్రం డాక్టర్ కృష్ణ జైలు నుంచి విడుదలైన అనంతరం లోతుగా పరిశోధించి రూపొందించారు. అఖిలభారత ఉత్పత్తిదారుల సంఘం ఆయనకు ఈ పత్రం తయారీ బాధ్యత అప్పగించింది. తీరా డాక్టర్ కృష్ణ తన పత్రం రూపొందించి సమర్పించిన తర్వాత, ఉత్పత్తిదారుల సంఘం దాన్ని తిరస్కరించింది. ఈ పత్రంలో డాక్టర్ కృష్ణ వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాల సారాంశం ఇలా వుంది. భారతదేశంలో వున్న ప్రభుత్వం సామ్రాజ్యవాద ప్రభుత్వం. బ్రిటన్ లోని ధనస్వాముల, కోటీశ్వరుల ప్రయోజనాల పరిరక్షణే ఈ ప్రభుత్వ లక్ష్యం. ఇప్పుడిప్పుడే రూపుదిద్దుకుంటున్న భారతీయ పెట్టుబడిదారీ వర్గానికి సరుకులను అమ్ముకోవడం పెద్ద సమస్యగా వుంది. ఈ పెట్టుబడిదారీ వర్గం సామ్రాజ్యవాద ప్రభుత్వంతో తలపడుతోంది. ఈ పోరాటంలోనుంచే భారతజాతీయ ఉద్యమం తలెత్తింది. భారతదేశంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధి చరిత్రే, ఇక్కడ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యాన్ని కోరుతూ సాగిస్తున్న జాతీయ ఉద్యమ చరిత్ర. ఈ చరిత్రే సామ్రాజ్యవాదం కల్పిస్తున్న రాయితీల చరిత్ర కూడా. 1890-1920 సంవత్సరాల మధ్య భారతదేశంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధి సామ్రాజ్యవాదం ఛత్రచ్ఛాయల్లో సాగుతూ వచ్చింది. అందువల్లనే దానికి పరిమితమైన స్వభావం వుండేది. భారతీయ పెట్టుబడిదారీ వర్గం నిర్వహించిన ఏకైక భారీపరిశ్రమ జౌళిపరిశ్రమ మాత్రమే. మొదటి ప్రపంచయుద్ధ కాలంలో జౌళిపరిశ్రమ అద్భుతమైన లాభాలను సంపాదించింది. 1920-39 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో ఈ రంగం మరింత అభివృద్ధి చెందింది. అయినప్పటికీ దాని స్వభావంకూడా పరిమితం అయినదే. సిమెంట్, బొగ్గు, వస్త్రాలు, జనపనార, అగ్గిపెట్టెలు, కాగితం, పోత ఇనుము, పంచదార, ఉక్కు పరిశ్రమలు క్రమంగా

అభివృద్ధి చెందాయి. జాతీయోత్పత్తులు - ముఖ్యంగా వినియోగ వస్తువుల రంగంలో - బ్రహ్మాండంగా పెరిగాయి. వస్త్రాలు, పోత ఇనుము, ఉక్కు, గాజు, కాగితం, ఇనుప వస్తువులు, సబ్బుల పరిశ్రమల విషయంలో పాక్షిక స్వయం సమృద్ధి సాధ్యమైంది. సామ్రాజ్యవాద ప్రభుత్వం నుంచి మరిన్ని రాయితీలు కోరుతూ రాజకీయ ఆందోళనలు, పోరాటాలు ముమ్మరమయ్యాయి. అయితే భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలోని తీవ్రమైన లోపాలు ఈ అభివృద్ధికి ఆటంకాలుగా మారియి. ఆ లోపాలు ఇవి. 1. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కొనసాగుతూ వుండిన భూస్వామ్య అణచివేత విధానాలు ప్రజల కొనుగోలు శక్తిని హరించేశాయి. 2. టాటా, బిర్లా లాంటి భారీ పారిశ్రామిక సంస్థలకు చిన్నతరహా ఉత్పత్తిదారులకు మధ్య తీవ్రమైన పోటీ నెలకొన్నది. 3. దేశంలోని బ్యాంకులు బ్రిటిష్ ఫైనాన్షియర్ల పెత్తనంలో ఉన్నాయి. వాటిపై భారతీయ పారిశ్రామిక వర్గాలకు నియంత్రణ లేదు. 4. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ట్రాన్స్‌పోర్ట్, షిప్పింగ్, ఆటోమొబైల్ పరిశ్రమలను ఎంతమాత్రం ప్రోత్సహించలేదు. ఈ కారణాల వల్ల భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ అభివృద్ధి కుంటుపడిందని డాక్టర్ కృష్ణ భావించారు.

రెండో ప్రపంచయుద్ధ కాలంలో సరుకుల ఎగుమతి కొన్ని పరిశ్రమల అభివృద్ధికి దోహదం చేసింది. ఈ జాబితాలో జౌళి పరిశ్రమ, యంత్ర పరికరాల పరిశ్రమ, ఇంజనీరింగ్ పరిశ్రమ, శాస్త్ర పరికరాల పరిశ్రమ, మందుల పరిశ్రమ, భారీ రసాయనాల పరిశ్రమ చోటు చేసుకున్నాయి. ఈ పెరుగుదలకి కారణం ప్రపంచ యుద్ధం అవసరాలే. భారీ భారతీయ పారిశ్రామిక సంస్థలు రికార్డు స్థాయిలో లాభాలు నొల్పుకున్నాయి. ఎగుమతి నియంత్రణలు బ్యూరోక్రటిక్ నియమాలు, అసమర్థత, అవినీతి, ఆర్థికాభివృద్ధికి గండికొట్టాయి. షిప్పింగ్, ఆటోమొబైల్, విమానయానం, ఇనుము, ఉక్కు లాంటి పారిశ్రామిక రంగాలలో అభివృద్ధిని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహించదని స్పష్టమైపోయింది. “మనం పారిశ్రామికీకరణకు కట్టుబడి వున్నాం. పారిశ్రామికీకరణ ద్వారా పెట్టుబడి దారీ విధానం స్వేచ్ఛగా అభివృద్ధి చెందే వరిస్థితి ఏర్పడుతుందని మనం నమ్ముతున్నాం. పారిశ్రామికీకరణను సమర్థించడమంటే భూస్వామ్య వ్యవస్థతో సామ్రాజ్యవాదంతో పోరాటానికి దిగడమే. స్వాతంత్ర్యం సాధ్యమైన తర్వాత స్వతంత్ర పెట్టుబడి దారీ వ్యవస్థ పరిధిలో కార్మికవర్గం, రైతులు, విద్యార్థులు, మధ్యతరగతి ప్రజలు కొంతవరకు అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం వుంది. అందువల్ల ఆ వర్గాల ప్రజలు మన పోరాటానికి మద్దతు ఇస్తారని మన నమ్మకం. ఉత్పత్తి విధానం అభివృద్ధికి ఆటంకంగా మారినప్పుడు కార్మికవర్గం. దాని మిత్రవర్గాలు వారి వారి చైతన్య స్థాయి నిర్మాణ స్థాయి ప్రజలపై పట్టు ఆధారంగా పరిస్థితిని తమ చేతుల్లోకి తీసుకోవచ్చు” అని డాక్టర్ కృష్ణ ఈ పత్రంలో పేర్కొన్నారు.

డాక్టర్ కృష్ణ మరెన్నో సిద్ధాంత పత్రాలను రూపొందించారు. “భారతదేశంలో స్వాక్షరీల చట్టం - సంయుక్త బొంబాయి రాష్ట్రంలో దాని ప్రభావం”, “సామ్రాజ్యవాదం - ఒక అధ్యయనం”, “భారతదేశంలో విప్లవ పోరాటాల వెల్లువ”, “ఫెడరల్ వ్యవస్థలో భారత రాష్ట్రాలు”, “భారతీయ మేజిస్ట్రేట్ వ్యవస్థ - న్యాయ, అధికార వ్యవస్థ విభజన”, “ఫ్రెంచ్ విప్లవం”, “మూడు రష్యన్ విప్లవాలు”, “సోవియట్ యూనియన్ లో జాతుల సమస్య”, “మూడు కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్స్”, “డిడ్కో”, “17వ శతాబ్దపు ఇంగ్లాండ్ లో ప్రజాస్వామ్య భావాల పట్టుక, పెరుగుదల”, “బేకన్ (నోట్స్)”, “తత్వశాస్త్ర చరిత్ర (నోట్స్)” తదితర అంశాలపై ఆయన తన సిద్ధాంత పత్రాలను రూపొందించారు.

ఏ సమాజం సుసంపన్నతనైనా, దాని అభివృద్ధి స్థాయివైనా లెక్కించడానికి ఆ సమాజంలో ఉండే క్రియాశీలక మేధావుల సంఖ్యను ప్రమాణంగా తీసుకుంటారు. దోపిడీ వ్యవస్థ పునాదిపై నిర్మించిన సమాజాలలో మాత్రం అలా జరగకపోవడం దురదృష్టకరం. ఆనాటికి అమలులో వున్న సామాజిక వ్యవస్థకు అనుకూలంగా లేని క్రియాశీలతను, మేధస్సును పెద్దగ అర్థం చేసుకున్నట్లు కనిపించదు. సమకాలీన సామాజిక వ్యవస్థ కొనసాగింపుకు తక్షణమే ఉపయోగపడని మేధస్సుకు గుర్తింపు దక్కదు. మానవమేధో సంపద ఏ విధంగా వ్యర్థమవుతుందో తెలుసుకోవడానికి అంతకుమించి సహజ, సామాజిక న్యాయసూత్రాలకు సంబంధించిన వాస్తవాలను బైట పెట్టే ప్రయత్నంలో మానవ మేధస్సు ఎంతటి హింసకు గురి కావల్సి వస్తుందో అర్థం చేసుకోవడానికి డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ జీవితమే ఒక ఉదాహరణ. మానవజాతి తన వనరులన్నింటిలోకి విలువైనదయిన మేధో వనరులను సంపూర్ణంగానూ, సక్రమంగానూ, వినియోగించుకునే సంస్కారం ఎప్పటికీ వంట పట్టించుకుంటుందో!?

మూలం : మెయిన్ థ్రీమ్ ఆంగ్లవార పత్రికలో కంభంపాటి సత్యనారాయణ రాసిన వ్యాసానికి తెలుగు అనువాదం. ఈ వ్యాసాన్ని ఎం. కిషోర్ అనువదించారు.

సంపాదకుల నోట్స్

1. డా॥ కె.బి.కృష్ణ డిసెంబర్ 18, 1948న మరణించారు. ఇందుకు డిసెంబర్ 23, 1948 నాటి ఆంధ్రపత్రిక ను చూడగలరు.

3

డాక్టర్ కె.జి. కృష్ణ

దరిశి చెంచయ్య

“కాంతులు వెలిగ్రక్కు విలువ గల మణులెన్నో, చీకటి చిమ్ము సముద్ర గర్భమున దాగియున్నవి. సౌందర్యమున కాలవాలమగు కుసుమములెన్నో నట్టడవి యందు నిరర్థకముగ నేల వ్రాలుచున్నవి.....” అని ఆంగ్లకవి థామస్ గ్రే అనినట్లు ప్రతిభావంతులెందరో గలరు. వారు తమ కార్యాలను లోకానికి చాటాలనే చేయరు. వారు లోక క్షేమం నిమిత్తమే కృషి చేతురు.

ఆ శ్రేణికి చేరినవారు డాక్టరు కృష్ణ

ఆంధ్రదేశమున అనేక కవులు, గాయకులు, పండితులు ప్రభవించిరి. కాని, డాక్టరు కృష్ణ వంటి ప్రతిభావంతుడు ఆంధ్రభూమిలో అరుదు. ఆంధ్రదేశములోనే కాదు, ఈ విశాల భరతఖండమున కూడ అరుదే. ప్రపంచములో అటువంటి మేధావులు వ్రేళ్ళమీద లెక్కపెట్ట తగినవారుగా వుందురు.

అటువంటి ప్రతిభావంతుని ఆంధ్రులు ఎరుగరు. ఆయనను ఎరిగిన వారు కొద్దిమంది. ఆయన ప్రతిభా సామర్థ్యాలను గుర్తించిన వారు అంతకంటే అల్పం.

ఆ మహనీయుని గురించి కొద్దిగా తెలుప ప్రయత్నం.

ఆయన పూర్తిపేరు కాట్రగడ్డ బాలకృష్ణ స్వగ్రామము గుంటూరు జిల్లా, తెనాలి తాలూకా, ఇంటూరు. జననం 1898¹. తల్లితండ్రులు కోటయ్య, లక్ష్మీదేవమ్మ.

బాల్యంలో బాపట్ల హైస్కూల్‌లోను, అటు తరువాత మద్రాసు పచ్చయప్ప కాలేజీలోను చదివాడు. అన్నిట్లో ఫస్ట్. తన అఖండ ప్రతిభను బాల్యము నుండి చాటుతూనే వుండెను.

బావగారగు గడ్డిపాటి రంగయ్యనాయుడు గారి సహాయమున 1922²లో ఇంగ్లాండు కలెక్టరు పరీక్షకై వెళ్ళిరి.

అక్కడ నుండి అమెరికాకు వెళ్ళి చదువుకొని 1939లో మనదేశం వచ్చినందున ఆయన సంగతి సందర్భాలు ఆంధ్రులకు తెలియవు.

వెల్లూరు సెంట్రల్ జైలులో కృష్ణగారు 1940-42³ వరకు డిటెయిన్ చెయ్యబడి యుండిరి. అప్పుడు మేము సుమారు 250(రెండు వందల యాభై మందిమి) వీరితో కలిసియుంటిమి. అప్పుడే వీరితో మాకందరికి పరిచయము కలిగినది. ఈ రెండు సంవత్సరాల కాలంలో వీరి కార్యములను గురించి నా స్వీయ చరిత్ర “నేను - నా దేశము”లో 362 మొదలు 366 పేజీలలో విపులంగా వ్రాసినాను⁴. వారు 1948 సం॥లో మరణించిరి. అంతవరకు మేము స్నేహితులముగా వుండినా, ఆయన అమెరికా జీవితాన్ని గురించి గాని, ఆయన వ్రాసియుంచిన నలభై గ్రంథాలను గురించి గాని నాకే తెలియదు. వారి మరణానంతరం, వారి భార్యగారి సహాయంతో ఆయన లైబ్రరీని వెతకగా ఆ నలభై గ్రంథాలు టైపుచేసి, బైండుచేసి పదిలంగా వుంచబడి వుండగా, చూచి ఆశ్చర్యపడితిని. అవి సామాన్య ప్రజలకు ఉపయోగించవు. గొప్ప విద్యావంతులకు, పండితులకు, ప్రాఫెసర్లకు, గొప్ప రచయితలకు, ఎప్పుడూ భావ ప్రపంచంలో నిమగ్నులైన వారికి, ప్రతి యూనివర్సిటీ లైబ్రరీకి ఉపయోగపడగలవని నా నమ్మకము. కొందరు మిత్రులు కూడా అలాగే అభిప్రాయపడిరి.

ఆయనకు చిన్నప్పటి నుండి కొంచెము చెవుడు. మేధావి అయినందున స్కూలు ఫయినలు వరకు క్లాసులో మొదటివాడుగా వుంటూ వుండిరి. వారి బావగారయిన శ్రీ జి. రంగయ్యనాయుడుగారు ద్రవ్యవంతులు. కలెక్టరు పరీక్ష చదువులకు ఇంగ్లాండుకు 1922లో పంపిరి. పరీక్షకు ముందుగా దాఖలు చెయ్యవలసిన సర్టిఫికెట్లలో ఒకటైన జనన సర్టిఫికెటును గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరుగారైన రూథరుఫర్డు దొరగారి వద్దనుండి సరియైన టయిముకు తెప్పించుకోలేకపోయిరి. అదే సమయంలో బావగారు కూడా అనేక నష్టాలకు గురియై యుండిరి. మాతృదేశమునకు తిరిగి రమ్మని బావగారు పంపిన ద్రవ్యంతో కృష్ణగారు అమెరికా చేరుకొని, ఏవేవో ఉద్యోగాలు చేసి, ఖర్చులకు సంపాదించుకొంటూ, ప్రపంచ ప్రఖ్యాతమైన హార్వర్డు యూనివర్సిటీలో చేరి, బి.ఎ., యం.ఎ., పి.హెచ్.డి డిగ్రీలు సంపాదించుకొనిరి. ఆయన తెలివితేటలకు ప్రాఫెసర్లు మెచ్చుకొని, విద్యార్థి వేతనములను యిప్పించుచుండిరి. కృష్ణగారు చదువు చుండిన కాలంలో యూనివర్సిటీలో అన్ని దేశాల విద్యార్థులు, విద్యార్థినులు కూడా వుండిరి. సుమారు పదిహేను వేలమంది వుండిరి. సంవత్సరమున కొకతూరి, ఆ సర్వ కళాశాలలోని విద్యార్థులందరి కన్న అధిక శక్తి సంపన్నుడైన విద్యార్థిని ఏరి గొప్ప బహుమానాలు యిచ్చేవాడుక. కృష్ణగారు యీ

బహుమానాన్ని వరుసగా రెండు సంవత్సరాలు సంపాదించి, వారి ప్రతిభను, విద్యాభిలాషను ప్రకటించుకొనిరి. ఇది ఎంతో గర్వపడదగిన విషయము.

ఆయన పి.హెచ్.డి డిగ్రీని రాజకీయశాస్త్రములో బడసిరి. దీనిని గురించి పెద్ద కథ వున్నది. తన థీసిస్ ను 1938-39లో ఇంగ్లాండులో భారతదేశ అల్ప సంఖ్యాకుల సమస్య అనే పేరుతో ప్రచురించిరి. దాని ఉపోద్ఘాతములో తనకు తన ప్రాఫెసరుగారైన ఎమర్సన్ దొరగారికి మధ్య వుండిన తగాదాను సూచించిరి.

ప్రాఫెసరుగారు ఆంగ్లేయుడు. సామ్రాజ్యతత్వాన్ని నమ్మియుండిరి. భారత జాతీయవాదాన్నే గాక, అసలు జాతీయవాదం అనే భావాన్ని ద్వేషించుచుండిరి. తన విద్యార్థి అయిన కృష్ణగారు తీవ్రమైన భారత జాతీయవాది కాబట్టి వీరిద్దరి మధ్య హోరాహోరి వాగ్వివాదాలు జరుగుతూ వుండెడివి. చివరకు ఆయన కృష్ణగారి రచనను నిరాకరించిరి. అందువల్ల కృష్ణకు పి.హెచ్.డి డిగ్రీ లభించలేదు. తాను వ్రాసినది సరిగా వుందని, తన ప్రాఫెసరు తన భావాలు నచ్చనందున అన్యాయము చేసినని, ప్రాఫెసరుగారికిని, యూనివర్సిటీ అధికారులను ఉత్తరప్రత్యుత్తరాల ద్వారా తెలియజేసిరి. ప్రాఫెసరు సమ్మతి లేనిదే డిగ్రీ యిచ్చుట సాధ్యపడదు. కాన కట్టకడపట యూనివర్సిటీ కౌన్సిలుకు అప్పీలు చేసిరి. దానిలో వుండిన యాభైమంది మహనీయులు ఆలోచించి, కృష్ణగారి థీసిస్ సరిగా వుందని ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించి 1937లో పి.హెచ్.డి. డిగ్రీ యిచ్చిరి. ఈ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలను కృష్ణగారు నాకు ఒకప్పుడు కొన్ని చదివి చూపించిరి. ఆ పైలును గ్రంథరూపంగా ప్రచురించితే విద్యార్థులకు, ప్రాఫెసర్లకు చాల మేలు కలుగగలదని నమ్మి, గ్రంథరూపంలో ప్రచురించవలసిందని సూచించితిని. డిగ్రీ యిచ్చిన తరువాత అలాగు చేయుట తగదేమోయని ఆయన ప్రకటించి యుండలేదు.

ఇండియాకు 1939లో తిరిగి వచ్చినప్పుడు, మద్రాసు హార్బరులో ఆయన తెచ్చిన 850 పుస్తకాలను బ్రిటీష్ గవర్నమెంటు వారు పరిశీలించి, అయిదు వందల పుస్తకాలను స్వాధీనం చేసుకొనిరి. మిగిలిన 350 గ్రంథాలను యివ్వడమే గాక, కృష్ణగారు వ్రాసి, టైపు చేయించి, బైండు చేయించుకొని యుండిన నలభై గ్రంథాలను కూడ కృష్ణగారికి యిచ్చివేసిరి.

కృష్ణగారిని గురించి నాకు బాగా తెలిసిన విషయాలు కొన్ని ఉన్నాయి. ఇండియాకు రాగానే విద్యార్థి ఉద్యమములో చేరి కృషిచేయసాగిరి. అది యుద్ధకాలము. గాంధీగారి నాయకత్వం క్రింద స్వాతంత్ర్య పోరాటం జరుగుచుండెను. కృష్ణగారు విద్యార్థుల కాన్ఫరెన్సులలో - అధ్యక్షుడుగా విద్యార్థులను స్వాతంత్ర్య సమరంలో ముఖ్యపాత్ర వహించమని గొప్ప తీవ్రవాదిగా ప్రచారం ప్రారంభించిరి. కృష్ణగారి ప్రతిభ, వారి వాగ్ధోరణి,

ఆదర్శాలు విద్యార్థులను ఇండియా అంతటా ఆకర్షించెను. అందువల్ల రాబోయే అపాయాన్ని గ్రహించిన విదేశీ ప్రభువులు, కృష్ణగారిని వెల్లూరు సెంట్రలు జైలులో డిటెయిను చేసిరి.

ఈ రెండు సంవత్సరాల (1940-42) వారి జీవితం నాకు బాగా తెలుసును. వారు వచ్చినప్పుడు, మేము రెండు వందలకు ఎక్కువగా వుంటిమి. ఈ దేశభక్తులలో కొందరు గొప్ప నాయకులు కూడా వుండిరి. డాక్టరు పట్టాభి, స్పీకరు సాంబమూర్తి, కాళేశ్వరరావు, సంజీవరెడ్డి, ప్రాఫెసరు రంగా, ఎ.యస్.కె. అయ్యంగారు, సీనియర్ కంభంపాటి, కామరాజునాడార్, మాధవ మీనన్, ఎ.కె. గోపాలన్, ఖాక్సార్ నాయకుడు అల్లామా మష్రుఖీగార్లు వుండిరి. మాలో దేశనాయకులే గాక, ప్రాఫెసర్లు, జర్నలిస్టులు, అడ్వకేట్లు, డాక్టర్లు, రచయితలు, విద్యార్థినాయకులు, బ్రేడ్ యూనియన్ నాయకులు, కిసాన్సభా నాయకులు వగైరాలు వుండిరి. వీరిలో మెజారిటీ యువకులేను. మేము ఎన్నో విషయాలను చదువుకొని, దేశానికి ఉపయోగపడవలెననే అభిలాష మాకు తీవ్రంగా వుండెను.

కాని మాకు ఆచార్యత్వం వహించడానికి ఒక్కరు కూడా లభించలేదు. కృష్ణగారు రాగానే మాకు ఆ కొరత తీరిపోయింది.

మేము కోరిన వెంటనే కృష్ణగారు మాకు ఒక విస్తృత సర్వ కళాశాలను ఏర్పరచి, మార్క్సు కాపిటల్, భారతీయ తత్వశాస్త్రము, జాతీయ, అంతర్జాతీయ రాజకీయాలు, రాజ్యాంగశాస్త్రము, అర్థశాస్త్రము, సాంఘికశాస్త్రము, మానసికశాస్త్రము మొదలైన విషయాలను శాస్త్రీయంగా నేర్పుటకు ప్రారంభించిరి. కాని గ్రంథాలు లేవనే కొరత కూడ కృష్ణగారిని భయపెట్టలేదు. ఆయన మెదడులో అన్ని విషయాలను గురించిన సిద్ధాంతాలు స్పష్టంగా ఉండినవి. ఆయన ఆరితేరిన పండితుడు. ఆయన స్వయంగా ఆలోచించ గలవారు. మా రెండు వందల విద్యార్థులకు తృప్తికరంగా శిక్షణ ఇస్తూ వుండిరి. వారు మార్క్సు సిద్ధాంతాలలోను, తత్వశాస్త్రంలోను, ఆర్థిక సిద్ధాంతాలలోను, చాల నమ్మియుండినట్లుగా మాకు తోచెను. మాలో అధిక సంఖ్యాకులము వారి బోధన వల్ల, ఆయన వలెనే నమ్ముటకు ప్రారంభించాము. అందువల్ల ఈ ట్రైనింగ్ ఒక రాజకీయ ప్రశ్నగా మారిపోతూ వచ్చెను. జైలులో వుండిన కాంగ్రెసు నాయకులలో ముఖ్యులయిన వారు కొద్దిమందేను. ఆ కొద్దిమంది కూడ కృష్ణగారి క్లాసులకు రాకపోవడమే గాక, వెళ్ళేవారిని నిరసించుచుండిరి. ఒక నాయకుడు రహస్యంగా, చీఫ్ సెక్రటరీ గారికి రిపోర్టు చేసిరి. కృష్ణను వెల్లూరు జైలు నుండి మద్రాసుకు మార్చివేసిరి. ఒంటరిగా వుండుటకు సమ్మతించ నందున కోయంబత్తూరు జైలుకు మార్చివేసి, మోహన్ కుమారమంగళంగారితో చేర్చిరి.

నా అనుభవంలో కష్టకంటే ఎక్కువ మేధావిని, శాస్త్రజ్ఞుని, పండితుని, పరిశోధకుని నేను చూచియుండలేదు. అందువల్ల నాకు ఆయన యందు గౌరవము అధికమగుచుండెను. చివరకు మేము స్నేహితులమైతిమి.

1942లో కృష్ణగారు విడుదలైరి. వారు బీదవారు. కష్టించి జీవించవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడెను. బెల్గాము యూనివర్సిటీలో రాజకీయ, ఆర్థిక శాస్త్రములు నేర్పుటకు ప్రాఫెసరుగా నియమింపబడిరి. వారు బోధించుచుండిన విషయాలు అనగా మార్క్సు సిద్ధాంతాలు, కొందరు విద్యార్థులకు నచ్చలేదు. కాన, వారు యూనివర్సిటీ అధికారులకు ఆయన మీద కంప్లయింటు చేసిరి. తరువాత ఆయన క్లాసులకు అసలు వెళ్ళడమే మానివేసిరి. అందువల్ల ఆయనకు ఉద్యోగాన్నే చాలించుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడెను.

అటు తరువాత బొంబాయిలో అఖిలభారత పరిశ్రమల సంఘం వారు తమకు అవసరమైన కొన్ని పరిశోధనలు చేసిపెట్టమని కృష్ణగారిని నియమించిరి. కాని కృష్ణగారు వ్రాసి యిచ్చిన గ్రంథం మార్క్సు సిద్ధాంతాల ననుసరించి యుండినందున ఉద్యోగంలో నుండి వారిని తొలగించిరి.

అటు తరువాత కృష్ణగారు తాతా సాంఘిక శాస్త్రీయ సంఘంలో కొంతకాలం పనిచేసిరి.

యుద్ధకాలంలో పరిశ్రమాభివృద్ధి అనే విషయాన్ని గురించి పరిశోధనలు చేసి రెండు సంపుటాలు వ్రాసి యిచ్చిరి. అవి కూడా మార్క్సు సిద్ధాంతాల ఆధారంతో వ్రాసినందున, యజమానుల పెట్టుబడి తత్వానికి అనుకూలంగా వుండనందున కాబోలు ఆయన ఉద్యోగం నుండి తిరిగి విరమించవలసి వచ్చెను.

అటు తర్వాత కొలంబో యూనివర్సిటీవారి ఆహ్వానం మీద కొలంబోకు వెళ్ళి యూనివర్సిటీ అధికారులను కలుసుకొనిరి. కాని, అప్పటికి చెవుడు ఎక్కువయిపోయి నందుచేత వారు అడిగిన ప్రశ్నలకు ఆయన ఇచ్చిన సమాధానాలకు సంబంధం లేనందున ఉద్యోగం లభించలేదు.

కొందరు మిత్రులు మద్రాసులో వీరికి ఏదో ఉద్యోగం యిప్పించదలచి, ప్రఖ్యాతి చెందిన న్యూస్ పేపర్లకు వచ్చుచుండిన గొప్ప గ్రంథాలకు రివ్యూలు వ్రాసి యిచ్చుటకు ఏర్పాట్లు చేయించిరి. కాని మార్క్సు సిద్ధాంతాలు కృష్ణగారి వ్రాతల్లో ఏలాగో కనుపించేవి. తన అభిప్రాయాలతో అందరూ ఏకీభవించాలనే ఉద్దేశంతోనే ఆయన ప్రయత్నించేవారు. మార్క్సు సిద్ధాంతాలే సరియైనవి చిత్తశుద్ధితో నమ్మి వ్రాసేవారు. కాని యజమానుల

పాలసీలకు, ఉద్దేశాలకు తన సిద్ధాంతాలు, భావాలు ఉపయోగించాయా లేదా అనే విషయాన్ని గాని, వారికి నచ్చని యెడల ఉద్యోగాలు ఊడిపోతవని గాని, భోజనానికి కష్టపడవలసి వస్తుందని గాని యోచనే లేదు. కేవలం టీ మాత్రమే త్రాగుచు, ఎన్నో రోజులు గడిపేవారు. తన ఇష్టప్రకారమే జరగాలని మంకుపట్టు గలవాడయి నందున బంధువులకు, స్నేహితులకు ఆయన పిచ్చివాడేమో ననిపించేది.

ఆయన ఒక తపస్విలాగున ఏకాంతంగా వుంటూ, ఎల్లప్పుడు చదువుతూ, ఆలోచించుతూ, వ్రాయుచూ ఉండేవాడు. కాని ఏ మాత్రం తన కాలాన్ని వృధాపుచ్చేవారు కాదు. ఆయన వ్రాసిన గ్రంథాలు అచ్చు కాలేదనే విచారం కూడ ఆయనకు ఉండేది కాదు.

మార్పు తరువాత వచ్చిన గొప్ప రచయితల మీద మార్పు సిద్ధాంతాల ప్రభావ ముండినందు చేత వారి రచనలలో ఆ సిద్ధాంతాలు వ్యక్తమవుచుండేవి. అదే రీతిగ, కృష్ణగారి మీద కూడా ఆ ప్రభావం విపరీతంగా ఉండెను. నేను తెలుసుకొన్నంత వరకు ఆయన ఒక ఋషి వంటివాడు. ఎవరితోను స్నేహం చేయుటకు ప్రయత్నించడు. ఎవరి తెలివితేటలు ఆయనకు నచ్చవు. ఆయన ఎన్నో సంవత్సరాలు చదివి, ఆలోచించి జీర్ణం చేసుకొన్న మార్పు తత్వశాస్త్రానికీ, భావాలకూ, సిద్ధాంతాలకూ ఇతరులవి సాటికావు అనే విషయాన్ని సులభంగా గ్రహించేవాడు.

నేనొకప్పుడు మద్రాసులో కొందరు మిత్రులను కలుసుకొని కృష్ణగారిని గురించి చెప్పితిని. ఆయన శక్తిసామర్థ్యాలు వృధా కాకూడదని, ఆయనను పోషించి, అవసరమైన గ్రంథాలను కొనియిచ్చి, ఆయన ఇష్టప్రకారం గ్రంథాలను వ్రాసుకొనేలాగు చేయుట ఆంధ్రుల కర్తవ్యమని బోధించగా నా మిత్రులు బ్రహ్మయ్యగారు ఇతరులూ కలిసి నెలనెలకు ఒకరు వంతున ఆయన పోషణకు అవసరమైన ద్రవ్యసహాయం లభించేలాగు ఏర్పాటుచేసిరి. ఆయనకు మద్రాసు నగరంలోని గ్రంథాలయాలలో తన సంశయాలను తీర్చగల ముఖ్య గ్రంథాలు లేవని విచారపడుచుండిరి. అందువల్ల వారి ప్రయాణాలకు డబ్బు యిచ్చి బొంబాయి, ఢిల్లీ, కలకత్తాలకు పంపితిమి. ఇండియాలో తనకు ఉపయోగించే గొప్ప గ్రంథాలు లేవని కృష్ణగారు చెప్పివేసిరి. ఆయన వ్రాసిపెట్టిన గ్రంథాలు తనకు తృప్తికరంగా లేవని, ఇంకనూ మెరుగుపెట్టాలని, అంతవరకు ప్రచురించుటకు యిష్టము లేదనీ చెప్పుచుండిరి.

వారు వ్రాసిన గ్రంథాలన్నీ అమెరికాలో గొప్ప గొప్ప లైబ్రరీల సహాయంతో ఆయన ఇండియాకు తిరిగి రాకముందు వ్రాసినవి.

ఈలాంటి మేధావిని మన ఆంధ్రదేశం వినియోగించుకోలేని దౌర్భాగ్య దశలో వుండిపోయినది. వారేమో మరణించిరి. వారి గ్రంథాలున్నాయి. విద్యావంతులు చదివి, అవి ఎంతవరకు ఉపయోగపడగలవో తీర్మానించాల్సియున్నది. ఆయన వ్రాసిన వాటిలో ముఖ్యంగా తత్వశాస్త్రము, రాజకీయ, ఆర్థికశాస్త్రాలు, మనస్తత్వశాస్త్రము, సామాజికశాస్త్రము అను పుస్తకాలు ఉన్నాయి.

కృష్ణగారు ఒక ముఖ్యమైన విషయాన్ని గురించి చెప్పుచుండేవారు. ఆయన అభిప్రాయం ఏమనగా ప్రకృతిలో పరిణామం కలుగుచున్నదనీ, ఆ మార్పులు కొన్ని సిద్ధాంతాల ప్రకారం జరుగుచున్నవని విపులపరుస్తూ పరిణామంలో కొన్ని వ్యవస్థలుండినట్లు కూడా మార్పు నిరూపించారు, అని కృష్ణగారు చెప్పిరి.

ఆలాగు నిరూపించిన మార్పు సిద్ధాంతాల ప్రభావము ఆయన తరువాత వచ్చిన ప్రతిభాశాలురైన రచయితల భావాల మీద కనుపడుచున్నది. సంఘంలోని చారిత్రక, ఆర్థిక, రాజకీయాల విషయంలోనే గాక, మతములు, తత్వశాస్త్రములలో కలుగుచుండిన మార్పులు మార్పు సిద్ధాంతాల ననుసరించి యున్నవా లేదా అని పరిశోధించుటకు ప్రపంచమంతటా తత్వశాస్త్రజ్ఞులు ప్రయత్నించుచునే ఉన్నారు.

వెల్లూరు సెంట్రలు జైలులో కృష్ణగారిని భారతీయ తత్వశాస్త్రాన్ని గురించి మార్పు నిరూపించిన సంఘ వ్యవస్థల ప్రకారమే పరిణామం పొందుచున్నట్లుగా నిరూపించవలసిందని కోరితిమి. వారు అందుకు సమ్మతించి తత్వశాస్త్రాన్ని ఆ విధంగానే మాకు నేర్పుచుండిరి.

అయితే కృష్ణగారి గొప్ప ఆశయం ఏమనగా, భాషా శబ్దాలు సంఘానికి సంబంధించి యున్నందున సంఘ పరిణామంలో వాటి పాత్రను తెలుసుకొనేందుకు ఒక శబ్ద సర్వస్వమును అనేక మాల్యాములలో వ్రాయవలసి యుంటుందని, తాను ఒక్కడే యిందుకు చాలనని, ప్రపంచంలో ఎందరో విద్యావంతుల సహాయం అవసరమని చెప్పుచుండిరి. ఆ విధంగా ప్రపంచ విజ్ఞానానికి శాశ్వతంగా ఉపయోగపడవలెననేదే ఆయన ప్రధాన లక్ష్యంగా వుండెను.

ఇండియాలో ఏ రాజకీయ పార్టీలోనూ ఆయన చేరలేదు. ఏ వ్యక్తితోనూ స్నేహం చేసుకొనుటకు ప్రయత్నించలేదు. భావ ప్రపంచంలో ఉంటూ వుండిరి. ఆయన ఒక స్వతంత్ర ఆలోచనాపరుడు. మహా పండితుడు. గొప్ప మార్క్సిస్టు రచయిత. ఎక్కువ విజ్ఞాని అయినకొద్దీ, ఎక్కువ యోచనాపరుడుగా పెంపొందినకొద్దీ చెప్పుడు ఎక్కువయి, ఇతరులతో సంబంధం తెంచివేసికొంటూ, స్వీయ భావప్రపంచంలోనే, కాలము గడుపుచుండిరి.

వారు ఏ న్యూయార్కు, వాషింగ్టన్, లండన్ పబ్లిక్ లైబ్రరీలలోనో పరిశోధనలు సల్పుతూ, విద్యాధికులకు బోధించుతూ కాలం గడిపేందుకు అవకాశాలు లేక ఆయన జీవితం వృథా అయిపోయెను.

ఆంధ్రులము సాటిలేని ఆయన ప్రతిభను, పాండిత్యాన్ని ఆయన గ్రంథాలను ముద్రించుట ద్వారా అయినా ప్రయోజనం పొందెదముగాక!

మూలం : దరిశి చెంచయ్య రాసిన నా దివ్య స్మృతులు అనే గ్రంథంలోనిది ఈ వ్యాసం.

చూడండి : దరిశి చెంచయ్య, నా దివ్యస్మృతులు, ఆదర్శ గ్రంథమండలి, విజయవాడ 1961. పేజీలు 103-115

సంపాదకుల వివరణ :

1. కృష్ణ జనన సంవత్సరం 1906ని ఇటీవల లభిస్తున్న సాక్ష్యాలు ధృవీకరిస్తున్నాయి.
2. జి.ఓ. సంఖ్య : 830, పబ్లిక్ (జనరల్) 12.3.1942 ప్రకారం కృష్ణ 1921లో లండన్ వెళ్ళారు. ఇదే విషయాన్ని కృష్ణ ఆగస్టు 19, 1921న రాసిన విషయం ధృవీకరిస్తుంది. ఆ రెండింటిని ఈ పుస్తకంలో చూడవచ్చు.
3. కృష్ణ జైలులో ఉన్నది 1941-1942 సంవత్సరాల మధ్య. ఈ విషయాన్ని జి.వో సంఖ్య 393/25.2.1941 పబ్లిక్ డిపార్ట్మెంట్ తెలుపుతుంది.
4. దరిశి చెంచయ్య ఆత్మకథ 'నేను - నా దేశం'లోని ఈ భాగాన్ని ఈ పుస్తకంలో పొందుపరచాం.
5. కంభంపాటి సత్యనారాయణ మరణానంతరం లభించిన పత్రాలలో దీనికి సంబంధించిన సాక్ష్యం ఉంది.

డాక్టర్ కె.బి. కృష్ణ

దరిశి చెంచయ్య

అటు తరువాత డాక్టర్లు కె.బి.కృష్ణ, పి.హెచ్.డి. గారు జైలుకు వచ్చారు. వారు మాకు క్రొత్త. వారిని గురించి వివరాలు తెలియవు. రాజకీయశాస్త్రంలో గొప్ప పండితుడని మాత్రం విని వున్నాం. యువకులు “ది కాపిటల్” గ్రంథాన్ని బోధించమన్నారు. “మీయంతట మీరే నేర్చుకొనవచ్చునే, కష్టం లేదే” అని వారు అంటే అందరికీ ఆశ్చర్యం కలిగింది. బోధించడానికి ఒప్పుకొని మరునాడే క్లాసు ప్రారంభించారు. ఎంతో సులభంగా బోధించారు. ఆయన శక్తి మాకు ఆశ్చర్యంగా వుంది. ఆచార్య రంగాగారు కూడ విద్యార్థిగా చేరాడు. అంతేకాదు, కాంగ్రెసు నాయకులు ‘చాలామంది చేరారు. అయితే పట్టాభి మొదలైన నాయకులు వారిని వెళ్ళకూడదని నివారించారు. కృష్ణగారు “భారతదేశ అల్ప సంఖ్యాకుల సమస్య” అనే గ్రంథాన్ని వ్రాసినవారు. ఆయన రాజకీయ, ఆర్థిక శాస్త్రాలలో పారంగతుడు. వేదాంతశాస్త్రంలో అసమాన పాండిత్యం కలవాడు. చరిత్ర పఠనలో ఆరితేరినవాడు. ఆయనది చాల నిశితమైన బుద్ధి. ఏ విషయాన్నైనా శాస్త్రీయంగా యోచించి పరిష్కరించగల మేధావి. వారి సహాయంతో డెటెన్యూల క్యాంపు ఒక సర్వకళాశాలగాను, విప్లవ కళాశాలగాను మారింది.

సంఘం ఒక వ్యవస్థ నుండి మరొక వ్యవస్థకు మారుతూ అభివృద్ధి చెందుతున్నట్టు మార్క్సు సిద్ధాంతాల ప్రకారమే కలుగుచున్నట్టు బోధించారు. అలాగైతే వేదాంతంలో కూడా యిలాగే మార్పులు కలుగుతున్నాయని మార్క్సు సిద్ధాంతాల ప్రకారం వృద్ధికి వచ్చుచున్నట్లు నిరూపించమని నేను కోరాను. జైలులో ముఖ్య గ్రంథాలు లభించకపోయినా క్లాసులు పెట్టి, చర్చలు ఏర్పాటు చేసి అనేక విషయాలు బోధించుతూండేవారు. ఎన్నో నెలలు ఈ క్లాసులు జరిగాయి. ఆచార్య రంగాగారు కూడా ఆ క్లాసులకు వచ్చుచునే వుండిరి.

రంగాగారి రాజకీయాలు :

కాంగ్రెసు రాజకీయాలమీద ఎంత తీవ్రంగా విమర్శలు జరిగినవో అదే రీతిగా ఆచార్య రంగాగారి రాజకీయాల మీద చర్చలు జరిగాయి. విద్యార్థులు సామాన్యులు కారు, సుమారు 20 సం॥ల మొదలు 40 సం॥ల వయస్సు గలవారు రెండు మూడు సార్లు కాంగ్రెసు ఉద్యమాలలో జైళ్ళకు వెళ్ళినవారు, రాజకీయ విషయాలలో చక్కని అనుభవం గలవారు. కాబట్టి అభ్యుదయవాది యని పేరుగాంచిన రంగాగారి రాజకీయాలకు, యితర పార్టీల రాజకీయాలకు వుండే వ్యత్యాసాలను బాగా తెలుసుకోవాలని అభిలాషతో డాక్టరు కృష్ణగారి సహాయం కోరారు.

అంతట రంగాగారు వ్రాసిన గ్రంథములపై చర్చ జరిగింది. రంగాగారు చర్చలో పాల్గొనలేదు, కాని వింటూ కూచున్నారు. వారి గ్రంథాల్లో పరస్పర వైరుధ్యాలు ఉన్నట్టున్నూ, ఒకే అధ్యాయంలో ఒక పేరాగ్రాఫ్‌కు మరొక పేరాగ్రాఫ్‌కు పరస్పర వైరుధ్యం ఉన్నట్టు, చివరకు ఒకే పేరాలో మొదటి వాక్యానికి, చివరి వాక్యాలు విరుద్ధంగా ఉన్నట్టు నిరూపించగా అందరూ ఆశ్చర్యపడ్డారు. ఆఖరున కృష్ణగారు “రంగాగారు చాలా చదివారు. వారి పుస్తకాలలో చాలా భోగట్టా వున్నది. కాని, ఆయన ఆ విషయాలను జీర్ణం చేసుకోలే”దన్నారు. అయినా రంగాగారు మాట్లాడలేదు.

మరికొన్ని రోజులకు ఆచార్య రంగాగారి రాజకీయాలను గురించి చర్చ జరిగింది. ఒకే సమస్య మీద దేశంలోని మూడు పార్టీలవారి తీర్మానాలను పరిశీలించాము. అవి కాంగ్రెసు, కమ్యూనిస్టు, కిసాను సభల తీర్మానాలు. కమ్యూనిస్టు పార్టీ తీర్మానం లోని ఉపాధ్యక్షాతాన్నీ (ప్రియాంబుల్), కాంగ్రెసు తీర్మానంలోని కార్యాచరణకు సంబంధించిన భాగాన్నీ (ఆపరేటివ్ పార్ట్) కలిపితే రంగాగారి కిసాను సభ తీర్మానాలు ప్రత్యక్షమైనాయి. అందువల్ల డాక్టరు కృష్ణగారు యీ విధంగా నిర్ధారణ చేశారు. “కమ్యూనిస్టుల అతివాద భాష కాంగ్రెసువారి మితవాద కార్యక్రమముల కలగలుపే రంగాగారి రాజకీయ పంథాగా వున్నది.”

రంగాగారికి కోపం వచ్చింది. మౌనంగా వుండలేకపోయారు. “ఇక్కడ మీ యిష్టం వచ్చినట్టు వాగండి, బయటకు పోయిన తరువాత ప్రజల వద్ద మాట్లాడి సమర్థించుకోండి. చూతాం” అని బెదిరించి, మీటింగులో నుంచి లేచి వెళ్ళారు.

చర్చలు, కోపాలు

మరొకప్పుడు ఒక ముఖ్య సమస్యను గురించి చర్చ జరిగింది. “అహింసా విధానం వల్ల స్వరాజ్యం రాగలదా?” అన్న విషయాన్ని గురించిన చర్చ అందరూ తమ తమ

అభిప్రాయాలను తెలుపవచ్చునని కోరారు. కాంగ్రెసువాదులు దానిలో పాల్గొనకూడదని డాక్టరు పట్టాభిగారు సలహా ఇచ్చారు. కాని స్పీకరు సాంబమూర్తిగారు ఏకీభవించలేదు. కాంగ్రెసువాదులైనవారు తప్పక చర్చలో పాల్గొనాలని వారి అభిప్రాయం. అయితే వారి అభిప్రాయం ప్రకారం పాల్గొన్న కాంగ్రెసు నాయకులు వారొక్కరే. మామూలు ప్రకారం డాక్టరు కృష్ణగారు అధ్యక్షులు. ఒక్కొక్కరి ఉపన్యాసానంతరం దానిని గురించి తన అభిప్రాయాన్ని యిస్తుండేవారు. స్పీకరు సాంబమూర్తిగారు చాలాసేపు ఉపన్యసించారు. అంతట కృష్ణగారు తన అంత్య నిర్ణయాన్ని యిలా చెప్పారు. 'స్పీకరు సాంబమూర్తిగారి ఉపన్యాస ధోరణి అజ్ఞానమైన పల్లెప్రజల ఎదుట మాట్లాడిన రీతిగా ఉన్నదే కాని, విజ్ఞానమైన దేశభక్తుల ముందు శాస్త్రోక్తంగాను, తార్కికంగాను మాట్లాడలేదు' అన్నారు.

కాంగ్రెసు నాయకులకు మాత్రం కోపాలు వచ్చాయి. "కమ్యూనిస్టులతో చేరవద్దు, మన మర్యాద కాపాడుకోవాలంటే వారితో చర్చించకూడదు" అని పట్టాభిగారు అన్నారు.

“నేనెందుకు కమ్యూనిస్టునయ్యాను”

ఆ రెండు సంవత్సరాలలో రాజకీయ చర్చలకు అంతమే లేదు. “నేను ఎందుకు కమ్యూనిస్టునయ్యాను?” అని ఒక్కొక్కరు మాట్లాడాలి. జైలుకు వచ్చిన వారిలో ఎక్కువ మంది కాంగ్రెసువారే. వారిలో నాయకులు కొద్దిమంది, అనుచరులు చాలామంది. అనుచరులు కమ్యూనిస్టులుగా మారిపోసాగారు. ఈ విధంగా కమ్యూనిస్టులయినవారే తామెందుకు కమ్యూనిస్టులయ్యారో ఉపన్యసించాలి. ప్రతి ఉపన్యాసానంతరం చర్చ జరుగుతుంది. వారందరూ కాంగ్రెసులో పనిచేసేవారే. కాంగ్రెసు నాయకులకు జమీందారీ వర్గం మీదా, పెట్టుబడిదారీ వర్గం పైన వున్న సానుభూతిని, కష్టజీవులయిన కార్మిక, కర్షకుల యందు గల అలక్ష్యభావాన్ని నిరూపించారు. అంతేకాక ఎలక్షన్లలో అనేకులు చేయుచుండిన మోసాలను బయటపెట్టారు. నాయకులలో వ్యక్తి సంబంధమైన కక్షలు, అధికారాపేక్షలు, అంతఃకలహాలు, కట్టుగా కలిసి పనిచేయలేకపోవడం, ఒకరు మరొక దేశభక్తుని చేయుచున్న ద్రోహము మొదలైన కుళ్ళును బయటపెట్టారు. దీనితో జైలులోని కాంగ్రెసు నాయకులకు కమ్యూనిస్టులతో కలిసి వుండడమే కష్టమనిపించింది.

తర్క విత్కాలు

ఈ విధంగా రెండు ముఠాలుగా తయారైన సమయంలో శ్రీ రవీంద్రనాథ ఠాగూరు గారు మరణించారు. వారి గౌరవార్థం మీటింగు జరిగింది. డాక్టరు పట్టాభిగారు అధ్యక్షత వహించాలని అందరం కోరాము. కాని పట్టాభిగారు ఒక షరతు ఒప్పుకోమని అడిగారు.

తాను మాట్లాడి ముగించిన తరువాత యింకెవరూ మాట్లాడకూడదని వారి షరతు. కొందరు ఒప్పుకోలేదు. అందువల్ల స్వీకరు సాంబమూర్తిగారు అధ్యక్షత వహించారు. డాక్టరు కృష్ణగారు తన ఉపన్యాసాన్ని చదివారు. రాగూరుగారిని మహాత్మాగాంధీతో పోల్చి మాట్లాడారు. గాంధీగారు మహాదేశభక్తి గల వ్యక్తి అనిస్తే, రాగూరు గారిలో ఆ శక్తి లేదనీ చెప్పారు. అయితే రాగూరుగారి అభిప్రాయాలు ఎక్కువ అభ్యుదయకరంగా ఉన్నట్టు ఉదాహరణలను గ్రంథాలలో నుండి చదివి వినిపించారు. గాంధీగారి రామరాజ్యం అభివృద్ధి నిరోధకమని నిరూపించారు. రాగూరుగారిది ముందుచూపు అనీ, గాంధీగారిది వెనుకచూపు అనీ చెప్పారు.

కాంగ్రెసు నాయకులకు ఆగ్రహం వచ్చింది. 'ప్రపంచంలో మహాత్మాగాంధీ గారితో పుజ్జీ అయిన గొప్ప వ్యక్తి జన్మించలే"దన్న ధోరణిలో స్వీకరుగారు ఉపన్యసించారు. కాంగ్రెసువాదులను, వారి నాయకులను డాక్టరు కృష్ణగారు అవమానపరిచారని విమర్శించారు. వాదాలు ముదిరాయి. "నా అభిప్రాయాలను గ్రంథ సహాయంతో నిరూపించుతాను, ఒక కమిటీని యేర్పరచు"మని కృష్ణగారు సవాలు చేశారు. స్వీకరుగారు ఆ సవాలును అంగీకరించలేదు.

నవ చైనా

కాంగ్రెసు నాయకులకు, కమ్యూనిస్టు యువకులకు జరుగుచుండిన తర్క వితర్కాలను గురించి, నాయకుల ఓటమిని గురించిన ఈ అధ్యాయాన్ని పూర్తిచేసే ముందు మరొక ఉదాహరణను వ్రాస్తాను.

ఈ వాగ్వివాదాలలో సాధారణంగా శ్రీ కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు జోక్యం కల్పించుకోవడం లేదు. కాని, నాయకుల పక్షానికి ఓటమి కలిగినప్పుడు అందరికంటే ఎక్కువగా కోపపడుతుండేవారు. యువకుల శక్తి సామర్థ్యాలను డాక్టరు పట్టాభిగారు గ్రహించారు. కాని, శ్రీ కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు మాత్రం గ్రహించలేదు.

వారు అంతర్జాతీయ సమస్యలను బాగా చదివి, గ్రంథాలు కూడా వ్రాసి యున్నారు. ముఖ్యంగా టర్కీలోను, చైనాలోను జరిగిన విప్లవాలను గురించి వ్రాశారు. కాబట్టి చైనా విప్లవాన్ని గురించి పువన్యసించుతానని శ్రీ పంతులుగారు కమ్యూనిస్టులకు తెలియపరిచారు.

తన ఉపన్యాసాన్ని ఆనాడు 1925వ సంవత్సరంతో పూర్తిచేశారు. యువకులు తమ సంశయాలను తీర్చుకొనుటకు ప్రశ్నలు వేశారు. అది మామూలే, కాని పంతులుగారు సమాధానం చెప్పేందుకు నిరాకరించారు. ఒక విద్యార్థి లేచి ప్రశ్నలన్నిటికీ సమాధానం చెప్పాడు. పంతులుగారికి ఆశ్చర్యం కలిగినది.

కానీ, యువకులు పంతులుగారిని అంతటితో విడిచిపెట్టలేదు. 1925వ సంవత్సరం మొదలు 1940వ సంవత్సరం వరకూ చైనాలో జరుగుతూన్న పరివర్తనను గురించి ఉపన్యసించవలసిందిగా కోరారు. తనకు తెలియదని పంతులుగారు ఒప్పుకున్నారు. ఒక యువకుడు మరునాడు ఆ విషయాన్ని పూర్తిచేశాడు. ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పాడు. ఆ మీటింగుకు పంతులుగారే అధ్యక్షత వహించారు.

కమ్యూనిస్టు యువకులు జాతీయ, అంతర్జాతీయ రాజకీయ సమస్యలను గురించి ఎంత తీవ్రంగా, ఎంత సమగ్రంగా చదివి గ్రహించుకుంటున్నారో తుదకు శ్రీ కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు కూడా ఒకప్పుకోవలసి వచ్చింది.

కాంగ్రెసు నాయకులు బుద్ధికౌశల్యములోను, విజ్ఞానంలోను కమ్యూనిస్టు యువకులతో ఓడిపోతూ వచ్చారు. దాని ఫలితంగా కాంగ్రెసువాదులు కమ్యూనిస్టులుగా మారిపోతూ వచ్చారు.

ఈ విషయాలను యింతటితో ముగించి, ఈ రెండు పార్టీలవారి ప్రవర్తనను గురించి కొంత వ్రాస్తాను.

నిరసన వ్రతము - కాంగ్రెసు నాయకులు

పై కారణం వల్ల మాత్రమే 160 మంది కమ్యూనిస్టులుగా మారిపోయారని తలచకూడదు. జైలు జీవితంలో ఎన్నో క్లిష్ట సమస్యల నెదుర్కోవలసి వస్తుంది. ఆ ఎదుర్కోవడంలో పార్టీలవారీగా ఎవరి పంథా ప్రకారం వారు తమ తమ సమస్యలను పరిష్కరించుకుంటూ వచ్చారు. పరిష్కారాలలో అభిప్రాయ భేదాలు, తగాదాలు కలుగుతూ వచ్చాయి. ఇంతవరకు తర్కవిత్కాలలోని కొన్ని వ్యత్యాసాలను వివరించాను. మరికొన్ని ముఖ్య సమస్యలను ఏ పార్టీ ఎలా ఎదుర్కొన్నదీ వ్రాస్తాను.

డిటెన్యూల సంఖ్య పెరగగానే ప్రభుత్వం రెండు తరగతులుగా విభజించింది. ప్రథమంలో ఎంతో న్యాయంగా చెయ్యవలసిన సౌకర్యాలను చేసింది. కానీ, ఆ పాలసీని మార్చుకొన్నది. సుమారు 25 మందిని మాత్రమే మొదటి తరగతిలోను, మిగిలిన 85 మందిని రెండవ తరగతిగాను మార్చారు. మొదటి తరగతి వారికి మామూలు వసతులన్నీ ఇవ్వబడినై. అధిక సంఖ్యాకుల రెండో తరగతి వారికి మామూలు వసతులన్నీ ఇవ్వబడినై. అధిక సంఖ్యాకుల రెండో తరగతి వారిని నేరం చేసి శిక్షననుభవించే మామూలు ఖైదీల స్థితికి మార్చారు. భోజనానికి రోజుకు ఆరు అణాలకు మారుగా రెండు అణాలు మాత్రమే. దుస్తులు కూడా అలాగే, ఉత్తరాలు అంతే, స్వంత డబ్బుకూడా ఉపయోగించుకోకూడదు.

అప్పట్లో కమ్యూనిస్టులు ఏ పదిమందో వుండేవారు. మిగిలినవారు కాంగ్రెసు నాయకులు, వారి అనుచరులు. ఎవరూ ఈ మార్పులను ఒప్పుకోలేదు. అయితే, గవర్నమెంటు లక్ష్యపెట్టలేదు. డిటెన్యూలు నిరసన వ్రతం ప్రారంభించారు. కాంగ్రెసు నాయకులు ముగ్గురు నలుగురు, రంగా పార్టీవారు మొత్తం పాతికమంది నిరసన వ్రతంలో చేరుటకు నిరాకరించారు. చేరుతామన్న వారిలో యిద్దరు వ్యాధిగ్రస్తులను చేరకూడదని తతిమ్మా 85 మంది ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించారు. ఆ ఇద్దరిని మాత్రం నిరసనవ్రతానికి సంబంధించిన వ్యవహారాలను చూచుకోమని కోరారు. ఆ ఇద్దరిలో ఒకరు బాలచంద్రమీనన్, రెండో వ్యక్తిని నేను. ఈ నిరసన వ్రతం జయప్రదం కాకూడదని కాంగ్రెసు నాయకులలో ఇద్దరు ముగ్గురు పట్టుదలతో వనిచేశారు. వారిలో ముఖ్యులు శ్రీ కాళేశ్వరరావు పంతులుగారు, మూడు నాలుగు రోజులలో ఈ నిరసన వ్రతం భగ్గుమవుతుంది. మానేస్తారని ప్రచారం ప్రారంభించారు. ఆ నాలుగు రోజులు అయిన తరువాత “వీరేదో దొంగతనంగా తింటుండాలి” అని ప్రచారం సాగించారు. మధ్యలో నిలిచిన వారిని అభినందించారు. రాజీ మాటలలో జోక్యం కలుగజేసుకొని విచ్చేదానికి ప్రయత్నించారు. జైలు బయట చాలామంది దేశభక్తులు బహిరంగ సభలు జరిపి, డెప్యూటీషన్లు తీసుకువెళ్ళి విజయవంతంగా అంతమయ్యే వరకూ సహాయం చేస్తూనే వున్నారు. వారిలో ముఖ్యులు జగన్నాథదాసు, ఆర్. కృష్ణమూర్తి, దరిశి సుభద్రమ్మ, వి. భాష్యం అయ్యంగారు, ఆర్. సూర్యనారాయణరావు, న్యాపతి నారాయణమూర్తిగార్లు. పందొమ్మిది రోజులు వ్రతం జరిగింది. చివరకు పూర్తిగా జయం లభించింది. దేశమంతా సంతోషించింది. కాని మాతోనే వున్న కాంగ్రెసు నాయకులు చాలమంది హర్షించలేకపోయారు.

మూలం : ఈ భాగాన్ని దరిశి చెంచయ్య ఆత్మకథ నుండి తీసుకొన్నాం. చూడండి. దరిశి చెంచయ్య, నేనూ, నా దేశము.

జయంతి పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ, 2004. పేజీలు 296-302

5

ఎ.కె. గోపాలన్ స్మృతిలో కె.బి. కృష్ణ

కె.బి. కృష్ణ నాయకత్వాన రోజూ రెండుసార్లు తరగతులు నిర్వహించాము. ఇవి ఎంతో ప్రయోజనకరంగా కనిపించాయి

.....

సోవియట్ యూనియన్‌తో తాను చేసుకున్న నిరాక్రమణ సందిని హిట్లరు త్రోసిపారవేశాడని జర్మన్లు రష్యాలోకి నడుస్తున్నారనే వార్తను జూన్ 23వ తేదీ పత్రికలలో చూచాము. ఇది ప్రపంచ చరిత్రనే మార్చగల చరిత్రాత్మక సంఘటన. మేము దాన్ని గూర్చి చర్చించాం. మాలో ప్రతి ఒక్కరూ దాన్ని గూర్చి ఆలోచించుకున్నాం.

గ్రాపులవారీ చర్చలు జరిపాము. వెలుపలి నుండి తగినంత సమాచారం లభించనందున, ఈ పరిణామం యొక్క ప్రాధాన్యతను పూర్తిగా అంచనా వేయలేకపోయాం. యుద్ధ గమనంలో మార్పు వచ్చిందని, అందువల్ల పార్టీ తన విధానాన్ని మార్చుకోవాలనీ కొందరు వాదించారు. ఎలాంటి మార్పు చేయవలసిన అవసరం లేదని అత్యధిక సంఖ్యాకులు నిర్ణయించారు.

ప్రతిరోజూ సమావేశాలు నిర్వహించబడ్డాయి. డాక్టర్ కె.బి. కృష్ణ, పి.కె. బాలన్, బాలచంద్రమీనన్, నేనూ మార్పు వచ్చిందని వాదించాం. అయితే, మేము యితరులకు నచ్చజెప్పలేకపోయాం. కామ్రేడ్స్ కె. దామోదరన్, చంద్రోత్, కంభంపాటి సత్యనారాయణ మా దృక్పథాన్ని వ్యతిరేకించారు. పరస్పరం పోట్లాడుకుని, ఒకరిపై ఒకరం కేకలు వేసుకునేంత వరకూ ఈ వాదోపవాదాలు సాగాయి. ఏమయితేనేం, ఇది నిరంతర చర్చనీయాంశమైంది. ప్రతి ఒక్కరూ క్రమం తప్పకుండా వారాపత్రికలు చదవటానికి, పార్టీ విధానాన్ని అవగాహన జేసుకునేందుకూ ప్రయత్నించారు. ప్రతి ఒక్కరూ స్వయంగా ఆలోచించటానికి, ఇతరుల అభిప్రాయాలను పరిశీలించటానికి పూనుకున్నారు.

ఎ.కె. గోపాలన్, ప్రజాసేవలో నా అనుభవాలు,

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్, విజయవాడ, 1995, పేజీలు 166-167

6

గారపాటి సత్యనారాయణ స్మృతుల్లో

1940 జూలై 15న నన్ను అరెస్టు చేసి వెల్లూర్ డివెన్షన్ క్యాంప్‌కు పంపించారు. ఆ క్యాంప్‌లో కాంగ్రెసువారు, ఎస్.వి. ఘాటే ఎ.ఎస్.కె అయ్యంగార్, మాలాంటి ఇతర కమ్యూనిస్టులు ఉమ్మడి బారెక్స్‌లో కలిసి ఉండేవారు. డిటెన్యూలను తరగతులుగా విభజించడానికి నిరసనగా 20వ రోజులపాటు మేం నిరవధిక నిరహారదీక్ష సాగించాం.

1941 జూన్‌లో రష్యా పైన జర్మనీ (హిట్లర్) దాడిచేసిన వార్తను రేడియో ద్వారా మేం విన్నాం. ఆ రోజులలో కామ్రేడ్ కె.బి.కృష్ణ జైళ్ళల్లో మాకు రాజకీయ తరగతులు తీసుకుంటూ ఉండేవారు. మార్క్స్ రచన కాపీటల్‌లోని ముఖ్యమైన అంశాలను ప్రధానంగా మాకు బోధించేవారు. రేడియో వార్తను విన్నామో లేదో కె.బి.కృష్ణ వెంటనే స్పందించారు. ఇలా అన్నాడు.

“ఇప్పటినుండి మన విధానాన్ని మార్చుకోవలసి వుంది. ఇప్పుడు యుద్ధ స్వభావం మారిపోయింది. అది పీపుల్స్ వార్‌గా ఇక నుండి మనం ప్రకటించాలి”. మా డిటెన్షన్ క్యాంప్‌లో ఈ ప్రతిపాదనపై మేం సీరియస్‌గా చర్చించాం. వాదించుకొన్నాం. ఈ విషయమై కామ్రేడ్ కె.బి.కృష్ణ ఒక థీసిస్‌ను తయారుచేశారు. బయటవున్న పార్టీ నాయకత్వానికి దానిని పంపించారు కూడా.

ప్రముఖ స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు, ఏలూరువాసిన
గారపాటి సత్యనారాయణతో ఇంగువ మల్లిఖార్జునశర్మ జరిపిన ఇంటర్వ్యూ నుండి.

ఏలూరు, అక్టోబర్ 4, 1985

మూలం : ఐ. మల్లికార్జునశర్మ (సంపాదకులు)

ఇన్ రిట్రాస్పెక్ట్, 5వ సంపుటం, రెండవభాగం, హైదరాబాద్, పేజీలు. 125-133

దుర్భా కృష్ణమూర్తి స్మృతుల్లో

దైనందిన కార్యక్రమము : కాలకృత్యాలు, ఉదయపు ఫలహారాలయ్యాక ఉమ్మడిగా వార్తాపత్రిక పఠనం, తరువాత రాజకీయ క్లాసులు - ఎక్కువగా కామ్రేడ్ సి.వి.కె. రావు, డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ ఈ క్లాసులను నడిపేవారు. ఆచార్య రంగా మరికొంతమంది ఇతర కాంగ్రెసువాదులు కూడా అప్పుడప్పుడు కె.బి.కృష్ణ క్లాసులకు హాజరయ్యేవారు.

...ఆ తర్వాత 1940లో భారతదేశానికి రాగానే విద్యార్థి ఫెడరేషన్ సభలలో మాట్లాడుతున్నందున అరెస్టుచేసి డెటెన్యూగా రాయవెల్లూరు జైలుకు పంపబడ్డారు. వారు గొప్ప మేధావి. భారత, గ్రీకు, రోమన్ తత్వశాస్త్రాలను లోతుగా అధ్యయనం చేసినవారు. జైలులో ఈ తత్వశాస్త్రాలను, ఆర్థిక సిద్ధాంతాలను గూర్చి మార్క్సిస్టు కోణం నుండి క్లాసులను నడుపుతూ అరటిపండు ఒలిచి చేతిలో పెట్టినట్లుగా పాఠాలను చెప్పేవారు. “భారత దేశంలో అల్పసంఖ్యాకుల సమస్య” అనే గ్రంథాన్ని మార్క్సిస్టు దృక్పథంతో వ్రాసి అమెరికాలోని హార్వర్డు యూనివర్సిటీనుండి డాక్టరేటు పొందారు.

మూలం : దుర్భా కృష్ణమూర్తి, స్మృతులు, మార్క్సిస్టు అధ్యయన వేదిక ప్రచురణ, హైదరాబాద్, 1985, పేజీలు 85, 87-88

8

ప్రతాప రామసుబ్బయ్య స్మృతుల్లో

ఆరుమాసాల తర్వాత కొందరు కాంగ్రెస్ నాయకులను, కొందరు కమ్యూనిస్టులను వెల్లూరు జైలు నుండి తంజావూరు జైలుకు బదిలీచేశారు. తంజావూరుకు బదిలీ అయిన మాలో ప్రముఖ మద్రాసు కమ్యూనిస్టు నాయకుడైన ఎ.ఎన్.కె. అయ్యంగారు లేని లోపం మాకు కన్పించింది. అయినా మేం 'ప్రజాయుద్ధ' నినాదం మీదా, ఫాసిస్టు యుద్ధోన్మాదం మీద అవగాహన కుదుర్చుకోగల్గాం. తంజావూరులో కూడా కాంగ్రెసు డిటిన్యూలతో మేం యెంతో సయోధ్యతో ప్రవర్తించావం. 'ప్రజాయుద్ధ' నినాదాన్ని హేతు విరుద్ధంగా బలపరచి, దానికో సిద్ధాంతాన్ని సృష్టించి సహచరులను ఆకర్షించిన కె.బి.కృష్ణ అనే మేధావి కొంతకాలం వెల్లూరు జైల్లో ఉండేవాడు. తర్వాత ఆయన మరణించినట్టు విన్నాం. ఆయన వాదించిన తీరును మేం తంజావూరు జైలులో చర్చించాం. నా వాదనలోని పటుత్వాన్నీ, హేతుబద్ధతను సహచరులు అర్థం చేసుకొని బలపరచారు. బానిస బంధనాల్లో చిక్కుకొన్న భారతదేశానికి ఆ నినాదం చెల్లదని ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించారు.

మూలం : ప్రతాప రామసుబ్బయ్య, పోరాటపథంలో నేను, మార్క్సిస్టు అధ్యయన వేదిక, హైదరాబాద్ 1987, పేజీ 119.

ఎస్. ఆనందరావు స్మృతుల్లో

1940 నవంబర్లో నన్ను అరెస్టుచేసి 22వ తేది సాయంకాలానికి జైల్లోకి పంపారు. అప్పటికే అచ్చట ఉన్న వారిలో ఘాటే, ఎ.యన్.కె. అయ్యంగార్, కంభంపాటి (సీనియర్), అల్లూరి, అన్నపూర్ణయ్య, చెంచయగార్లుండేవారు. చెంచయ్య గారికి కె.బి.కృష్ణ గారంటే చాలా గౌరవ భావముండేది. ఆయన అమెరికాలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యులుగా ఉండేవారు. క్లాసులు కూడా నడిపేవారు. ఆయన జైలుకు వచ్చినప్పుడు మేం ఉన్న చోట ఉంచారు. మాకు ఆయన క్లాసులు తీసుకొనేవారు. అందర్నీ బాగా చదవమనేవారు. కె.బి.కృష్ణ గారి పుస్తకాలు బయటకు రావాలని, తత్వశాస్త్రంమీద, 'కాపిటల్' మీద రాసినవి, అరవిందో తత్వం మీద రాసినవి వెలువరించాలని ఆయన (చెంచయ్య) చాల ప్రయత్నాలు చేశారు. రెండు పుస్తకాలను విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ప్రచురణలుగా వేయించారు.

మూలం : దరిశి చెంచయ్య, శతజయంతి ప్రత్యేక సంచిక, పేజీ 16.

కె.బి.కృష్ణ : జీవితం - కృషి

వై.వి. కృష్ణారావు.

“ఆంధ్రమాత కన్నటువంటి ఒక రత్నం కె.బి.కృష్ణ” అనడంలో సందేహము లేదు. వారి రచనలు అన్నీ ప్రచురించబడి అందరికీ లభ్యమయిన తర్వాత వారి మేధాశక్తిని గురించి సరియైన అంచనా కట్టడానికి అందరికీ వీలవుతుంది. అంతేగాక వారి రచనలలోని సారాంశమును ఆస్వాదించడానికి వీలవుతుంది. అలానే వారి రచనల సమకాలీనత ఏ విషయంలో వున్నది? ఎంత వరకు వున్నది అనే విషయాన్ని కూడ మేధావులు పూనుకుని విమర్శనా పూర్వకమైన అంచనాలను తయారు చేస్తారని ఈ సందర్భంగా ఆశిస్తున్నాను.

కె.బి.కృష్ణ మార్క్సిస్టు మేధావి. మార్క్సిస్టు సిద్ధాంతం వెలుగులో గ్రౌండ్ రియాలిటీని, వాస్తవ పరిస్థితులను ఎవరైతే పరిశీలన చేస్తారో ఆయనే సరైనటువంటి మార్క్సిస్టు అని నేను గట్టిగా విశ్వసిస్తాను. "Theory is Gray, but Practice is Ever Green". అందుచేత సిద్ధాంతం వెలుగులో వాస్తవ పరిస్థితులను మనం మార్క్సిస్టు దృక్పథంతో విశ్లేషించగలిగి ఉండాలి. ఈ పరిశీలనకు మార్క్సిస్టు మెథడాలజీ అనేది చాలా శక్తివంతమైన సాధనము. నా ఈ నిర్వచనాన్ని కె.బి.కృష్ణకు నేను అప్లయి చేసినపుడు ఆయన రచనలు నేను అన్నీ చదవలేదు గాని, నాలుగైదు పుస్తకాలు చదివాను. స్టూడెంట్స్ అండ్ పాలిటిక్స్, ది ప్లాన్ ఫర్ ఎకనమిక్ డెవలప్ మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా, స్టడీస్ ఇన్ ఇంసీరియలిజమ్, బెల్లామ్ నోట్స్ను కొంతవరకు చదివాను. అలాగే కొందరు ప్రముఖ వ్యక్తులు, కమ్యూనిస్టు నాయకులు ఎ.కె.గోపాలన్, దర్శి చెంచయ్య మొదలగువారు కె.బి.కృష్ణను గురించి చెప్పిన విషయాలు చదివాను. రవీచంద్ వ్రాసిన పుస్తకాన్ని చదివాను. నేను ఇవన్నీ అధ్యయనం చేశానంటే సరిగా వుండదు గాని వీటిని చదివాను.

నాకు కృష్ణ మార్క్సిస్టు మెథడాలజీలో ఒక ప్రత్యేకత కనిపించింది. తన అధ్యయనంలో వాస్తవ పరిస్థితుల పరిశీలనకు ఆయన ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇచ్చాడు. డా॥ కె.బి. కృష్ణను మార్క్సిస్టు మేధావి అనడంతో సరిపోదు. ఆయన పరిశీలనలో ఉన్న ప్రత్యేకతను చెప్పినపుడే డా॥ కె.బి. కృష్ణ పరిశీలనా పద్ధతులలో ఉన్నటువంటి విశిష్టత

మనకి బోధపడుతుంది. ఇప్పుడు “డా॥ కె.బి.కృష్ణ జీవితం - కృషి” అన్న నా పత్రాన్ని కుస్తంగా వివరిస్తాను.

1. సిద్ధాంతం - ఆచరణ

మార్క్స్ మహాశయుడు ‘థీసెస్ ఆన్ ఫ్యూయర్ బాక్’లో ఒక మాట చెప్పాడు. “తత్వవేత్తలు ప్రపంచాన్ని గురించి చాలామంది వ్యాఖ్యానించారు. అసలు విషయమేమంటే ఈ ప్రపంచాన్ని మార్చటం అనేది”. ఇది ప్రథమ సమస్య అని మార్క్స్ చెప్పాడు. అంటే సిద్ధాంతాలు చెప్పడంతో పాటు వాటి ఆచరణకు కృషి చేయడం ప్రథమ కర్తవ్యం అని మార్క్స్ చెప్పాడు. బహుశ ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకున్నాడేమో డా॥ కె.బి.కృష్ణ తన మార్క్సిస్టు అధ్యయనానికి, సిద్ధాంతానికి, ఆచరణ కూడా జోడించాడు. ఆయన హార్వర్డు యూనివర్సిటీలో ఉన్నప్పుడు అమెరికాలో అనేక చోట్ల మార్క్సిజాన్ని గురించిన ఉపన్యాసాలు ఇచ్చాడు. అట్టి ఉపన్యాసాలు ఇవ్వటానికి కొన్ని వ్యాసాలను ఆయన తయారు చేశారు.

2. విద్యార్థులు - రాజకీయాలు

ఇంకొక విషయమేమంటే ఆయన ఇండియాకు వచ్చిన తర్వాత విద్యార్థి ఉద్యమంతో సంబంధం పెట్టుకున్నాడు. మద్రాసు యూనివర్సిటీ స్టూడెంట్స్ మహాసభకు ఆయన అధ్యక్షసన్యాసం ఇస్తూ ‘విద్యార్థులు, రాజకీయాలు’ అనే అంశంపై ఆయన ఇచ్చిన ఉపన్యాసము చాలా విషయాలలోకి వెళ్ళింది. అందులో ఆయన చాలా విషయాలను తడిమారు. కొంతమంది విద్యార్థులకు రాజకీయాలు వద్దంటారు. కొంతమంది యుద్ధాన్ని గురించి పరిపరి విధాలుగా వ్యాఖ్యానించారు. ఈ యుద్ధమనేది, విద్యార్థుల జీవితాన్ని మార్చేటటువంటి చాలా ముఖ్యమైన సమస్య. విద్యార్థులు విద్య నేర్చుకునే దానిని యుద్ధం అడ్డుకొట్టి, విద్యార్థులను పైనికులుగా రిక్రూట్ చేస్తుంది. యుద్ధం తప్పు అని కొందరు యుద్ధాన్ని గురించి బోధనలు చేసి తప్పుదారులు పట్టించడానికి ప్రయత్నించారు. అటువంటి తప్పు బోధనలు, వ్యాఖ్యానాలు చాలా వుంటాయి. వాటన్నింటి నుండి విద్యార్థులు బయటపడి మార్క్సిస్టు పరిశీలనతో, మార్క్సిస్టు విధానముతో యుద్ధమంటే ఏమిటి, ఎన్ని రకాల యుద్ధాలు వున్నాయి? న్యాయమైన యుద్ధాలున్నాయి, అన్యాయమైన యుద్ధాలున్నాయి ధర్మ యుద్ధాలున్నాయి. సామ్రాజ్యవాద యుద్ధాలున్నాయి అని చాలా వివరంగా చెప్పారు డా॥ కృష్ణ

మద్రాసు విద్యార్థుల మహాసభలో డా॥ కె.బి.కృష్ణ యిచ్చిన ఉపన్యాసములో విద్యార్థులు సామాజిక జీవితంలో వచ్చే విషయాలపైన పరిశోధనలు చేసి, వాస్తవిక

పరిస్థితులను వెళ్ళడించటం అవసరమని ప్రబోధిస్తాడు. ఆ సందర్భంగా ఆయన విద్యార్థులు వెంటనే పరిశోధన చేయడానికి ఈ క్రింది మూడు విషయాలను సూచించారు.

1. The beggar problem
2. The problem of labourers who draw cart-loads on hand-cart coolies,
3. and the Rickshaw-Wallahs.

పై మూడు విషయాలు అట్టడుగున ఉన్న కార్మికులు కుటుంబ పోషణ కొరకు, తమ ఆరోగ్యాన్ని సయితం లెక్కచేయకుండా చేబట్టిన వృత్తులు. దీనిని బట్టి బడుగు జీవుల ఉద్ధరణ కొరకు డా॥ కె.బి.కృష్ణ కు ఉన్న తపన అర్థమవుతుంది. His commitment to the upliftment of the down trodden and the most exploited sections was total.

3. Problems of Minorities

Dr. K.B. Krishna's book on the "Problems of Minorities or Communal Representation in India" is a well researched and well written thesis, which covers the problem with the rise and growth of professional classes in India. With this growth, the professional classes those from the minorities, who did not get proper share in the government professions, raised their voice and campaigned for their share. Dr. Krishna analysed the Minto-Morley reforms and the British policy of "divide and rule" which the foreign rulers implemented so as to divide various communities and to put them at logger heads thus preventing the unity of these communities in order to weaken the national freedom movement.

Dr. Krishna covered the various phases and various aspects of minorities problem as well as the way the Britishers used this problem with their "divide and rule" policy.

The chapter on Religion and Economics brilliantly traces the history of rivalry between the majority community the Hindus and the minorities right from the rise of professional classes and the growth of rivalry in Trade and Commerce and in Industries etc. with the development of India. In the chapter on Religion and Economics. Dr. Krishna summed up the contents which reads as follows :

Religion and Economics Summary :

To sum up, the struggles between the classes of different faiths and communities can be reduced to three categories :

1. There is the struggle between the professional classes of different faiths and communities. The Moslem, Sikh, Indian Christian, Anglo-Indian, Untouchable professional classes are unequal educationally, politically, and economically compared with the Hindu professional classes. The reforms and political ambitions increased this rivalry between these classes. This struggle has taken the name of the problem of minorities, or the problem of communal electorates.

2. This struggle is spread also to the commercial, industrial, and shop keeping trading classes of different faiths and communities. The rivalry between the Hindu and Moslem shopkeepers always comes into prominence during their respective holidays, and during the Civil Disobedience Movement. The rivalry between the Hindu money lender and the Moslem borrower, between the Hindu landlord and the Moslem tenant, between the Hindu and Moslem moneylenders and between the Hindu and Moslem landlords comes under this category.
3. Lastly, there are the struggles between the conservative classes of different faiths arising from backwardness, illiteracy, sometimes from the machinations of rival politicians, mob frenzy, and all the social contradictions of the society.

These struggles, arising from the social economy of the country, are accelerated in an epoch of the development of Indian capitalism under feudal conditions, by British imperialism, by its policy of counterpoise. A necessary adjunct to this policy of counterpoise is absence of responsibility on the part of the ruling class. The severity of the Cawnpore riots had been traced to the absence of preparations on the part of the Government to meet the situation. So far as the riots on account of the playing of music before Mosques are concerned, they are due to the failure of the magistracy and police to enforce law. The Moslems are entitled to slaughter cows subject to any municipal regulations or law. If communal tension is not to grow and these riots are to be put to an end, law should be strictly enforced. This is the view of Nair, Khan, and Oberoi in their memorandum to the Indian Central Committee. Yet in the very name of law and order the Government brings its armed equipment to crush the movements of these political classes when directed against it.

All the backward classes of different faiths perceive these causes of antagonism theoretically. Instead of fighting for the removal of these causes which give rise to class antagonisms, instead of allying with those who abandon traditional precepts in conformity with the modern needs, instead of dissolving the present contradictory society into its natural and necessary order, they are crying for artificial protection from the ruling classes. The ruling classes, needing allies for their policy of counterpoise, never refuse such protection, knowing full well that religion doesn't constitute the only line of cleavage.

In this sum up Dr. Krishna reduced the struggles between the classes of different faiths and communities into three categories. He further clarified that these struggles, arising from the social economy of the country, are accelerated in an epoch of the development of Indian capitalism under feudal conditions, by British imperialism, by its policy of counterpoise.

The Mopla revolt of Malabar in 1922 was a clear case of Mopla Muslim

tenant cultivators against the Hindu Namboodri landlords - was painted and propagated as Hindu-Muslim communal riots. This was a struggle arising from the socio-economic causes.

So also, about so-called, Kanpur communal riots the often recurring communal riots of Ahamadabad or even the recent communal riots of Gujarat, the real background and cause of these riots were really the socio-economic rivalry between the dominant Hindu community and the minority community, Muslims.

This thesis of Dr. Krishna clearly brings out his masterly application of the powerful tool of Marxist methodology for analysing different social phenomena of the society.

In 1950, this book was commended by the UNESCO as one of the two best book, that appeared till then on the problem of minorities.

4. THE PLAN FOR ECONOMIC DEVELOPMENT

Another important writing of Dr. K.B.Krishna, which I have read is "The plan for Economic Development of India". In this he clarifies that the writings on planning and writing of a plan are two separate things. In this book he starts from the writings of economist M.G. Ranade. He states that Ranade can not be called a planner. According to him the reputed engineer M. Visveswarayya was really a planner.

Dr. Krishna in this book covers a wide range of subjects and also about prominent writers on planning. Dr. Krishna covered the National Planning Committee set up by the Indian National Congress with K.T.Shaw, as its honorary secretary.

He also covered the Tata-Birla plan, popularly called the Bombay Plan. Dr. Krishna while critically analysing the Bombay Plan brought out some serious lapses of the plan and concluded his comments with this following passage.

The whole memorandum is written as it were in a vacuum. They did not discuss the existing ideas on planning, or the existing economy or the social relations hidden behind the quantitative ratio between capital and income although they promised a discussion of the distribution of income in their next study. The authors, in spite of their "class" succeeded in rousing intense discussion on their plan.

The critical comments which Dr. Krishna made about the writings of K.T.Shaw and Dr. Lokanathan, a well known economist and editor of 'Eastern Economist' shows his depth of knowledge about the principles, planning as well as its socio-economic contents.

మూలం : హైదరాబాద్ లోని నీలం రాజశేఖరెడ్డి పరిశోధనా కేంద్రంలో సెప్టెంబర్ 10, 2006న

"డా. కె.వి.కృష్ణ : జీవితం - వ్యూహం" పై జరిగిన సెమినార్ లో సమర్పించిన చర్చా పత్రం.

అది బౌద్ధానికి అద్దమెత్తిన మార్క్సియ మేధావి డా॥ కె.బి.కృష్ణ

ఎ.బి.కె. ప్రసాద్

తెలుగువారి మహాకవి గురజాడ అప్పారావు, బౌద్ధధర్మాన్ని దేశ సరిహద్దులు దాటించి భారతదేశం ఏనాడో ఆత్మహత్య చేసుకుందని ప్రకటించాడు. అలాగే, “బౌద్ధం అంటే” ఏమిటో విశదీకరిస్తూ అనేక దశాబ్దాల క్రితమే, తొలిసారిగా విశిష్ట రచన చేసిన ఆంధ్ర తాత్వికుడయిన ప్రా॥ లక్ష్మీనరసు దేశంలోని దళిత వర్గాలు తమ ఆశాజ్యోతిగా భావించుకున్న డా॥ అంబేద్కర్ బౌద్ధం వైపు ఆకర్షితుడు కావడానికి పరోక్ష గురువుగా భాసించినవాడు. అంబేద్కర్ ను అంతగా ఆకర్షించిన లక్ష్మీనరసు గ్రంథం (బౌద్ధం అంటే ఏమిటి?) బౌద్ధం అనేది ‘మతం’ కాదని, అదొక జీవన మార్గమనీ, ఇందుకు కారణం వైజ్ఞానికి దృక్పథాన్నీ, హేతువాద స్పర్శనూ ఆదిబౌద్ధం కలిగి ఉండడమేనని స్పష్టం చేసింది. ఆది బౌద్ధం (థేరవాదం)లోని మంచినంతనూ మార్క్సియ కోణం నుంచి పరిశీలించి బౌద్ధ వాఙ్మయ రచయితల రాజకీయ, సామాజిక, తాత్విక భావనా స్రవంతిని క్షుణ్ణంగా అవగాహన చేసుకొని తనదైన అపార పరిజ్ఞానంతో విశ్లేషించిన మేధావి, తాత్వికుడు డా॥ కె.బి.కృష్ణ (1906-1948).

డా॥ కె.బి.కృష్ణను ‘ఆది బౌద్ధం’ ఎందుకు అంతగా ఆకర్షించింది? బుద్ధుడు శ్రమ విలువను లేదా పరిశ్రమ (పరిక్రమ)లోని సౌందర్యాన్ని గుర్తించిన తొలి విజ్ఞాని కావడం వల్లనే వివేకానందుడిలాంటి అనంతర భారతీయ తాత్వికులూ, దేశభక్తులూ “బుద్ధుడి లాంటి వ్యక్తి ప్రపంచ చరిత్రలోనే అరుదు” అని బాహుటంగా చాటవలసి వచ్చింది. తన బోధనలలో, ధర్మ ప్రవచనాలలో బుద్ధుడు శ్రమ విలువను పలుసార్లు ఆకాశానికి ఎత్తి, శిష్యులకు, ప్రజలకు నూరిపోయడం ద్వారా భౌతిక ప్రపంచానికి సరైన అర్థం చెప్పగలిగాడు.

ఈ ధర్మ ప్రబోధం వేల యేళ్ళ అనంతరం మానవాళికి తనదైన అరుదైన ప్రాపంచిక దృక్పథంతో కారల్ మార్క్స్ “ఇంత వరకు తత్వవేత్తలు ప్రపంచానికి భాష్యాలు చెబుతూ వచ్చారు కాని, ఇప్పుడు జరగవలసిన పని వారీ ప్రపంచాన్ని మార్చడం” అని

చైతన్య పూరితమైన నవ్య సందేశాన్ని అందించాడు. శరీరం లేనిదే మనస్సు లేదు, మనస్సు లేకపోతే ఆలోచన లేదు, ఆలోచన లేనిదే సత్యశోధన ఉండదు, సత్యం బోధపడదు, అని బుద్ధుడు అన్నాడు. సత్యాన్ని చూడలేకపోతే మానవ జీవితం చీకటిలో చిందులాటేనన్నాడు. అప్పుడు ఈ లోకం కాకి అరుపునే కోకిల కూతగా భ్రమిస్తుందని, నీళ్ళను చూచి పాలనుకుంటుందని, ఏమీ కనిపించని చోట ఏదో ఉందని, కంటికి కనిపించిన దానిని కనపడనట్టు భ్రమిస్తుందన్నాడు. బౌద్ధం కుల వ్యవస్థను ఈసడించింది. ఒక సకలాతీత శక్తి ఉన్నదన్న భావనను, వరలోక వాదనను, ఆత్మవాదాన్ని నిరసించింది, యజ్ఞయాగాదులను ఖండించింది, మానవునికి కర్తవ్యాన్ని బోధించింది, పునర్జన్మ భావనను తిరస్కరించింది. కనుకనే బౌద్ధం వాస్తవ జీవితం మీద ఆధారపడితే, మతం అనేది కేవలం విశ్వాసం మీద ఆధారపడుతుంది.

ఎందుకంటే బౌద్ధుల విశేష గ్రంథంగా ప్రాచర్యం పొందిన “దమ్మపథం” (ధర్మమార్గం) మానవుని శ్రమ విలువను, దాని వైవిధ్యం గురించి ఇలా పేర్కొంది.

“దీర్ఘ పరిశ్రమ అమరత్వానికి మార్గం, సోమరితనం మరణానికి మార్గం, పరిశ్రమ చేసేవారు మరణించరు, సోమరితేతులు ఇంతకముందే మరణించిన వారికింద జమ!”

మానవుని ఈ జీవన సరళిని, జీవన మార్గాన్ని అవగతం చేసుకున్న మరపురాని మార్క్సిస్టు మేధావి డా॥ కృష్ణ తన అసాధారణ వ్యక్తిత్వంతో, తన జీవితం ఇంకా నడిపాద్దుకు చేరక ముందే ప్రాచ్య, పాశ్చాత్య చరిత్రలు, దర్శనాలు, భారతీయ తాత్విక చింతనలోని లోతుపాతుల్ని తెలుసుకొని ఏది గ్రహించదగిందో, మానవ జీవితానికి ఏది పరిహరించదగిందో నిర్ణయించుకున్న తాత్వికుడు, రాజకీయ - అర్థశాస్త్ర పారంగతుడూనని మనం గుర్తించాలి. దేశ సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, నైతిక పరిణామక్రమాన్ని, దానికి సంబంధించిన యుగ విభజనను చారిత్రిక, తార్కిక దృక్పథంతో పరిశీలించిన కృష్ణ ఒక చోట ఇలా నిర్మోహమాటంగా పేర్కొన్నాడు.

“భారతదేశ చరిత్రలో దాని తాత్విక చింతనలో స్రయోజనకరమైన అంశాలకంటే అందులోని తళుకు బెళుకులకు పటాబోపాలకే ఇండియా ప్రసిద్ధి కెక్కడం దురదృష్టకరం. ఈ దేశం పులులకూ, పాములకే ప్రసిద్ధి కాదు; ఈ దేశం అంటే ఋషులూ, ముని పుంగవులనే కాదు, కొల్లాయి గుడ్డకూ, మేకపాలకూ, తాబేమహల్కూ, సిమ్లాలోని ధవళ ప్రాసాదాలకు మాత్రమే ఈ దేశం ప్రసిద్ధి కాదు. ఇండియా అంటే మూడు వందల అరవై అయిదు రోజులూ పూజలూ, పునస్కారాలలోనూ, ధ్యానంలోనూ కాలం గడిపే దేశమని కాదు. ఇండియా అంటే అసంఖ్యాక ప్రజాబాహుళ్యంతో, ప్రజాపోరాటాలతో చరిత్రతో దీపిస్తున్న దేశం. మునులు, సన్యాసులు దేశంగా మాత్రమే ఈ దేశం తెలిసినవాళ్ళు

ఇండియాను అర్థం చేసుకోలేరు. పీడనా దోపిచ్చి క్రింద మగ్గిపోతున్న భారత ప్రజలు జీవన సమరంలో కాకలు తీరినవాళ్ళు, ప్రతిఘటనా శక్తి గలవాళ్ళు, ఆయుధాలు పట్టిన వాళ్ళు, ఓటమిని చవిచూసిన వాళ్ళు, మోసపోయినవాళ్ళు. అప్పుడప్పుడూ ఒక బుద్ధుడూ, ఒక మహావీరుడూ, ఒక అశోకుడూ, ఒక చైతన్య ప్రభు వారికి తగులుతూ ఉంటారు. కాని, ఈ పరిణామ క్రమంలో ప్రజలు పొందిన ప్రయోజనం తక్కువ, కోల్పోయింది ఎక్కువ. ఒకరి ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం అంతమైతే, మరొకరి నిరంకుశాధికారం తలెత్తి భారత ప్రజల వెన్నెముకను విరిచేసింది.”

ఈ తాత్విక చింతనలో ఉన్న కృష్ణ భారతీయ దర్శనాలలోని కేవల భావనాద ధోరణులకే కాదు, సామాజికాభ్యున్నతికి, మానసిక ఔన్నత్యానికి, ఉత్పత్తి శక్తుల పెరుగుదలకు దోహదం చేసిన, చేయగల భౌతికవాద ధోరణులను శోధించి బయటకు లాగాడు. ఆనాటికి అలాంటి శోధనలో ఉన్న మరికొందరు పెద్దలు ఎం.ఎన్.రామ్, మహాపండిత రాహుల్ సాంకృత్యయన్, దేవీ ప్రసాద్ ఛటోపాధ్యాయ. ఆ వరుసలోనే మార్క్సిస్టు దృక్కోణం నుంచి భారతీయ దర్శనాలను పరిశీలించి స్పష్టమైన అవగాహనతో రచనలు చేసిన మేధావి మన డా॥ కృష్ణ. ఈయన గ్రంథాలలో (ఈయనవి ముద్రిత, ఆముద్రిత గ్రంథాలు సుమారు 50 దాకా ఉంటాయి) పేర్కొనదగినవి - “స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటీరియలిజం” (హైందవ భౌతికవాదం - ఒక అధ్యయనం), “థిరీస్ ఆఫ్ కింగ్ షిప్ ఇన్ ఏన్షియంట్ ఇండియా” (ప్రాచీన భారతంలో రాచరిక వ్యవస్థ : సిద్ధాంతాలు), “బౌద్ధ రచయితల సాంఘిక, రాజకీయ భావనా స్రవంతి” వగైరా. 1930ల నాటికే డా॥ కృష్ణ రచనలు లిఖిత ప్రతుల రూపంలో సిద్ధమై కూడా చాలాకాలం ప్రచురణకు నోచుకోకుండా మేట వేసుకుపోయాయి.

దేశభక్తుడూ, స్వాతంత్ర్య సమరంలో పలు శిక్షలు అనుభవించిన డా॥ కృష్ణ గదర్ వీరుడు దర్శి చెంచయ్యకు సన్నిహితులు, జైలులో సహాధ్యాయుడు. డా॥ కృష్ణ మానవుని శ్రమశక్తికి విలువ లేకుండా చేసి, సమాజ ప్రగతిలో ఉత్పత్తి శక్తుల ప్రాశస్త్యాన్ని కప్పిపుచ్చేందుకు చరిత్రలో జరిగిన ప్రయత్నాన్ని తిప్పి కొట్టేందుకు, తద్వారా ప్రాచీన దర్శనాలలోని భౌతికవాద ధోరణులకు పెద్దపీట వేసేందుకూ తమ తాత్విక రచనల్లో ప్రయత్నించారు. ఈ పరిశోధనలో భాగంగానే ఆయన కొందరు ప్రసిద్ధ భౌతిక వాదుల గురించి, వారి వాదాల గురించి, అది “సాంఖ్య” దర్శనాలకు ఆద్యుడైన కపిలుడు, అతని సిద్ధాంతాల గురించి, ఉపనిషత్తుల అనంతరం తలెత్తిన భౌతిక వాద మేధావుల గురించి, భగవద్గీతలోని భౌతికవాద ఛాయల గురించి, క్రీస్తు తర్వాత 7వ శతాబ్దంలో కృష్ణ మిత్రుడు రాసిన అద్భుత రచన వ్యంగ్య నాటకం “ప్రబోధ చంద్రోదయం” గురించి, వేమన గురించి చేసిన పరిశీలన,

చెప్పిన భాష్యాలు అతి స్వతంత్రమైన అనుశీలనలు.

డా॥ కృష్ణ పరిశోధనలో పేర్కొన్న ఉపనిషత్తుల తర్వాతి కాలానికి చెందిన దార్శనికులైన అజితకేశ, కంబాలిక, పురాణ కాశ్యప, మఖాలిగోసాల, పాకుధ, కాత్యాయన, సంజయ బెలాతపుట్ట లాంటి భౌతిక వాదుల పేర్లు చాలా మందికి తెలియనివి. బుద్ధునిపైన, మహావీరుడిపైన అమితమైన ప్రభావం నెలకొల్పింది. క్రీ.పూ. 5-6 శతాబ్దికి చెందినది కపిలుని భౌతికవాదం. ఆనాటి చాందసుల దృష్టిలో కపిలుడు భావవాది కాగా, ప్రగతి వాదుల దృష్టిలో అతడొక నిరీశ్వర వాది! ఆనాటి చాందస పురోహిత వర్గం సాంఘిక ప్రగతికి కల్పిస్తున్న అవరోధాలను ఎదుర్కోవడంలో అప్పటి భౌతిక వాదులు లొక్కమైన మార్గం ఎంచుకొన్నారనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే, ప్రగతివాదులైన ప్రతీ భౌతికవాదిని “నాస్తికుడ”ని ముద్రవేసి, తమ బతుకుదెరువు కోసం స్వప్రయోజనాలను కాపాడుకోజూసిన చాందస వర్గం ప్రగతివాదుల్ని వెలివేయజూసింది. వైదిక కాలానికే పరివ్యాప్తిలో ఉన్న చార్వాకధర్మం (లోకాయతం), కపిలుడి సాంఖ్యవాదం బౌద్ధాన్ని, జైనాన్ని ప్రభావితం చేశాయి.

బ్రాహ్మణ్యంలో కూడా నాడు రెండు వర్గాలున్నట్లు అంచనా : ఒకటి, భావవాదులు, రెండు భౌతికవాదులు. భౌతికవాద వర్గం వేదాల్ని నిరాకరించింది. దైవాన్ని నమ్ముకున్నా యజ్ఞయాగాదుల్ని ఈసడించుకుంది. మానవుడి విమోచన మతంవల్ల కాని, ఊకదంపుడు నైతిక సూత్రాలను వల్లె వేయడం వల్లగాని కలగదనీ జ్ఞానార్జన వల్లనే తన స్థితి గతుల్ని తెలుసుకొని మానవుడు విమోచన సాధించగలడనీ వీరు వివ్వసించారు. ఇంతకూ భావవాదుతో వచ్చిన చిక్కల్లా - వర్ణాశ్రమ ధర్మంపై ఆధారపడిన తప్పుడు కులవ్యవస్థను (శ్రమ విభజన అనే ధర్మాన్ని పక్కకు నెట్టేసి) సంఘ వ్యవస్థనూ సవాలు చేయనంతకాలం నీ నమ్మకాల్ని స్వేచ్ఛగా చెప్పుకోవచ్చు. ఎదురు ప్రశ్నిస్తే మాత్రం నిన్నూ, నీ ఆలోచనల్ని తుంగలో తొక్కుతారు. తాము సోమరిపోతులై, సోమరిపోతులకు వత్తాను పలికారు. అవీ, ఆనాటి స్థితిగతులు !

సరిగ్గా ఈ స్థితిగతుల అధ్యయనంలోనే డా॥ కృష్ణ తన కళ్ళకు సామాజిక సుఖశాంతులకు దోహదపడగల “లోకాయత”, సాంఖ్య, బౌద్ధధర్మ సులోచనాలు తొడుక్కున్నాడు. ఈ పరిశీలనలో ఆయనకొక ప్రశ్న ఎదురయ్యింది. “భారతీయ పండితులు దేశీయ భౌతిక వాదాన్ని ఎందుకు అధ్యయనం చేయకుండా విడిచిపెట్టారు” అని. భారతీయ సామాజిక శాస్త్రంలో, దార్శనిక చింతనలో క్రియాశీలమైన అంశాలను వీరు ఎందుకని వెలికి తీసి ఆవైపుగా తగిన ప్రచారానికి చైతన్య దీప్తికి నడుం కట్టలేదని ప్రశ్నించారు. “దేశంలో పండితుల పరిశోధనలు శ్రామిక వర్గం, రైతాంగం అవసరాలను

ప్రతిబింబించలేదు. తమకు అనుకూలంగా సంఘ శక్తులు పెరుగుతున్నప్పటికీ దేశంలోని శ్రామిక వర్గానికి సరైన నాయకత్వం నిర్మాణ వ్యవస్థను రాజకీయ చైతన్యాన్ని అందించలేక పోయారని" కృష్ణ 1930ల నాటికే ఆవేదన చెందాడు. అయితే బ్రాహ్మణ్యంలోని చాందసులైన భావవాదులు భౌతిక వాదులపై ఎందుకని ఆంక్షలు పెట్టారో, ఆ క్రమంలో భౌతికవాదులు తాత్కాలికంగా ఎలా లోకంగా తలదాచుకోవలసి వచ్చిందో అనంతర పరిశోధనలు వెల్లడిస్తున్నాయి.

న్యాయ, వైశేషికుల వంటి భౌతిక వాదులు ఆగమాల (వేదాల) పట్ల విధేయతను పైకి ప్రవర్తించవలసి వచ్చినా పురోహిత వర్గం పెట్టే ఆంక్షలను (సెన్సార్షిప్) తప్పించుకోడానికే ఆ పని చేయాల్సి వచ్చింది. అణువాద కర్త కణాదుడు తదితరులూ అలాగే ఆనాడు బతకవలసి వచ్చిందని మరవరాదు. 'ధర్మం' అంటే పదార్థమనీ, అదే భౌతికార్థం అని చెప్పి వైదికార్థంలోనే 'ధర్మ' బోధ చేయడం తన విధి అని కణాదుడు ప్రత్యర్థుల్ని తిప్పికొట్టాడు. తన "వైశేషిక" భౌతికవాద ప్రబోధం కోసం అతను తన రచనకు 'వైదిక' రంగులు అద్దాడు. అంతేగాని అతని భౌతికవాద దృష్టిని మాత్రం వదులుకోలేదు. పిల్లల కోసం యజ్ఞాలు చేసే వాళ్ళను (పుత్రకామేష్ఠి), రాజ్యాధికారం కోసం అశ్వమేధాలు నడిపే వాళ్ళనూ ఎదిరించిన వాత్సాయనుడూ అదే పనిచేశాడు. భార్యాభర్తల కలయిక వల్లనే సంతానప్రాప్తి గాని యజ్ఞం వల్ల సంతానం కలగదని గౌతముడి ఘోష అలా నాటి భౌతిక వాదులు చాందసు వర్గాల సెన్సార్షిప్ ను తెలివిగా తప్పించుకోడానికి "గుంపులో గోవింద" కొడుతూనే బ్రాహ్మణ్యంలోని భావవాదుల గుట్టును కాస్తా రట్టు చేశారు. భౌతికవాద పునాదులను పటిష్ఠం చేశారు. తమ పనిని "చాపకింద నీరులా" సాగించుకున్నారు.

డా॥ కృష్ణ "ప్రాచీన భారతంలోని రాచరిక వ్యవస్థ - పలు సిద్ధాంతాలు" అన్న తన గ్రంథానికి ముందుమాట రాస్తూ సిద్ధాంత పరిశోధనలో తనదే ఇక ఆఖరిమాట అని ఎక్కడా చెప్పకపోవడం కృష్ణ నిరాడంబరతకు, పారదర్శకతకూ నిదర్శనం. తన అభిప్రాయాల్ని సూచన ప్రాయంగా స్వీకరించమన్నాడే గాని తనమాటే శిలాశాసనంగా చెప్పలేదు. రాజరిక వ్యవస్థ గురించిన ప్రస్తావనలో ఆయన గణ సమాజ వ్యవస్థ నుంచి కడచి వచ్చిన దశలను మార్క్సియం కోణం నుంచి అనుశీలన చేశాడు. ఆదివాసీ (గిరిజ) ప్రజాస్వామ్య దశల నుంచి సామాజిక ప్రజాస్వామ్య ప్రస్థానం నుంచి చక్రవర్తిత్వ, రాచరిక, పూజారి వ్యవస్థల దాకా సాగిన పరిణామ క్రమాన్ని వివరించాడు. కౌటిల్యుడికన్నా (చాణక్యుడు - క్రీ.పూ. 2-4 శతాబ్దాలు) ఆర్యదేవ, అశ్వఘోష, ఆర్య సూరల సామాజిక, రాజకీయ చింతన ఎన్నోరెట్లు ప్రగతిశీలమైనదని డా॥ కృష్ణ భావించాడు.

ఆర్యదేవుడి దృష్టిలో రాజకీయాలను నైతిక విలువలను విడదీసి చూడలేం. కాగా, కౌటిల్యుడి దృష్టిలో లక్ష్యసాధనకు ఏ నీతిని అనుసరించినా తప్పులేదు. అంటే బ్రాహ్మణ్యంలో కూడా రెండు వర్గాలు - ప్రగతిశీలురు, ప్రగతి నిరోధకులు అని ఎలా అవతరించారో సోదాహరణంగా కృష్ణ రచన నుంచి తెలుసుకోవచ్చు. ఎందుకంటే , “వజ్రసూచి” రచన ద్వారా కులవ్యవస్థను ఎండగట్టిన అశ్వ ఘోషుడు కాళిదాసు కన్నా ముందువాడు. అలాంటి అశ్వఘోషుడు రాజ్యాంగ యంత్రం అనేది (“స్టేట్”) స్వభావరీత్యానే మతాతీత లౌకిక వ్యవస్థగా (సెక్యులర్ గా) ఉండాలి, సార్వభౌమాధికారానికి పునాది ప్రజలు తప్ప వ్యక్తులు, వారి వ్యక్తిగత విశ్వాసాలు కావని అశ్వఘోషుని సిద్ధాంతం. అందుకే డా॥ కృష్ణ అశ్వఘోషుని భావాలకు పెద్ద పీట వేశాడు. రానురాను జైన, బౌద్ధ ధర్మాల ప్రభావం మూలంగా చక్రవర్తిత్వాల వంశపారంపర్య వ్యవస్థ బ్రాహ్మణీయ పెత్తనం నుంచి ఎలా క్రమంగా విమోచనం పొంది, జైన, బౌద్ధగణాల చాలున కొంతకాలం ఎలా సేద తీర్చుకొన్నది డా॥ కృష్ణ పేర్కొన్నాడు. ("Hereditary monarch freed itself from Brahmin hierarchy and took rest for some time in Ganas of Jains and Buddhists")

అంతేగాదు, జైన, బౌద్ధాల ప్రభావంతో ఎప్పుడైతే రాచరికాల వంశపారంపర్య వ్యవస్థ గాలిపీల్చుకోసాగిందో అప్పుడే ఆ వ్యవస్థలో రాజకీయ కల్లోలమూ ప్రారంభమైందని, అది ప్రతిచర్యకూ, ప్రతిఘటనకూ దారితీసిందనీ కృష్ణ భావించాడు. ఎందుకంటే జైన, బౌద్ధాల ప్రభావంలోకి రాచరిక వ్యవస్థ వెళ్ళడం బ్రాహ్మణ్యానికి ఇష్టం లేదుకనుకనే “బ్రాహ్మణీయ వ్యవస్థ పునరుద్ధరణ” అవసరం బ్రాహ్మణ్యానికి కలిగిందని చెప్పాడు. ఇంతకూ ఈ వాదకుల ఉద్దేశ్యం ఏమై ఉంటుంది? జైన, బౌద్ధాలను అణగదొక్కి బ్రాహ్మణ్యం “గత వైభవాన్ని” పునఃప్రతిష్ఠించటమే రాజవంశాల ప్రతిఘటన లక్ష్యం అయితే ఇందుకు కారణం వెతక గోరిన డా॥ కృష్ణ “నాటి సామాజిక పరిస్థితులే” బ్రాహ్మణ్యం తలపెట్టిన ప్రతిచర్యకు కారణమని వివరిస్తాడు. “బ్రాహ్మణ్యంలోని కులీన వర్గపు ఆర్థిక పునాదులకు” జైన, బౌద్ధాల వల్ల ఎసరువచ్చింది కనుకనే ఈ తిరుగుబాటు, ఈ విరగబాటు!

“ప్రజలకు అవసరమైన కూడు, గుడ్డ గురించి పట్టించుకోకుండా, మానవుల మనుగడకు ఈ ప్రాథమికావసరాలు ఎంత వాంఛనీయమో గుర్తించకుండా, ప్రజల కష్టాజ్ఞితాన్ని వినియోగించుకుని కేవలం తమ సుఖ శాంతులకోసం, తమ వాంఛలు ఈడేర్చుకోడానికి గాను, ఇతరులకు ‘నిష్కామకర్మ’ సిద్ధాంతాన్ని, కోరికలకు దూరంగా ఉండాలన్న సూత్రాన్నీ బ్రాహ్మణ్యం ప్రబోధించింది. ఇది ఆసరాగా ధర్మాదాయం వైపు, భక్తి తత్పరత వైపు ప్రజల్ని మళ్ళించి అనేక ప్రాంతాలను పవిత్ర స్థలాల పేరిట ధర్మసంస్థల్ని

ఏర్పాటు చేయసాగింది. ఈ సంస్థల వ్యాపకం ఏమిటి? తమ కోరికలను గుర్తించగల ప్రభుత్వాన్ని తాము కోరుకుంటన్నామని బ్రాహ్మణ్యం చాటుకోవడం అంటే, “రాజ్యాధికారాన్ని వారు కోరుకుంటున్నారనే” అర్థం. కాని బ్రాహ్మణ్యం వెలిబుచ్చిన ఆ “రాజ్యాధికారం” అన్న తమ కోరికే నాటి రాజకీయ వేత్తలలో కలవరం సృష్టించిందని మరవరాదు.

అయితే, ఈ ఘట్టంలో కూడా ప్రభుత్వ (రాజ్యాంగ యంత్రం) స్వభావమనేది ఆనాటి అభ్యుదయకర లేదా ప్రగతి నిరోధక శక్తుల నిర్దిష్టమైన గుర్తింపు మీదా, పరిస్థితుల మీదా ఆధారపడి వుంటూ వచ్చిందని, ఈ ‘రాజ్యాధికార’ భావనా సిద్ధాంతి చాణక్యుడు తప్ప మరెవరో కాదని డా॥ కృష్ణ వివరించాడు. ఛాందస బ్రాహ్మణ్యం ప్రయోజనాలకు దోహదం చేయగల ఫలానా ప్రభుత్వాన్ని మాత్రమే ఎన్నుకోవాలన్నది కొటిల్కుడి (చాణక్యుని) కాలంనాటిబ్రాహ్మణీయ రాజకీయ వేత్తల ఎత్తుగడ అని డా॥ కృష్ణ స్పష్టం చేశాడు. ఎందుకంటే, చాణక్యుడు తన “అర్థశాస్త్ర” రచనలో 42 రకాల మోసాలకు “వీసా”లిచ్చి, మీసాలు మొలిపించినవాడు. అవినీతిని ఖండిస్తున్నట్టు నటిస్తూనే అవినీతికి పరోక్షంగా పట్టంకట్టిన వాడు, నంద వంశ రాజులు తనను ఆదరించలేదన్న కసితో మౌర్యుల పంచన చేరి, నంద వంశ నిర్మూలనకు గుప్త రాజులతో కలిసి కుట్రలు పన్నిన కుటిలుడు, స్వార్థ ప్రయోజనాలకోసం “కూటకరణీకం” చేసిన ఆనాటి ‘పాక్షనిస్టు’ చాణక్యుడు. సరిగ్గా ఈ పరిస్థితులు తలెత్తిన కాలంలోనే ఆనాటి క్షత్రియుల రాచరికాలు బ్రాహ్మణ్యానికి ఎదురుతిరిగాయని, అప్పుడు వేదాలను పక్కకునెట్టి, జైన, బౌద్ధ, ధర్మాలను రాచరిక కుటుంబాలు ఆశ్రయించి ఆదరించవలసి వచ్చిందని భావించాడు డా॥ కృష్ణ.

మరి ఇంత చరిత్ర ప్రజానీకానికి ఎలా తెలియకుండా కనుమరుగైపోయింది? ఈ ప్రశ్నలకు డా॥ కృష్ణ తన “బౌద్ధవాజ్ఞయ రచయితల రాజకీయ, సాంఘిక చరిత్ర” అన్న ఆంగ్ల గ్రంథంలో సమాధానమిచ్చాడు. ఆయన ఉద్దేశంలో రాజకీయ చరిత్రలేకుండా, రాజకీయ సిద్ధాంత చరిత్ర ఉండదని, ఈ దృష్ట్యా పరిశీలిస్తే ప్రాచీన భారతానికి చెందిన నిర్దిష్ట చరిత్రకు సంబంధించిన ఆకారాలు గాని, లేదా సువ్యవస్థిత రాజకీయ సిద్ధాంత గ్రంథాలు గాని లేకపోవడంతన కాలంనాటికి దురదృష్టకరమైన అంశమని చెప్పిన సుప్రసిద్ధ చరిత్రకారుడైన రాజేంద్ర లాల్ మిత్రా నిర్ధారణను కృష్ణ బలపరిచాడు. ఈ విషయాన్నే మాక్స్ ముల్లర్ రాసిన “ప్రాచీన సంస్కృత వాఙ్మయ చరిత్ర” గ్రంథం నుంచి కూడా ఆయన ఉటంకించాడు.

తన సూత్రీకరణను సమర్థించుకుంటూ కృష్ణ “మహాభారతం”, అర్థశాస్త్రం, నీతిసారం, నీతి వాక్యామృత, నీతిమయూఖ, రాజనీతి ప్రకాశిత గ్రంథాలను, గౌతమ,

వశిష్ట, బోధాయన, ఆపస్తంభ, విష్ణు, మను, యాజ్ఞవల్క్య, నారద, బృహస్పతి వగైరాల రాజకీయ సూత్రాలను పేర్కొని ఇలా స్పష్టంచేశాడు. “అయితే ఈ గ్రంథాలను చదివిన వారెవరైనా సరే వారు దారుణంగా నిర్భ్రమ చెందక తప్పదు. ఎందుకంటే, వీటిలోని ప్రతి ఒక్క రచనా ఎలాంటి తేడా పాడాలు లేకుండా మరో రచనకు కాపీ తప్ప మరొకటి కాదు. ఈ రచనలు పారుదల లేని నీరులా, ఎదుగుదల లేక పాచిపట్టిన భావాలకు ప్రతిరూపాలు మాత్రమే” అన్నాడు. కనుక ఏం చేయాలన్నాడు కృష్ణ? పాత రాజకీయ శాస్త్ర గ్రంథాలతో పాటు పునర్యవస్థీకరించిన రాజకీయ సిద్ధాంతం ఆధారంగా దేశ రాజకీయ చరిత్రను పునఃరచించాల్సి ఉంటుందన్నాడు. అంతేగాదు, “భారతదేశ రాజకీయాల చారిత్రక కర్తవ్యం” (“The Historic task of Politics in India”) అన్న రచనలో డా॥ కృష్ణ తన కాలంనాటి పరిస్థితుల పూర్వరంగంలో భారత రాజకీయాల భవిష్యత్తును నిర్దేశించడం కూడా జరిగింది.

“భారతీయ సమాజాన్ని అభ్యుదయకర మార్గంలోకి నడిపించాలంటే రాజకీయం సృజనాత్మకంగా ఉండాలి. అనూహ్యమైన మార్గాలలో రాజకీయాలు ప్రయాణించవలసి వస్తుంది. వీరోచిత కార్యాచరణకు నిరంతర అన్వేషణలో ఉండాల్సి వస్తుంది. ఈ కర్తవ్యం పాచిపట్టిన పశ్చిమ రాజ్యాలు భావనా ధోరణుల నుంచి ఎదిగిరాదు. ఇందుకు చేయవలసిన పని బ్రాహ్మణ్యపు చారిత్రక మూలాలను వెతికి పట్టుకోవడం. దేశంలో కుల వ్యవస్థ పుట్టుకకు దారితీసిన భౌతికమైన కారణాల గురించి రాజకీయ అధ్యయనం చేయాలి. హిందూ సంస్కృతికి వర్గపునాదుల్ని బహిష్కరణ చేయగలగాలి. కుల వ్యవస్థను అద్దమెత్తి చూపించగల సామాజిక సంఘర్షణల పుట్టుపూర్వాలను బయటపెట్టాలి. హెగెల్ అధిభౌతికవాదంలోని భావనాద ధోరణుల్ని మార్క్స్ ఎత్తిచూపినట్టే బుద్ధుని బోధనలోని అధి, భౌతికధోరణుల్ని కూడా ఎత్తి చూపాలి. అదే సందర్భంలో బుద్ధుడు తన ధర్మబోధనల ద్వారా తీసుకువచ్చిన సాంఘిక విప్లవం కల్గించిన బ్రహ్మాండమైన ప్రభావాన్ని నవభారతం ప్రజల ముందుంచాలి. అలాగే, దేవాలయాల ఆవిర్భావానికి, వ్యక్తిగత ఆస్తిని కూడబెట్టడంలో ఈ దేవతలు వహించిన పాత్ర మూలాలను తరిచి చూడాలి.” ఇదీ - రేపటి భారతంలో రాజకీయాలు నిర్వర్తించాల్సిన చారిత్రక కర్తవ్యం అని డా॥ కృష్ణ పేర్కొన్నాడు. ఈ చారిత్రక కర్తవ్యానికి ఇంకా ముగింపురాలేదనే చెప్పాలి. ఆ పనిని నిర్వహించే పరిస్థితులకు చేర్చవలసిన బాధ్యత నేటి చరిత్రకారుల మీద ఉంది. ఆ పనిని ఇటీవల కాలంలో రొమిలాథాపర్, బిపిన్ చంద్ర, దేవీప్రసాద్ ఛటోపాధ్యాయ, కె.ఎన్. పణిక్కర్ లాంటి వాళ్ళు చూస్తూనే వచ్చారు, ఇంకా చేయవలసిందీ ఉంది.

మూలం : హైదరాబాద్‌లోని నీలం రాజశేఖరరెడ్డి పరిశోధనా కేంద్రంలో సెప్టెంబర్ 10, 2006న

“డా. కె.వి.కృష్ణ : జీవితం - కృషి”పై జరిగిన సెమినార్‌లో సమర్పించిన ప్రతం.

భారతదేశంలో ప్రణాళికాబద్ధ ఆర్థికాభివృద్ధి : డా॥ కె.బి.కృష్ణ

గడ్డం కోటేశ్వరరావు

భారతదేశ ఆర్థికాభివృద్ధిని అందుకు అవసరమైన ప్రణాళికలను గూర్చి మార్క్సిస్టు రాజకీయ అద్దశాస్త్ర పరిధిలో విశ్లేషించిన ప్రముఖులలో డా॥ కె.బి.కె ఒకరు. ప్రణాళికాబద్ధ ఆర్థికాభివృద్ధిలోని వైరుధ్యాలను గుర్తించి వెలికి తీసి పరిష్కారమాలోచించిన మార్క్సిస్టు మేధావి. ఆర్థికాభివృద్ధిని, అందులోని వైరుధ్యాలను వాటి చారిత్రక ప్రాధాన్యత రీత్యా పరిశీలించాలి. భారతీయ సామాజిక వ్యవస్థ రూపొందిన తీరు, అందులోని వైరుధ్యాలను “గతి తార్కిక సూత్రాల”రీత్యా పరిశీలించాలి. అల్పాభివృద్ధి (బడుగుస్థితి) స్థాయి నుండి పెట్టుబడిదారీ ఉత్పత్తి వ్యవస్థకు, దాన్నుండి సామ్యవాద వ్యవస్థకు జరగవలసిన పరివర్తనను, పురోగామిని విశ్లేషించి తూకం వెయ్యాలి. రాజ్యాంగ యంత్ర స్వభావాన్ని, సామాజిక వ్యవస్థలోని వర్గాలను విశ్లేషించి, ప్రణాళికలతో వాటికున్న సంబంధాలను చెప్పాలని మార్క్సిస్టు సూత్రాలను అంగీకరించే పండితులంటారు.

ఆర్థిక వెనుకబాటుతనాన్నుండి పెట్టుబడిదారీ విధానానికి పరివర్తన చెందడంలో ప్రభుత్వరంగ పాత్ర ఉంటుంది. బహుళ అంశాలతో కూడిన భారీస్థాయి ప్రభుత్వరంగ ఉనికి సామ్యవాద వ్యవస్థకు ఒక ఉదాహరణగా ఎవరైనా పరిగణిస్తే అది కేవలం నిరాధారమైన భ్రమ మాత్రమే. పెట్టుబడిదారీ విధానాలు పరివర్తన చెందడమంటే పెట్టుబడిదారీ పారిశ్రామికీకరణతోపాటు వ్యవసాయ సమస్య పరిష్కారం కావాలి. ఉత్పత్తిశక్తుల అభివృద్ధి, అందుకు అవసరమైన పెట్టుబడి సమీకరణ, సాంఘికరణ జరగాలి. రాజ్యాంగ యంత్ర ప్రమేయంతోనే (ప్రభుత్వజ్యోక్యంతో) ఇది త్వరితగతిన జరుగుతుంది. దీనికనుగుణమైన వర్గాలు రూపొందాలి. పెట్టుబడిదారీ వర్గాధిపత్యానికి అవసరమైన ప్రాతిపదిక యేర్పడాలి.

పెట్టుబడిదారీ విధానాన్నుండి సామ్యవాద వ్యవస్థకు పరివర్తన చెందే దేశంలో కూడా ఆనాటి రాజ్యస్వభావాన్ని, వర్గాల పాదాసనం, సామాజిక వైరుధ్యాలను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి. పరివర్తనానంతరం ప్రణాళికా లక్ష్యాలను, సామాజిక అవసరాలరీత్యా ఉత్పత్తి వ్యవస్థను రూపొందించుకోడానికి అవసరమైన అపేక్షితాలను, సాంకేతికాంశాలను, వినియోగస్థాయి, గిరాకీలను పరిశీలించి ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా ఉత్పత్తి వ్యవస్థను నిర్దేశించాలి.

పై విషయాలన్నింటినీ ప్రముఖ మార్క్సిస్టు ఆర్థికశాస్త్రవేత్తలైన మారిన్ దాబ్, ఆస్కార్ లాంగ్, ఛార్లెస్ బెటెల్ హామ్ లాంటి మేధావులు గతంలో చర్చించారు. ఆ కోవలోనే డా॥ కాట్రగడ్డ బాలకృష్ణ కూడా ఈ విషయాలను చర్చించి ఆ తూకపురాళ్ళు ఆధారంగా ఆర్థిక వ్యవస్థను, సామాజిక వ్యవస్థను విశ్లేషించాడు. ఇటీవల కాలంలో భారతదేశంలో ఆర్థిక వ్యవస్థను, ప్రణాళికలను సమీక్షించిన మార్క్సిస్టు రాజకీయ అర్థశాస్త్రవేత్తలు కూడా ఈ విధానాన్ని అనుసరించారు.

“భారతదేశ ఆర్థికాభివృద్ధిపై ప్రణాళిక” అనే చిన్న పుస్తకాన్ని డా॥ కె.బి.కె. 1944 మార్చికి పూర్తిచేసి 1945 మార్చిలో అచ్చువేయించాడు. ఇందులో 11 అధ్యాయాలున్నాయి. 1934 నుండి 1944 వరకు ప్రణాళికలపై వచ్చిన ఆలోచనలన్నింటినీ ఆయన సమీక్షించాడు. ఆనాటి రాజ్యస్వభావాన్ని, సామాజిక వైరుధ్యాలను, కారణాలను సహేతుకంగా విశ్లేషించాడు. ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలను సూచించాడు. 1944లో డా॥ బాలకృష్ణ చెప్పిన అంశాలనే, ప్రాస్తు దేశపు ప్రణాళికా సంఘ ఉపాధ్యక్షుడు, ప్రముఖ మార్క్సిస్టు అర్థశాస్త్ర వేత్త అయిన ఛార్లెస్ బెటెల్ హామ్ 1956లోనూ, ప్రముఖ మార్క్సిస్టు మేధావి నంబూద్రిపాద్ 1964లోనూ చిన్న మార్పులతో తిరిగి చర్చించారు.

రాజారామ్ మోహన్ రాయ్, రనడే లాంటి వారి రచనలను తన ఉపోద్ఘాతంలో డా॥ కె.బి. కృష్ణ ప్రస్తావించాడు. పురాతనకాలాన్నుండి మన దేశంలో ప్రణాళిలున్నాయనీ, రష్యన్ ప్రణాళిక కేవలం చిన్న పిల్లల ఆటలాంటిదనీ జె.సి. కుమారప్ప చేసిన వ్యాఖ్యలను చారిత్రక ఆధారాలు లేని “కల్పితమైన అతిశయోక్తులుగా” కొట్టిపారేశాడు. ప్రణాళికా భావజాలం, ఆలోచన, సిద్ధాంతం సమగ్రమైన సామాజిక తత్వశాస్త్రంలో ఒక ప్రధాన అంతర్భాగమని, ఆ భావజాలం మార్క్స్, ఎంగెల్స్ తో ప్రారంభమైందని బాలకృష్ణ వక్కాణించాడు. సోవియట్ యూనియన్ లో ఈ భావజాలాన్ని లెనిన్ ఆచరణలో పెట్టాడని, ఆ విధంగా సోవియట్ యూనియన్ ఆర్థిక వ్యవస్థ త్వరితగతినీ అభివృద్ధి చెందిందని బాలకృష్ణ చెప్పాడు. ప్రపంచ వ్యాపితంగా 1929లో ఏర్పడిన ఆర్థిక మాంద్యం సోవియట్ వ్యవస్థను గాక ఇతర పెట్టుబడిదారీ దేశాలను ఏ విధంగా కుదిపివేసిందో చెప్పి, ఆ పెట్టుబడిదారీ దేశాలు కూడా ప్రణాళికా విధానాన్ని ఎందుకు అనుసరించవలసిన స్థితికి నెట్టబడ్డాయో బాలకృష్ణ విశదీకరించాడు.

ప్రణాళికలపై ఆలోచనలను, వాటి పుట్టుపూర్వోత్తరాలను డా॥ కె.బి.కృష్ణ సవిమర్శకంగా విశ్లేషించాడు. రమేష్ చంద్రదత్, రనడే లాంటి వారు బ్రిటీష్ హయాంలో ఆర్థిక విషయాలపై ఆలోచనలు చేసినప్పటికీ మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్య గారే ప్రణాళికాబద్ధ

ఆర్థికాభివృద్ధిపై 1933లో మొదటిగా భారతదేశంలో ఆలోచన చేశాడని బాలకృష్ణ సహేతుకంగా రుజువు చేశాడు. అయితే ఆయన ఆలోచనలోని బలహీనతలను బాలకృష్ణ ఎత్తి చూపాడు. “సామ్యవాద ధోరణులు లేని సామూహిక” ప్రయత్నం ద్వారా, అమెరికాలో అనుసరించిన విధానాలద్వారా ప్రణాళికలను రూపొందించవచ్చని విశ్వేశ్వరయ్య అభిప్రాయబడ్డాడు. ఆనాటి పూడ్చల్ వ్యవస్థను, రాజ్య స్వభావాన్ని విశ్వేశ్వరయ్య సరైన రీతిలో అంచనా వెయ్యలేదని, పెట్టుబడిదారీ విధాన పరిధిలోనే ప్రణాళికా వ్యవస్థ విజయవంత మవుతుందని విశ్వేశ్వరయ్య నమ్మారని బాలకృష్ణ అంటాడు. నిజానికి విశ్వేశ్వరయ్య సోవియట్ యూనియన్‌లో జరిగిన ఆర్థికాభివృద్ధి ద్వారా ప్రభావితమైనాడు. ఆ విధంగా అభివృద్ధి చెందడానికి రాజ్య వ్యవస్థ, ప్రభుత్వరంగం ఏ విధంగా దోహదపడ్డాయో విశ్లేషించకుండానే ప్రణాళికాబద్ధ ఆర్థికాభివృద్ధి విధానాన్ని విశ్వేశ్వరయ్య ప్రతిపాదించాడు. అనగా రాజ్యస్వభావంతో, రీతితో సంబంధం లేకుండానే అభివృద్ధి సాధ్యమని విశ్వేశ్వరయ్య భావించడంలోనే ఆయన లోపముందని బాలకృష్ణ చెప్పాడు. ఈ విషయాన్నే దాదాపు రెండు దశాబ్దాల తర్వాత సంబూద్రిపాద్ చెప్పాడు.

అఖిలభారత ఉత్పత్తిదారుల సంఘం, అర్థశాస్త్రవేత్తల సంఘం, ఆనాటి ప్రభుత్వం యేర్పాటు చేసిన వివిధ సంఘాలు, కె.టి.షా, లోక్‌నాథం లాంటి అర్థశాస్త్రవేత్తలు 1944కు పూర్వం ప్రతిపాదించిన అంశాలను బాలకృష్ణ సహేతుకంగా పరిశీలించాడు. వీటితోపాటు ముఖ్యంగా భారతజాతీయ కాంగ్రెసు ఏర్పరచిన ప్రణాళికా సంఘ ప్రతిపాదనలు, కృషి, తాతా-బిర్లా ప్రణాళిక (బొంబాయి ప్లాను), ఎం.ఎన్.రాయ్ ప్రజా ప్రణాళిక, మహాత్మాగాంధీ సిద్ధాంతాలను ఆధారంగా చేసుకొని ప్రతి పాదించే ప్రయత్నాలను బాలకృష్ణ పరిశీలించాడు. ముస్లింలీగ్ వైఖరిని కూడా ఆయన పరామర్శించాడు.

1929-33 మధ్యకాలంలో ప్రపంచవ్యాపితంగా సంభవించిన ఆర్థిక మాంద్యం పెట్టుబడిదారీ దేశాలను కుదిపివేసింది. 1929, 1931, 1934లలో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ సమావేశాల్లో ఆర్థిక విషయాలను చర్చించింది. 1936లో వ్యవసాయ కార్యక్రమాన్ని ప్రకటించింది. 1937 ఆగస్టులో “జాతీయ పునఃనిర్మాణానికి సామాజిక ప్రణాళిక”ను ప్రకటించింది. పెద్ద పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా పారిశ్రామికీకరణ జరగాలని 1938 అక్టోబరులో జరిగిన కాంగ్రెసుకు చెందిన పరిశ్రమల మంత్రుల సమావేశం తీర్మానించింది. దీని కవసరమైన గణాంక సమాచారాన్ని సేకరించాలని, సర్వే నిర్వహించాలని, నిపుణుల కమిటీని ఏర్పరచాలని తీర్మానించింది. సుభాష్ చంద్రబోస్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడుగా ఉన్నప్పుడు ప్రణాళికా సంఘాన్ని నియమించాడు. అందులో 11 మంది ఉన్నారు. వీరిలో పారిశ్రామిక వేత్తలు, పరిపాలనాదక్షులు, ఆర్థికవేత్తలు ఉన్నారు. కార్మికవర్గ ప్రతినిధులు

అందులో లేరు. శ్రామికవర్గ ప్రతినిధులు లేకుండా ప్రణాళికా సంఘ ఏర్పాటులోని జాబిత్యాన్ని బాలక్ష్మ ప్రశ్నించాడు.

వనరులను, వాటి నియంత్రణ అభివృద్ధి గూర్చి చర్యలు తీసుకోవాలని 'ప్లానింగ్ కమిటీ' 1938 డిసెంబరులో తీర్మానించింది.

కాంగ్రెసులో అంతర్గతంగా వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక వర్గాల మధ్య ఘర్షణ ప్రారంభమైంది. ఆ రోజునున్న ఆర్థిక దుస్థితికి ఇదొక చిహ్నమని బాలక్ష్మ అంటాడు. అదేవిధంగా చిన్న పరిశ్రమలకు, పెద్ద పరిశ్రమలకు మధ్య ఘర్షణ రూపంలో కాంగ్రెస్‌లోని వివిధ వర్గాల మధ్య వైరుధ్యాలు బయటపడ్డాయి. ఇదే సందర్భంలో "జాతుల స్వయం నిర్ణయ హక్కు"ను గురించి కూడా కాంగ్రెస్ వర్గాల్లో చర్చ ప్రారంభమైందని దానికి ఉత్తర ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కమిటీలో జరిగిన చర్చను బాలక్ష్మ ఉదాహరణగా పేర్కొన్నాడు.

మహాత్మాగాంధీ సిద్ధాంత ప్రాతిపదికగా "గ్రామీణ స్వయం సంపూర్ణ" ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మాణంలో అవసరమైన కుటీర, గృహపరిశ్రమల స్థాపన ఆవశ్యకతను గురించి జె.సి. కుమారప్ప చెప్పిన విషయాలను బాలక్ష్మ ఉటంకించారు. ఉత్పత్తి పద్ధతులు ఎంపికలో అనగా "శ్రమసాంద్రత" లేక "మూలధన సాంద్రత" పద్ధతుల ఎంపికల విధానంలో కూడా కాంగ్రెసులో వైరుధ్యాలు బయటపడ్డాయని ఆయన పేర్కొన్నాడు.

వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక రంగాల మధ్య అంతర్గత వైరుధ్యం ఏదీ లేదని కాంగ్రెసు వర్గాలు కొట్టిపారేయ ప్రయత్నించాయి. నిజానికి ప్రపంచ చరిత్రలో వీటి మధ్య ఘర్షణ లేని దేశం లేదు. పెట్టుబడి తన స్వీయాభివృద్ధికోసం ఎదురైన సకల వర్గాలను, రంగాలను నిర్దాక్షిణ్యంగా అణిచివేస్తుంది. అయినప్పటికీ 'మాటల్లో' ఈ వర్గాల మధ్య సమతూకం కోసం ప్రయత్నిస్తున్నట్లు కాంగ్రెసు వర్గాలు పేర్కొనటాన్ని బాలక్ష్మ ఎద్దేవా చేశాడు.

ప్రణాళికా లక్ష్యాలను గురించి 1939లో కమిటీ ప్రకటన చేసింది. జాతీయ స్వయం సమృద్ధి ప్రధాన లక్ష్యంగా ప్రకటించింది. ఉత్పత్తి, వినియోగాల సమతూకం, పెట్టుబడి ప్రాధాన్యాలనూ, ఆదాయ పంపిణీల్లోనూ ఆయా వర్గాల అవసరాల కనుగుణంగా సమతూకం ఏర్పాటు చేయబడుతుందని తీర్మానించారు. ఈ సమావేశాల్లో ఎక్కువగా వ్యాపార, పారిశ్రామిక రంగ ప్రతినిధులే పాల్గొన్నారు.

ప్రణాళికను తయారు చేసేటప్పుడు రాజ్యాంగ యంత్ర స్వభావాన్ని పరిగణలోకి తీసుకోవడం అత్యంత ఆవశ్యకం. ప్రభుత్వపాత్ర చాలాకీలకమైంది. బహుశా అందువలన నేమో ఈ భావన సామ్యవాద సిద్ధాంతంతో ముడిపడి ఉందని బాలక్ష్మ అంటాడు. ప్రభుత్వరంగ యాజమాన్యాన్ని ఒక నియమంగా అంగీకరించింది. భారీ కీలక రక్షణ

పరిశ్రమలో ప్రభుత్వ నియంత్రణకు లోబడి ఉండాలని ప్లానింగ్ కమిటీ అప్పుడే చెప్పిందని బాలకృష్ణ ప్రస్తావించాడు.

మొత్తంగా పరిశీలించినప్పుడు జాతీయ ప్రణాళికా సంఘం కాంగ్రెస్‌లోని పారిశ్రామిక, వ్యవసాయ పెట్టుబడిదారీ, భూస్వామ్య వర్గాలమధ్య నయోధ్యక్షై ప్రయత్నించింది. అందుకు ప్రభుత్వం యే మార్గంలో ప్రయాణం చెయ్యాలనే అంశంమీద సూచనలు చేసింది. పెట్టుబడిదారీ వర్గానికి అవసరమైన ప్రోత్సాహాన్ని అందించి రాయితీలను కల్పించడానికి ప్రణాళికాసంఘం సిద్ధమైందని బాలకృష్ణ పేర్కొన్నాడు.

1944 లో భారతదేశంలోని ప్రధాన పారిశ్రామిక పెట్టుబడిదారుల్లో ఏడుగురు “ఆర్థికాభివృద్ధికి ఒక సంక్షిప్త ప్రణాళిక” అనే ముసాయిదాను తయారుచేశారు. దీన్నే తాతా-బిర్లా ప్లాను అనీ, బొంబాయి ప్రణాళిక అని తర్వాతకాలంలో పిలిచారు.

రాజ్యాంగ యంత్ర స్వభావాన్ని, ప్రణాళికా అపేక్షితాలను, సాంకేతిక పద్ధతులను, పంపిణీ అంశాలను చర్చించకుండానే ప్రణాళికా ముసాయిదాను తయారుచేశారు. ప్రణాళికాసంఘం అన్ని వర్గాలతో కలిపి ఉండాలని ప్రతిపాదించారు. జాతీయాదాయాన్ని, తలసరి ఆదాయాన్ని ఏ మేరకు పెంచాలో చెప్పారు. ఎట్లా పెంచాలో చెప్పలేదు. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ పరిధిలో ఆర్థికాభివృద్ధి యే విధంగా జరగాలో, ఆ వర్గాల అవసరాలేమిటో ఆ ముసాయిదాలో వారు చెప్పారు. భూ సమస్యను గురించి మాట్లాడలేదు. మౌలిక భారీ పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత నివ్వాలని నొక్కి చెప్పారు. పదివేల కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడితో 15 సం॥రాల్లో అభివృద్ధి ఏ విధంగా జరగాలో వారి ప్రాధాన్యత రంగాలేమిటో చెప్పారని బాలకృష్ణ విశదీకరించాడు.

ఎం.ఎన్.రాయ్ ప్రోత్సాహంతో “ప్రజాప్రణాళిక”ను 1943లో తయారుచేశారు. చీలిపోయిన కార్మిక రంగ ప్రతినిధులతో ఈ ముసాయిదాను రాయ్ తయారు చేయించాడు. 10 సం॥రాల కాలంలో 15 వేల కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడితో ప్రణాళికా ప్రాధాన్యక్రమాలను ప్రజాప్రణాళిక ప్రకటించింది. బాలకృష్ణ అభిప్రాయంలో రాయ్ ప్రణాళికకూ, బొంబాయి ప్రణాళికకు మధ్య పెట్టుబడిలోనూ, కాలపరిమితిలోనూ వ్యత్యాసమే తప్ప మిగతా విషయాల్లో తేడాలు లేవు. పెట్టుబడి వ్యయంలో, కేటాయింపుల్లో కొద్ది వ్యత్యాసాలు ఉన్నాయని డా॥ బాలకృష్ణ చెప్పాడు. శ్రామికవర్గ పక్షపాతంతో ఈ రిపోర్టు తయారవుతోందని ఆశించిన వారికి నిరుత్సాహం ఎదురైందని బాలకృష్ణ అన్నాడు.

1944 వరకూ వచ్చిన ప్రణాళికలన్నింటిలో “వాస్తవానికి దూరంగా” ఉండటమనే లక్షణం కొట్టవచ్చినట్టు కనిపిస్తుందని బాలకృష్ణ అంటాడు. ఊహాజనితమైన, పండిత

ప్రకర్షతో కూడిన ఊకదంపుడు ఉపన్యాసాలే ఈ రిపోర్టుల్లో ఎక్కువగా కనిపిస్తాయని ఆయన అంటాడు.

ప్రత్యామ్నాయ విధానాలను బాలక్యష్ట శాస్త్రీయ పద్ధతిలో ప్రవేశపెట్టాడు. ఆ అంశాలను విశదీకరించబోయే ముందు, సోవియట్ యూనియన్ లో అమలు జరుగుతున్న ప్రణాళికను గురించి, అక్కడి రాజ్యాంగ వ్యవస్థ, ప్రభుత్వ స్వభావం, వర్గాల పాండిక, సాంకేతిక అంశాలను విశదీకరించాడు. “మార్క్సియన్ సామాజికశాస్త్రం” స్వీయ మానసిక అంశాలను కూడా పరిగణలోకి తీసుకుంటుందనీ, వీటిని సామాజిక వ్యవస్థలో భాగంగా పరిగణించి విశ్లేషిస్తుందని ఆయన అంటాడు. ప్రణాళికను జయప్రదంగా అమలు చేయడానికి ఈ విశ్లేషణ ఆదర్శకతను తెలియజేశాడు.

భారతదేశంలోని వర్గాలను, వర్గాలను, మతాలు అందులోని భాగాలను, చాందస ఘర్షణలను, ప్రాంతీయ తత్వాలను కూడా పరిగణలోకి తీసుకోవాలని ఆయన అంటాడు. రాజకీయ లక్ష్యం ఉండాలనీ, సామాజిక సంస్కృతిని పరిశీలించాలని అంటాడు. ఆనాటి ప్రజాయుద్ధ పంథాను కూడా ఈ సందర్భంలో ఆయన ప్రస్తావించాడు. పాసిజాన్ని ఓడించడానికి, మన శత్రువైనా, (సామ్రాజ్యవాదంతో) బ్రిటన్ తో కలిసి పోరాటం చెయ్యలేకపోవడమంటే మనలో ఆత్మవిశ్వాసం లేనట్టేనని ఆయన అంటాడు.

సామాజిక వ్యవస్థలో అనారోగ్యం, అవిద్య, సోమరితనం, పేదరికం ఒకవైపు, విశృంఖలత్వం, బడాయి, ఆడంబర వినియోగం, దోపిడి మరోవైపు ఉన్నప్పుడు రాజకీయ లక్ష్యంతో కూడిన సమగ్రమైన ప్రణాళిక ఏ విధంగా అవసరమో ఆయన చెప్పాడు. ప్రణాళికలు విజయవంతం కావాలంటే సర్వాధికారాలు గలిగిన అన్ని వర్గాల ప్రాతినిధ్యంతో ఉన్న ప్రణాళికా సంఘం కావాలనీ, ప్రజా సహకారంతో అదోకయజ్ఞం లాగా అమలు పరచబడాలేగానీ ‘జాతర’ లాగా ఉండరాదని ఆయన అంటాడు. అందులోని రంగాలను అనగా సాంకేతిక రంగాలను, గణాంక విభాగం, పారిశ్రామిక విభాగం, పరిశోధన విభాగం, రాజకీయ విభాగాలు వగైరాలు, అవి నెరవేర్చవలసిన కర్తవ్యాలను, వాటి విధులను విశదీకరించాడు. ప్రణాళికను ఒక రాజకీయ, సామాజిక అంశంగా పరిగణించాలనీ ఆయన అంటాడు. ప్రభుత్వపాత్రను నొక్కి చెప్పాడు.

స్వతంత్ర భారతదేశంలో ప్రణాళికాబద్ధంగా జరగవలసిన ఆర్థికాభివృద్ధిని గురించి అర్థశతాబ్దానికి పూర్వం డా॥ బాలక్యష్ట చెప్పిన విషయాలు, విశ్లేషించిన అంశాలు ఇప్పటికీ శిరోధార్యమే. సమకాలీన ప్రపంచాన్ని, ఆనాటి భారతదేశ పరిస్థితిని, దీర్ఘకాలిక దృక్పథంతో పరిశీలించి ప్రత్యామ్నాయాలను ప్రతిపాదించి తన ముందు తరాలకు ఎనలేని సేవ చేసిన మార్క్సిస్టు మేధావి డా॥ బాలక్యష్ట.

డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి నివాళి

ఈడ్పుగంటి నాగేశ్వరరావు

మార్క్సిస్టు సాహిత్యాన్ని విస్తృతంగా, గాఢంగా అధ్యయనం చేసిన తొలి ఆంధ్రుడు డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ. జీవితం చివరవరకు ఆపరిశోధనను కొనసాగిస్తూ భారతదేశ చరిత్ర, తత్వశాస్త్రంకు సంబంధించిన కొన్ని ప్రత్యేక అంశాలపై సృజనాత్మక రచనలు చేసిన మేధావి. భారతదేశంలో జాతుల సమస్య, సామ్రాజ్యవాద పంథా, జాతీయోద్యమం, దానిలోని విభిన్న ప్రవంతులు, విప్లవదశలు, భారత కమ్యూనిస్టు ఉద్యమంపై విలువైన వ్యాసాలు అనేకం రాసిన విప్లవ భావుకుడు కె.బి.కృష్ణ.

కె.బి.కృష్ణపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని ఆయన రచనలు పరిశీలించిన కంభంపాటి సీనియర్ కృష్ణ జనన, మరణాలను 1898-1948 సంవత్సరాలుగా పేర్కొనగా, సోషలిస్టు మిత్రుడు రావెల సోమయ్య, అధ్యయనవేత్త టి. రవిచందర్, హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయ పాత రికార్డుల సహాయంతో ఆయన పుట్టిన సంవత్సరం 1906గా గుర్తించారు. 2006 కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి సంవత్సరం.

లండన్ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనమిక్స్ లో, హార్వర్డ్ లో ఆయన విద్యనభ్యసించారు. డాక్టరేట్ పొందారు.

కంభంపాటి సీనియర్ చనిపోవటానికి కొద్ది సంవత్సరాలు ముందుగా ఒక రోజున కొన్ని పుస్తకాలతో 'కమ్యూనిజం' గదికివచ్చి ఇవి ప్రత్యేకంగా మీ కోసం అని ఇస్తూ, తాను సేకరించిన గ్రంథాలను ఎవరెవరికి ఇవ్వదలచుకున్నారో చెప్పారు. ఆ సందర్భంగా కృష్ణ అముద్రిత రచనలను హైదరాబాద్ ఆర్చైవ్స్ కు లోన్ గా ఇచ్చినట్టు తెలిపారు. కంభంపాటి, ఏటుకూరి బలరామమూర్తిల మధ్య కృష్ణ రచనలపై కొద్దిపాటి సంభాషణ సాగింది. ఇంకా కొన్ని సందర్భాలలో దుర్భా కృష్ణమూర్తి, ప్రతాప రామసుబ్బయ్య, సీనియర్ గార్లు 'కమ్యూనిజం' గదికి వచ్చినపుడు వారి సంభాషణలో కృష్ణ గురించిన ప్రస్తావనలు వచ్చాయి. వారు ముగ్గురు రాయ్ వెల్లూరు జైలులో 1941-42లో కృష్ణతో పాటు జైలు జీవితాన్ని అనుభవించినవారే. బాగా పరిచయం ఉన్నవారు కూడా.

గదరేరుడు దరిశి చెంచయ్య 1950వ దశకంలో రాసిన ఆత్మకథ “నేను-నాదేశం” లో, మరో గ్రంథం ‘నా దివ్య స్మృతుల’లో కృష్ణ పాండిత్య ప్రతిభను, మేధోసంపత్తిని కొనియాడారు. వారిద్దరూ ఆత్మీయులు.

కంభంపాటి సీనియర్ చొరవతో కృష్ణ రచించిన పాలిటికల్ అండ్ సోషల్ థాట్ ఆఫ్ ది బుద్ధిస్టు రైటర్స్, థియరీస్ ఆఫ్ కింగ్షిప్ ఇన్ ఎన్నియంట్ ఇండియా - రెండు గ్రంథాలను 1960 విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, విజయవాడ వెలువరించింది. మార్క్సిస్టు మేధావి, ప్రసిద్ధ కమ్యూనిస్టు నాయకుడు కె. దామోదరన్ తన గ్రంథం “ఇండియన్ థాట్, ఎ క్రిటికల్ సర్వే”లో ప్రత్యేకంగా ఎంపిక చేసుకున్న గ్రంథాల సూచికలో ఆ రెండు రచనలను పేర్కొన్నారు. అది 1967లో ఆసియా పబ్లిషింగ్ హౌస్ వెలువరించింది. భారతదేశ చరిత్రను భౌతికవాద దృక్పథం నుండి పరిశీలించటానికి గల కారణాలను, అవసరాన్ని కె.బి.కృష్ణ ఆ గ్రంథాలలో విపులంగా చర్చించారు. అవి రచించిన కాలం 1930, 1932.

కంభంపాటి సీనియర్ 1980లో మెయిన్స్ట్రీమ్ పత్రికలో కె.బి.కృష్ణ జీవితం, కృషిపై ఒక సుదీర్ఘ వ్యాసం రాశారు. ముఖ్యంగా ఆయన రచనలను, విస్తృత ఆలోచనా పరిధిని, సృజనాత్మక కృషిని గాఢంగా చర్చించారు. ఆ వ్యాసం ముఖ్యంగా ఆంధ్రదేశంలో పలువురి దృష్టిని ఆకర్షించింది.

కృష్ణ రచనలలో ముఖ్యమైనది “స్టడిస్ ఇన్ హిందూ మెటీరియలిజం”ను మిళింద ప్రచురణలు, గుంటూరు, 1994లో ఇంగ్లీషులో వెలువరించి గొప్పసేవ చేశారు. రవీచంద్ కృషి క్లాసునీయమైనది. ఆ పుస్తకానికి ముందుమాట రాసిన డాక్టరు సచ్చిదానందమూర్తి, ఏటుకూరి బలరామమూర్తి ముఖ్యమైన విషయాలను చర్చించారు. దాని రచనా కాలం 1932, హార్వర్డ్.

భారతదేశంలో భౌతికవాద ఆలోచన చారిత్రక దశలను ఆ గ్రంథంలో కృష్ణ చర్చించుతూ, అటువంటి పరిశోధన భారతదేశ శ్రామికవర్గం, రైతాంగ విముక్తికి, అంతిమంగా భారతీయ సమాజం విముక్తికి ఎలా తోడ్పడుతుందో వివరించారు.

ఇటీవల నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం శాస్త్రీయ సోషలిజం కేంద్రానికి చెందిన సి. నరసింహారావు, ఎన్. అంజయ్యలు కృష్ణ అముద్రిత రచనలపై దృష్టి కేంద్రీకరించి, జిరాక్స్ కాపీలు తీసి నీలం రాజశేఖరరెడ్డి పరిశోధనా కేంద్రంతో కలిసి అధ్యయనానికి పూనుకోవడం అభినందించదగినది. ఆ రచనల్లో విలువైన సమాచారమేకాక ఎన్నో ఆసక్తికరమైన విషయాలు ఉన్నాయి. కె.బి.కృష్ణను ప్రభావితం చేసిన అంశాలు ఏమిటి? ప్రేరణ ఎక్కడనుండి,

ఎప్పుడు కల్గిందో, సూచనప్రాయంగా అర్థం చేసుకోవటానికి అవి తోడ్పడతాయి. 1945 బెల్గాం నోట్స్, ఆయన జీవితం, ఆలోచనా క్రమానికి సంబంధించినది. ఆమెరికాలో 1930 దశకంలో స్టడీ సర్కిల్స్కు రాసుకొన్న నోట్స్లు, మార్క్సిజం పట్ల ఆయనకుగల నిబద్ధతను తెలియజేస్తాయి. మార్క్స్, ఎంగెల్స్ల కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక, సోషలిజం, ఊహాజనితం, శాస్త్రీయం, పారిస్ కమ్యూన్ అనుభవాలు, రష్యన్ విప్లవం, కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్, లెనిన్, యం.యన్. రాయ్లవాదనలు, విప్లవ పరిస్థితి, స్వీయాత్మక, భౌతిక పరిస్థితులు, భారతదేశంలో బలమైన కమ్యూనిస్టు ఉద్యమ ఆవశ్యకత, విప్లవ పార్టీ నిర్మాణం, శ్రామికవర్గ విప్లవం అంశాలపై కృష్ణ రచనలు (1932-33 కాలం) 'ఆసక్తికరమైనవి. 1933లోనే కృష్ణ రానున్న ప్రపంచ యుద్ధం గురించి, తదనంతరం తలెత్తే నూతన పరిణామాలను ఊహించగలిగాడు. గాంధీ, రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్లపై కృష్ణకు స్పష్టమైన అభిప్రాయాలు, అంచనాలు ఉన్నాయి. నాటి కృష్ణ ఆలోచనా ధోరణిపై కొమింటర్న్ ముద్ర ఉంది. కొమింటర్న్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ నివేదికలను క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేశారు.

1939లో భారతదేశానికి కృష్ణ తిరిగివచ్చిన తరువాత నేటి తమిళనాడు, ఆంధ్రప్రదేశ్లోని కొన్ని పట్టణాలు, నగరాలలో విద్యార్థి మహాసభలలో పాల్గొన్నారు. దాని గురించిన సమాచారం కొన్ని పత్రికలలో పాక్షికంగా లభ్యమవుతున్నది. గుంటూరులో జరిగిన విద్యార్థి మహాసభను జ్యోతిబాసు ప్రారంభించగా కె.బి.కృష్ణ అధ్యక్షత వహించారని కమ్యూనిస్టు నాయకులు ఎన్.వి.కె. ప్రసాద్ తన "పోరాట బాటలో" (స్వీయచరిత్ర) పేర్కొన్నారు. సి.పి.యం. నాయకులు లావు బాల గంగాధరరావు తన అనుభవాలు, జ్ఞాపకాలలో కృష్ణను గొప్ప మేధావిగా కీర్తించుతూ గుంటూరు విద్యార్థి మహాసభలో ఆయన ప్రసంగాన్ని ప్రస్తావించారు.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం, సామ్రాజ్యవాదం, ఫాసిజం, విద్యార్థులు-రాజకీయాలు అంశాలపై ఆయన చేసిన ప్రసంగాలను, వాటి వివరాలను ఇతరులు కూడ తెలిపారు.

1941-42లో రాయవెల్లూరు సెంట్రల్ జైలులో డిటెన్యూగా కృష్ణ గడిపిన జీవితం, నిర్వహించిన అధ్యయన తరగతులు, రాజకీయ, సైద్ధాంతిక చర్చలలో ఆయన క్రియాశీల పాత్ర గురించి, 1941 జూన్ 22న యుద్ధ స్వభావంలో వచ్చిన మార్పు, దానిపై ఆయన విశ్లేషణ గురించి నాటి స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు, సహచర డిటెన్యూలు తమ స్మృతులలో ఘనంగా పేర్కొన్నారు. ఎ.కె.గోపాల్ 1976లో తన ఆత్మకథలో ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించారు. దరిశి చెంచయ్య వివరంగా రాశారు. ఇంగువ మల్లిఖార్జున శర్మ వెలువరించిన "ఇన్ రిట్రోస్పెక్ట్"లో ఇంటర్వ్యూలలో కల్లాత్ కృష్ణన్ (కేరళ), కంభంపాటి సీనియర్, వావిలాల,

గారపాటి సత్యనారాయణలు, కృష్ణ విశ్వేషణా పద్ధతిని, ముఖ్యంగా సోవియట్‌పై హిట్లర్ దాడితో యుద్ధ స్వభావంలో వచ్చిన మార్పును వెనువెంటనే గ్రహించగల్గిన ఆయన నిశిత విషయ పరిశీలనను శ్లాఘించారు. ఇంకా మహీధర రామమోహనరావు, దుర్భా కృష్ణమూర్తి, ప్రతాప రామయ్య, ఎన్. ఆనందరావులు కూడ ఈ విషయాలను ప్రస్తావించారు.

1941లో అనేకమంది కమ్యూనిస్టు నాయకులు రాయవెల్లూరు, నాసిక్, థియోలి, అలీపూర్, ఇంకా ఇతర జైళ్ళలో నిర్బంధించబడి వున్నారు. పి.సి.జోషి అధికారి ప్రభుత్వం బయట రహస్య జీవితం గడుపుతున్నారు. 1939లో రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమయింది. నాటి పార్టీ నినాదం అది సామ్రాజ్యవాద యుద్ధం. కనుక యుద్ధాన్ని వ్యతిరేకించారు. 1941 జూన్ 22న సోవియట్ యూనియన్‌పై హిట్లర్ యుద్ధం ప్రకటించాడు. మారిన పరిస్థితులపైన, యుద్ధ స్వభావంపైన కమ్యూనిస్టు పార్టీలో తీవ్ర తర్జనభర్జనలు జరిగాయి. వాదోపవాదాలతో పాటు ఆవేశాలు, అగ్రహాలు రగిలాయి. యుద్ధ స్వభావంలో వచ్చిన మార్పును గుర్తించవలసిందిగా బయట నాయకత్వానికి నాసిక్ జైలు నుండి తాను రాసిన లేఖ గురించి ఎ.ఎన్.ఆర్. చారి తన ఆత్మకథలో వివరించారు. థియోలి జైలులో అగ్రనాయకులు నిర్బంధించబడి ఉన్నారు. అక్కడ కూడ తీవ్ర చర్చలు జరిగాయి. అంతిమంగా ప్రజా యుద్ధ నినాదాన్ని, ఆరుమాసాల అనంతరం కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఆమోదించింది. 1942లో జైళ్ళ నుండి కమ్యూనిస్టు ఖైదీలు విడుదల అయ్యారు. డాక్టరు కె.బి.కృష్ణ కూడ విడుదల అయ్యాడు.

ఆ తరువాత కాలంలోనూ కృష్ణ అధ్యయనం, పరిశోధన కొనసాగింది. ఎన్నో విలువైన రచనలు చేశారు. తొలితరానికి చెందిన మార్క్సిస్టు అధ్యయనవేత్త, పరిశోధకుడు అయిన కృష్ణ 1948లో కన్నుమూశారు. పరిశోధనకు ఆయన జీవితం అంకితమయింది. మార్క్సిస్టు మేధావిగా భారతదేశ శ్రమజీవుల విముక్తికి (ఆయన మాటలలో పారిశ్రామిక కార్మికులు, వ్యవసాయ కార్మికులు, రైతులు, అంటరానివారు) ఆయన చేసిన సైద్ధాంతిక కృషిని సమగ్రంగాను, విమర్శనాత్మకంగాను పరిశీలించవలసి వుంది. ఆయన వారసత్వాన్ని యువతరం మేధావులు ముందుకు తీసుకువెళ్ళటమే ఆయనకిచ్చే గొప్ప గౌరవం.

విశాలాంధ్ర, జూన్ 10, 2006, సోజన్యంతో

వలస ఆధిపత్య పాలనను స్థిరీకరించుకొని, తన పంజా పట్టును మరింత బిగించి భారతదేశాన్ని పూర్తి వలస రాజ్యంగా మార్చడానికి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం సాగించిన దుష్టపూరిత పథకాన్ని విశ్లేషించడానికి డా॥ కె.బి.కృష్ణ చేసిన పరిశోధనా ఫలితం 'సామ్రాజ్యవాదంలో అధ్యయన' (Studies in Imperialism) మన్న రచన. దీనిని కృష్ణ 1932 జూన్ లో పూర్తి చేశారు. హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలోని మార్క్సిస్టు అధ్యయన బృందం (Marxist study group) లో చర్చ కొరకు ఉద్దేశించిన అధ్యయనమిది. ఈ అధ్యయనాన్ని ఆచార్య ఎమర్సన్ కు సమర్పించారు.

‘సామ్రాజ్యవాద అధ్యయనం’లో మొత్తంగా మూడు వ్యాసాలున్నాయి. మొదటి వ్యాసపు శీర్షిక ‘సామ్రాజ్యవాద అధ్యయనానికి ఉపోద్ఘాతం’. ‘బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదంలో భారతదేశ పాత్ర’ రెండవ వ్యాసం. ‘స్వాతంత్ర్య భావన సిద్ధాంతమన్నది మూడవ వ్యాసపు శీర్షిక. ఈ మూడు వ్యాసాలను దేనికదే స్వతంత్ర వ్యాసంగా పరిశీలించవచ్చు. లేదా విషయానికి సంబంధించి మూడింటిమధ్య అంతర్గతంగా ఉన్న సంబంధం రీత్యా మూడు వ్యాసాలను కలిపి ఒక స్వతంత్ర పరిశోధనగాను చూడవచ్చు.

ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో 'సామ్రాజ్య' (Empire) మన్న నూతన రూపంలో, తన బిగ్కాగిలిలో ప్రపంచాన్ని బిగించి దోపిడిసాగిస్తున్న వర్తమాన సామ్రాజ్యవాద స్వరూప, స్వభావాలను అర్థంచేసుకొని, విశ్లేషించి, వాటి పర్యవసానాలు ఎంత తీవ్రంగా ఉంటాయో చెప్పడానికి కృష్ణ అధ్యయనం ఎంతగానో ఉపకరిస్తుంది. అందునా కృష్ణ ఉపయోగించిన పరిశీలనా పద్ధతి. అది మార్క్సిస్టు పరిశీలనా పద్ధతని ప్రత్యేకించి చెప్పనవసరం లేదు.

భారతదేశంలో తొలితరం మార్క్సిస్టు వైతాళికునిగా కృష్ణ చేసిన 'సామ్రాజ్యవాదంలో అధ్యయనం', అందుకు ఆయన ఉపయోగించిన పరిశోధనా పద్ధతి ఇప్పటికీ ఎంతో స్ఫూర్తిదాయకం. వర్తమాన పరిశోధనకు ఎంతో ప్రేరణ.

దాదాపు 74 సంవత్సరాల క్రితం రాసిన ఈ గ్రంథం ఇంతవరకు వెలుగుచూడలేదు. కృష్ణ ప్రధాన రచనలలో ఒకటైన ఈ అధ్యయనాన్ని అనుశీలించడం అతని శతజయంతి సందర్భంగా ఎంతో ఉపయుక్తం.

డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి ఉత్సవకమిటీ తీసుకొస్తున్న అతని రచనలలోని మూడవ సంపుటంలో ఈ రచనను చూడవచ్చు.

నాటి చారిత్రక పరిస్థితుల మూలంగా మార్క్స్, ఎంగెల్స్లు సామ్రాజ్యవాదంపై హెచ్చుగా కేంద్రీకరించలేకపోయారు. అయితే వీరి రచనా వ్యాసాంగంలో, ప్రత్యేకించి మార్క్స్ రాసిన 'పెట్టుబడి' గ్రంథంలో సామ్రాజ్యవాద అధ్యయనానికి అవసరమైన పునాది వేశారని కృష్ణ అభిప్రాయం. వారి జీవితకాలంలో సామ్రాజ్యవాద తొలిదశను మార్క్స్, ఎంగెల్స్లు దర్శించడమే ఇందుకు కారణమని కృష్ణ పేర్కొన్నారు.

పరిసరాల కనుగుణంగా సిద్ధాంతాలుద్భవిస్తాయి. అక్ట్టబర్ విప్లవం జయప్రదం కావడం ఇందుకొక ఉదాహరణ. అలానే రష్యాలో బూర్జువా ప్రజాస్వామ్య వైఫల్యం. సామ్రాజ్యవాదాన్ని ఒక దృగ్విషయంగా పరిశీలించడం 19వ శతాబ్దం మధ్యభాగం నుండి ప్రారంభం కావడం ఈ కోవకి చెందినదని కృష్ణ అభిప్రాయం. మార్క్స్, ఎంగెల్స్ల సిద్ధాంత వారసత్వాన్ని చేపట్టిన లెనిన్ సామ్రాజ్యవాదంపై ప్రత్యేక అధ్యయనం చేశారు. స్టాలిన్, బుఖారీన్ లాంటి ఇతర బౌద్ధివిక్లు ఈ కృషిని కొనసాగించారు. సామ్రాజ్యవాదంపై వీరందరూ చేసిన సిద్ధాంత కృషిని కృష్ణ రేఖామాత్రంగా సమీక్షించారు.

సామ్రాజ్యవాదంపై కృష్ణ అధ్యయనంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం విస్తరణ బలోపేతం కావడంలో భారతదేశ పాత్ర అత్యంత ప్రాధాన్యతను సంతరించుకొంది. ఈ అంశాన్ని కృష్ణ అధ్యయనంలోని రెండవ భాగంలో చూడవచ్చు.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల కుటిల యత్నాలను బహిర్గతం చేసేందుకు ఆనాటికి అందుబాటులో ఉన్న సకల సమాచారాన్ని కృష్ణ ఉపయోగించారు. తద్వారా భారతప్రజలను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు ఎలా దోచుకున్నారో, వారి సైనిక అవసరాలకు భారతప్రజలు ఎంతటి మూల్యం చెల్లించవలసి వచ్చిందో విశ్లేషణాత్మకంగా తెలియచెప్పారు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య వాదుల వలస దోపిడీని నగ్నంగా ఎత్తి చూపిన అరుదైన నాటి రచనలలో ఒకటిగా కృష్ణ రచనను పరిగణించవచ్చు.

1688 నాటికే బ్రిటిష్ విదేశాంగ విధాన రూపకల్పనలో భారతదేశం ముఖ్యమైన భూమికను నిర్వహించింది. సామ్రాజ్యవాద విస్తరణలో, దాని ప్రయోజనాలను కాపాడు

కోవడంలో భారతదేశం బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదానికి ఒక గొప్ప ఆయుధంగా ఉపకరించిందని డా॥ కె.బి.కృష్ణ అభిప్రాయం.

వలస పాలనాకాలంలో తమ ప్రయోజనార్థం భారతదేశ ప్రజానీకంపై బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం పెద్ద ఎత్తున రుణభారాన్ని మోపింది. ఈ విషయాన్ని అనేక గణాంక వివరాలతోను, చారిత్రక ఆధారాలతో కృష్ణ ఎత్తి చూపారు. తమ విస్తరణ కాంక్షలో భాగంగా అష్టనిస్తాన్ (1825), బర్మా (1852-55) లాంటి దేశాలలో చేసిన 27 మిలియన్ల పౌండ్ల యుద్ధ వ్యయాన్ని బ్రిటిష్ పాలకులు భారతదేశంపై రుద్దారు. ఇది ఎంత అసమంజసమో కృష్ణ వివరంగా నిరూపించారు.

1857 నాటి 'మొదటి స్వాతంత్ర్య పోరాటాన్ని' అణచివేయడానికి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాద పాలకులు చేసిన 40 మిలియన్ల పౌండ్ల ఖర్చును భారతదేశం నుండి వసూలు చేశారు. అంతేకాదు. పెక్కు దేశాలలో బ్రిటన్ ను సాగించిన సామ్రాజ్యవాద యుద్ధాల వ్యయాన్ని భారతదేశం ఏ విధంగా భరించవలసి వచ్చిందో కృష్ణ సవివరంగా పేర్కొన్నారు. చైనాలో భారతదేశానికున్న విస్తారమైన మార్కెట్ సౌకర్యాలను కబళించడానికి 1840, 1856లలో రెండుసార్లు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం యుద్ధానికి దిగింది. తమ ఆధిపత్యాన్ని కాపాడుకోవడానికి పర్షియాలో ఏ విధంగా బ్రిటన్ యుద్ధానికి దిగిందో కృష్ణ వివరించారు. ఈ యుద్ధాలలో భారతదేశం బలవంతంగా పాల్గొనవలసి వచ్చింది. దీనివలన భారతదేశంపై 35 కోట్ల రూపాయల మేరకు భారం పడిందని కృష్ణ పేర్కొన్నారు.

తాము జరిపిన యుద్ధాలకు, అందుకైన వ్యయానికి నజరానాగా భారతదేశం నుండి వంద మిలియన్ల పౌండ్లను బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు తమ ఖాతాలో జమ చేసుకున్నారు. ప్రజామోదంతో ఈ చర్య చేపట్టామన్న సర్ విలియం మేయర్ వాదన ఎంత అభూత కల్పనో కృష్ణ వివరంగా నిరూపించారు. బ్రిటిష్ ఇండియా చట్టాల ప్రకారం కూడ అలాంటి కానుకలను ఇవ్వడానికి వీలులేదని కృష్ణ పేర్కొన్నారు.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదుల యుద్ధ ప్రయోజనాలకు భారతప్రజలు చెల్లించిన మూల్యం సైనికపరంగా చాల ఎక్కువ. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ గణాంకాల ప్రకారం రిజర్వు ఆర్మీతో సహా 1,94,000 సైనికులు యుద్ధ ఆరంభదశలో ఉన్నారు. యుద్ధ అవసరాలను తీర్చడానికి వివిధదేశాలలో పనిచేసిన వారి సంఖ్య 7,91,000. వెరసి 9, 85,000 మంది భారతీయులను సామ్రాజ్యవాదుల తమ ప్రయోజనాలకు వాడుకొన్నారు. ఈ మొత్తంలో 5,52,000 మందిని యుద్ధ అవసరాలకు వివిధ దేశాలకు తరలించారు. సైనికేతర అవసరాలకు మొత్తంగా 8,71,000 మందిని వినియోగించారు. ఇందులో యుద్ధాల ఫలితంగా 1,06,594 మంది

క్షతగాత్రులయ్యారు. మరో 36,696 మంది వివిధ కారణాలవలన మరణించారు. ఇంతే కాకుండా 1,75,000 జంతుజాలాన్ని యుద్ధాలలో ఉపయోగించారని కృష్ణ పేర్కొన్నారు.

తమ ప్రయోజనాల కొరకు భారత ప్రజలపై బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మోపిన యుద్ధ వ్యయంపట్ల భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ తీసుకొన్న వైఖరిని కృష్ణ విమర్శించారు. బలవంతంగా భారతదేశంపై రుద్దబడిన వ్యయభారాన్ని రద్దు చేయమని కాంగ్రెస్ కోరక పోవడాన్ని కృష్ణ తప్పు పట్టారు. భారతదేశపు సైన్యాన్ని, ఆర్థిక వనరులను వినియోగించుకొని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం తన అధికారాన్ని సుస్థిరం చేసుకొంది. అంతకుమునుపు మన ఆర్థిక వనరులను అపారంగా దోచుకొన్న ఈస్టు ఇండియా కంపెనీ, లండన్లో భారతప్రజల ధనంతో కట్టిన పరిపాలనా భవనాలను కంపెనీ తిరిగి భారతదేశానికి అందించాలని కృష్ణ బలమైన అభిప్రాయం.

సామ్రాజ్యవాదులు తమ స్వీయ ప్రయోజనాల కొరకు ఏర్పరచుకొన్న కేబుల్ లైన్సుకు, ఆర్థికంగా లాభసాటిగాని వ్యూహాత్మక రైల్వే నిర్మాణాలకు వెచ్చించిన విధులను తిరిగి భారతదేశానికి చెల్లించాలని కృష్ణ డిమాండ్ చేశారు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు ద్రవ్య పెట్టుబడుల ద్వారా దోపిడీ సాగించారు. వారి దండయాత్రలకు భారతప్రజలు చెల్లించిన అపార ధనం కూడా ఈ దోపిడీలో భాగమేనని కృష్ణ అభిప్రాయం.

సామ్రాజ్యవాదాన్ని, దాని దోపిడీ స్వభావాన్ని, ప్రత్యేకించి ద్రవ్య పెట్టుబడుల గురించి కృష్ణ చేసిన విశ్లేషణకు వర్తమాన సమాజంలో ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉంది.

సామ్రాజ్యవాద ప్రపంచీకరణ, ఏకధ్వన ప్రపంచంలో అది సాగిస్తున్న విశృంఖల ఆర్థిక దోపిడీ, కొనసాగిస్తున్న సైనిక ఆధిపత్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి, విశ్లేషించటానికి, దానిని వ్యతిరేకిస్తూ కార్యాచరణకు దిగడానికి అవసరమైన ప్రేరణను కృష్ణ రచన వర్తమాన సమాజానికి అందజేస్తుందనడంలో సందేహం లేదు.

కంభంపాటి (సీనియర్) పరిశోధనలో డా॥ కె.బి.కృష్ణ

ఎన్. అంజయ్య

డా॥ కాట్రగడ్డ బాలకృష్ణ కృషిని సమగ్రంగా, విపులంగా వెలుగులోనికి తేవడానికి ప్రయత్నించిన వ్యక్తి కంభంపాటి సత్యనారాయణ (సీనియర్). కె.బి.కృష్ణ రచనా వ్యాసంగంపై పరిశోధన చేసే పరిశోధకులకు కావలసిన విశాల ప్రాతిపదికను కంభంపాటి ఏర్పరచారు. అలానే కృష్ణ వ్రాతప్రతులను సేకరించి, వాటిలో రెండింటిని 1960లో విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ద్వారా ప్రచురించారు. మరొక రాతప్రతి ఢిల్లీలోని పీపుల్స్ పబ్లిషింగ్ హౌస్ ద్వారా ప్రచురించడానికి గట్టి ప్రయత్నం చేశారు. మూడవ దశలో అమెరికాలోని అమెరికన్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ మార్క్సియన్ స్టడీస్ ద్వారా కృష్ణ రచనల కొన్నింటిని ప్రచురించటానికి ప్రయత్నించారు. అన్నింటికి మించి కృష్ణ రాతప్రతులను ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర లేఖాగారానికి అందచేయడం ద్వారా భవిష్యత్ తరాలకు నిరూపమానమైన సేవ చేశారు.

అలాంటి నిస్వార్థ పండిత, పరిశోధకునిపై ఇటీవల కొన్ని ఆరోపణలు వచ్చాయి.

1) మెయిన్స్ట్రీమ్ ఆంగ్ల వారపత్రికలో తాను 1980 డిసెంబర్ 20న తేదీన వ్యాసం రాసే ముందు వరకు “కె.బి.కృష్ణ జీవితం గురించి కాని, ఆయన రచనలు కాని కంభంపాటి దృష్టికి రాలేదు.”

2) చరిత్రకారులు ఎం. పట్టాభిరామిరెడ్డి సూచించితేనే కంభంపాటి 1980 డిసెంబర్ 20న మెయిన్స్ట్రీమ్ ఆంగ్లవారపత్రికలో వ్యాసం రాశారు.

3) 1980 డిసెంబర్ వరకు కూడా కంభంపాటి కె.బి.కృష్ణపై ఏమీ రాయకపోవడానికి “ఆత్మ న్యూనతాభావం”, “మౌలికత కొరత”, “స్వతంత్రించి ఆలోచించడం తక్కువ”, “భావపిరికితనం” లాంటి లక్షణాలు కారణం. (చూడండి. మహామేధావి, మార్క్సిస్టు భాష్యకారుడు, డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ గదర్ వీరుడు దరిశి చెంచయ్య, మిళింద ప్రచురణలు, గుంటూరు. 2003, పేజీ XI - XII)

కె.బి.కృష్ణను వెలుగులోనికి తీసుక రావడంలో కంభంపాటి (సీనియర్) దాదాపు పదకొండు సంవత్సరాల వ్యవధిలో చేసిన ప్రయత్నాన్ని, ఈ ఆరోపణల నేపథ్యంలో విపులీకరించడం అవసరం.

కె.బి.కృష్ణ రాసిన 1) పాటికల్ అండ్ సోషల్ థాట్ ఆఫ్ ఆఫ్ ది బుద్ధిస్టు రైట్స్ ఇన్ ఎర్లీ క్రిస్టియన్ ఎరా, 2) థీరీస్ ఆఫ్ కింగ్ డిమ్ ఇన్ ఎన్నియంట్ ఇండియా లాంటి రెండు రచనలను 1960లో విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ముద్రించింది. 1956-1962 మధ్య నడిచిన మార్క్సిస్టు సిద్ధాంత పత్రిక సందేశం సంపాదక వర్గ సభ్యులైన కంభంపాటి సత్యనారాయణ ఈ ప్రచురణలో కీలకపాత్ర వహించారు. (చూడండి. ఎన్. అంజయ్య, ది ఇంపాక్ట్ ఆఫ్ మార్క్సిజం ఆన్ ఇండియన్ ఫిలాసోఫికల్ థాట్, అముద్రిత ఎం.ఫిల్ సిద్ధాంతవ్యాసం, ఆచార్యనాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, గుంటూరు, 1986, పేజీ 31) ఈ విషయాన్నే కంభంపాటి సత్యనారాయణకు డా॥ కె.బి.కృష్ణ భార్య కె. ఇందిరాదేవి అక్టోబర్ 10, 1965వ తేదీన రాసిన ఉత్తరం ధృవీకరిస్తుంది. “శ్రీ క్రిష్ణగారిపై మీరుంచిన విశ్వాసం శ్లాఘనీయము. శ్రమపడి వారి గ్రంథములు ప్రచురణకు తెచ్చితిరి. అందులకు వందనము”. దరిశి చెంచయ్య, తాను 1956-1958 మధ్యకాలంలో మద్రాసు వెళ్ళి, కృష్ణరాతప్రతులను సేకరించి కంభంపాటికి అప్పగించామని, వాటిలో రెండింటిని విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ద్వారా ముద్రించటానికి ఆయన కృషి చేశారని ప్రముఖ పత్రికా రచయిత, అధికార భాష సంఘం అధ్యక్షులు ఎ.బి.కె. ప్రసాద్ (జూన్ 11, 2006న హైదరాబాద్ లో జరిగిన డా॥ కె.బి.కృష్ణ శతజయంతి ఉత్సవ మొదటి సమావేశంలో) చెప్పారు. 1965 నాటికి ఇందిరాదేవి దగ్గర నుండి అరువుగా తీసుకొచ్చిన కె.బి.కృష్ణ రాతప్రతులను చదివి, నోట్స్ తయారుచేసి, ఏ క్రమంలో ఈ రచనలను ప్రచురిస్తే బాగుంటుందోనన్న ప్రాధాన్యక్రమాన్ని తయారు చేశారు కంభంపాటి. ఇందిరాదేవికి అక్టోబర్ 22, 1965న రాసిన ఉత్తరంలో కంభంపాటి ఈ విషయాన్ని స్పష్టంచేశారు.

కె.బి.కృష్ణ రచనా వ్యాసంగాన్ని వెలికితీసుకరావడానికి కంభంపాటి చేసిన కృషి ఈ దశతో ఆగలేదు. విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ప్రచురించిన కె.బి.కృష్ణ రెండు గ్రంథాలను ఆయన అమెరికన్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ మార్క్సిస్టు స్టడీస్ సంచాలకులు, మార్క్సిస్టు చరిత్రకారులు, సిద్ధాంతవేత్త హెర్బర్ట్ ఎప్టేకర్ కు పంపించారు. కె.బి.కృష్ణ పుస్తకాలను అందుకొన్న ఎప్టేకర్ కంభంపాటికి ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తూ సెప్టెంబర్ 10, 1965న ఉత్తరం రాశారు. తమ సంస్థ త్వరలోనే ‘మార్క్సిజం అండ్ రిలిజియన్’ అనే అంశంమీద ఒక వ్యాసం సంకలనం తీసుకరానున్నట్టు, ఆ సంకలనంలో చేర్చడానికి కృష్ణ రాసిన

“పాలిటికల్ అండ్ సోషల్ థాట్ ఆఫ్ ది బుద్ధిస్టు రైటర్స్.....” లోని అనుబంధ వ్యాసం ‘బుద్ధిజం అండ్ క్రిస్టియానిటీ’ అనువుగా ఉందని, దానిని ముద్రించాలంటే ఎవరినుండి అనుమతి తీసుకోవాలో తెలుపమని ఎప్టేకర్ కంభంపాటిని అడిగారు. తరువాత సంకలనం శీర్షిక మారడంతో కృష్ణ వ్యాసం లేకుండానే పుస్తకం వచ్చింది. (చూడండి : హెర్బర్ట్ ఎప్టేకర్, మార్క్సిజం అండ్ క్రిస్టియానిటీ, అమెరికన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మార్క్సియన్ స్టడీస్ ప్రచురణ, హ్యూమానిటీస్ ప్రచురణ, న్యూయార్క్, 1968)

అమెరికాలో కృష్ణ రచనలను ప్రచురింప చేయాలని కంభంపాటి మరో ప్రయత్నం కూడా చేశారు. హెర్బర్ట్ ఎప్టేకర్, ఆయన నడుపుతున్న అమెరికన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మార్క్సియన్ స్టడీస్ ద్వారా కృష్ణ రచనలను వెలుగులోనికి తేవడానికి తన కృషి కొనసాగించారు. ఈ విషయాన్ని కంభంపాటి అక్టోబర్ 22, 1965న కె. ఇందిరాదేవికి రాసిన ఉత్తరంలో స్పష్టంగా గ్రహించవచ్చు. అలానే ఇదే రోజున (అనగా అక్టోబర్ 22, 1965వ తేదీన) ఎప్టేకర్ కు కంభంపాటి రాసిన ఉత్తరం కూడా మరో సాక్ష్యం. అనేక కారణాల వలన భారతదేశంలోని ప్రచురణకర్తలు కృష్ణ రచనలలాంటి వాటిని ప్రచురించడానికి వెనుకాడుతున్నారని, దాదాపు దశాబ్దంపాటు అమెరికాలో గడిపి, మార్క్సిజాన్ని విస్తృతంగా అధ్యయనం చేసిన కృష్ణ, అతని రచనా వ్యాసాంగాన్ని ప్రాచుర్యంలోనికి తీసుకురావడానికి ఉన్న అవకాశాలను పరిశీలించాలని ఎప్టేకర్ ను కంభంపాటి ఈ ఉత్తరంలో కోరారు. అంతేకాదు, అమెరికాలో ప్రచురణకు అవకాశముండ గలదనుకొన్న కృష్ణ రచనలలో ఏడింటిని ఎంపిక చేసి, వాటి సారాంశాన్ని టైపుచేసి ఎప్టేకర్ కు ఈ ఉత్తరంతో పాటు పంపించారు కంభంపాటి. ప్రచురణార్హతను పరిశీలించమని ఎప్టేకర్ కు కంభంపాటి పంపించిన కృష్ణ అముద్రిత రచనల జాబితా ఇది : 1) ఆరిజిన్ అండ్ గ్రోత్ ఆఫ్ డెమోక్రటిక్ ఐడియాస్ ఇన్ సెవెంటీన్త్ సెంచరీ ఇంగ్లాండ్, 2) ఫెడరేషన్ ఆఫ్ నార్త్ అమెరికా, 3) రెగ్యులేషన్ ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ లాబర్ స్టాండర్స్, 4) ప్రాబ్లమ్ ఆఫ్ మైనారిటీస్ ఇన్ ఏ ఫెడరల్ ఫ్రెక్చర్, 5) నేషనల్ క్వశ్చన్ ఇన్ ఇండియా 6) ఇండియా ఇన్ ఫెడరల్ ఫ్రెక్చర్, 7) సపరేషన్ ఆఫ్ జాడిషియరీ అండ్ ఎడ్మిక్యూటీవ్..... ఈ రచనలను ప్రచురించటానికి గల అవకాశాలను పరిశీలించమని కోరటమే కాక, దివంగత కృష్ణ భార్య ఇందిరాదేవి మద్రాస్ లో ఉంటుందని, ఆర్థికంగా ఆమె చాలా ఇబ్బందులలో ఉందని, ఈ నేపథ్యంలో కృష్ణ రచనల ప్రచురణ ఆయన కుటుంబానికి ఎంతో ఉపకారం కాగలదని కంభంపాటి నొక్కి చెప్పారు.

తెలుగు పుస్తకాలనే ప్రచురించే విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ఆంగ్ల పుస్తకాలను ప్రచురించి, పంపిణీ చేయడంలో ఉన్న ఇబ్బందులను గమనించిన కంభంపాటి,

న్యూఢిల్లీలోని పీపుల్స్ పబ్లిషింగ్ హౌస్ (పి.పి.హెచ్) ద్వారా కృష్ణ రచనలను ముద్రించటానికి కూడా తీవ్రంగా యత్నించారు. కృష్ణ రచనలలో “స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటిరియలిజం” రాతప్రతి చాలా ముఖ్యమైనది. అప్పటి విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్ మేనేజర్ మణ్యం ద్వారా ప్రచురణార్థ పరిశీలనకు రాతప్రతిని పంపమని పి.పి.హెచ్. జనరల్ మేనేజర్ టి.కె. మీనన్ కంభంపాటిని కోరారు. “స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటిరియలిజం” రాతప్రతిని అప్పటి విశాలాంధ్ర దినపత్రిక సంపాదకులు ఏటుకూరు బలరామమూర్తి ద్వారా కంభంపాటి జనవరి 4, 1966వ తేదీన న్యూఢిల్లీకి పంపించారు. ఈ రాతప్రతిని తానందుకొన్నట్లు పి.పి.హెచ్ జనరల్ మేనేజర్ టి.కె. మీనన్ కంభంపాటికి జనవరి 8, 1966న ఉత్తరం రాశారు. 1965 అగస్టు మాసంలో మణ్యం న్యూఢిల్లీలో ఉన్నప్పుడు కృష్ణ రాసిన “స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటిరియలిజం” తో పాటు అతనివే మరికొన్ని ఇతర రాతప్రతులను పంపమని అడిగాం. అవి కూడ పంపవలసిందిగా మీనన్ కంభంపాటిని ఇదే ఉత్తరంలో కోరారు. ఈ నేపథ్యంలో కంభంపాటి ఆగస్టు 31, 1966న మీనన్ కలిశారు కూడా. “స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటిరియలిజం” ప్రతిని ప్రచురణార్థ పరిశీలనకు తీసుకొన్న పి.పి.హెచ్ దాదాపు పదినెలలపాటు, కారణాలేమైనప్పటికీ, ప్రచురిస్తామని కాని, ప్రచురించలేమని కాని చెప్పలేదు. తత్కారణంగా, ఆ రాతప్రతిని తిరిగి పంపించమని కోరుతూ అప్పటి పి.పి.హెచ్ జనరల్ మేనేజర్ ఎన్. పిషరోటికి నవంబర్ 24, 1966న కంభంపాటి మద్రాస్ నుండి ఉత్తరం రాశారు. పి.పి.హెచ్ నుండి స్పందన లేకపోవడంతో రాతప్రతిని తిరిగి పంపమని మరల డిసెంబర్ 2, 1966న కంభంపాటి రిజిస్టర్డ్ కార్డ్ పంపించారు. దీనికి కూడ సమాధానం లేకపోవడంతో రిజిస్టర్డ్ పోస్టుద్వారా రాతప్రతిని వెంటనే పంపించమని డిమాండ్ చేస్తూ డిసెంబర్ 12, 1966న పి.పి.హెచ్ కి మరొక ఉత్తరం రాశారు కంభంపాటి.

కృష్ణ కృషిని ప్రచారంలోనికి తీసుకరావడానికి కంభంపాటి చేసిన ప్రయత్నానికి ఈ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు నిలువెత్తు సాక్ష్యం.

1980లో పట్టాభిరామిరెడ్డి సూచన మేరకు కంభంపాటి కృష్ణపై మెయిన్స్ట్రీమ్ లో వ్యాసం రాసి ఉండవచ్చు. ఆ మేరకు మేధోవినయంతో కంభంపాటి పట్టాభిరామిరెడ్డికి ధన్యవాదాలు తెలిపి ఉండవచ్చు. అంతమాత్రం చేత కృష్ణ మీద కంభంపాటి ఏమీ చేయలేదనే అభాండం వేయడం ఎలా సమంజసం?

చరిత్రకారులు ఎం. పట్టాభిరామిరెడ్డితో నిమిత్తం లేకుండానే కంభంపాటి కృష్ణ సాహిత్యంపై దాదాపు పదకొండు ఏళ్ళపాటు కృషి చేశారు. దీనిని విస్మరించడం ఎలా సాధ్యం.

1956-1966 మధ్యకాలంలో పది సంవత్సరాల పాటు కె.బి.కృష్ణ రచన వ్యాసంగంతో కంభంపాటికి లోతైన సంబంధం వుంది. ఈ సంబంధానికి ముందు కె.బి.కృష్ణపై వచ్చిన మొదటి ప్రస్తావన 1952లో వెలువడిన గదర్ వీరులు దరిశి చెంచయ్య ఆత్మకథ 'నేనూ-నాదేశం' లో కనిపిస్తుంది. (చూడండి : దరిశి చెంచయ్య, నేనూ-నాదేశం, జయంతి పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ, 2004, పేజీలు : 296-308). ఇది ముఖ్యంగా జైలు జీవితంలో కృష్ణ వ్యాపకాన్ని, వ్యాసంగాన్ని తెలియచేసే అమూల్యమైన సమాచారాన్ని మొదటిసారిగా అందించింది. రెండవ దశలో కె.బి.కృష్ణ రెండు రచనలను విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం 1960లో ముద్రించింది. అవి 1) థీరిస్ ఆఫ్ కింగ్ షిప్ ఇన్ ఎన్నియంట్ ఇండియా 2) పాలిటికల్ అండ్ సోషల్ థాట్ ఆఫ్ ది బుద్ధిస్టు రైటర్స్. భారతదేశంలోని రెండు ప్రధాన సమస్యలపై కృష్ణ చేసిన మార్క్సిస్టు విశ్లేషణ కివి ప్రత్యక్ష తార్కాణం. వీటి తరువాత 1961లో గదర్ వీరులు దరిశి చెంచయ్య రచన 'నా దివ్య సృష్టులు' వెలువడింది. దీనిలో కె.బి.కృష్ణ మీద - ఆతని జీవిత వివరాలు, విద్యా వ్యాసంగం గురించి అతి సన్నిహితమైన, విలువైన కథనాన్ని చెంచయ్య అందించారు. (చూడండి : దరిశి చెంచయ్య, నా దివ్యసృష్టులు, ఆదర్శ గ్రంథమండలి, విజయవాడ, 1961, పేజీలు : 103-115). దీని తరువాత దాదాపు ఇరవై సంవత్సరాలకు వెలువడింది కంభంపాటి రాసిన 'ఏ ఫర్గాటెన్ ఇన్స్టిట్యూషన్ ఆఫ్ ది సౌత్' (చూడండి. మెయిన్ స్ట్రీమ్ ఆంగ్లవార పత్రిక, డిసెంబర్ 20, 1980, పేజీలు : 24-26) ఇది కె.బి.కృష్ణ జీవనరేఖల్నే కాక, అతని మేధోకృషిని చాలా చిక్కగా, సాంధ్రతతో విశ్లేషించిన వ్యాసం.

కె.బి.కృష్ణపై కంభంపాటి రాసినవ్యాసపు మొదటి శీర్షిక 'యాన్ అన్‌నోన్ స్కాలర్ ఆఫ్ రెర్ ఎట్రీబ్యూట్స్'. కాని మెయిన్ స్ట్రీమ్ లో ప్రచురితమైన వ్యాసపు శీర్షిక 'ఏ ఫర్గాటెన్ ఇన్స్టిట్యూషన్ ఆఫ్ ది సౌత్'. మెయిన్ స్ట్రీమ్ లో ప్రచురితమైన వ్యాస శీర్షికను ఆ పత్రిక సంపాదకుడు మార్చారా? లేక రచయిత అనుమతితో సంపాదకుడు మార్చారా? లేక రచయితే మార్చుకొన్నారనేది మామూలుగా చూస్తే పెద్ద సమస్యగా అనిపించకపోవచ్చు. అలానే సాంకేతిక సమస్యగా తోచవచ్చు. కాని మెయిన్ స్ట్రీమ్ లో ప్రచురితమైన వ్యాసాన్ని కంభంపాటి పత్రాలలో లభ్యమైన వ్యాసపు తొలి ప్రతిలో పోల్చిచూస్తే కొన్ని తేడాలు కనిపిస్తాయి. టైపు ప్రతిని మెయిన్ స్ట్రీమ్ కు పంపించిన తరువాత అందిన తాజా సమాచారం నేపథ్యంలో కంభంపాటి తన వ్యాసానికి కొన్ని సవరణలు చేస్తూ సంపాదకునికి పంపారు. (ఆ సవరణలను మెయిన్ స్ట్రీమ్ వర్సింగ్ ఎడిటర్ చిత్తరంజన్ కు పంపించారు) మెయిన్ స్ట్రీమ్ వ్యాసాన్ని, వ్యాసపు తొలి టైపు ప్రతిని, సవరణలు చేస్తూ సంపాదకునికి రాసిన ఉత్తరాన్ని తులనాత్మకంగా అధ్యయనం చేస్తే కృష్ణపై రాసిన వ్యాసంలో సమాచార వాస్తవికతకు

కంభంపాటి ఇచ్చిన విలువ, భవిష్యత్ తరాలుకు ఆయన వదలివెళ్ళిన అత్యంత విలువైన సమాచారసంపద, దాని ప్రాధాన్యత బోధపడుతుంది.

ఈ మూడు ప్రతులను తులనాత్మకంగా పరిశీలించినపుడు లభించే సమాచారాన్ని ఇలా పేర్కొనవచ్చు.

1. కె.బి.కృష్ణ 1921లో లండన్ వెళ్ళారు. 1922లో కాదు.
2. మద్రాస్ లోని వెస్లే కళాశాలలో చదివారు.
3. 1932-34 మధ్యకాలంలో హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలో విద్యార్జనలో కనపరిచిన ఉత్తమ ఫలితాల మూలంగా కృష్ణకు ఉపకార వేతనం లభించింది.
4. 1929-1938 హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలో ఉన్నారు.
5. 1939 ఆగస్టు 2న కృష్ణ భారతదేశానికి తిరిగివచ్చారు.
6. 1939 సెప్టెంబర్ మాసంలో చిదంబరంలో జరిగిన తమిళనాడు ప్రథమ విద్యార్థి మహాసభను కృష్ణ ప్రారంభించారు. 1940లో నెల్లూరు జిల్లా విద్యార్థి మహాసభను ప్రారంభించారు. అలానే గుంటూరు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా విద్యార్థి మహాసభలకు అధ్యక్షత వహించారు. 1941లో జరిగిన అఖిలకేరళ విద్యార్థి సాంస్కృతిక మహాసభను ప్రారంభించారు. 1941 ఫిబ్రవరిలో మాంగుళూరులో జరిగిన సాత్ కానరిస్ విద్యార్థి మహాసభకు అధ్యక్షత వహించారు.
7. 1941 ఫిబ్రవరి 9న మద్రాస్ లో ఇచ్చిన రేడియో ప్రసంగంలో ఫాసిస్టు దురాక్రమణను తిప్పికొట్టడానికి సోవియట్ యూనియన్ తో చేతులు కలుపవలసిందిగా చర్చిల్ కు విజ్ఞప్తి చేశారు.

ఇంతేకాదు. కృష్ణ సమగ్ర సాహిత్యాన్ని సాంగోప సాంగ్యంగా అధ్యయనం చేసి, విస్తృతమైన నోట్స్ తయారుచేసి, తాను రాసిన వ్యాసంలో ఉపయోగించడమే కాక, ఆ నోట్స్ టైపు ప్రతులను కంభంపాటి భవిష్యత్ తరాలకు వదలి వెళ్ళారు.

అంతేకాదు, కంభంపాటి కృషి లేనట్టయితే కృష్ణ మేధావికాసంలో మలుపుదశ, ఆ దశలో ఆయన రాసిన “ప్లడీస్ ఇన్ హిందూ మెటిరియలిజం” సమగ్రప్రతి లభించడం దుర్లభమయ్యేది. ప్రత్యేకించి ఆ ప్రతిలోని భగవద్గీతపై కృష్ణ రాసిన వ్యాసమే 1940లో ‘త్రివేణి’ పత్రికలో అచ్చయ్యింది. విడివిడిగా ఉన్న నాల్గవ అధ్యాయమైన ‘మెటిరియలిజం అండ్ భగవద్గీత’ను, ఐదవ అధ్యాయమైన మెటిరియల్ ‘ఎస్పెక్ట్స్ ఆఫ్ ప్రబోధ చంద్రోదయ’ను

కంభంపాటి ఒక చోటకు చేర్చారు. కృష్ణ ఈ అధ్యాయాలను భారతదేశం వచ్చిన తరువాత రాసినట్టు కనిపిస్తుంది. “స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటిరియలిజం” ప్రతిని సమగ్రంగా టైప్ చేయించే క్రమంలోనే ‘మెటిరియలిజం అండ్ భగవద్గీత’ అనే నాల్గవ వ్యాసపు శీర్షికను కృష్ణ రూపొందించిన విషయసూచిక ప్రకారం ‘మెటిరియల్ ఏస్పెక్ట్స్ ఆఫ్ భగవద్గీత’గా సత్యనారాయణ మార్చారు.

కృష్ణ తాత్విక, సాహిత్య వారసత్వానికి, అధ్యయనానికి కంభంపాటి బలమైన పునాది వేశారు. అలానే కంభంపాటి మరణానంతరం లభించిన పత్రాలలో కృష్ణ వారసత్వాన్ని అధ్యయనం చేయడానికి ఆధారమయ్యే అనేక పత్రాలు లభ్యమయ్యాయి. వాటన్నింటిని ప్రస్తుత రచయిత అంజయ్య సేకరించారు. వీటిలో ‘స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటిరియలిజం’ సమగ్ర ప్రతి ఒకటి. ఇదే మిళింద ప్రచురణల ముద్రించిన ‘స్టడీస్ ఇన్ హిందూ మెటిరియలిజం’కు ఆధారం. దీనితో పాటు ఇంకా ఎంతో అమూల్యమైన సమాచారాన్ని కంభంపాటి పత్రాల నుండి ప్రస్తుత రచయిత ద్వారా అందుకొన్న పరిశోధకుడే - సత్యనారాయణ కృష్ణను గురించి 1980 వరకు రాయక పోవడానికి ‘ఆత్మన్యూనతా భావం’ ‘మౌలికత కొరత’, ‘భావపిరికితనం’ లాంటి లక్షణమే కారణమనడం ఎంత వరకు సమంజసం?

అమెరికాలో కె.బి.కృష్ణ - జాన్ రీడ్ క్లబ్ లో కృషి

ఈడ్చుగంటి నాగేశ్వరరావు

డాక్టరు కె.బి.కృష్ణ జీవితం, కృషిలో అత్యంత విలువైన కాలం విదేశాలలోనే గడిచింది. 1921-29 సంవత్సరాలలో ఇంగ్లండులో, 1929-38 సంవత్సరాలలో అమెరికాలో ఆయన జీవించారు. ఆయన ఆలోచనలో, దృక్పథంలో వచ్చిన మార్పులు, అభివృద్ధి దశలను గురించి రేఖా మాత్రంగా కృష్ణ తన బెల్గాం మిసిలెనీలో వివరించారు. దాని రచనా కాలం 1945-46. ఆయన చనిపోయింది 1948లో. 1929కు ముందుగా లండన్ లో ఉన్న కాలంలోనే సోషలిజం భావాలకు డాక్టరు కృష్ణ ఆకర్షితుడయినట్టు చెప్పినా, తన భావ పరిణామ క్రమంలో 1929-38, 38-39, 39-45 దశలు మౌలికమైనవి, అప్పటి నుండి స్పష్టమైన గతి తార్కిక భౌతికవాద (మార్క్సిజం) దృక్పథంతో తన కృషి కొనసాగిందని స్పష్టీకరించారు.

డాక్టరు కృష్ణ జీవితంలోని కొన్ని కోణాలను తెలుసుకునేందుకు, ఆయన పరిశోధనా కృషి విస్తృతిని అర్థం చేసుకునేందుకు బెల్గాం మిసిలెనీ ఉపయోగపడుతుంది.

డాక్టరు కృష్ణ జీవితంలో మరో పార్శ్వం అమెరికాలో ఆయన స్నేహితులు, సహచరులు రాసిన ఉత్తరాలలో కొంతవరకు వెల్లడవుతున్నది. ముఖ్యంగా అమెరికాలో బోస్టన్ లో వారు నిర్వహించిన “విప్లవ” కార్యచరణ ఆసక్తికరమైనది. 1933లో డాక్టరు కృష్ణకు కామ్రేడ్ ఎం.పి.హైడ్ రాసిన లేఖల్లో కొంత విలువైన సమాచారం లభ్యమవుతున్నది. మరో ముఖ్యమైనది జాన్ రీడ్ క్లబ్ ఆధ్వర్యంలో 1933 మే, జూన్ మాసాలలో “కమ్యూనిజం మౌలిక సూత్రాలు”పై లెక్చర్స్ ను నిర్వహించేందుకు రూపొందించిన పాఠ్య ప్రణాళిక ప్రతి ఒకటి డా॥ కృష్ణ భద్రపరిచి ఉంచారు.

అమెరికాలో జాన్ రీడ్ క్లబ్ బహుముఖ కార్యకలాపాలను నిర్వహించింది. అనుబంధ సంఘాలను ఏర్పాటు చేసుకుంది. ఉదాహరణకు సభలు, సమావేశాల నిర్వహణ, ఉపన్యాసకులు, రచయితల సంఘం, కళాకారుల బృందాలు, నాట్య, నాటక, సంగీత

ప్రదర్శనలు, కార్టూన్లు, పోస్టర్లు, ఎగ్జిబిషన్స్, సొంత పత్రిక, సాహిత్య ప్రచురణ వగైరా.

1931-36 కాలంలో జాన్ రీడ్ క్లబ్ అమెరికాలో 30 పెద్ద నగరాలలో చురుకుగా పనిచేశాయి. చికాగో చాప్టర్ (శాఖ) లెఫ్ట్ ఫ్రంట్ అనే పత్రికను, న్యూయార్క్ చాప్టర్ పార్టిజన్ రివ్యూ, బోస్టన్ చాప్టర్ లెఫ్ట్ ఫార్వర్డ్ అనే సొంత పత్రికలను వెలువరించాయి. అమెరికా కమ్యూనిస్టు పార్టీ అనుబంధ సంస్థలుగా జాన్ రీడ్ క్లబ్ లు బహుముఖ కార్యకలాపాలు నిర్వహించేవి. ప్రధానంగా అతివాద యువకులలో నిబిడీకృతమైవున్న ప్రతిభ, సృజనశీలతలను పెంపొందించేందుకు ఈ క్లబ్ లు బాగా దోహదం చేశాయి. అమెరికా సాంస్కృతికరంగ చరిత్రలో 1930 దశకాన్ని “రెడ్” డికేడ్ గా అభివర్ణించారు.

ఆనాటి క్లబ్ సభ్యుడు, ప్రస్తుతం మిచిగాన్ విశ్వవిద్యాలయ అధ్యాపకుడు, బహుగ్రంథకర్త అలన్ వాల్ట్ తో జరిగిన ఇంటర్వ్యూను ఇటీవల పాటిటికల్ ఎఫైర్స్ వెలువరించింది.

1930 దశకం ప్రథమ అర్థభాగంలో శ్రామికవర్గ సాహిత్యం విస్తృతంగా వచ్చింది. ముఖ్యంగా కార్మికుల జీవితాలు, అనుభవాలు సాహిత్య వస్తువులుగా రచనలు వెలువడినాయి. సాహిత్య సిద్ధాంత ధోరణులలో దానిని “సామాజిక వాస్తవికవాదం”గా అభివర్ణించారు. 1935-36 సంవత్సరంలో జరిగిన జాన్ రీడ్ క్లబ్ మహాసభ వాటిని రద్దు చేస్తూ తీర్మానించింది. శాన్ ఫ్రాన్సిస్కో చాప్టర్, ఇంకా కొన్ని ది లీగ్ ఆఫ్ అమెరికా రైటర్స్ లో విలీనమయ్యారు. తదనంతర కాలంలో సాహిత్య పరిధి మరింతగా విస్తృతమైంది. ప్రజా సాహిత్యం, ప్రజా సంస్కృతి పెంపొందించే రీతిలో, భాషలో, భావంలో, వ్యక్తికరణలో మార్పులు వచ్చాయి. కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకత్వాన వామపక్ష సాహిత్యం ఒక ఉద్యమ రూపం తీసుకుంది.

జాన్ రీడ్ క్లబ్ బోస్టన్ చాప్టర్ లో డాక్టరు కె.బి.కృష్ణ క్రియాశీల సభ్యుడుగా చురుకైన పాత్ర పోషించినట్లు ఆయన మిత్రుల లేఖలను బట్టి విదితమవుతుంది. డాక్టరు కృష్ణ రాసిన “స్టడీస్ ఇన్ ఇంపీరియలిజం”, “ది పారిస్ కమ్యూన్”, “ది త్రి ఇంటర్నేషనల్స్” ఇంకా ఇతర సుదీర్ఘ వ్యాసాలు జాన్ రీడ్ క్లబ్ నిర్వహించిన అధ్యయన తరగతులకు ఉద్దేశించబడినవి. పాఠ్య ప్రణాళికలోని సబ్జెక్టు కనుగుణంగా డాక్టరు కృష్ణ నోట్స్ లు తయారుచేశారు. మార్క్స్, ఎంగెల్స్ ‘కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక’, ఎంగెల్స్ “సోషలిజం: ఊహాజనితం లేక శాస్త్రీయం”, “రష్యన్ విప్లవం”, “వలస దేశాలలో విప్లవాలు”, “కార్మికవర్గ చరిత్ర” లాంటి మార్క్సిస్టు మౌలిక అంశాలపై సవిస్తరణతో కూడిన ఆధారాలు, వివరణ ఆయన రచనలలో సమృద్ధిగా ఉన్నాయి.

పాత్రికేయుడిగా జాన్ రీడ్ అమెరికన్ ప్రముఖులు వార్టర్ లివ్ మన్ లాంటి వారి ప్రశంసలు పొందారు. సోషలిస్టు మేధావిగా వామపక్షీయులకు, శ్రామికవర్గానికి ప్రతీకగా నిలిచాడు. అమెరికా కమ్యూనిస్టు పార్టీ వ్యవస్థాపకులలో ఒకరు. అక్టోబరు విప్లవాన్ని ప్రత్యక్షంగా చూసి, లెనిన్, ట్రాటస్కి, స్టాలిన్ లతో స్వయంగా మాట్లాడి, అపూర్వమైన ఒక చారిత్రక సంఘటనను 'ప్రపంచాన్ని కుదిపివేసిన పదిరోజుల' గ్రంథంలో అద్భుతంగా చిత్రించిన జాన్ రీడ్, గత్యంతరంలేని పరిస్థితులలో అమెరికా నిషేధం వలన నూతన సోవియట్ రష్యాలోనే ఉండిపోవలసి వచ్చింది. కొమింటర్న్ ఎగ్జిక్యూటివ్ సభ్యుడుగా రెండవ మహాసభలో ఎన్నికయ్యాడు. 1920 మార్చోలో తీవ్ర వ్యాధిగ్రస్తుడై చనిపోయారు.

జాన్ రీడ్ క్లబ్ ను సమర్థవంతంగా నడవటం ద్వారా "విప్లవోద్యమం" కు ఉపయోగపడాలని, నిర్వాహకులలో ఒకరయిన ఎం.పి. హైడ్ తన లేఖలో కృష్ణుని ఉద్దేశించి రాస్తూ రచయితల సంఘానికి అధ్యక్షుడుగా ఎన్నికయి నందుకు అభినందించారు. రచయితల సంఘం అధ్యక్షుడుగా 1933 జనవరిలో డాక్టరు కృష్ణ ఎన్నికయ్యారు. ఆ నెలలో రచయితల సంఘం కార్యక్రమం ఇలా వుంది. జనవరి 22వ తేదీన లెనిన్ స్మారకోత్సవాన్ని నిర్వహించాలి. కామ్రేడ్ స్టాలిన్, ఎమిల్ లుడ్విగ్ల మధ్య సాగిన సంభాషణను ప్రదర్శించాలి. తదనంతరం నాటక ప్రదర్శన, క్లబ్ డాన్స్ గ్రూపు కార్యక్రమం దానిలో భాగంగానే ఏర్పాటు చేయాలి.

క్లబ్ ఆధ్వర్యంలో నడుస్తున్న లెఫ్ట్ వర్డ్ పత్రికను అభివృద్ధిపరచేందుకు కొత్త అవకాశాలు ఏర్పడినాయని, డాక్టరు కృష్ణ వ్యాసాలకు అందులో సముచిత స్థానం ఉంటుందని కూడ ఆయన పేర్కొన్నారు.

డాక్టరు కృష్ణ భావజాల కృషిని అర్థం చేసుకునేందుకు జాన్ రీడ్ క్లబ్ రూపొందించిన "కమ్యూనిజం మౌలిక సూత్రాలు" పాఠ్య ప్రణాళికలోని కొన్ని అంశాలను ఇక్కడ పేర్కొంటున్నాం.

1. మార్క్సిజం పునాదులు : చారిత్రక భౌతికవాదం - గతితర్కం - అదనపు విలువ-ప్రజలతో సంబంధాలు.
2. క్యాపిటలిజం వృద్ధి, పెరుగుదల - వర్గపోరాటం.
3. సామ్రాజ్యవాదం
4. వర్గపోరాటాలు : ఫ్రెంచి విప్లవం, రష్యన్ విప్లవం, విప్లవ కార్మికోద్యమాలు.
5. రాజ్య వ్యవస్థ - విప్లవం

6. పార్టీ నిర్మాణం - ప్రజాస్వామిక కేంద్రీయత, స్వేచ్ఛాయుత చర్యలు, ఐక్యకార్యచరణ, ఎత్తుగడలు.

7. శ్రామిక వర్గ నియంతృత్వం

8. మార్క్సిజం అభివృద్ధి : మూడు ఇంటర్నేషనల్స్, సోషల్ డెమోక్రసీ, ఫాసిస్టు వ్యతిరేక ఐక్య సంఘటన, సిద్ధాంత పవిత్రత.

డాక్టరు కె.బి.కృష్ణ ఇంకా ఇతర వేదికల నుండి అనేక అంశాలపై ప్రసంగాలు చేసినట్లు ఆయన లేఖలను బట్టి తెలుస్తున్నది. భారత జాతీయోద్యమం, గాంధీయజం, తదితర అంశాలపై ప్రత్యేక ప్రసంగాలు చేశారు ఒక సంవత్సరకాలంలో. అదికూడా 1933 సంవత్సరం మొదటి అర్థభాగంలో క్లబ్ నిర్వహించిన కార్యకలాపాలు, అందులో కృష్ణ పాత్ర గురించిన సమాచారం ఇది. యూనివర్సిటీ విద్య పూర్తయిన తరువాత 1936-38 కాలంలో పెడర్నల్ గవర్నమెంటు సంస్థలో (డబ్ల్యు.పి.ఎ) అధ్యాపకుడుగా కృష్ణ పనిచేశారు. అర్థశాస్త్రం, రాజకీయాలు బోధించారు. మిగిలిన కాలంలో ఆయన కృషి వెలుగు చూడవలసి వుంది.

1933 అమెరికాలో ఒక మార్క్సిస్టు మేధావిగా గుర్తింపు పొంది, పలువురి ప్రశంసలు అందుకోవటమేగాకుండా, హార్వర్డ్ విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థిగా కొనసాగుతూనే, విప్లవ కార్యచరణలో భాగస్వామి కావటం డాక్టరు కృష్ణ సైద్ధాంతిక పరిజ్ఞానానికి, ఉద్యమం పట్ల ఆయనకుగల నిబద్ధతకు తార్కాణం. మార్క్సిస్టు అంతర్జాతీయవాదిగా డాక్టరు కృష్ణ కృషి జీవితంతో కొనసాగింది.

TRIBUTES

1

Dr. K.B. KRISHNA BIRTH CENTENARY CELEBRATIONS COMMITTEE

APPEAL

Katragadda Bala Krishna, Popularly known as K.B. Krishna, was born on September 25, 1906 in Inturu Village of Guntur District. After completing his education in Bapatla, he joined Wesley college in Madras. Later he joined the London school of Economics and Political Science in 1921 and continued his studies there for three years. Due to financial problems he couldn't continue his formal studies thereafter. However Krishna pursued his research interests and studies at London Museum. During these years he became well versed with Marxist Literature, as well as the writings of Bertrand Russel, John Dewey and H.G. Wells. Similarly he had deep interest in the writings of natural philosophers such as Darwin, Thomson, Hobhouse and Wallace. He made an extensive study of Indian Philosophy, especially of the literature of Buddhism and Jainism.

In order to continue his formal studies, he joined Harvard University (USA) in September 1929. There he obtained his M.A., and Ph.D. On his way back to India, he briefly stayed in London to rework on his doctoral dissertation. It was published in 1939 by George Allen and Unwin under the name *Problems of Minorities or Communal Representation in India*.

Returning to India after a gap of 18 years, Dr. K.B. Krishna plunged himself in to the freedom struggle. It was a time when the students of India were involved in a militant struggle for freedom. He strived hard to impart a greater theoretical and intellectual understanding in the students struggle. He participated and addressed their meetings at several places in South India including his own home district Guntur and Madras, the

head quarters of Madras presidency. In his speeches he analysed the reasons for the second world war and their consequences to the colonial India. The British government detained him on March 2, 1941 accusing him of inciting students against government by making incendiary speeches. He was at Vellore jail till October 8, 1941. After he was shifted to Madras jail and later to Coimbatore jail on May 12, 1942. He was freed from jail on June 24, 1942. While in Jail Dr. Krishna continued his writing activity. At the same time he organized training classes for his co-detenus on contemporary political affairs. He encouraged and enabled them to study Marx's *Capital*. He wrote a 300 page thesis on the qualitative change in the nature of second world war as a result of Hitler's attack on the Soviet Union.

His attempts to find employment in different universities before his detention did not bear success. After his release Dr. Krishna worked intermittently in different educational and research institutions. But he could not continue in any of those places for a long time. He did not get employment that matched his educational qualifications and sharp intellect. In a way this reflected the failure of institutions to utilise his capacities and capabilities. This was also due to the vengeful attitude of the British colonial government.

Dr Krishna was unrelenting in his studies and research despite multiple adverse conditions in his personal life. Family problems after his marriage in 1940, severe financial troubles, detention in jail, difficulties in employment, fragile health and untimely death of his daughter-all come together to impose great stress in his personal life. But Krishna continued his work undaunted.

"My sorrows are many. They outweigh those of Werther. Only a Goethe can describe them", lamented Krishna. But he did not allow his worries to interfere either in his social relations or his studies. "I can assuage them. But they are outside me in so far as I am in relation with the society. Of all the externals... those with which I can't but have relations, that tyrants have achieved mastery. But one thing they have not... the conquest of my mind. That is the only thing left and I treasure it" he said. Dr. Krishna was known for his integrity in political life and objectivity in studies. The problems due to stress in personal life and the strain of

relentless study had a telling effect on him, that led to his premature death at the age of 42, on December 18, 1948.

His personality was an admixture of simplicity, frank speaking, sensitivity, inward orientedness and disinterestedness in mundane affairs.

Dr. Krishna said that he wanted to work with 'strenuous self exertion'. Many of his writings were completed during 1929-38, when he was at Harvard University. He continued his writings even after his return to India. His writings reflects his versatility and scholarship in diverse areas. His major works are *Political and Social Thought of The Buddhist Writers : A study of Movement of protest Against Caste System from Second Century A.D to Seventh Century A.D.*; *Studies in Hindu Materialism* ; *Theories of Kingship in Ancient India*; *Political Philosophy of Dravidian Literature* ; *The problem of Minorities, or Communal Representation in India* ; *Regulation of International Labor Standards* ; *India and League of Nations*; *The National Question in India*; *Studies in Imperialism*; *Second World War and Industrialisation of India*; *Students and Politics*. In Addition to these writings he made extensive notes and comments on *The Communist Manifesto*; *Socialism: Utopian and Scientific*. His essays on *The Paris Commune*; *The Three Russian Revolutions*; *The Internationals and Diderot* are worth mentioning.

By 1929 Krishna adopted Marxism as his world outlook. Marxian method was a path way for him to analyse the History and Philosophy of India. The *Studies in Hindu Materialism* (1932) was a result of such approach. In the *Political and Social Thought of The Buddhist Writers* (1930) , Krishna recognised the particularity of India with its institution of caste. In this writing, he try to combine the analysis of caste with an analysis of class to find a way out of this caste riddle. It is amazing that Krishna did so many studies by the time he was 42 years old. But most of his writings remained unpublished. As a result the world hardly knew about him. Two of his works brought to light by Visalandhra Publishing House in 1960. Another one was published in 1994 by Milinda Publications. Some brief accounts of intellectual acumen and of references to his personal life are available in the writings of his contemporaries and co-detenus. Dr. Krishna did not have a high profile public life after his return to India. He spent most of his time in study and writing which was his first and last objective in life.

As a result of all these factors much of his philosophical and theoretical contributions remained unknown to the larger public.

This year is Krishna's birth centenary. It comes to an end on September 25, 2006. He was one of the pioneers in applying Marxist method to understand Indian History and Philosophical traditions. This is a right time to review the theoretical contributions made by Dr. Krishna and pass it on to the next generation. To fulfil this task, at least to some extent, a centenary committee has been constituted. It proposes to organise Centenary Celebrations of Dr. Krishna and to conduct meetings in some major centers of the State. It also wants to publish the unpublished works of Dr. Krishna as well as to reprint the published works, which are not available now. The committee is planning to bring out a souvenir as part of these celebrations and efforts.

Dr. Krishna's birth centenary celebrations committee includes many well-known intellectuals, educationists, journalists and political leaders. It has already initiated steps to organise meetings and publish the manuscripts. We appeal to all progressive minded people and intellectuals to extend their support and cooperation to organise these meetings and publish Dr. Krishna's works.

Dr. K.B. KRISHNA BIRTH CENTENARY CELEBRATIONS COMMITTEE

Patrons :

VALLABHANENI BALASOWRY, M.P. Tenali

Justice B.P. JEEVANA REDDY, Rtd., Justice, Supreme Court, Hyderabad.

Justice AMANCHARLA GANGADHARA RAO, Rtd., Justice, A.P. High Court, Hyderabad

Prof. Ch. HANUMANTHA RAO, Renowned Economist, Chairman

Centre for Economic and Social Studies, Hyderabad

Prof. K. S. CHALAM, Member, UPSC, New Delhi

Dr. K. RAJA RAMAMOHAN RAO, Former Vice Chancellor, Acharya Nagarjuna University, Guntur

Prof. V. BALAMOHANDAS, Vice Chancellor, Acharya Nagarjuna University, Guntur

A.B.K. PRASAD, Chairman, Official Language Commission, Hyderabad

Dr. AVULA MANJULATHA, Vice Chancellor, Sri Potti Sriramulu Telugu University, Hyderabad

Padmasri, Prof. SANTHA SINHA, Megasaysay Awardee, Hyderabad

Prof. PERVARAM JAGANNADHAM, Former Vice Chancellor, Sri Potti Sriramulu Telugu University, Warangal

President :

SURAVARAM SUDHAKARA RADDY, MP. General Secretary, CR Foundation, Hyderabad

General Secretary :

Prof. C. NARASIMHA RAO, Centre for Scientific Socialism, Acharya Nagarjuna University, Guntur

Vice-President :

Y.V. KRISHNA RAO, Vice-President, C.R. Foundation, Hyderabad

KORATALA SATYANARAYANA, Chairman, Prajasakti Sahiti Samstha, Hyderabad

DASARI NAGABHUSHANA RAO, President, C.R. Foundation, Hyderabad

C. RAGHAVA CHARI, Director, NRR Research Centre, Hyderabad

B.V. RAGHAVULU, Secretary, CPI(M) State Committee, Hyderabad

Dr. K. NARAYANA, Secretary, CPI State Council, Hyderabad

YEDLAPATI VENKATA RAO, Former member of Rajya Sabha, Tenali

ALAPATI RAJENDRA PRASAD, Former Minister, Guntur

SATISH PAL RAJ, MLA., Vemuru

Prof. VAKULABHARANAM RAMAKRISHNA, Rtd., Professor, Hyderabad

Prof. K. VENKATESWARLU, Rtd., Professor, Visakhapatnam

Prof. K.R. CHOWDARY, Rtd., Professor, Hyderabad

Prof. G. HARA GOPAL, University of Hyderabad, Hyderabad

Prof. KETU VISWANADHA REDDY, Rtd., Professor, Hyderabad

Ampasayya NAVEEN, Renowned Writer, Warangal

ANNAPAREDDY VENKATESWARA REDDY, Editor 'Misimi', Tenali

Secretary and Treasurer :

N. ANJALIAH, Centre for Scientific Socialism, Acharya Nagarjuna University, Guntur

Secretary :

G. KOTESWARA RAO, Former General Secretary,

Federation of Andhra Pradesh College Teachers Associations, Gannavaram

Secretary :

Dr. C. RAMACHANDRAIAH, Centre for Economic and Social Studies, Hyderabad

Committee Members :

T. VENKATESWARA RAO, First Mayor of Vijayawada, Vijayawada

SINGAMANENI NARAYANA, Renowned Writer, Ananthapuram

PARAKALA PATTABHI RAMA RAO, Freedom Fighter and Senior Journalist, Vijayawada

V.R. BOMMA REDDY, Senior Journalist, Vijayawada

EDPUGANTI NAGESWARA RAO, Editor, Visalandhra, Vijayawada

DR. K. RAMACHANDRA MURTHY, Editor, Andhra Jyothi, Hyderabad

TANKASALA ASHOK, Editor, Vaartha, Hyderabad

S. VINAYA KUMAR, Editor, Prajasakthi, Hyderabad

AZEEZ PASHA, MP, Hyderabad

CHALASANI PRASAD, Executive Member, Virasam, Visakhapatnam

KARUMANCHI VENKATESWARA RAO, Convener, Managing Committee, NRR Research Centre, Hyderabad

KOTTAPALLI RAVI BABU, General Secretary, Janasahiti, Vijayawada

Dr. P. CHIRANJEEVINI KUMARI, Educationist, Kakinada

Dr. CHELIKANI STALIN, M.S., Eminent Surgeon, Ramachandrapuram

D.V. SUBBA RAO, Historian of Communist Movement, Chiluvur, Guntur Dt.,

RAVELA SOMAIAH, Veteran Socialist, Hyderabad

Prof. S.V. SATYANARAYANA, Vice-President, All India Progressive Writers Association, Hyderabad

K.SRINIVASA REDDY, Former Chairman, AP Press Academy, Hyderabad

DASARI JAYACHANDRA PRASAD, Duggirala, Guntur Dt.,

2

A Forgotten Intellectual of the South

Kambhampati Satyanarayana

Dr. K.B. Krishna (Katragadda Balakrishna), a brilliant scholar committed to social advancement, a valiant fighter against imperialism and a steadfast champion of the working class, died unknown, unhonoured and unwept in our country. The thirty-second death anniversary falls on December 22 this year¹.

His book, *The problem of Minorities, or Communal Representation in India*, was acclaimed by the UNESCO around 1950 as one of the two best works published till then on the question of minorities. His *Theories of Kingship in Ancient India* is based on primary sources like the Ramayana, the Mahabharata, Manu Smriti, Aitareya Brahmana, Taittiriya Brahmana, Baudhyana Dharma Sutra, Vasishta Samhita, Satapatha Brahmana, Sukra Neeti, Kalidasa's Raghuvamsa, Kautilya's Arthasastra, etc.,. His Political and Social Thought of the Buddhist Writers is based on ancient classics like Vajra Suchi, Sutralankara, Saundarananda Kavyam, Buddha Charita, Lalita Vistara, Aryasura's Jataka Mala, Buddha Ghosha's Parables, etc.

He studied Economics and Politics in Britain from 1921 to 1929. As a student and research scholar in the University of Harvard from 1929 to 1938, Dr. Krishna had free access to the translations of all the source materials mentioned above. He joined Harvard as student of Political Science, earning while learning. He delved deep into all the works pertaining to his subject, besides those on Economics, Sociology and Philosophy. He also studies Jurisprudence, Administrative Law, Comparative Public Law etc.

Krishna discovered that Marxism was the best tool for understanding the laws of social development. He strove to apply these laws to the rise and fall of empires, institutions and systems of society. It is in the light of this knowledge that he conducted researches on various subjects and produced valuable papers, such as those on Hindu materialism, Bud-

dhist thought, Dravidian polity, Indian nationalism, India and the League of Nations, Factory Legislation in India, etc.

Krishna worked on the problem of minorities, or the Hindu-Muslim problem in India. Those essays, coupled with his further studies on Nationalism and Imperialism, developed into a thesis on communal representation in India. It was submitted to Harvard University. "There is not one page in this book", says he, "which Rupert Emerson (his Professor K.S.) did not criticise. He is the most formidable critic of my work at Harvard, and I am very much indebted to him." But Emerson had to confront a veritable Titan. Krishna defended his thesis so brilliantly that the decision to award him the Ph D was unanimous. The hard-boiled imperialist, Emerson, had to bow his head.

Since then Krishna revised his thesis continuously, taking advantage of the additional material he could find at the India Office Library, London, the Colonial Office Library, the British Museum, the India League and other organisations. The book was finally published by George Allen and Unwin in January 1939. It is an outright indictment of the policy of divide and rule pursued by British imperialism in India.

A few days before the outbreak of World War II (September, 1939) Dr Krishna arrived in Madras and took part in the First Tamil Nadu Students Conference at Chidambaram. He was deeply involved in the student movement in the South. He addressed students gatherings, attacking British imperialism for thrusting the war on the Indian people. These speeches soon landed him in jail. Being accustomed to a comparatively free atmosphere, he was unaware of the ways of British imperialism in India. He was arrested in early 1941 and detained in the Vellore Central Jail under the Defence of India Rules.

This writer, together with about two hundred detenus brought from the four linguistic zones of Madras Presidency, had the opportunity of spending a year and a half with Dr. Krishna, exchanging ideas with him, listening to his talks and discussing problems with him. His outspokenness, earnestness and simplicity, coupled with his depth of vision, power of analysis and clarity of thought impressed all those who were close to him. In jail he adopted a novel method of teaching Capital, a method in which the teacher was also the taught. It was simple, the more intelligent among the students were divided into small groups of three each. Each group read together a particular section in a chapter; helping one another to understand the author's argument. Next, they sat with the teacher (Krishna) to seek his help to get difficult concepts clarified. Next, the group elected one among themselves to give an exposition of the section

to the class as a whole. He fulfilled his task to the best of his capacity, the teacher sitting by his side. After he had completed the job, another member of the group answered questions, and a third supplemented or clarified one or two. This method meant training teachers from among the students. Such classes were held once in two days, leaving one day for preparation.

When the Vellore detenu yard was busy in this process of teaching-cum-learning, Moscow Radio announced on June 21, 1941 that Hitler's forces had launched a massive attack on the Soviet Union along the 2000 mile border, violating the non-aggressive pact signed by the two powers. It was also announced that Britain, the USA, China and the Soviet Union had entered into a treaty of friendship and mutual help for defeating the three Fascist powers (Germany, Italy and Japan). The announcement was a jolt to the detenus; till then their attitude to the war had been one of opposition, its character being imperialist. After Hitler's attack on the Soviet Union and the Treaty of Friendship and Mutual Help did it continue to be the same? What would be the future of the world, including colonies and semi colonies like India to fight side by side with the Allies without being hampered by British imperialism? What was the guarantee that colonies and semi-colonies would be liberated after the Allies won the war? Some saw a fundamental change in the situation. To many there was no change, as far as India was concerned.

At this juncture Krishna announced a temporary suspension of classes. He began to think hard, and after a week he drafted a thesis which ran into 300 pages of an exercise note-book. Some other prepared separate papers, presenting different points of view. After ten days the whole yard reassembled to discuss the draft.

In his draft thesis, Krishna showed how a qualitative change had occurred in the international situation. World imperialism had got spilt into two, one part joining the camp of democracy and socialism and the other assuming the most monstrous form, namely Fascism. The war no longer remained an imperialist war, it had become an anti-Fascist war. The interests of the working class lay in defeating Fascism and winning the world for democracy and socialism. The vanguard of the working class in India should work out a strategy consistent with the tasks of the working class as a whole - namely, the defeat of Fascism. He avoided all jargon, confining himself to the formulation of tasks in general. For a scholar cut off from Indian public life for about two decades it was a remarkable exercise in the application of the laws of dialectics to the changed international situation. To have prepared a thesis in barely ten days was quite a feat.

But the overwhelming majority of the detenus did not accept his thesis. Discussions went on for weeks. There was much intolerance and rancour. This state of affairs disturbed the sensitive Krishna who felt isolated, though a strong group of tested revolutionaries supported his stand. By the time the official CPI line reached the yard he had been transferred to another jail.

Dr. Krishna was released at a time when the Fascist offensive was at its height. But lack of elementary means of sustenance, frustration in marital life and alienation from the patterns of work in India drove him to search for a suitable job. He worked as a Professor in Belgaum University for some time, but resigned due to differences with the authorities. He went to Sri Lanka to join as Professor in Colombo University, but was denied the post because of official interference. He worked for the All-India Manufacturers' Association on a research project, the subject being "Industrialisation in India during the Second World War". But his work was returned because it was found to be "too polemical".

The only friend Krishna had in Madras was the late Darsi Chenchaiiah, one of the Ghadar heroes who was imprisoned for about six years in Indian jails after the First World War. He and his wife, the late Subhadramma, treated Dr. Krishna with affection, shared food with him and tried to keep him in good spirits. But no one could help lift Dr. Krishna's drooping spirits. His disappointments grew. He dragged on for several weeks living on bare tea. He died on December 22, 1948.

Dr Krishna's work, *The Problem of Minorities, of Communal Representation in India*, was written on the basis of his doctoral thesis. Its theme runs like this (most of the wording is the author's). India is a colony of British imperialism. Hindus and Muslims, Sikhs and Christians, all alike, are denied civil liberties. They are slaves in their own land. The term 'minority' is invented to further the interests of British imperialism and certain sections of the backward professional classes. It is an indispensable expedient of counterpoise of natives against natives. A minority must not be disloyal, seditious, etc. It must be moderate, nay reactionary. It crawls on its belly for 'protection'. It cries for artificial ropes and pulleys for buttressing itself. It means a rising professional class belonging to one of the various faiths or communities that demands a share in the government. The alleged grievances of a minority against the majority are myths. But they are adopted by a class that needs such myths. The friction between Hindus and Muslims and between caste Hindus and the Depressed Classes is to be explained by the socio-economic formation of the country, not by religion. Hence, communal representation in legislative bodies

has to be abolished. The history of communal representation, is a veiled plea for posts and emoluments. The only solution is to demand independence for India. The demand for abolition of communal representation is inseparable from the demand for independence. But independence is not a gift. It has to be fought for by building up a united national front against British imperialism.

To buttress his argument, the author quotes extensively from statements of British Viceroys and Secretaries of State, the leaders of backward religions and communities - and also anti-imperialist sections like the Congress and the Communist Party of India. About the Communists he says: "The Communists are today the foremost workers for the united national front against imperialism. They do not isolate themselves from the national anti-imperialist struggle. They are transforming the growing unity already achieved by the Congress into a united national front against imperialism."

Social and Political Thought of The Buddhist Writers is a work of Dr. Krishna, posthumously published by the Visalaandhra Publishing House, Vijayawada. Quoting from Buddhist writings, the author concludes that Buddhism has trimmed and tempered the conception of monarchy with its humanitarian ideals. It has purged it of divinity, set aside the baneful influence of priests and sought the origin of authority in the people. It made kingship an office and relegated sacrifices to the background. It exalted the conception of equality, and on that ground attacked the caste system. *Theories of Kingship in Ancient India* is also a work posthumously published by Visalandhra. Quoting from several classics, the author concludes that the divine right of kings never existed in India in its extreme form. All that Hindu theory emphasised was the divine origin of the institution. It did not logically deduce the implication as was done in the West.

Political Thought in Dravidian Literature is an unpublished work of Dr. Krishna, preserved in the AP State Archives, Hyderabad, on a loan basis, along with other papers of his. It is a compilation of extracts from Tamil classics of the early Christian era and Telugu, Kanarese and Malayalam works of the early medieval period. Most of the pages are devoted to Tamil classics. Thiruvalluvar's *Kural* is a combined treatise on politics, economics and ethics. Its author addresses himself to the whole community of mankind, without regard to caste, class or faith. There is no mention of the divine right of kings, ministers, ambassadors and spies are mentioned in detail. Another classic, *Silappadikaram* by Ilango, advocates limited monarchy with five assemblies, a high priest and ministers. The

rulers held before them high ideals. The notion of toleration had a high place. Society is depicted as a combination of five different professions. Another work, *Manimekhalai*, gives an idealised picture of a Buddhist monarch. Caste is repudiated, and the doctrine of quality supported. Other works like *Chintamani* and the hymns of Saivite saints are also dealt with. Regarding Telugu works, political thought as propounded in *Amuktamalyada* of Krishna Deva Raya, *Neetisara* by Prataparudra, *Mitakshara* by Yagnavalkya, *Neetisara Muktaivali* by Baddena, *Paratatva Rasayana* by Phanibhatta, etc., are briefly dealt with.

Studies in Hindu (Indian) Materialism is another unpublished manuscript of Dr Krishna, preserved in the AP State Archives. The author here traces the history of materialist thought in India, beginning from Brihaspati and Charvaka and ending with Vemana. Source material for his study of Brihaspati and Charvaka (B.C. 1200-200) is divided into eight categories. The first includes texts which refer to Lokayata indirectly - Rigveda, Aitareya Brahmana, Aitareya Aranyaka, Taittiriya Brahmana, Yaska Nirukta, Upanishads, Puranas, Mahabharata, Ramayana and Manu Smriti. The second category includes Buddhist texts - Buddhist Suttas, Dhammapada, Sutta Nipata, Sanyutta Nikaya, Angutta Nikaya, Malinda Panho, Saddamma Lankavatara Sutta, Abidamatta Samga, Kada Vattu, Patimokka, Magavagga, Cullavagga, etc.,. Under the third category come jaina texts like Nandi Sutra, Anuyogadvarani Sutra, Jaina Sutras, etc.,. The fourth includes texts of opposition writers, who referred to Lokayata indirectly - Anugita, Asvagosha, Bhasa, Bhaskaracharya's *Brahma Sutra*, the works of Harsha, Kautilya, Krishna Misra, Madhavacharya's *Sarva Darshana Sangraha*, Panini, Patanjali, Sankara, Vatsyayana, Vachapati Misra, etc. The fifth includes important articles, essays and works on Hindu materialism, numbering 16. The sixth includes other works, numbering 25, which refer to Hindu materialism casually. Miscellaneous works, numbering three, fall in the seventh category. The last includes nine journals of learned societies.

Explaining the primitive character of Lokayata, the author says it does not explain the world as a concrete reality of substance and phenomena, but in terms of sensations; it emphasises perceptions as the only source of knowledge. It maintains that the four elements - earth, air, water and fire are self-existing principles; their permutations and combinations produce an infinite variety of bodies. But the system does not explain the elements. "It is curious how the Lokayatas who protested against the mechanical forms of inference as a source of knowledge, fell into the same mechanical forms of reasoning, when they explained that the four elements become transformed into organism (which includes the

mind as well as the soul). " In denouncing religion as the invention of individuals desirous of deceiving their fellowmen, the Lokayats did not go beyond the ideas that prevailed in their days. They denounced the Vedas as authority, but quoted passages from the Upanishads to support their views. They do not hold with the Buddha that evil is the essence of existence; they hold that life can be enjoyed though it is mingled with pain. "Like Buddhism", said the author, "which is new wine poured into old bottles, Lokayata is new wine poured into old bottles. It is the natural-born body of India. It is cast in the mould of the country, and partakes of the contradictory streams of life in India."

Dealing with Kapila's (B.C. 700-600) Sankhya system, the author says; "Kapila, in spite of some orthodox leanings, is a democrat. All men alike have the power of effecting their emancipation, irrespective of caste... He, like Descartes, refused to accept the authority of anything which had preceded him. He would accept only what his reason or conviction would accept... The leading principle of Kapila's system is that blessedness of soul cannot be attained by religious rites but by knowledge."

The five post-Upanishadic materialists (B.C. 1000-600) Ajita Kesa Kamblin, Pakutta Kachayana, Sanjaya Belatha Putta, Purana Kassapa and Makkali Gosal - are not, according to the author, direct materialists like the Lokayats. Yet they denounced ritual, life after death and the concept of soul as an active element in life. Sanjaya Belatha Putta, according to the author, is the father of Indian dialectics. Makkali Gosal conceived of the world as a rational, purposive order, "a system in which everything has that place and function as assigned to it which contributes to the well-being of the whole".

Dr Krishna discovers "materialist aspects" even in the Bhagavad Gita. Krishna, the preceptor, says the author, emphasised knowledge coupled with action, and taught unity of theory and practice. He did not deny the role of will; yet he stated that will itself-determined by nature. Nature, according to him, is self-determined in each individual. Both man and nature are determined. Within this determinism man is yet free to act. Consciousness is an instrument of nature when it acts. By propounding this idea Krishna undermined fatalism. He attacked the Vedas mildly (They bring no message to this fleeting a illusory world) and speaks with contempt of the "flowery speech spoken by witless fools" who see nothing beyond the Veda. Nowhere in the Gita does Krishna speak of caste by birth. He speaks of caste formed according to nature. Each man possesses his own nature, whose promptings it is idle to defy.

Next, the author deals with the materialist aspects of *Prabhoda*

Chandrodaya, an allegorical play of the 10th Century, written by Krishna Misra. The actors are persons like Charvaka, Buddha, Jaina and others, and qualities like prudence, virtue, passion, etc. The play is devoted to defence of Advaita against other schools. The ideas that emerge from the dialogues, according to Dr. Krishna, compelled the orthodox systems to reconsider their opponents' views, and in some cases, they were incorporated by later Hinduism, as in the case of Buddhism and Jainism.

Lastly, Vemana (AD 1400), though not materialist, attacked the evils of his day purely from a utilitarian point of view. His protest is of the same nature as that of the Buddhists - temperate and dignified. He did not deny God or soul. All that he denied was the efficacy of worship, pilgrimages and sacrifices, of idolatry and other devices of the Brahmins. He denounced the caste system in a way none had done before. He was more of a social reformer.

India and the League of Nations is an extensive study of India's role in the League of Nations, whose activities comprised economic development of member countries, regulation of labour conditions, disarmament, codification of International Law, preservation of peace, child welfare activities, etc. Though India had a Legislative Assembly and a Council of State, delegates to the League of Nations were chosen not by the Legislature but by the Executive. India's role was a subservient one. The author shows that in crucial matters like reduction of armaments, constitution of the army and economic development, Indian delegates were no better than Britain's puppets. Regarding the princely states, the Paramount Power played the role of ringmaster. The controversies which raged in the Central Legislature regarding the representative character of Indian delegations are dealt with to pin-point the opposition of the elected members to the autocratic policy of Britain. A silver lining, however, was the performance of Labour delegates in the ILO. (The reference, obviously, is to V.V. Giri, N.M. Joshi and S.V. Parulekar).

The Theory of Redistribution of Provinces in India. Its Origins and History. The scope of this paper is limited. It is concerned with the theory or redistribution of provinces. It does not deal with the movement as such, though some of its characteristics are mentioned. After a study of papers concerning the Bengal Partition (1903-1906), those concerning Bengal and Assam (1903-1906), the Montagu-Chelmsford Report (1918), the resolutions of conferences convened by representatives of the English-educated middle classes and others of various historical communities (Andhras, Tamils, Kanarese, Oriyas), the Reports of the All-parties' Conference (1928), the Statutory Commission (1929), the Second

Round-Table Conference, the White Paper proposals, the Joint Committee Report and the New Constitution Bill for India, the author says that the origins of the theory lie in the growth of professional classes in the various backward historical communities. "The history of this movement is the history of the struggle between the professional classes of the historical communities and those of the provinces from which they wished to secede. On the part of the Government, it is a history of concessions and counterpoise."

The Second World War and Industrialisation in India is a product of intensive research done by Dr. Krishna after his release from jail. But it was rejected by the All-India Manufacturers' Association, which had entrusted the project to him. The theme of the paper runs like this: The State in India is an imperialist state, run in the interests of millocracy and moneyocracy of Britain. The chief problem of the young bourgeoisie is the market for selling its goods. It struggles for this market against the imperialist state. It is in this struggle that the nationalist movement was born. The history of industrial development in India is the history of concessions from imperialism. Between 1890 and 1920 industrial development was of limited character under the aegis of imperialism. The textile industry was the only large-scale industry run by the native bourgeoisie. But it earned immense profits during the First World War. There was further development during 1920-39, but that too was of a limited nature. Industries like cement, coal, cotton, piece-goods, jute, matches, paper, pig iron, sugar and steel ingots grew. There was a remarkable increase in production, especially in consumer goods industries. There was partial self-sufficiency in cotton, pig iron, steel, glass, paper, hardware and soap. There was intense political agitation and struggle for concessions.

But serious defects in the Indian economy came in the way of further progress. Firstly, feudal oppression in the countryside curbed the purchasing power of the masses. Secondly, there was better competition between big industrial houses like the Tatas and the Birlas and small manufacturers. Thirdly, industrial finance organisations had no control over banks, which were mostly in the hands of British financiers. Lastly, transport shipping and automobile industries were not encouraged by the state.

During the Second World War, export of manufacture goods gave a fillip to the growth of certain industries (textiles, machine-tools, engineering goods, scientific instruments, drugs, heavy chemicals, etc.) This was mostly due to war requirements. Big Indian industrialists earned record profits. Export controls, bureaucratic regulations, inefficiency and corruption acted as brakes on further growth. Also it was clear that the Govern-

ment would not encourage certain industries, shipbuilding, automobile, aviation, iron and steel, etc., "We are for industrialisation", says the author. "We mean by this that we demand conditions for the free development of capitalism. This means a struggle against feudalism and imperialism. When freedom is won, we believe that as long as there is scope for development within the framework of a freed capitalist system, the working class, the kisans, the students and middle classes, will support the regime because they can develop to a certain extent. When the productive system becomes a fetter to further development, the working class and its allies can take the matter into their hands, according to the degree of their consciousness, organisation and influence over the masses."

Dr. Krishna prepared several other papers, which include the following. Factory Legislation in India and its Effectiveness in Bombay Presidency; Studies in Imperialism, Revolutionary Upsurge in India; Indian States in a Federal Structure; Separation of Judicial and Executive Functions with Reference to Indian Magistracy; French Revolution; The Three Russian Revolutions; The Problem of Nationalities in the USSR; The Three Internationals; Diderot; Origin and Growth of Democratic Ideas in 17th Century England; Bacon(notes); Studies in the History of Philosophy(notes)

The degree of richness and advancement of a community is often measured by the number of creative scholars it has. Unfortunately, in societies based on exploitation, this is not so. Creative intellect not in consonance with the existing system and not readily useful for the perpetuation of the system is beyond comprehension. Perhaps Dr Krishna is just an example of how the intellectual wealth of humanity is not only allowed to go waste, but also undergoes intense mental torture in its struggle to lay bare the truths of natural and social laws. When will humanity learn to harness its intellectual resources, the most valuable of all resources, to full advantage?

Source : Mainstream, December 20, 1980 pp.24-26

EDITORS' NOTES

1. As Per the available records, Dr. Krishna died on 18th December 1948. See, Andhra Patrika Daily dated 23rd, December 1948.

3

Dr.K.B.KRISHNA

DARISI CHENCHIAIAH

"Full many a gem of purest ray serene,
The dark unfathom'd caves of ocean bear,
Full many a flower is born to blush unseen,
And waste its sweetness on the desert air"

- thus sang the great English bard Thomas Gray in his famous work "Elegy Written In a Country Churchyard". As Gray said, there is no dearth of intellect in this world. These intellectuals deliver their bounden duty not to make the world known of their greatness. But, they do so simply for the good of it. Dr. K.B.Krishna belonged to this very category.

A number of poets, singers and scholars took birth in this land of Andhras. But, an intellectual comparable to the calibre of Dr. K.B.Krishna, has always been a rarity. Not only in the case of Andhra, it's equally a rarity in the case of our large country, India. For that matter, intellectuals of Dr. K.B.Krishna's calibre can be counted on fingers in the whole world.

Such an intellectual was unheard of in our land. Very few people ever knew him. And, fewer people could recognise his intellectual capacities properly. This is a humble attempt to throw light on that great personality.

His name was KATRAGADDA BALA KRISHNA. He hailed from INTURU, a godforsaken village in the Tenali taluq of Guntur district. He was born in 1898¹. His father's name was KOTAIAH, and LAKSHMI DEVAMMA was his mother. He had his school education at BAPATLA. Later he joined Pachaippah's College, Madras. He always stood first in his studies. He had been proving his remarkable brain since boyhood days.

Dr. K.B.Krishna's sister's husband Gaddipati Rangaiah Naidu helped him join the ICS course in 1922² in the Great Britain. From there he

had been to the USA to pursue his further studies and returned to India in 1939. This was one reason why he was not popular among our people here in Andhra.

Dr. Krishna was a detenu at the Vellore Central Prison between 1940 and 1942³. We, 250 detenus, were also there in the same prison. We had come into contact with Dr. K.B.Krishna there. I gave a detailed account of Dr.Krishna's activities as a prisoner in my Autobiographical work "NENU-NAA DESAM" (Myself and My Country)⁴. He died prematurely in 1948. Till his last days we were close friends. But, I was unaware of his American days and those forty and odd works penned down by him. After his passing away, with the help of his wife, I found to my surprise those books neatly typed and kept bound in his library. These books are of little help for the common men. But, I strongly believe that these can be of great help for the well educated, scholars, professors, great writers and to those who indulge themselves in the world of thinking. They can be useful for any university library. Some of my friends were also of the same opinion.

Dr.Krishna was suffering from hearing problem since his childhood days. An intellectual of amazing capacities, he stood first in the class during his school days. His sister's husband Rangaiah Naidu was a rich man. He encouraged Dr.Krishna to pursue ICS and sent him over to England in 1922. At the time of his appearing for the written test for the District collectors Dr.Krishna could not get his Birth Certificate from Rutherford, the Guntur District Collector of those days in time. His sister's husband was also in some troubles. Hence, he sent Dr. Krishna some money and asked to return to India. But, Dr.Krishna made use of that money to buy a ticket to USA. He took up odd jobs for his living in USA and pursued his Bachelors, Masters and Doctoral courses at the internationally reputed University of Harvard. His professors at the Harvard were impressed by Dr.Krishna's intellect and helped him in winning scholarships. Those days, Fifteen Thousand students from every corner of the globe were studying at Harvard. There used to be an annual convention at the Harvard where the best student was selected and rewarded. Dr.Krishna won this reward consecutively for two years and had proved his studious nature⁵. This certainly is something to feel proud about.

Dr.Krishna was awarded Ph.D in Political Science. There is an interesting story behind his being awarded the Doctorate. He, himself

hinted about this interesting part in the preface to his book "THE PROBLEM OF MINORITIES, or COMMUNAL REPRESENTATION IN INDIA", which was based on his Doctoral Thesis submitted to the University of Harvard. He made a brief mention about the divergence he had with his Professor Rupert Emerson in the book.

Prof. Emerson was an English scholar and an imperialist to the core. He hated not only the Indian nationalism but the very concept in general. His student Dr. Krishna was an Indian nationalist. There used to be hectic arguments on a regular basis between them. Finally Prof. Emerson rejected Dr. Krishna's thesis and as a result he was not awarded Doctorate. But, Dr. Krishna represented his case before the University authorities defending his thesis and boldly said that it is Professor Emerson's difference of opinion that had come in the way. Without the acceptance from the Professor no scholar can be awarded a Doctorate. Dr. Krishna took his case to the University Council and fought for justice. The Council, comprised of fifty renowned scholars, had unanimously resolved in 1937 that the thesis in question was flawless and recommended that Dr. Krishna be awarded a Doctorate. Dr. Krishna read out a few letters to me once. I suggested to Dr. Krishna that the whole file be brought in print so that it would be of great help for both the students and the Professors. But, he thought that it might not be proper on his part when the University had already awarded him the degree.

In 1939, when Dr. Krishna returned to India, he carried down 850 books along with him. The British authorities scanned through them and confiscated about five hundred books. The rest of the contingent along with Dr. K.B. Krishna's bound manuscripts was promptly returned.

There are a few facts about Dr. Krishna, which I am closely acquainted with. On his return to India he started participating in the students' movement. Those were the days of World War -II and the freedom struggle was in its peak under the leadership of Gandhiji. Dr. Krishna, while presiding over the conferences of students, used to call upon them to take active part in freedom struggle. He was speaking in a very radical tone. His intellect, radical ideals and emotional tone caught the imagination of the students through out the country. The authorities were alert at the "perilous" outcome and detained Dr. Krishna in the central prison of Vellore.

I am closely associated with him during those two years, 1940-42. We were more than Two hundred detenus in the prison by the

time Dr.Krishna joined us. There were some famous leaders among these detained patriots. To name a few, Dr. Pattabhi, Speaker Bulusu Samba Murthy, Ayyadevara Kaleswararao, Neelam Sanjeevareddy, Prof. N.G. Ranga, A.S.K. Ayyangar, Kambhampati Satyanarayana (Senior), Kamaraja Nadar, Madhava Menon, A.K.Gopalan, Khaksar leader Allama Mashriqi may be mentioned. There were professors, journalists, advocates, doctors, writers, student leaders, trade unionists, and kisan sabha leaders amongst us. A majority of us were youth. And we were eager to know things and work for the advancement of the country. But, there was none who could lead us to the light of knowledge. In Dr.Krishna we found our master.

Dr.Krishna launched a revolutionary university behind the bars at our request. He taught us scientifically Marx's Capital, Indian Philosophy, national and international politics, Statecraft, Economics, Sociology, Psychology and other such subjects. Non-availability of books in the prison didn't prevent him to do that. Every bit of theory on every subject was readily available on fingertips. He was such a great scholar. An original thinker he was, Dr.Krishna was training us -the two hundred and odd detenu students- to our utmost satisfaction. We were thinking that Dr.Krishna was an ardent follower of Marx and was dedicated to Marxist philosophical, economical and theoritical positions. A majority of us came under his influence and started thinking in similar fashion. As a result this training was growing into a political issue. The number of the prominent leaders among the congress prisoners at Vellore jail was limited. And they never attended the classes run by Dr.Krishna. In addition they were opposing the classes. A leader from this lot even resorted to report to the Chief Secretary of the government. Eventually, Dr.Krishna was transferred from Vellore to Madras. But, as he declined for solitary confinement Dr.Krishna was sent to Coimbatore prison where he joined Mohan Kumaramangalam.

I never came across a greater intellectual, an abler scientist, a better scholar and a nobler researcher than Dr.Krishna. For this very reason my respect for him went on increasing. And a bond of friendship tied us together.

Dr.Krishna was released in 1942. He was poor. He was forced to lead a life of labour. He joined Belgaum University as a professor of Politics and Economics. Some of his students didn't appreciate his teaching

- particularly the Marxist preachings. They complained to the University authorities against him. Later Dr.Krishna stopped taking classes. This had led to his calling of the university job.

The All India Manufacturers' Association, Bombay entrusted upon him a project work. But, as his project report was drafted in Marxist lines it was rejected and Dr.Krishna was left again jobless. Later for sometime Dr.Krishna worked for Tata Institute of Social Sciences. He produced two volumes of Research Papers, which were naturally written on Marxist lines. As these Papers were not to the liking of his paymasters who were hardcore capitalists, Dr.Krishna had to once again leave his job.

Later, Dr.Krishna had been to Colombo on the invitation of the Colombo University authorities. As his hearing problem was severe by that time he could not answer properly to the queries of the authorities there. And he was not given a job.

Some of his friends tried to see that Dr.Krishna got a job in Madras. They could facilitate with leading newspapers of the City for reviewing major works in their magazines. But, somehow Marxist viewpoint used to creep into his writing. He was of the opinion that the world should come into terms with his viewpoint. He sincerely believed that Marxist positions alone were correct and was expressing the same in his writings. Dr.Krishna was least bothered about the policies of proprietors of those Newspapers and was never worried whether his views and theoretical positions were of any use for them. He never cared for the fact that if his views were not compatible to those of the proprietors his services would be terminated and that might result in hunger and hardship. He used to spend days together on just Tea. He was rather adamant in demanding that everything should be done according to his own will and wish. His relatives and friends mistook him to be insane.

He was like someone who was practicing penance; used to keep himself aloof and busy in reading, writing, and thinking. He never squandered his precious time. And, interestingly, Dr. Krishna was least bothered that his works were not published.

Great intellectuals that were born after Marx were influenced greatly by Marxist theories. Such an intense influence was there on Dr. Krishna also. So far as my knowledge goes, he was like a "RISHI". He did not indulge in friendship with anyone around. He was not impressed by the brightness of others' ideas. He could effortlessly grasp that the philoso-

phy, ideas and theories of Karl Marx that Dr. Krishna imbibed and owned over a period of time were far superior to those of others.

Once I met a few friends of mine in Madras and explained them about Dr. Krishna. I urged them all to see that Dr. Krishna was fed, patronised and provided with required books. I wished that his capacities did not go waste. I insisted that it is the duty of every Andhra to aid and assist Dr. Krishna so that he would write down and record his thoughts. My friend Shree Brahmaiah and others came forward to finance for Dr. Krishna's monthly expenses. Dr. Krishna was worried that the libraries of Madras city didn't possess books that could answer his quests and qualms. Therefore we had sent him over to cities like Bombay, Delhi and Calcutta. And finally Dr. Krishna confirmed to us that the books that can be useful in his endeavour are not available in India. Neither was he satisfied with his own work. He used to say that they require further brush up and improvement before going to print. Those were the works he composed in America with the help of rare and precious books available in great libraries there.

Our land is in a fateful situation that we could not make use of the rare talent of such a great intellectual. Dr. Krishna passed away. But his works remain with us. Educated and informed people must study those works and judge to what extent they are relevant. He focused his work on subjects like philosophy, Politics, Economics, Psychology, and Sociology. Dr. Krishna often used to emphasise a point: Nature is constantly changing, evolving. And this evolution has a logic within it. Marx has proved that there are certain systems within this process that determine evolution. The influence of these theories of Marx is apparent on the great intellectuals of later days. Philosophers and researchers world over had been putting every effort to verify and establish whether the changes and evolutions taking place in the fields of History, Economics, Politics, religions and Philosophy are in accordance with the theories of Marx.

We, the detenues at the Vellore central prison, requested Dr. Krishna to prove and establish that the Indian Philosophy was undergoing the changes and evolutions that were in accordance with the theoretical positions of Marx. He accepted to do so and taught us in the same way. Dr. Krishna had a lofty objective. He thought that to assess the role of language and phonemes in the evolution of the society an encyclopaedic volume must be composed. He used to state that to accomplish this goal his effort alone is not sufficient. The cooperation and assistance of a num-

ber of learned people is required in this endeavour. To be useful for the enlightenment of the world was his basic aspiration.

Dr. Krishna did not join any political party in India. Neither did he try being friendly with any one here. He was living in his own world of ideas. He was an original thinker, a great scholar, and a noble Marxist intellectual. The more he was growing as a learned man and an intensive thinker his problem of hearing was going from bad to worse. He was moving away from the people around and was spending most of his time in his own subjective world. As he hadn't an opportunity to teach, research and study in great libraries of New York, Washington and London along with learned men of those lands all his energies went waste.

Let us, the ill fated Andhras, be benifited by the great scholarship and rare intellect of Dr. K.B.Krishna by publishing his works.

Source : This piece of English translation of Darisi Chenchaiiah's essay entiled "Dr. K.B.Krishna" in Telugu is taken from : Darisi Chenchaiiah, '**Naa Divya Smrutulu**', Adarsa Grandhamandali, Vijayawada, 1961, pp. 103-115. This essay is translated in to English by M.Kishore.

Editors Notes

1. As per the evidences available, birth year of Dr. K.B. Krishna was 1906.
2. As Per G.O. 830 Public (general) dated 12.3.1942, K.B. Krishna had reached London in 1921. The same was confirmed by one of K.B.Krishna's letters written on August 19, 1921. These two can be seen in this vorme.
3. As per G.O. No. 393 / 25.2.1941, Public Department, Dr. K.B. Krishna was under detention in between 1941-1942.
4. The section in Darisi Chenchaiiah's autobiography entiled **Nenu-Naa Desam** (Myself and My country) is included in this volume.
5. The testimony to this extent is available among the papers of late Kambhampati Satyanarayana (Senior)

4

Dr. K.B.Krishna

Darisi Chenchaiiah

Later Dr. K.B.Krishna has joined us in the Vellore prison. He was quite a stranger to us. We were not informed of his whereabouts. But, we have heard that he was a great scholar in Political Science. The youngsters of our lot requested him to teach them "Das Capital". "Capital is not that tough; you can study on your own!" said Dr.Krishna. Every one of us was surprised at that. But, Dr.Krishna agreed to teach us Capital and started his classes from the next day itself. His style of teaching was very simple. We were captivated at his capacities. Prof. N.G.Ranga joined the class as a student. Many other leaders of the Congress party too joined the class. But, Dr.Pattabhi and some other leaders resisted and advised us against joining the class.

Dr. K.B.Krishna submitted his thesis on "THE PROBLEM OF MINORITIES, or COMMUNAL REPRESENTATION IN INDIA". He was a scholar in Political Science and Economics. His scholarship in philosophy has no bounds. He was a master in history studies too. Dr.Krishna was a genius. He was an intellectual who could scientifically analyse and solve any question. With his help the detenu camp was turned into a revolutionary university.

Dr.Krishna taught us that the society had been developing by evolving from one stage to the other. He said that this was happening on the lines of Marxist teachings. Then, I asked him to establish that the changes in the field of philosophy were also following the same Marxist lines. There was no access to major classics of Marxism in the prison. But, this did not deter Dr.Krishna. He used to explain several matters in the classes and was organising discussions among us. These classes went for many months. And Prof. N.G.Ranga had been attending those classes attentively.

RANGA'S POLITICS

There were serious debates on the politics of the Congress. Equally serious deliberations went on Prof. N.G.Ranga's politics. The students of

those classes were not ordinary men. Their age group was somewhere between 20 and 40. Most of them took part in the political movements organised by the Congress and had been to prisons twice or thrice. They were all enough experienced in the political matters. They sought the help of Dr. Krishna to know the difference between the policies of Prof. N.G.Ranga - who was known as a progressive element those days - and the policies of other parties.

And then there was a detailed discussion on Prof. N.G.Ranga's works. Prof. Ranga didn't take part in the debate - he restricted himself just to listening to the deliberations. Dr. Krishna had proved that there were so many contradictions in Prof. Ranga's writings. He successfully established that some propositions in the same chapter were quite contradictory to each other. Finally he had shown certain sentences in the same paragraph, which were conflicting each other. Everyone was rather dumbfounded at this. Concluding the discussion, Dr. Krishna spoke. "Prof. Ranga is a learned man; there's a lot of information in his books. But, he failed to digest it properly", he said. Even then, Ranga maintained silence.

After a few days a discussion on Ranga's politics was organised. We took the resolutions of three major parties in the country. They were The Congress Party, The Communist Party and The Kisan Sabha. By tailoring together the 'preambles' from the Communist party's resolutions and the 'operative part' of the Congress party's resolutions we could get the Kisan Sabha's resolutions. Therefore Dr.Krishna ascertained that "Prof.Ranga's political line is nothing but the cocktail of the radical Communist terminology and the conservative Congress programmes".

Prof. Ranga was annoyed at this. He couldn't maintain his silence any more. "You speak whatever nonsense you like here; and then get out of this prison and face the people with the same rubbish - let's see what happens!" threatened the angry professor and went off.

DISCUSSIONS AND DISPLEASURES

There was another discussion on a very important issue. "Can we attain freedom through non-violence or not" was the issue. Everyone was asked to express his own view. Dr. Pattabhi advised that the Congressmen should not take part in the debate. But, Speaker Samba Murthy did not contribute to this advice. He was of the opinion that every Congressman should participate in this debate. But, he was the only Congress leader who honoured his view. As usual Dr. Krishna presided over the discussion session. He was commenting on the views expressed by each participant. The Speaker's speech went for quite a long duration. And then

Dr. Krishna made his comment. "The way our Speaker made his speech was like speaking to lay men, but not in a scientific and logical manner that it should have been when addressed to enlightened patriots", said Dr. Krishna.

The Congress leaders were annoyed at this comment. It seems Dr. Pattabhi warned the Congress leaders saying "If we were to save our face, it's better that we did not discuss and mingle with these Communists".

"WHY DID I BECOME A COMMUNIST?"

There wasn't an end to the discussions those two years. "Why did I become a communist?" was another subject on which every one was supposed to speak. Actually the majority of the detenus were Congressmen. Majority of them were just followers- only a few people were leaders. And those followers were turning into communists. These people who turned themselves into Communists were expected to speak about their new experience. And a discussion follows after every speech. All those who spoke on this subject were active in Congress movement. They had established that the Congress had sympathy for the Zamindars and capitalists. They had also proved that the Congress was callous towards the toiling workers and peasants. These new breed Communists had also exposed the deceitful and unethical practices of the Congress leaders in the elections. Light was thrown on the rotten state of affairs, which led to the Egotistic and subjective differences among the Congress leaders, internal feuds, disunity and the treason one patriot resorts to against another. This had made it impossible for the Congress leaders to stay in the prison together with the Communists.

DISPUTES AND DEBATES

Thus the pack of the detenus was divided into two camps. And, at this juncture Rabindranath Tagore passed away. A condolence meeting was held in his honour. We requested Dr. Pattabhi to preside over this meeting. But he put forth a condition saying that he would make the concluding remarks and no speaker would speak after that. This was not acceptable for some. So, the Speaker Samba Murthy was chosen to be the president. Dr. Krishna read his speech in this meeting. He drew comparison between Tagore and Mahatma Gandhi. Dr. Krishna rated Gandhiji as a great patriot and said that relatively Tagore was not equal to him. But, he also said that Tagore's views were far progressive in comparison to those of Gandhiji. He was extensively quoting from the works of those two. Dr. Krishna established that Gandhiji's concept of Ramarajya was reactionary in content. As Tagore stands as a progressive thinker Gandhiji's viewpoint was rather retrogressive, said Dr. Krishna.

The congress leaders were furious at this. Speaker Samba Murthy made his speech saying that there can't be a comparison to the great Mahatma in the world. He also said that Dr. Krishna had humiliated the Congressmen and their leaders. Disputes and debates went along. Finally Dr. Krishna threw a challenge asking the Congress leaders to form a committee before which he would defend his viewpoint with the help of writings of those two great men. However, the Honourable Speaker never took this challenge.

NEW CHINA

Before I conclude this chapter about the disputes and debates between the Congress leaders and the young Communists and the defeats of the former ones at the hands of the latter ones I would like to narrate another incident.

Ayyadevara Kaleswara Rao was not indulging in these verbal duels. But, whenever the Congress leaders experienced a humiliating defeat at the hands of young Communists Kaleswara Rao used to get irritated. Dr. Pattabhi could properly assess the capacities of the youth but Kaleswara Rao failed to do so. He was an expert on International issues and also penned down many books on those aspects. Particularly, he wrote about the revolutionary developments in Turkey and China. He informed the Communists that he would be speaking on the developments in China. He spoke on the first day about the developments in China till 1925. As usual the young students raised a few questions. But, Kaleswara Rao refused to reply. Then a Student stood up and answered to all the questions. The youth did not leave him at that. They wanted him to speak about the developments of China between 1925-1940. But, Kaleswararao expressed his inability. The next day another student stood up and spoke about the subject and also answered the questions. It was none other than Kaleswararao who was there in the presiding chair. He was thus forced to accept how intensely and closely the Communist youth were studying the national and international issues.

The Congress leaders went on experiencing defeat at the hands of the Communists in regard to knowledge and dexterity. As a result a number of Congressmen turned into Communists. I conclude here about this and continue with the way that the people of these two parties behaved in the prison.

SOURCE : This piece is from Darisi Chenchaiiah's autobiography in Telugu entitled **Nenu-Naa Desam** (Myself and My Country), Jayanti Publications, Vijayawada, 2004, pp.296-302. This extract is translated in to English by M. Kishore.

5

Dr. K.B. KRISHNA IN THE MEMOIR OF A.K.GOPALAN

Classes were held twice daily under the leadership of Dr. K.B.Krishna. These proved very useful.

.....

We found a report in the newspapers of June 23 that Hitler had repudiated his non-aggression treaty with the Soviet Union and that the Germans were marching into Russia. This was a historic development that could change the very history of the world. We discussed it. Each one of us brooded over it individually. Group discussions were held. Because of want of proper information from outside, we would not fully assess the importance of the development. Some argued that there was a change in the course of the war and, therefore, the Party should change its policy. The majority decided that there was to be no change.

Meetings and debates were held daily. Comrades like Dr. K.B. Krishna, P.K.Balan and Balachandra Menon and I argued that there was a change. But we could not convince others. Comrades K.Damodaran, Chandroth and Kambhampati Satyanarayana opposed our view. These arguments went on until we started quarrelling and shouting at each other. Anyway, this became a subject of constant discussion. Each one tried to read newspapers regularly to understand the Party's policy. Each one started thinking for himself and examining the opinion of others.

Source : **A.K. GOPALAN, IN THE CAUSE OF THE PEOPLE,**
Autobiographical Reminiscences
Sangam Books, 1976, Bombay
PP 146-147

6

MAIL FROM 'NEW YORK'

Dear Anjaiah,

I am sorry for the mishaps which caused an inordinate delay in responding to your kind letter of 5 May concerning the centenary of Dr. K.B. Krishna. I can contribute little as I only attended a few study classes in 1942-43 and have no information on his life at Harvard University. The following is all I can send.

I met Dr. K.B. Krishna during my last year at college in Madras in 1942-43 and attended study classes for students he conducted as public service. He was a modest man. I was greatly impressed by his wide scholarship not only in political science, but also in sociology and philosophy. He had a sense of humour. He was an intellectual who should have been offered a senior professorship at the university. But under British colonial rule he suffered because of his political opinions and integrity. He and his wife lived under difficult financial circumstances.

I am glad that his intellectual contributions are being recognized and I congratulate you for organizing the most appropriate observance of the centenary of his birth.

With best wishes,

E.S. REDDY

Former official of the United Nations and Author
New York

7

A CRITIQUE

S. Carlos

The recent South Indian intellectual history has shown that it also could surprise people by discovering two great intellectuals, one Dr. K.B.Krishna (Katragadda Balakrishna 1906-1948), a Harvard University Doctoral Degree holder and the other, Ayothee Dhas (1845-1914) a medical practitioner and a Dalit intellectual, who both lived in the undivided Madras Presidency. After the division of Madras Presidency into Andhra and Tamilnadu, these two regions forgot these two reputed sons of Andhra and Tamilnadu respectively. The recent efforts to rediscover these intellectuals by certain remarkable enthusiasts, of course, oblivious of each other and separated by the post-independence view of linguistic exclusiveness of each linguistic State and the resultant chauvinism which hamper the vision of inter-linguistic insights and perspectives, is a point worth noting by the students of the intellectual history of Dravidian South India. It is also a fact that each linguistic State, by its search for the linguistic and cultural identity, in its earnestness of concern reaches out to find new borders in the intellectual arena and the discovery of these two intellectuals separately in the Telugu and Tamil speaking States will mark a new phase of cultural studies of regional India, particularly when the unitary character of federal India comes against the aspirations of the unequally developed different regions scattered all over India.

K.B.Krishna, who imbibed an international understanding of Social Sciences to explore into the problems of South India and Ayothee Dhas, a remarkable intellectual who shaped a Buddhist paradigm to counter the Hindu caste inequality in the erstwhile Madras Presidency, have many common characteristics in their pursuit of going for alternate solutions to the existing social problems.

In order to understand the importance, the background and the goal of writing this book, *Political Philosophy of Dravidian Literature*, one

has to read K.B.Krishna's other writings. Mention may be made of the two books, *Political and Social Thought of the Buddhist Writers*, and *Studies in Hindu Materialism*. These books I hope, provide the key to understand what prompted K.B.Krishna to write the book, '*Political Philosophy of Dravidian Literature*', particularly focusing largely on Tamil literature not excluding other Dravidian language literatures. Taking up the literatures of four South Indian languages together for a study, whatever be its merit, at the early part of this century looks novel today. K.B.Krishna made comparisons with Sanskrit Literature in foot notes where ever necessary which added, of course, a new dimension to the study of above Tamil Classics. But the reading of the other two books, '*Political and Social Thought of the Buddhist Writers*' and '*Studies in Hindu Materialism*', made me look with awe at the theoretical perspective with which K.B.Krishna proceeded to take up a study of the political thought as envisioned in the literary texts of the four main Dravidian Languages giving a lion's share to Tamil, although his mother tongue was Telugu. In this perspective, I believe, we have to look at K.B.Krishna not as a pioneer alone in writing on Indian materialism in the year 1932, as rightly pointed out by T. Ravichand comparing the famous early publications of Rahul Sankrityayan's *Vaijnanik Bhautkivad ; Darshan Digdarshan and Bauddha Darshan*, all published in 1942, but we have to look at him as a scholar establishing a seminal linkage between philosophical outlook and its bearing on social vision, one leading to the other; the well - written *Studies in Hindu Materialism* constantly oscilates between the two poles of practical political analysis and philosophy, which, for sure, is a lesson he learnt from his western Social Science education. He writes : "We now see why the question of the treatment of Indian materialism by the Indian writers is not accidental. A history of materialism in India is a history of Brahminism. It is also a history of the social condition which gave birth to Brahminism, a history of the class domination... It is a history of oppression and general reaction all round. In short, it is a history of social question in India. Consequently no class but the proletariat and the peasantry or its ideologues could voice this need for research" (*Hindu Materialism*. p.11). So a philosophical question is looked at from a different perspective to probe the inner connections of different streams of social traits; it is fascinating to note how one facet of a particular social reality, for example, Brahminism gets transformed into another level of understanding as oppression, and thus a social question in India is linked with its materialist undercurrent.

Then K.B.Krishna, with great acumen and insight links these thoughts with revolutionary social forces and mode of production, to use a Marxian phrase. This kind of complex thinking and analysis, particularly at a time when Social Sciences were not developed in India as today, make us wonder at this great intellectual who at least after six decades is discovered in the Andhra soil. This makes me think of the regional social and intellectual milieu that gain a new momentum after linguistic States are formed to discover a radical intellectual who was forgotten by the traditional communist movement due to its inadequate analysis and understanding of the Indian situation. The same perspective of bringing about a pattern of thought shaped both by the social forces and their historical significance under the light of materialist frame of mind, as we see in the thinking of K.B.Krishna, made him study and understand the Second World War in a different way as noted by Kambhampati Satyanarayana (Ministream 20, December 1980), a co-detenu who stayed in Vellore jail along with K.B.Krishna. Writes Kambhampati on the political involvement of K.B.Krishna : "A few days before the outbreak of World War II (September 1939) Dr. Krishna arrived in Madras and took part in the first Tamilnadu Students Conference at Chidambaram. He was deeply involved in the student movement in the South. He addressed students' gatherings attacking British imperialism for thrusting the war on the Indian people. These speeches soon landed him in jail. Being accustomed to a comparatively free atmosphere (having spent much time in U.K. and U.S.A.) he was unaware of the ways of British imperialism in India. He was arrested in early 1941 and detained in the Vellore Central Jail under the Defence of India Rules." Thus an integrated understanding of how varied forces of the society work under different social milieus and idea systems drawing strength from the philosophical emphasis of materialism enabled K.B.Krishna to participate in direct action to oppose imperialism, on the one hand; and on the other, he was writing the best available account of what is Indian Materialism. What I find most fascinating is the mediational phase that lies between these two areas. That is, K.B.Krishna's creative intellect attempted to understand what prompted the best minds of Tamilnadu, the authors of *Kural*, *Silappadikaram* and *Manimekhalai*, to represent the social protest in their own ways. Unequestionably this is an area which is, in my view, not studied adequately by scholars of literature even in the west, till the sixties when

structuralism and poststructuralism made their appearance on the scene to probe into the inner structures of textuality to arrive at an understanding of the 'linguistic turn'. Still under the then available tools provided by Social Sciences, which were clearly inadequate to tackle a problem that evaded the best minds of the period even in the west, K.B.Krishna made at least a valiant attempt to study caste hierarchy, political thought etc. in the literary texts of Dravidian Languages.

K.B.Krishna emphasises on the importance of philosophical bearing on the structures of thought of a particular society as the key to understand the historical forces that act upon economic, caste and literary strata of society. From this angle, if one reads the *Political Philosophy of Dravidian Literature* what strikes one, is the significance of Dravidian literature. Today there are at least a few studies or discussions that dwell upon the many common traits of Dravidian literatures like bakthi in all the four Dravidian literatures or common trends of certain epics like *Mahabharata* or *Ramayana*. But K.B.Krishna's method of study here seems to depend on the pan-Indianness is to find the influence of Sanskrit on the regional Dravidian literatures. This is accomplished by giving references to different Sanskrit authors like Manu, Kautilya and Vatsayana when he studies *Kural*, although the *Kural's* treatment of *kama* has nothing to do with the influence of Vatsayana's *Kamasutra*, and the actual influence is from the concept of *Akam* of Sangam literature which is a native idea of *kama* that largely treats the mental state of *kama*. But here and there K.B.Krishna draws our attention to the idea of native thinking when an idea is intended to be developed further. He asks : "How far the ideas we have traced were indigenous to the South India, and how far were they indebted to the infusion of Sanskrit literature?" So he is aware of the importance of native concept of history as revealed in the Malayalam text, *Kerelolpatti*.

In all these instances K.B.Krishna thinks that a literary text very openly displays its ideas of caste, history or, society which the modern literary scholarship does not fully agree, as texts are constructed as a bundle of different sign systems, interpretations, and textual strategies. A Marxist critic like Frederic Jameson relates that the text reveals the political unconscious of the authors which according to K.B.Krishna is not the political unconscious as diligently perceived by Frederic Jameson, but political consciousness. But, for K.B.Krishna it is expressed by the text openly and directly. K.B.Krishna's deft handling of Hindu materialism

makes him divide materialism into various phases like naturalism, super-naturalism, agnosticism, atheism, sensationalism and hedonism. These different phases could be traced in the texts and related with their respective political or social thought as against the method that K.B.Krishna followed where in he culls out all the views expressed in the text. For example, if an idea is related to the idea of justice Krishna brings out that idea paraphrasing a section or a chapter of the text. He further says, "Much of the materialist thought in India is of the protestant character because it has been intensely practical and was the product of practical needs. In its protests, it has not developed its theoretical side. Knowledge of Social Sciences was weak. For want of this, most opposition writers had recourse to mysticism and useless dialectics." (Studies in Hindu Materialism P.13) So K.B.Krishna himself provides a complex method of studying social protest in a text here, but unfortunately this method is not, I hope, followed in the book *Political Philosophy of Dravidian Literature*, but I hasten to add that this does not in any way belittle this great intellectual's contribution to social and philosophical thought. The publication of "*Political Philosophy of Dravidian Literature*", will encourage the related endeavors and pave the way for bringing K.B.Krishna to a critical attention which this great son of Andhra richly deserves.

Source : This piece is a Preface written by prof. S. Carlos to a work of Dr K.B.Krishna entitled Political Philosophy of Dravidian Literature. The book was published by Dravidian University, Kuppam, 2006.

Views and Reviews on
"STUDIES IN HINDU MATERIALISM"

1

FOREWORD TO STUDIES IN HINDU MATERIALISM

K. Satchidananda Murty

In the 50s the late Dr. V.S.Krishna, then Vice-chancellor of Andhra University, mentioned Dr.K.B.Krishna's name in the course of a conversation with me and also said something about him, which I now do not remember. I never again heard about him, never met him and did not come across his writings. This is surprising as he and I belong to the same district in Andhra. Only last year from Sri T. Ravi Chand's writings I came to know about him. Out of curiosity, I recently obtained xeroxed copies of his books: *Theories of Kingship in Ancient India*, and *Political and Social Thought of The Buddhist Writers*, both published in 1960, though they were written in 1932 and 1933 respectively. On the title page of the second book it is stated that it was "submitted to Professor P.A.Sorokin" on 25 May 1933¹. This might have been in partial fulfilment of doctoral degree requirements.

Now Sri Ravi Chand has given me a copy of Dr.K.B.Krishna's unpublished typescript of *Studies in Hindu Materialism*, which too was written at Harvard in 1932, and requested me to write a Foreword for it.

Krishna's *Hindu Materialism* is a brilliant, comprehensive and pioneering monograph by an Indian on this subject. S.N.Dasgupta's *History of Indian Philosophy*, I, was, of course, published in 1922, and Radhakrishna's *Indian Philosophy*, 1, 1923. Dasgupta's book came after Radhakrishna's went to the press; so neither had an opportunity to read the other's volume before they finished them. But each of these had only a chapter on Materialism. According to Krishna's "complete bibliography", before he wrote this book there were only three monographs on this subject, of which two were by

Europeans and one by Dr.Sastri, and a number of articles on it. Naturally, books dealing with Indian Philosophy have given shorter or longer accounts of Materialism in India. No one could refer to Krishna's book as it has remained unpublished till now. Debiprasad Chattopadhyaya's widely known book *Lokayata*, published in 1959 states, if I remember right, that all that is important about Lokayata found in the available original sources has been mentioned by S.N.Dasgupta in his account of it.

Krishna does not seem to have depended directly on the original sources. Basing himself on the translations of texts, Krishna accomplished what he did in a quite thorough manner, on the whole objectively. His book is more readable than other books on Lokayata and more free from ideological prejudices. His preference is for Lokayata, Samkhya and Buddhism.

The title "Hindu Materialism" is significant. It indicates that one could be a Hindu and a materialist. That was true, because it was felt that provided one adhered to the varnasrama system, one could remain a Hindu even though professing disbelief in the existence of God, the soul and the other world; and one could even accept the Veda interpreting it in a Lokayatic (mechanistic and materialistic) way, as indeed it was by some! The Itihasa-Puranas do mention not only mere Bhahamanas, but even Rishis who were deniers of God, soul and the other world. But they did not assert the equality of all men, did not fight despotism, and did not condemn the Varnasrama system. Yes, they ridiculed rituals, yajnas, sraddhas, etc., and readily accepted gifts and land-grants like other Brahmanas. Some Carvakas/Lokayatas might have advocated immorality, but some of their opponents attributed it to all of them. Of course there were always both Lokayatas and anti-Lokayatas who were immoral. Even now there are some atheists and materialists who lead exemplary lives, following the highest moral standards, and some theists and idealists who are immoral. The point, however, is this: one cannot be a Christian or Muslim if one does not believe in God and the Saviourship of Christ or Muhammad's being the last and perfect prophet of God; and one cannot be a Buddhist or Jain if one believes in God, from whom proceeds the world, is sustained by him and is dissolved in / by him. But a Hindu was always free to hold any beliefs, provided he did not challenge or flout the socio-political order. Let us presume Krishna was conscious of these implications when he titled his book *Hindu Materialism*. A title like "Christian / Islamic Materialism," or even "Bud-

dhist/Jaina Materialism" makes no sense, while "Hindu Materialism" does.

Krishna's evaluation of the *Gita* and, especially, B.G. Tilak's *Gitarahasya* is interesting and, in a number of ways, commendable. But the titles "Materialist Aspects" of the *Gita / Prabodha Chandrodaya* are misleading. Just because a work disparages ritualism and does not blindly accept scriptural authority, it cannot be said to have "Materialist Aspects". Especially a play which ridicules some irrational religious practices and scoffs at certain dogmas is not to be considered as having "Materialist Aspects", because of that. Certainly, Vemana was not a materialist; he was a first-rate critic of social evils, injustice, and religious superstitions, a Yogi and a great poet.

While alive Dr. Krishna, unfortunately, did not get recognition for his abilities and scholarship. One reason might be non-publication of his books in the 30s soon after he wrote them, and his not continuing to write other works of a quality surpassing them. It is also a pity that though he had a Ph.D. from Harvard, a rare thing in India 60 years ago, and worked with Sorokin, a great sociologist, he did not get the academic position he deserved. Adverse circumstances must have been responsible for this. Any University would have gained much by having him on its faculty, and he would have made valuable contributions if he had got the opportunity he deserved.

Source : This piece is a Foreword written by K. Satchidananda Murthy to K.B.Krishna's *Studies in Hindu Materialism* published by Milinda Publications, Guntur 1994 pp. III-V.

Editors, Note :

1. Now it is clear from one of the letters of Dr. K.B.Krishna, that this work was completed by May 1930. That letter can be seen in this Volume.

2

A SCHOLAR FORGOTTEN AND IGNORED

Sunil Bhattacharya

The book under review is a collection of six essays, written by Dr. Katragadda Balakrishna in 1932 and published for the first time by Dr. K.B. Krishna Memorial Committee in December 1994. These essays are : 1) Some Hindu Materialists Brihaspati and Charvaka (1200-200 B.C.); 2) Kapila - An Introduction to Early Sankhya Philosophy (700-600B.C.); 3) Post - Upanishadic Materialist Thinkers (1000-600 B.C.); 4) Materialist Aspects of "Bhagawadgita" (500 B.C); 5) Materialist Aspects of Prabodha Chandrodaya (700 A.D.); and 6) Vemana - A Materialist (1400 A.D.).

The author of this book is virtually unknown in India and abroad, though during a short span of hardly a decade he had written on very diverse but important subjects, all of which, except one solitary exception, did not see the light of the day during his lifetime. Born in 1898¹ at Intur in Guntur District in present Andhra Pradesh, Katragadda Balakrishna obtained his first degree from the Wesley College, Madras and went to study at the London School of Economics and also to appear for the I.C.S. However, he had to change his plan due to family circumstances, move over to U.S. and join the Harvard University. In 1937 he obtained the degree of Doctor of Philosophy from this university on acceptance of his thesis "Communal Representation in India" This doctoral thesis was published in 1939 under the title "The Problem of Minorities or Communal Representation in India" by George Allen and Unwin, London.

Balakrishna, a well-read Marxist, began his study of materialist thought in India much before he undertook to write his doctoral thesis. He had the intention to write "A History of Materialist Thought in India up to the 16th Century A.D." and as part of this plan wrote six essays, which constitute the book under review. According to the preface, written by him, with date line "Harvard, 1932", he wanted these six essays to be published before the other essays were ready. However, this collection was not published during the next 62 years. In May 1933 Balakrishna

submitted a thesis entitled "Political and Social Thought of the Buddhist Writers of the Early Christian Era" (A Study of the Movement of Protest Against Caste System from the Second Century A.D. to the Fifth Century A.D.) to Professor P.A. Sorokin. This thesis was first published in 1960 by Visalandhra Publishing House. Balakrishna also wrote another treatise "Theories of Kingship in Ancient India", which was also posthumously published by the same publisher. Another book entitled "Economic Planning of India" by him was published by Padma Publications, Bombay.

Dr. Krishna returned to India in 1939 and actively engaged himself in the student movement and political activities. Unfortunately a scholar like him was denied the opportunity of engaging himself in teaching and research, which would have much greater impact on the society, and younger generation in particular. Being an erudite Marxist, he did not lose his habit of independent thinking and expressing his thoughts inspite of his being a member of the Communist party of India². Like M.N. Roy before him, he also realised that no social change could be brought about without resurrecting the positive gains of intellectual heritage of India. This understanding led him to study the materialist heritage in India, the political and social thoughts of Buddhist writers, the bane of caste system, etc. A perceptive reader can sense the reason for Dr. Krishna to choose such topics for research and writing, when these were yet to acquire a fashionable aura for the intellectuals. His understanding of the current political situation, at the national as well as international level, led him to conclude, like M.N. Roy, about the nature of the Second World War that it was a battle between the democratic forces and the fascist forces, and India should join the democratic forces for defeating the fascist camp. However, the CPI leaders did not agree with his analysis and did not change their attitude till the directions were issued from Moscow to declare the War as people's war. Unrecognised and ignored, Dr. Krishna died in December 1948 at the age of 50³.

The expression "Hindu Materialism" in the title of the book under review may raise quite a few eyebrows. Some may take the word for its narrower and sectarian meaning, which came in vogue in the recent years, and may therefore reject it as self-contradictory because what is generally known as Hinduism is opposed to materialism. There may be some, who may take satisfaction in expanding the ambit of Hinduism by including the materialist thoughts. But the fact remains that in English and many other foreign languages, the expression "Hindu" is synonymous with "India" or "Indian". Obviously, Dr. Krishna used the expression in this sense. This is quite clear from the statement made by him in the Preface to this book, written by him in 1932. "These papers are originally

intended as a contribution towards "A History of Materialist Thought in India up to the 16th Century A.D."

The Introduction to the first essay "Some Hindu Materialists - Brihaspati and Charvaka (1200-120 B.C.) deals with a very interesting and important question : Why did not the Indian scholars take to the study of Indian Materialism? After dwelling quite exhaustively on the issue with historical facts, the author summed up as follows : "Research in India had three romances. It showed all the enthusiasm and the defects of Romanticist. The early Sanskritists showed an enthusiasm for philological research... The later Sanskritists were aided by a few Indian scholars and together inaugurated a new era in historical research. This was a stage of collaboration. The leadership was still in the hands of Europeans. The third stage is definitely characterised by Indian studies suited to the angle of political science... The honeymoon phase of these stages is now over. Today research in India is on a stock-taking level, comparison-verification level, reconstruction level". The author's analysis is based on the Marxist theory of social development. One may not agree with the Marxist theory, but the presentation of irrefutable facts in chronological order and the conclusion drawn by the author cannot but impress an unbiased mind.

The first three essays truly deal with several aspects of materialist thought in India. The author has rightly summed up that "Roughly, materialist thought in India may be divided into various phases.

1. Naturalism, against supernaturalism, coupled with free-thinking and scepticism, represented by anti-Vedins, Upanishadic and post-Upanishadic materialist thinkers.

2. Agnosticism, represented by some aspects of Buddhism and Jainism.

3. Atheism, represented by early Sankhya.

4. Sensationalism, represented by a sect of Lokayats. One may speak of atomic or mechanical materialism here.

5. Hedonism, represented by the last stage of Lokayata.

The first essay "Some Hindu Materialists Brihaspati and Charvaka" is a thorough analytical study on the subject. It is interesting to note the author's opinion about the historical evolution of Lokayata : "Lokayata of 600 B.C. is not the same as Lokayata of 14th century A.D. In 6th century B.C. it took the form of Naturalism. In the Upanishadic period it took the form of cosmological speculations, emphasising "elements". In the pre-Buddhist period it took the form of a violent controversy against theism. No wonder, it was characterised as "violent disputation". In the early Christian Era, when Brahmanism triumphed, it took

the form of direct atheism. In the fourteenth century, when the social order, which now obtains in India, got fully stratified, it took the form of direct materialism."

The second essay "Kapila - An Introduction to Early Sankhya Philosophy" is also a fairly detailed study of this school of thought. The main ideas of Kapila's philosophy have been very briefly summarised by the author. He says : "According to his system, intelligence and consciousness are set down as parts of matter. Intelligence is the faculty of perceiving, investigating, considering and reflecting on matter. Intelligence during this life is limited to the experience derived from matter, and is incapable of conceiving, imagining, or even comprehending those ideas which experience has afforded no precedents". It is worth quoting in detail what the author considered the characteristic features of Kapila's system : "Kapila formulated his system under three limitations - the limitations of his class, the limitation of his profession. The age in which Kapila lived, inspite of its intellectual fermentations, is an age of ignorance and superstition. By class he was a Brahmin - the inheritor of the priestly traditions and class dominance. By profession he was a learned professor. In one sense he transcended all these limitations. In another, he succumbed to them. In an age of ignorance and superstition, crude as it is, he propounded the theory of evolution. It was a historical necessity. The intellectual fermentations of the age also helped him to formulate his theory. Yet he could not rise above the limitations of the age. In place of God he posited an absolute Nature (Prakriti). He transferred his allegiance from God to Nature. In such a transfer, he became an unconscious materialist."

"He transcended the limitations of his class. He condemned sacrifices, religious rites. He belittled the Vedas. He preferred 'scientific methods' to 'priestly methods'. reason to authority, Prakriti (Nature) to Iswara (God). Why? We do not know enough of the history of this period, enough of the hierarchy and dissensions of the Brahmin class, enough of his life to know what factors influenced his heterodox thinking. Yet he did not wholly condemn the Vedas. He did not wholly deny the Supreme God. He did not wholly deny the idea of transmigration.

"He completely transcended the limitations of his profession. He was indeed 'a venerable great minded' professor. He was no 'spine-less intellectual'. He was no academic mandarin. He was no trafficker in 'objective' opium. He was exactly the opposite of modern professors. To him knowledge is a guide to action. Action to him is the attempt of the soul delivering itself from contact with matter. He has no use for knowledge outside of current life."

Obviously, because of these peculiar circumstances Kapila engaged himself in intellectual work alone, without attempting to preach and organise a community of the followers. The author noted, "Kapila established no society and no hierarchy. He knew nothing of sympathy with mankind in general. He addressed himself to his colleague thinkers, and to them alone. Hence his system remained only as a philosophical theory, effecting the whole course of Hindu thought in some respects, chiefly in its physical speculations, but never attaining to a practical supremacy over large masses of men. It was never embodied and crystalised in a concrete form, and as a complete system. It has been preserved only as an intellectual product, or as an esoteric doctrine, under stood and accepted by a small inner circle of free thinking men."

The unique value of Sankhya system has been identified by the author as its originality and rationalism. The author says, "The Sankhya system was the first and only real system of philosophy to which the Indian mind gave birth. It was the earliest attempt on record to give an answer from reason alone to the various problems of the world. Though six or even seven schools of philosophers may be admitted to have existed in the earlier ages, they were more or less indebted to this school for their fundamental dogmata."

The author holds a very interesting opinion about the reason why this philosophic system did not become popular. He writes : "As the system of Kapila ignored a Supreme Being, it sought on to guide and strengthen man by his own unaided power. It did not, however, address itself to all classes of men alike, though it did not leave the lowest wholly without hope. Even sudras and women might possibly hear someone explain this philosophic system and might receive some benefit from the knowledge thus gained, but it was not addressed primarily to them. It was designed chiefly for those more instructed or more intelligent classes. Prayer is a superfluous act. Because knowledge alone could accomplish more for the soul than the religious rites. On this account it did not commend itself to the general public, like Buddhism."

The third essay "Post-Upanishadic Materialist Thinkers" is a brief account of five materialist thinkers (Ajita Kesa Kambalin, Pakhuda, Kaccayana, Sanjaya Belatha Putta, Purana Kassapa and Makkhali Gosāla) belonging to the period 1000-600 B.C. The valuable contribution of these philosophers has been characterised by the authors in the following words : "If the Brahmanas can be said to have shifted the centre of speculation from the visionary tracks of cosmology to the comparatively soberer channels of sacerdotalism, it must be put to the credit of these 'heretic' free thinkers that they brought philosophy into the open and compelled it to

concern itself with the daily life and conduct of the people. Philosophy is now meant for the masses, is addressed to the masses, and has a befitting popular style."

The author was quite conscious about the characteristic feature of ancient Indian materialist thought. He wrote : "Much of the materialist thought in India is of a protestant character because it has been intensely practical and was the product of practical needs. In this protests, it has not developed its theoretical side. Knowledge of social science was weak... *But not all protestant thought is materialist thought* (emphasis mine. SB). The Indian phase of materialism, because of its concrete nature, has at all times taken a stand against supernaturalism, against magic, above all against Brahmins, their practices, and their philosophic tenets."

It is, therefore, surprising that the author included the last three essays, i.e., (a) Materialist Aspects of Bhagawadgita, (b) Materialist Aspects of Prabodha Chandrodaya, and c) Vemana - A Materialist, in this book. The reviewer wholly agrees with the pertinent observation of Professor K. Satchidananda Murty, who wrote the Foreword of this book.

"Krishna's evaluation of the Gita and, especially, B.G.Tilak's Gitarahasya is interesting and, in a number of ways, commendable. But the titles 'Materialist Aspects' of the Gita/Prabodha Chandrodaya are misleading. Just because a work disparages ritualism and does not blindly accept scriptural authority, it cannot be said to have 'Materialist Aspects'. Especially a play which ridicules some irrational religious practices and scoffs at certain dogmas is not to be considered as having 'Materialist Aspect' because of that. Certainly Vemana was not a materialist; he was a first-rate critic of social evils, injustice, and religious superstitions, a Yogi and a great poet."

The reviewer has deliberately quoted the author quite extensively with the purpose that the reader may get an idea about the style of writing of the author. As the reader can judge from these quotations, the style of the author is simple, direct and understandable to the average reader having an interest in such subject. He has very carefully avoided the complicated, involved and difficult-to-understand style of many intellectuals. The book is meant for ordinary readers and its language and style serve this purpose very well.

The author has provided exhaustive bibliography at the end of each essay. This is a great value addition for the serious - minded reader.

Source : *Radical Humanist*, vol. 59, No: 5, August 1995

Editors' Note :

1. As per the records the birth year of K.B.Krishna was 1906.
2. No record has testified so far that K.B.Krishna was a member of C.P.I.
3. K.B. Krishna was died at the age of 42.

అడవి కాచిన వెన్నెల ఆంధ్ర మేధావి జ్ఞాన సంపద

పి.ఎ. చౌదరి

“డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ వంటి ప్రతిభావంతుడు ఆంధ్రదేశంలో అరుదు. ఆంధ్రదేశం లోనే కాదు, యీ విశాల భరతఖండంలోనే అరుదు. ప్రపంచంలో అటువంటి మేధావులు వేళ్ళమీద లెక్కబెట్టదగినవారుగా ఉంటారు. అటువంటి ప్రతిభావంతుని ఆంధ్రులు ఎరుగరు.”

ఇది గదర్ పార్టీ వీరుడు, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు, దరిశి చెంచయ్య కె.బి. కృష్ణ గురించి చెప్పిన మాటలు.

కృష్ణ పూర్తిపేరు డాక్టర్ కాట్రగడ్డ బాలకృష్ణ. గుంటూరు జిల్లా ఇంటూరు గ్రామంలో 1906వ సంవత్సరంలో పుట్టి అమెరికా హార్వర్డు యూనివర్సిటీలో చదివి తన "Problems of Minorities" అన్న thesis కు గాను జగద్విఖ్యాతమైన Harvard University నుండి Ph.D. పొంది, తన మాతృదేశానికి తిరిగి వచ్చి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదంతో పోరాడి, రాయవెల్లూరు జైలులో మ్రగ్గి తెలుగు దేశంలో తన ప్రతిభావ్యుత్పత్తులు అడవి కాచిన వెన్నెలలాగా ఆరిపోతూ ఉంటే నిస్సహాయుడై తన 42వ యేట పొన్నూరులో చనిపోయాడు.

నాస్తికులే మానవ కల్యాణం కోసం శ్రమించేవారని, ఇంకెవ్వరూ ఆ గమ్యాన్ని చేరడానికి ఇష్టపడరని నేను వితండ వాదం చేయను. ఈనాటి యూరోపియన్, దక్షిణ అమెరికా, ఉత్తర అమెరికాల చరిత్ర చూస్తే ఎంతోమంది క్రైస్తవ ఫాదర్లు, అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా, నిరంకుశత్వానికి వ్యతిరేకంగా నిలబడి పోరాడిన వారు కనపడతారు. బైబిల్లో తోటి మానవునిపైన చూపెట్టిన కరుణ, దయ, ఏమీ అంత తక్కువైనది గాదు. బుద్ధుడు, మహాత్ముడు ఆ కోవకు చెందిన వారే. కాని వైదికమతంలో మాత్రం ఆ ఆర్థత, దయ లోపించి సమష్టి మేలు కంటే వ్యక్తిగత లాభమే ప్రధానమైనట్లుగా కనిపిస్తుంది. అందువలన సాంఘిక ప్రయోజనం కోసం తన మేధస్సుని వెచ్చించిన డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ లాంటి వారు ఇలాంటి దోషిడి విధానానికి వ్యతిరేకంగా భారతీయ భౌతిక వాదాన్ని గురించి రాసి, ఆ భావాల్ని ప్రచారం చేయటంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

“దైవాధీనం జగత్సర్వం” అంటారు మన వేదాంతులు. కాదు “మానవాధీనం జగత్సర్వం” అంటారు భౌతికవాదులు. ఈ వివాదం మన దేశంలో అనాదిగా కొనసాగుతున్నప్పటికీ భౌతిక వాదుల వాదన మన సంప్రదాయానికి విరుద్ధమని, కర్మభూమి అయిన భారత భూమిలోకి భౌతికవాదం పాశ్చాత్యదేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకోబడిన సరుకే గాని, స్వదేశీయం కాదని ఓ దురభిప్రాయం మనలో నాటుకుపోయి ఉంది. చరిత్ర పరికిస్తే అది సత్యదూరమని తెలుస్తుంది. భౌతిక వాదం భారతీయ భావనా సంప్రదాయంలో విడగొట్టడానికి వీలులేని ఒక ముఖ్యమైన భాగమని, వైదికం ఎంత సనాతనమైందో, అంతకంటే తీసిపోని సనాతనమైందే మన భౌతికవాదమని రుజువవుతుంది. భౌతికవాదులు కూడా వైదికులకు ఏవిధంగానూ తీసిపోని సనాతనమనేనన్న మాట. వైదిక ప్రచార గ్రంథాలయిన రామాయణ, భారత, భాగవతాలు జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే, రుగ్వేదంలాంటి అధికారిక గ్రంథం పఠిస్తే, భారతీయ భౌతికవాదం ఎంత సనాతనమైనదో పురాతనమైనదో తెలుస్తుంది. నిజం తెలుసుకోగోరే సత్యకాముకులు. వాస్తవంపై ఆసక్తి వున్నవారు ఈ విషయాన్ని కాదనలేరు. మానవ జీవితాన్ని మెరుగుపరచ వ్రయత్నించే వారిలో ఎక్కువయింది భౌతిక వాద పూర్వాపరాల పట్ల ఆసక్తి చూపుతారు. డా॥ కె.బి.కృష్ణ “హిందూ మెటీరియలిజం” అన్న గ్రంథం అందుకు ఉపయోగపడుతుంది.

హిందూ మెటీరియలిజంతో పాటు భారతీయ సమాజాన్ని నిశితంగా పరిశీలిస్తూ ఆయన బౌద్ధ రచయితల సామాజిక రాజకీయ చింతన, రాజతత్వసిద్ధాంతాల లాంటి వ్యాసాలు వ్రాశారు. బ్రాహ్మణ, బౌద్ధ భావాలు తమ తమ ఆధిక్యతలకోసం యేవిధంగా ఘర్షణ పడిందీ వివరించారు. మనువు, రాజా దైవాంశ సంభూతుడని ప్రకటిస్తే బౌద్ధులు. ఈ సిద్ధాంతాన్ని ఖండించి రాజ్యం దైవదత్తం కాదు, ప్రజాదత్తం అని అన్నారు. మానవుల్లో అసమానత్వానికి కారణమైన వర్ణ వ్యవస్థను బౌద్ధులు ఖండించారు. గౌతమ బుద్ధుడి తరువాత మహాకవి అశ్వఘోషుడు బ్రాహ్మణ సామాజిక సిద్ధాంతాలపై సమర్థవంతమైన దాడి చేశాడని కృష్ణ వ్రాశారు. వేదాల ప్రామాణికతను వ్యతిరేకించిన లోకాయుతులను గుర్తించి యెంతగానో పేర్కొన్నాడు.

రుగ్వేదం, 10వ మండలం, 129వ సూక్తాన్ని “నాసదీయ సూక్తం” అని అంటారు. ఆ సూక్తం చదివితే, రుగ్వేదకాలం నాటికే భారతీయ భౌతికవాదం ఆవిర్భవించి ఉందన్న సత్యం బోధ పడుతుంది. నాసదీయ సూక్తం రెండు ప్రశ్నలను లేవనెత్తుతుంది. ఒకటి : భగవంతుడు ఈ సృష్టికి కారకుడా? రెండు : కనీసం భగవంతుడికి ఈ సృష్టి ఎలా జరిగిందో తెలుసా? ఈ రెండు ప్రశ్నలకి నాసదీయ సూక్తం సమాధానమిస్తూ సృష్టి జరిగిన తరువాత వచ్చినవాడు భగవంతుడు కాబట్టి భగవంతుడు సృష్టికర్త కాజాలడని స్పష్టంగా

చెపుతుంది. అదే కారణంచేత ఈ సృష్టి ఎలా జరిగిందన్న విషయం కూడా భగవంతునికి తెలియదని చెపుతుంది. ఈ విధంగా సృష్టికీ భగవంతునికీ ఏమీ సంబంధం లేదు పొమ్మంటుంది రుగ్వేదం. రామాయణంలో జాబాలీ వృత్తాంతం ఇదే విషయాన్ని ఇంతకంటే ఎక్కువగా తెగేసి, విడమర్చి చెపుతుంది. వైదికం పూజారీల దోపిడీకొరకు నిర్మించబడిన దంటూ జాబాలీ రాముడికి బుద్ధిగరప ప్రయత్నిస్తాడు. జాబాలీ బ్రాహ్మణుడు, పండితుడు, అసామాన్యుడు, దశరథ మహారాజు ధర్మమూర్తుల సలహా సంఘంలో ఉన్న ఎనిమిది మంది ధర్మమూర్తులలో వసిష్ఠుడితో బాటు ఆయనొకడు. దశరథుడు చనిపోయిన తరువాత శ్రీరాముడిని పట్టాభిషేకం చేసుకొమ్మని భరతుడు కోరినప్పుడు జాబాలీ ఆ చర్యలో కలిగించుకొని రాముడికి ఈ విధంగా సలహా ఇస్తాడు.

“దేవతల నారాధించు, దానాలివ్వు, యజ్ఞాదులలో దీక్ష వహించు, తపం చెయ్యి, అర్ధేషణాదులను విడువు” ఇవన్నీ పరుల ద్రవ్యాన్ని సంపాదించటానికి తెలివిగల వారు గ్రంథాలలో చెప్పిన మాటలు అని చెబుతాడు జాబాలీ. వైదిక మత ప్రభావంలో ఉండి శంబుకుని చంపిన రాముడు జాబాలీ హితవచనాలని తిరస్కరిస్తాడు. అది వేరే విషయం. కాని జాబాలీ రామునికి బోధించింది భౌతికవాదమే గదా, చార్వాకుల వారు భారతీయ భౌతికవాద ఆది పురుషులలో ఒకరు. మానవుని దుఃఖ నివృత్తి కోసం శ్రమించిన కరుణామూర్తి బుద్ధుడు కూడా భగవంతునితో తనకి పనిలేదంటాడు. తన ప్రయత్నంలో భగవంతునితో తన కవసరం ఎప్పుడూ పడలేదంటాడు. సత్యాన్ని నిరూపించేది అనుభవం, హేతువాదం మాత్రమే నని వేదాల్లాంటి గ్రంథాలు కావంటాడు. సాక్ష్యాధారాలు లేందే ఏ విషయాన్ని కూడా నమ్మగూడదని శాసించిన హిరణ్యకశిపుడు మూర్ఖుడుగాదు. మహాజ్ఞాని.

ఇంతటి సుదీర్ఘమైన, సహేతుకమైన చరిత్రగల హిందూ భౌతిక సంప్రదాయాన్ని మన సంప్రదాయ భాగం కాదు పొమ్మని తూలనాడగలిగిన వాడు ఒక్క మూర్ఖుడు మాత్రమే. తమకి గిట్టని గ్రంథాలను తగులబెట్టి భారతీయ భౌతిక వాదానికి ఆధారాలు కనపడకుండా చేశారని తన “డిస్కవరీ ఆఫ్ ఇండియా”లో నెహ్రూ రాశాడు. పంచాంగాలు పారేస్తే నక్షత్రాలు రాలిపోతాయా? ఉన్న ఆధారాలని జమచేసి కొందరు. ఇతర దేశాల్లో ఉన్న గ్రంథాలను సేకరించి మరికొందరు భారతీయ భౌతికవాద చరిత్రని పునర్నిర్మించారు. అలాంటి నవీన విజ్ఞాల్లో డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ అద్వితీయులు కాకపోయినా ద్వితీయులనటానికి సందేహం లేదు. తన పాండిత్యాన్ని సామాన్య మానవుని సౌఖ్య సిద్ధికోసం వినియోగించ ఉవ్విళ్ళూరినవాడు. కాని ఆయన వాంఛ సఫలతను చూడలేకపోయిన దురదృష్టవంతు డాయన.

ఒకపక్క రష్యన్ విప్లవం, ఇంకోపక్క ఆర్థిక మాంద్యం, మరోవైపు హిట్లరు ఫాసిజం, అన్నీ కలిసి 20వ శతాబ్దపు ప్రథమ, ద్వితీయ భాగాల్లో అనేకమంది మేధావుల్ని మార్క్సిజం వైపు మళ్ళించాయి. మార్క్సిస్టు పడికట్టు రాళ్ళతో తూస్తే, మార్క్సిస్టు దుర్భిణీ వేసి చూస్తే భూత భవిష్యత్ వర్తమానాలు ఆకళింపు అవుతాయని చాలామంది విశ్వసించిన రోజులవి. ఆనాటి మార్క్సిస్టు మేధావుల్లో డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణ ఒకడు. ఆయన హార్వర్డ్‌లో చదివి 1939లో ఇండియా తిరిగి వచ్చి కమ్యూనిస్టులతో రాజకీయంగా జతకట్టాడు. రష్యాపై హిట్లరు దాడి జరపకముందు రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం సామ్రాజ్యవాద యుద్ధమన్న కారణంతో ఆ యుద్ధాన్ని వ్యతిరేకించిన కమ్యూనిస్టులతో డాక్టర్ కృష్ణ చేరారు. ఆ తరువాత కృష్ణ రాయవెల్లూరు జైలులో నిర్బంధించబడ్డారు. ఆయనతో బాటు అనేకమంది కమ్యూనిస్టు నాయకులు కూడా డెటెన్యూలు. ఆయన కమ్యూనిస్టు డెటెన్యూగా జైల్లో వుండే రోజుల్లో మార్క్స్ “కాపిటల్” గురించి తనతోటి డెటెన్యూలకు బోధించేవాడు. తన మేధస్సున, తన పాండిత్యాన్ని ప్రజాసేవకొరకు వినియోగించదలచిన కృష్ణకు జైలులో తోటి కమ్యూనిస్టు డెటెన్యూల వలన తీవ్రమైన మానసిక సంక్షోభం కలిగింది. హిట్లరు సోవియట్ రష్యాపై యుద్ధం ప్రారంభించిన తరువాత యుద్ధ స్వభావం మారిపోయిందని, యుద్ధం సామ్రాజ్యవాద యుద్ధంగా కాక ప్రజాయుద్ధమయిందనీ, అందువలన భారతీయ కమ్యూనిస్టులు బ్రిటిషు యుద్ధ ప్రయత్నాన్ని వ్యతిరేకించటం మాని బలపరచాలన్నది కృష్ణ వాదన. ఆయన వాదనకు కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ తీర్మానాలు యెంతో విలువనిచ్చి నప్పటికీ ఆంధ్రా కమ్యూనిస్టులు ఆయనను బ్రిటిషు ఏజంటుగా దూషించి ఆయన సున్నితమైన మనసును క్షోభపెట్టారు. ఆ తరువాత 6 నెలలకే యిది “ప్రజాయుద్ధ”మని కమ్యూనిస్టులు ప్రకటించారు. కాని గాయపడిన కృష్ణ మనసు కుదుటపడలేదు. దానికి తోడు ఆయన అర్హత, యోగ్యత గుర్తిరిగి కూడా కమ్యూనిస్టు అన్న కారణాన ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ టీచింగ్ పోస్టును యివ్వ నిరాకరించింది. జీవితం వ్యర్థమని భావించి అకాల మరణం చెందాడు కృష్ణ. ఒక మహాపండితుడు, గొప్ప మేధావి, అవిద్యాపరులతో యిమడలేక అకాలంగా అస్తమించాడు.

జైలు నుండి బయటికి వచ్చిన తరువాత గదర్ పార్టీ వీరుడు, సంఘ సంస్కర్త దర్శి చెంచయ్య, ఆయన భార్య సుభద్రమ్మ ఇంట్లో మాంబళంలో ఫాసిజం పైన కృష్ణ అధ్యయన తరగతులు నడిపేవాడు. డాక్టర్ కె.బి.కృష్ణకి సముచిత స్థానం కల్పించలేక ఆంధ్రా కమ్యూనిస్టులు ఆయన్ని అగౌరవించారు. ఆయనకు ఉద్యోగం ఇవ్వకుండా ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ అవమానించింది. ప్రతిభను ప్రకాశింపచేయవలసిన యూనివర్సిటీలో

పాండిత్యానికే గాని వేరొక విషయానికి ప్రమేయం ఉండకూడదు. కాని భాస్కరశతకంలో అన్నట్లు “పండితులైన వారు దిగువన్ తెగ నుండక నల్పు దొక్కడుద్దం డత” పీఠం అలంకరిస్తూనే ఉన్నాడు మన యూనివర్సిటీల్లో. తన లైబ్రరీలో ఉన్న గొప్ప మార్క్సిస్టు పుస్తక సముదాయాన్నంతా తగలబెట్టడానికి అంగీకరించిన ఆనాటి మన ఆంధ్రా యూనివర్సిటీకి విమర్శలు ఓ లెక్కా. పాండిత్యానికి సముచిత గౌరవం ఇవ్వలేని తెలుగునాట పుట్టడం కృష్ణ చేసిన మహాపరాధం. రాజకీయ మిత్రులలో ఇమడలేక, యూనివర్సిటీలో ఆదరణ పొందలేక, తన పాండిత్యమంతా వృధా అయిపోతూ ఉంటే ఆయనకు మరణమే శరణ్యంగా తోచటంలో ఆశ్చర్యమేముంది? తన్ను తానే చంపుకున్నాడనే వారు దర్శి చెంచయ్య కృష్ణను గురించి... కాని మేధావంతుడైన కృష్ణకు ఆ పరిస్థితులలో ఇంకో మార్గమేంటి? ఈనాటికైనా ఆయన్ని గురించిన విషయాలు, వివరాలు సేకరించి నేటితరానికి అందించాలి.

మూలం : 1997, ‘ఆంధ్రప్రభ’ - దినపత్రిక

4

A BRIEF CRITIQUE

S. Sanjeva Dev

The present critical monograph, written by a luminous scholar in facile form mostly avoiding the excess of technical terminology is indeed an Indological classic.

Indian culture, in general, has been known as anti-materialistic, containing more supra-mundane or transcendental wisdom and thus Hindusim as non-secular and theological.

A spontaneous and critical study of the prehistory, proto-history and history reveals the truth against such pseudoconceptions.

This shows that the Hindu culture especially philosophical thought has been full of material as well as the anti-material wisdom; it is both theistic and atheistic; both matter and anti-matter coexist in it.

The present monograph, entitled "Studies in Hindu Materialism" by K.B.Krishna, who did leave his mortal frame in 1948, at the age of fifty¹ is a unique masterpiece both in content and form.

There are very few philosophers, both in the Orient and Occident who dealt with the Indian materialistic thought currents in philosophy.

This monograph was written in 1932 while he was studying at the Harvard University. But, it was never published until 1994 when T. Ravi Chand, a young free thinker in the realm of materialistic interpretation of culture, took the burden of publishing the same. We are indeed immensely grateful to him for the same enlightened act.

Cosmology and psychology represent the entire creation including all the stellar sphere and planets, space and time.

Cosmology is the science of all the external existence all that is tangible - the visual, the aural, the olfactory, the palatine, the tactile etc.,

Psychology is the science of the psyche or mind which belongs to the internal existence, the matrix of thought, feeling, volition, fear, courage, ecstasy, anguish etc.,

The former is deemed as material and the latter, anti-material, it is often considered that the Hindu Philosophical thought is more concerned with the latter than with the former. And thus the Hindu philosophy is termed as immaterial or spiritual and that is why the term materialism

moved remote from the same.

But thanks to some eminent scholars who diligently endeavored to prove, by their cognitive perpetual researches, that there existed materialism in Vedas, Upanishads, Bhagawadgita etc. Dr. Krishna's effulgent endeavors did contribute enormously to the triumph of this adventure of enlightenment for the delight of those who happen to be interested in the light of the materialist glory of Hindu philosophical thought. This analytical work contains the following six chapters :

1. Some Hindu Materialists - Brihaspati and Charvaka (1200-200 B.C.)
2. Kapila - an Introduction to Early Sankhya Philosophy (700-600 B.C.)
3. Post-Upanishadic Materialist Thinkers (1000-600 B.C.)
4. Materialist Aspects of "Bhagawadgita" (500 B.C.)
5. Materialistic Aspects of "Prabodha Chandrodaya" (700 A.D)
6. Vemana - A Materialist (1400 A.D.)

In this book Dr. Krishna has given great significance to Lokayata the main Indian materialist movement in philosophical thought and life. Lokayata was materialism, was atheism and was all that was anti conventionalist approach to scriptural lore.

Regarding the founder and teachers of Lokayata Dr. Krishna observes :

"Maximuller presents Charvaka as a teacher of Lokayata. He is regarded as an historical individual to whom Brihaspati delivered his doctrine, Bala Sastrin applies the term as a synonym for Buddha. The doctrines of Buddha would be called sceptical and atheistic by Brahmins. Charvarka and Nastika were the names freely applied to the Buddhists by the Brahmins. Still we know that the doctrines of Charvakas go far beyond Buddhism. Radhakrishna and Macdonell hold that Charvaka is the name of the founder of the Lokayata system. Das Gupta explains the name Charvarka in a different way. He says Charvarka is not an individual. The Lokayatas were called Charvakas because they would only eat ("Carv" to eat) but would not accept any religious or moral responsibility."

Dr. Krishna's studies in this theme are profound and painstaking and yet he was able to achieve great success in his arduous task.

The Indian philosophical pursuits in the Vedic period were ritual and gross; in times of the Upanishads they were less gross and more subtle while in the period of Bhagawadgita they were immediately subtle.

It seems Dr. Krishna was more interested in the sayings of Krishna to Arjuna in the Bhagawadgita because there he found great scope for the materialistic interpretation of Hindu ideology. He was able to discern there more materialism and less mysticism as in other Hindu scriptures which preceded Bhagawadgita.

Where does lie the distinction between what we call materialism and mysticism?

The mystics state that mysticism begins where materialism ends. On the contrary, the materialists state that materialism begins where mysticism ends. Thus the mystics are introspective while the materialists are extrospective. Dr. Krishna has no definite views on what and what not mysticism is. Yet his views are definite on what materialism is. Thus he did leave the conclusion to us and hence we are free to conclude that whatever is not mysticism is materialism and vice versa. Also we can conclude that mysticism is the mind's materialism while materialism is the matter's mysticism. Of course this expression of mine, I confess, is a connotation rather than a denotation and thus my expression is remote from rational realism.

Dr. Krishna's approach to materialism is integral in every aspect. In his view, Indian materialism was not paid proper attention through the Indian scholars. He says that Lokayata (Materialism) is the forerunner of "Artha Sastra" and yet a word has not been said on Lokayata. And he states "read any journal of the learned or non-learned societies in India, look where you will, you are confronted with Indian political science and allied topics. But no where do you find references to materialism, save in Colebrooke, Muir or Cowell."

It was the western scholars who took greater interest in Indian materialism than the Indian ones.

A versatile genius in many a realm of cerebral activity, a benevolent, social and political worker, a selfless servant who knew no rest in the activities of uplifting the depressed and the distressed masses, Dr. K.Bala Krishna became a victim of sorrows and sufferings from which he failed to liberate himself until the end of his life.

Man is not man at all unless tragic, but he is not above the crawling dark shadow unless more than tragic Dr. Krishna was unable to transform himself into what is more than tragic.

Some personages are never afraid to perish for the sake of saving others from perishing. Dr. Katragadda Bala Krishna belonged to that galaxy of personages.

There have been great scholars in various branches of learning in all climes and times. But there have been only few who happened to be great men. Dr. Krishna was both a great scholar and a great man. He had not merely a human human, but a humane human as well.

In him both the cerebation and sensation were able to find their united abode.

His "Studies in Hindu Materialism" is an effulgent and fragrant flame which ought to be kept unextinguished for ages to come.

Source : TANA Souvenir, 1997

Editors' Note :

1. K.B.Krishna died at the age of 42.

హిందూ భౌతికవాద పరిశీలన

వై. రాధాకృష్ణమూర్తి

మార్క్సిజాన్ని మన దేశపు నిర్దిష్ట పరిస్థితులకు అన్వయించేందుకూ, హేతువాదం, మార్క్సిజాలను అధ్యయనం చేయటానికి భారతీయ మార్క్సిస్టులలోని యువతరానికి, ప్రత్యేకించి మన రాష్ట్రానికి చెందిన వారికి కెబి కృష్ణ రచనలు ప్రేరణ కలిగిస్తాయి.

డా॥ కె.బి.కృష్ణ రచించిన గ్రంథం “హిందూ భౌతికవాద పరిశీలన”. అత్యంత విద్వంద్వంతమైన, లోతైన పరిశోధనతో రూపుదిద్దుకున్న గ్రంథం అది. ప్రతిభావంతుడైన ఆ విద్వత్ వరేణ్యుని గ్రంథం గురించి రేఖా మాత్రమైన పరిచయం ఇది.

1932లోనే కాట్రగడ్డ బాలకృష్ణ (కెబికె) ‘హిందూ భౌతికవాద పరిశీలన’ అన్న ఈ రచన చేశారు. 30వ పడిలో అడుగిడిన తొలి వత్సరాల్లోనే ఆయన అమెరికా లైబ్రరీల్లో ఎంతో అధ్యయనం చేసి ఈ రచన చేయడం విశేషం. 1930వ దశకంలో భారతీయ అనే పదాన్ని సాధారణంగా హిందూ అని వాడేవారు. కాబట్టి ఆయన రచనలోని ‘హిందూ’ అనే పదాన్ని ‘భారతీయ’ అనే అర్థంలో మనం ఇప్పుడు స్వీకరించవచ్చు.

కెబి కృష్ణ ప్రావీణ్యత, మార్క్సిస్టు మూలగ్రంథాల లోతైన అధ్యయనం ఆయన రచన ఉపోద్ఘాతంలోనే విదితమవుతున్నాయి.

“ఈ అంశంపై తొలి నాళ్ళ పరిశోధనల్లో మూడు అంచెలున్నాయి” అని ఆయన చెప్పారు. అవి :

1) తాత్విక పరిశోధన 2) చారిత్రక పరిశోధన 3) రాజకీయ పరిశోధన.

1850 తర్వాత “వలస స్వభావంతో కూడిన పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ అభివృద్ధి చెందడం” కార్మికవర్గం ఆవిర్భవించటం, రైతాంగం కార్మికులుగా తయారవుతుండటం మొదలైన పరిణామాలు ఆనాటికున్న అవసరాలలోనూ విలువలలోనూ మార్పులు తెచ్చిపెట్టాయని చెప్పారు.

“ఆ అవసరమే చైతన్యంగా పెంపొందింది. కార్మికులు, కర్షకులలోకంటే ముందుగా ఆ చైతన్యం మధ్యతరగతి వర్గంలో పెంపొందింది. ఈ చైతన్యం మూడు

రూపాలు సంతరించుకుంది. అవి : 1) జాతీయతత్వం 2) ఉత్పాదన తత్వం 3) సంస్కరణలు.

అప్పుడప్పుడే పైకి వస్తున్న మధ్యతరగతి, తాము అభివృద్ధి చెందడానికి పూర్వజరింపం
ఎంతగా అవరోధం అవుతున్నదో, అంతగా బ్రాహ్మణ్యపు బంధనాలూ అడ్డంకిగా వున్నాయని
భావించింది. తత్ఫలితంగా దేశమంతటా సంస్కరణోద్యమాలు తలెత్తాయి.

“కార్మికవర్గానికి నాయకత్వమూ, వ్యవస్థీకృత రూపమూ, రాజకీయ పరిజ్ఞానమూ
కొరవడినాయి. అంతేకాదు కార్మికవర్గ సిద్ధాంతమూ లేదు. గ్రామీణ జీవితపు ‘ఆదికాలపు
వెర్రితనం’ నుండి బయటపడి తమ స్వీయ పరిశోధన నిర్వహించటానికి తగినంత బలమూ
లేదు. కార్మికవర్గం ఇప్పటికీ బలహీనంగా వుంది. దాని చైతన్యమూ పేలవంగానే ఉంది.
బ్రిటీష్ వ్రభుత్వమూ, దాని తాబేదారల్లా, నానా రకాలు నిర్బంధ చర్యలతో
అడ్డుపడుతున్నారు” అని కృష్ణ సవివరంగా అభివర్ణించారు.

“మధ్య తరగతి వారి రాజకీయ డిమాండ్లు అంతకంతకూ ఎక్కువగా
విఫలమవుతుండడం, వారి ఉద్యమం “సోషలిజం”వైపు... కార్మికుల, కర్షకుల ప్రయోజనాలను
గుర్తించే దిశలో పయనించటాన్ని వేగిరపరుస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు.

“కనుక, కార్మికవర్గం, రైతాంగం, లేదా వారి భావజాలానికి చెందినవారు తప్ప
వేరెవ్వరూ ఈ పరిశోధన ఆవశ్యకతను గురించి చెప్పలేరు” అని ఆయన పేర్కొన్నాడు.

“భారతదేశంలో భౌతికవాద చరిత్ర అంటే భారతదేశంలో సామాజిక సమస్య
చరిత్రయే” అని ఆయన స్పష్టం చేశాడు.

ఆయన ఇంకా ఇలా చెప్పుకుంటూ పోయారు. “భారతదేశం అంటే పులులు,
పాములు ఉండే దేశం మాత్రమే కాదు. సాధువులు, సన్యాసుల దేశమూ కాదు. మేకపాలు,
కొల్లాయి గుడ్డ, తాజ్ మహల్ దేశమూ కాదు” భారతదేశంలో అశేష జన సామాన్యం
పోరాటాలు సాగించిన చరిత్ర వుంది. భారతదేశం అంటే సన్యాసుల నిలయం అనుకునేవారు
ఈ దేశాన్ని అర్థం చేసుకోలేరు” (‘ఆర్గ్ మెంటేటివ్ ఇండియన్’ అను తన రచనలో
అమర్త్వసేన్ కూడా ఇలాంటి వ్యాఖ్యలే చేశారు.)

భారతీయ భౌతికవాదంపై వివరణ :

తరువాత భారతీయ భౌతికవాదం అనే అంశాన్ని గురించి ఆయన వివరించారు.

i) ‘భౌతికవాదం’ అనేక రూపాలు సంతరించుకుంది.

- 1) స్వభావవాదం (Naturalism) 2) సంశయ వాదం (Skepticism) 3) స్వేచ్ఛా భావన
(Free thinking) 4) అజ్ఞేయవాదం (Agnosticism) 5) నిరసన తత్వం (Protestantism)
- 6) నాస్తికవాదం (Atheism) 7) సుఖవాదం (Hedonism) 8) పిడివాదం (Dogma).

పాశ్చాత్య దేశాలలో సయితం భౌతికవాదం వేర్వేరు ప్రదేశాలలో, వేర్వేరు కాలాల్లో, వేర్వేరు రూపాలలో వుండేది.

ii) “లోకాయత” అనే పదాన్ని వేర్వేరు శాఖలు, వేర్వేరు తాత్త్వికులు ఎవరి అర్థంలో వారు ఉపయోగించారు. స్థూలంగా చెప్పుకోవాలంటే ‘పంచభూతాలే తప్ప ఆత్మ అనేది లేదనే లోకజ్ఞానం’ ఆ పదానికి అర్థం.

iii) ‘చార్వక’ అనే పదం కూడా భిన్నమైన అర్థాలను వ్యక్తపరిచింది. 1) ప్రబోధకులుగా చరిత్రలో కనిపించే ఒక వ్యక్తి 2) పౌరాణిక పాత్ర 3) బాధ్యతారహితుడైన వ్యక్తి 4) చార్ అంటే నాలుగు. వాక్ అంటే పదం. చేతనమైన ప్రకృతి లేదా ప్రాణులు నేల, నీరు, అగ్ని, వాయువు అనే నాలుగు మూల పదార్థాలతో కూడా ఉంటాయనేది వారి తాత్త్విక ధోరణి. కనుకనే ఆ పేరు వచ్చింది.

iv) లోకాయత వ్యవస్థాపకుడుగా భావించబడుతున్న ‘బృహస్పతి’ని గురించి కృష్ణ ఈ గ్రంథంలో చర్చించారు. భారతీయ సాహిత్యంలో పలువురు బృహస్పతుల గురించి పేర్కొన్నారు. సుమారు 18 బృహస్పతి మూలాలనూ, దాదాపు 30 లోకాయత మూలాలనూ కె.బి.కృష్ణ ప్రస్తావించారు. ఆయన రచన చివరిలో తాను ప్రస్తావించిన అంశాల మూలాలను ఏదో గ్రంథాల నుండి, రచనల నుండి ఉదహరించిందీ తెలిపే జాబితాను జత చేశాడు.

చార్వాక, బృహస్పతీయ, లోకాయత అన్నటి అర్థమూ, సారమూ భౌతికవాదమే. లోకాయత వ్యవస్థాపకుడు బృహస్పతి అనీ, ఆ ఆలోచనా విధానాన్ని అత్యంత శక్తివంతంగా ప్రబోధించిన వారిలో చార్వాకుడొకరనీ, కె.బి.కృష్ణ నిర్ధారణ చేశాడు. లోకాయత అనేది కొందరు రచయితలు వ్యక్తిగతంగా వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయం మాత్రమే కాదని, అదొక ఆలోచనా విధానం, ‘జీవన విధానం’ అనీ కూడా ఆయన నిర్ధారించారు. అయితే ఆ తర్వాత కాలంలో అభూత కల్పనలూ, వక్రీకరణలూ జరిగాయి.

“చార్వాకులందరూ నాస్తికులే, కాని నాస్తికులందరూ చార్వాకులు కాదు” అని ఆయన పేర్కొన్నాడు.

v) లోకాయత అనే ఆలోచనా విధానం రూపుదాల్చిన సమయాన్ని గురించి నిర్ధారణకు వచ్చేందుకు కృష్ణ చాలా కృషి చేశారు. ఇది క్రీ.పూ. 1200 నుంచి 100 సంవత్సరాల మధ్య కాలానికి చెందవచ్చునని, రెండవ బృహస్పతి క్రీ.పూ. 500 నుండి 300 మధ్య కాలానికి చెందిన వాడని, చార్వాకుడు కూడా క్రీ.పూ. 300 నుండి 200 సంవత్సరాల మధ్యకాలపు వాడని ఆయన నిర్ధారించాడు.

లోకాయతులకు పాశ్చాత్య సమకాలీనులు ఎపిక్యురస్ (క్రీ.పూ. 341-270), అరిస్టియస్ (క్రీ.పూ. 435-356) అని చెబుతుంటారు.

లోకాయతులు యాంత్రికమైన తర్కంలో ఎలా చిక్కుకున్నారా అని కె.బి.కృష్ణ ఆశ్చర్యాన్ని వ్యక్తం చేశారు. వారు తమ తాత్విక ధోరణికి సమర్థనగా కొన్ని ఉపనిషత్తులను ఉదహరించడం గురంచి చెబుతూ వారు పాత లోహాల్లో కొత్త సారాన్ని పోశారన్న నిర్ధారణకు ఆయన వచ్చాడు.

అదే సమయంలో లోకాయతులు ఉపనిషత్తులను, భౌద్ధాన్ని ప్రభావితం చేశారని ఆయన అభిప్రాయపడ్డాడు. ఈనాడు హిందూ మతం సలసలకాగుతున్న కొలిమిలా ఉన్నదని నిర్ధారణకు వచ్చారు. “అసమ్మతి ఉద్యమాల్లో అత్యుత్తమమైన వాటినన్నిటినీ దిగమింగి తన రొంపికి ఈడ్చింది. బాన కడుపుతో వికారంగా తయారైంది.” అని పేర్కొన్నాడు.

‘చైతన్యం లేదా ఆత్మ’ ప్రకృతిలోని నాలుగు మూలకాల వల్ల ఉద్భవించినదేనని లోకాయతులు వివరించారు. మత్తు కలిగించని పదార్థాలను మిళితం చేసి మత్తు కలిగించే పదార్థాన్ని పొందటానికి కారణమైన రసాయన ప్రక్రియతో దాన్ని పోల్చారు. ఇది చాలా ముఖ్యమైన తాత్విక చింతన. “భౌతికమైన ఉనికియే చైతన్యాన్ని నిర్ధారిస్తుంది. అంతే తప్ప భౌతికమైన ఉనికి చైతన్యం చేత నిర్ధారించబడదు” అని మార్క్స్ చెప్పిన విషయం ఇక్కడ గుర్తుకు వస్తుంది. డార్వినిజం చెప్పినట్లు సుదీర్ఘకాలగమనంలో సేంద్రీయ పదార్థం నుండి “ప్రాణం ఆవిర్భావం” జరిగింది.

సర్వజ్ఞుడు, సర్వశక్తివంతుడైన సృష్టికర్తకు లోకాన్ని శాసించే శక్తి ఉందనటాన్ని నిర్వృద్ధ్యంగా త్రోసిపుచ్చినవారు లోకాయతులే. వారు ధైర్యంగానూ, సూటిగానూ, తిరస్కారభావంతోనూ ఆ పని చేశారు. ఈ విధమైన మహిమలన్నీ ఒక సృష్టికర్తకు ఆపాదించి స్థుతిచటం, “లైంగిక సామర్థ్యం వికలమైన వాడి దగ్గరకు అందమైన పడుచును పంపినట్లు” నిరుపయోగమేనని వారు పేర్కొన్నారు. (భారతీయ నాస్తిక వాదం - 18వ పేజీ).

ఈ విధంగా చెప్పినందుకు లోకాయతులపై శంకరాచార్యులు మండిపడ్డారు. వీరంతా అజ్ఞానులని తూలనాడారు. మధ్వాచార్యులు కూడా వారిని దూషించారు. నిజానికి లోకాయత ప్రజల తాత్వికధోరణి ‘ఐహికతత్వం’ (this worldliness) లేదా సహజాత భౌతికవాదం (instinctive materialism) మాత్రమే.

భౌతికవాదులు :

లోకాయతులు రాజీలేని భౌతిక వాదులు. వారి తర్కాన్ని ‘స్వాభావిక నైజం’తో

వచ్చిన స్వభావవాద సిద్ధాంతం అని పేర్కొనటం జరిగింది. ఈ తర్కాన్ని అభివర్ణించటానికి అశ్వఘోషుడు ఈ దిగువ పద్యాన్ని ఉదహరించాడు.

ముల్లుకు పదునిచ్చిందెవరు?

ఇన్ని రకాల జీవులనిచ్చిందెవరు?

చెరకుకు తీసిని - వేపకు చేదును ఇచ్చిందెవరు?

ఇది వాటి వాటి 'స్వభావం' కాదా?

నిప్పులో వేడి - నీటిలో చల్లదనం

ఉదయమారుతంలో హాయి

ఇవి వాటివాటి స్వభావం కాదా?

ప్రాచీన భారతీయ తాత్వకశాస్త్రంలో లోకాయతులు నాస్తికులు. వారు ఒకరి తర్వాత ఒకరుగా చార్వాకుడు, అజిత, కాశ్యప, గోసల్ తదితరులు వేదాలూ, ఉపనిషత్తులకు సంబంధించిన బ్రాహ్మణ్యపు మాయాజాలాన్నీ, కల్పిత పురాణాలనూ, స్తోత్రాలనూ, ప్రార్థనలనూ, కర్మకాండనూ, యజ్ఞాలూ, బలులూ, వైవేద్యాలనూ, ఆచారాలనూ శక్తివంతమైన భౌతికవాద తర్కంతో తుత్తునియలు చేశారు.

వారి తర్కం ఈనాడు మనకు బంగారు గనిలాగా ఉపయోగపడేది. కాని దురదృష్టవశాత్తు అది మనకు లేకుండా పోయింది. మహాభారతంలో చార్వాకుని సజీవ దహనం చేశారు. వారి రచనలను కూడా అలానే చేసి ఉండవచ్చు. అలాచేసి ఉంటారనడంలో ఆశ్చర్యపడవలసిందేమీ లేదు. దూషణతోనూ, చులకన భావంతోనూ కూడిన కథనాలు, వారిని గురించి మధ్వాచార్యులు చేసిన వక్రీకృత, వికృత వర్ణనలూ మాత్రమే మనకు మిగిలాయి.

కె.బి.కృష్ణ రచన సుదీర్ఘమైనది కాకపోవచ్చు. కానీ దారుణమైన “చారిత్రక పరిస్థితుల్లో, సంక్షిప్తమైన అంశం”గా దేవీప్రసాద్ చే అభివర్ణించబడిన దాన్ని గురించి రాయబూనుకోవడమే ఆయన చేసిన సాహసోపేతమైన చర్య.

“ప్రస్తుత పరిశోధనా దశలో లోకాయతులను గురించి మనకున్న పరిజ్ఞానం అసమగ్రం. వారి భావాలకు సంబంధించిన కొన్ని అంశాల విషయంలో అనిశ్చిత సమాచారం మాత్రమే ఉంది” అని దేవీ ప్రసాద్ పేర్కొన్నారు.(భారతీయ తత్వశాస్త్రంలో సజీవమైనదే? నిర్జీవమైనదే? - 432వ పేజీ)

సాంఖ్య :

క్రీస్తుపూర్వం ఏడవ శతాబ్దం దరిదాపు కాలంలో కపిలుడు ప్రవచించిన “సాంఖ్య” దర్శనం గురించి ఈ గ్రంథంలో విశ్లేషించటానికి కె.బి. కృష్ణ పూనుకున్నాడు. కపిలుడు

దేవుని గూర్చిన ప్రస్తావనే చేయలేదు. ఆత్మను గూర్చే పేర్కొన్నాడు. దేవుడు అనే భావనా ఆత్మ భావనా ఖచ్చితంగా ఒకటి కాదు. నిజానికి సాంఖ్య దర్శనం ప్రకృతి, పురుషుడు అవిభాజ్యమని చెప్పింది... పురుషుడు కుంటివాడు, కాని చూచేందుకు కళ్లున్నాయి. ప్రకృతి గ్రుడ్డిది, అయితే నడిచేందుకు కాళ్లున్నాయి. ముందుకు నడిపించేందుకు ఒకరికొకరు తోడ్పడగలరని తొలిసారి సాంఖ్యదర్శనం చెబుతున్నది. ప్రకృతి ఆద్యంతరహితమైనదనీ, సార్వజనీనమైనదనీ, నాశములేనిదనీ కపిలుడు పేర్కొన్నాడు. వివేచన, విజ్ఞానము గూర్చి మాత్రమే ఆయన మాట్లాడాడు. మత సంబంధమైన కర్మకాండను గూర్చి ప్రస్తావించనేలేదు. 'సాంఖ్య' సిద్ధాంతం, మేధావులతో కూడిన ఒక చిన్న బృందానికి మాత్రమే పరిమితమైందని కె.బి.కృష్ణ పేర్కొన్నాడు.

కపిలుని నాస్తికవాదం గూర్చి కె.బి.కృష్ణ సుదీర్ఘంగానే చర్చించాడు. తొలిసారి 'సాంఖ్య' నిశ్చింతగా 'భౌతికవాద పూరితమేనన్న నిర్ధారణకు కె.బి.కృష్ణ వచ్చాడు.

కపిలుడు తన సిద్ధాంతాన్ని మూడు పరిమితుల్లో రూపొందించటాన్ని ఆయన మెచ్చుకున్నాడు. ఒకటి - కపిలుడు జీవించిన కాలం అజ్ఞానం, మూఢనమ్మకాలు ఎక్కువగా ఉన్న కాలం. రెండు, ఆయన ఆచారాలూ, ఆధిక్యతాభావంతో కూడిన పురోహిత వర్గంలో జన్మించిన వాడవటం. మూడు, ఉపాధ్యాయుడుగా ఆయన వృత్తి. అధ్యాపకవర్గంపై కపిలుడు విరుచుకుపడ్డాడు. 'వెన్నెముక లేని మేధావులు, రాసి వున్న దాన్ని కంఠస్థంచేసిన పాండిత్యంతో విద్యుత్ సంబంధమైన అధికారాలు చెలాయిస్తున్న వారుగా వారిని అభివర్ణించాడు.

హెగెల్, డెన్డ్రేట్, వలింటనస్లతో కపిలుని పోల్చటానికి కె.బి.కృష్ణ ప్రయత్నించాడు. ఈ అంశంపై రాసేందుకు తగిన యెగ్గత తనకులేదని ఆయన వినయంతో పేర్కొన్నాడు.

ఆరు దర్శనాలలో నుంచి సవివరమైన పరిశీనలకై కె.బి.కృష్ణ సాంఖ్య దర్శనాన్ని ఎంచుకున్నాడు. ఇతర దర్శనాలను గురించి ప్రత్యేకించి వైశేషిక దర్శనాన్ని గురించి సందర్భోచిత ప్రస్తావనలు మాత్రమే చేశాడు.

ఇతర దర్శనాల పరిస్థితి ఎంతో ఆసక్తిదాయకం. వాటిలో కొన్ని నిరీశ్వరతత్వంతో కూడినవి. ఆ తర్వాతి కాలపు బ్రాహ్మణ వ్యాఖ్యాతల పుణ్యమా అంటూ దేవుడు వాటిలోకి దొడ్డిదారిన ప్రవేశించాడు.

జైమిని పూర్వమీమాంస పరిస్థితి అసమానమైనది. దేవుని ఉనికినే అది నిర్వచనంగా నిరాకరించింది. అయితే, వేదాల ప్రామాణికతను గురించి మాత్రం ఎంతో గట్టిగా చెప్పింది. అవే వేదాలను గురించి మీమాంస మరో విధంగా చెప్పింది. అవి వాటంతట అవే రూపుదిద్దుకున్నాయని, బాహ్యశక్తి ఏదీ వాటిని సమకూర్చలేదని పేర్కొన్నది. అందువల్ల

మీమాంశకులు నాస్తికులే కాని అస్తికులు కాదు. ఎందుకంటే, సాంప్రదాయవాదులు, ప్రత్యేకించి మనువాదుల దృష్టిలో నాస్తికులంటే వేదాలను కాదనేవారు. ఆస్తికులంటే వాటిని ఆమోదించేవారు.

దేవుణ్ణి, వేదాలనూ నమ్మేవారిని, నమ్మనివారిని గూర్చి చెప్పడానికి భారతీయ సాంప్రదాయక ఉద్గ్రంథాలు తమ స్వంత పదజాలాన్ని కలిగి ఉన్నాయి.

దేవుడే లేడనేవాడు నిరీశ్వరవాది. దేవుడున్నాడనుకునే వాడు ఈశ్వరవాది. వేదాలను నమ్మేవాడు ఆస్తికుడు. వేదాలను నమ్మనివాడు నాస్తికుడు. (దీన్ని బట్టి పూర్వ మీమాంసకులు నిరీశ్వరవాదులైన ఆస్తికులు).

(దర్శనాలలోని నిరీశ్వరవాదకోణాన్ని నిరూపించటానికి గాను, ఆ తర్వాత కాలంలో పూర్వ మీమాంసపై వ్యాఖ్యాతలైన ప్రభాకర, కుమారిల, శబర ఎంతో శక్తివంతమైన వాదనలు ముందుకు తెచ్చారు. కె.బి.కృష్ణ వాటి జోలికి పోలేదు. 'న్యాయ వైశేషిక సైతం తన తొలిరూపంలో దేవుణ్ణి పూర్తిగా విస్మరించింది. 'ఈశ్వరు'ని గురించి ఒక పర్యాయం ప్రస్తావన మాత్రమే చోటు చేసుకుంది. అదికూడా దేవుడనే భావం ఏదీ లేదని వాదించే సందర్భంలోనే. పూర్వపక్షం చేసే సందర్భంలోనే. ఆ తర్వాతి కాలపు బ్రాహ్మణ్యవాద వ్యాఖ్యాతలు అందులోకి దేవుణ్ణి స్మగుల్ చేశారు. లేకుంటే అది పూర్తిగా భౌతికవాద పూరితంగానే ఉండేది).

ఉపనిషద్ అనంతర భౌతికవాద ఆలోచనాపరులు :

ఇది క్రీ.పూ. 1000 నుండి 600 సంవత్సరాల మధ్యకాలం అని కె.బి.కృష్ణ అంచనా. ఈ కాలం 'మత జీవితం తీవ్రమైన మార్పులకు లోనవుతున్న' కాలం అనీ, 'భారతదేశ చరిత్రలో హేతువాద యుగం' అని ఆయన పేర్కొన్నాడు. బలీయమైన, విలక్షణమైన వ్యక్తిత్వం గలవారిని అందించిన కాలమది. వారంతా, భౌతికవాద భావజాలానికి చెందినవారే.

అజితకేశకంబలి, పూర్ణకాశ్యప, ప్రాకృత కచ్చాయన, మక్కలి గోసల్ తదితరుల అభిప్రాయాలను ఉదహరించాలి. వారి సూత్రీకరణలను వివరించటానికి ఆయన ప్రయత్నించారు. విచ్ఛేదవాదం, అక్రియా వాదం, అన్యోన్యవాదం, నియతివాదం మొదలైన వాటిని గురించి మరీ అంత వివరాల్లోకి పోలేదు. (వారందరినీ కూడా 'యాంత్రిక భౌతికవాదులు'గా వర్గీకరించవచ్చు).

“సంస్కరణలు ముంగిటికొచ్చిన సమయంలో ఇంగ్లాండులో అధ్యాపకులు, మత భేదకులు ఎలాంటివారో వీరూ అలాంటివారే”. “ఈ భేదకులకు ఇప్పుడు

ఎలాంటి స్థానం నిర్దేశించటమయినా తొందరపాటే అవుతుంది” అని కె.బి.కృష్ణ నిర్దారించుకున్నాడు.

గీతలో భౌతికవాదజాడలు :

కె.బి. కృష్ణ గీతను సరిగానే అభివర్ణించారు. ‘ఒక దానితో మరొక దానికి పాంతనలేని తాత్విక అంశాలతో ‘స్వస్థతలేని’, ‘ఆనాటి తాత్విక భావనల సమాహారపు నెలపు”గా గీతను ఆయన పేర్కొన్నాడు. వేద సంబంధమైన, ఉపనిషత్ సంబంధమైన ఆలోచనలను గీత కాదనడం లేదు. లోకాయతుల భావజాలాన్ని మాత్రం గట్టిగా తిరస్కరించింది. వేదాలు ఉపనిషత్తులకు లోకాయతుల కంటే ఉన్నతమైన తాత్వికస్థాయిని ఇవ్వకుండానే, వాటితో సమ్మిశ్రితం చేసే ప్రయత్నం జరిగింది.

గీతను థీసిస్ గానూ, భౌద్ధం, జైనాలను యాంటీ థీసిస్ గానూ, సూత్రీకరించి, కె.బి.కృష్ణ కూడా ఆర్య సమాజం, బ్రహ్మసమాజం, దివ్యజ్ఞాన ఉద్యమం, గాంధీయజం లాగానే “ఆధునిక హిందూయిజం” అని పేర్కొన్నాడు. హెగెల్ ప్రతిపాదిత త్రిక సూత్రం (ట్రయాడిక్ ప్రిన్సిపిల్) పట్ల కె.బి.కృష్ణకు మోజు వున్నట్లుంది.

గీతా ప్రవచనాలకు కూడా అదే విధమైన సానుకూలతతో కూడిన అన్వయింపు కొరకు కె.బి.కృష్ణ ప్రయత్నించాడు. చాంధసవాదులు ఆ ప్రవచనాలకు తప్పుడు భాష్యాలు చెప్పటం మాత్రమే జరిగిందన్నది ఆయన అభిప్రాయం.

ఆయన రాసిన దాన్నే చూద్దాం : “గీతలో కార్యాచరణ స్వేచ్ఛ వుంది. అయితే దృఢ నిశ్చయపు పరిమితులకు లోబడిన స్వేచ్ఛ అది. కృష్ణుని ప్రవచనాలలోని విష్ణవపార్శ్వాన్ని చాందసవాదులు దిగజార్చారు. ‘కృష్ణుడు గతి తార్కికుడు’. ‘మనసుకు స్వేచ్ఛ వుంది. అదే సమయంలో స్వేచ్ఛలేనిదిగానూ వుంటుంది. త్యాగం చెయ్యి అయినా త్యాగం చెయ్యవద్దు. వేదాలను తిరస్కరించు. అయినా ఉపయోగకరమైన వాటిని త్రోసిపుచ్చవద్దు” అని కూడా ఆయన పేర్కొన్నాడు.

“జన్మతపో కులం గూర్చి గీతలో కృష్ణుడు ఎక్కడా చెప్పలేదు. స్వభావాన్ని బట్టి, త్రిగుణాలు ప్రభావం వల్ల కులాలు ఏర్పడినాయంటాడు” అని కూడా కె.బి.కృష్ణ పేర్కొన్నాడు.

చతుర్వర్ణ వ్యవస్థకు - త్రిగుణ అంశానికి మధ్య గందరగోళపరిచే సంయోగం ఇది.

“ప్రకృతి నిర్దేశిత విధి నిర్వహణ పరిపూర్ణతకు దోహదపడుతుంది” అని కూడా ఆయన పేర్కొన్నాడు. దాన్ని సవ్యంగా అర్థం చేసుకున్నట్లయితే అది కులవ్యవస్థమీద

సున్నితమైన దాడి అనీ, అయితే ఛాందసవాదులు తమ ప్రయోజనాల నిమిత్తం, కృష్ణుని ప్రవచనాలను వక్రీకరించారని పేర్కొని యోగ్యతా పత్రమిచ్చాడు.

“బుద్ధుడు మధ్యేమార్గాన్ని ఎంచుకున్నాడు. కృష్ణుడు కేంద్రీయ పంథాను చేపట్టాడు. తమ, తమ పద్ధతుల్లో వారిరువురూ, భారతదేశంలో భౌతికవాద వుద్వేమానికి, సానుకూల భావనకు తమవంతు దోహదం కల్పించారు” అని ఆయన ముగించాడు.

“కృష్ణుడు కేంద్రీయ పంథాను అనుసరిస్తూ.... సర్వత్రా రాజీపడుతూ కుహనా గతితార్కాన్ని అనుసరించాడు. అయితే, ఒక్క విషయంలో మాత్రం ఆయన నిక్కచ్చిగా వున్నాడు. అదేమంటే సిసలైన భౌతికవాదులకు ఆయన బద్ధ వ్యతిరేకి”.

ఇరువురు కృష్ణులు (గీతలోని కృష్ణుడు, కె.బి.కృష్ణ) ఎవరు ఏ మేరకు నిలకడగా వున్నారు అన్నదాన్ని పక్కనబెడితే... కె.బి.కృష్ణకు గీతాకృష్ణుడంటే అభిమానం. ఛాందస బ్రాహ్మణ భాష్యకారులంటేనే ఆయనకు కోపం.

“సమకాలీన రాజకీయాలపై భగవద్గీత ప్రభావం” అనే అంశానికి కె.బి.కృష్ణ ఒక అధ్యాయాన్ని కేటాయించారు. ప్రముఖ సామాజిక, రాజకీయ నాయకులు, తమ దేశభక్తి పూరిత కృషికి దోహదకరంగా గీతను ఏ విధంగా అన్వయించి ఉపయోగపెట్టుకున్నదీ ఆయన వివరంగా పేర్కొన్నారు. రామమోహన్ రాయ్, దయానంద్, తిలక్, గాంధీ, బి.సి.పాల్, మాలవ్యయాల వివరణలను ఉదహరించి ఆయన ఈ అంశంపై చర్చను ముగించాడు.

“భారతదేశంలో పరిస్థితులకు తగినట్లు సవ్యంగా అన్వయించినట్లయితే గీత ఈనాటికీ ప్రాముఖ్యత గలిగినదే”. ఆ విషయంలో తిలక్ ను మించిన వారు ఇప్పటికెవరూ లేరు. ఆ విధంగా కె.బి.కృష్ణలోని దేశభక్తి రేఖా మాత్రంగా వెలుగులోకి వచ్చింది.

తనలో గల దేశభక్తి ప్రేరణతో కె.బి.కృష్ణ భారతీయ మతాలను గూర్చి ఆసక్తిదాయకమయిన కొన్ని సాధారణ వ్యాఖ్యలు చేశారు.

1) “సహనమే భారతీయ మతాల సారాంశం.”

2) “క్రైస్తవ మతానికి సంబంధించిన చర్చిలన్నీ కూడబలుక్కుని, నిలుపు చేయండని ఒక్కమాటగా చెప్పినట్లయితే 1914లో మహాయుద్ధం జరిగి వుండేది కాదు. అయితే, బ్రాహ్మణ్యమతం గాని, బౌద్ధమతం గాని, జైన మతం గాని ఎన్నడూ యుద్ధాలు చెయ్యలేదు. కత్తులు దూసి, బలప్రయోగం చేసి వ్యాప్తి చెందలేదు.”

3) “సమాజంలో అత్యంత అవసరమైన వాటినన్నిటినీ మతం సమకూర్చగలగటానికి కారణం, సామాజిక భావనయే మతానికి మూలం అవటమే.”

భారతీయ మతాలు, ఇతర మతాలకంటే భిన్నమైనవనీ, ప్రత్యేకతగలవనీ, వాటిని వేర్వేరు పీఠాలపై పెట్టి చూపవలసిన అవసరం లేదు.

వేమన గురించి :

కె.బి. కృష్ణ ఈ రచనలో వేమనపై ఒక అధ్యాయాన్ని ఎందుకు చేర్చారో, ఎలా చేర్చారో అర్థం చేసుకోవడం కష్టం. “వేమన ప్రధానంగా సంస్కృత. ఆయన దేవుణ్ణి నిరాకరించలేదు. ఆత్మను త్రోసి పుచ్చలేదు. తీర్థయాత్రలూ, ప్రార్థనలూ చేయడం, బలులిష్టడం, విగ్రహాలకు ఆడంబరమైన సంబరాలు చేయడం, అలాగే బ్రాహ్మణ్యం సృష్టించిన లాభదాయక తంతులు నిర్వహించడం.... ఇవన్నీ పనికి మాలినవని వేమన పేర్కొన్నాడు. వాటిని మాత్రం నిరాకరించారు.

‘భౌతికవాది’ అనటానికి వేమన అర్హుడు కాకపోవచ్చు. అయితే, ఆయన తన తాత్విక పరిణామాలలో చివరకు లోకాయత వైపు మొగ్గారని ఆరుద్ర రాశారు. వేమనరాసిన వద్యాలలో ఒకే ఒక్కటి చాలు ఆయనను గురించి చర్చకు ఈ అధ్యాయంలో చోటందుకివ్వాలో అర్థం చేసుకోడానికి.

“భూమిలోన పుట్టు భూసారమెల్లను

తనుపులోన బుట్టు తత్వ మెల్ల!

శ్రమలోన బుట్టు సర్వంబుతానేను

విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ!”

జీవనానికి మూలం పదార్థం, ఆత్మకు మూలం తనువు, సంపదను సృష్టించేది శ్రమ! అన్నదే ఆ పద్యంలో ఇమిడివున్న అర్థం.

కె.బి.కృష్ణ తన పరిశీలనలో వేమనకు చోటు కల్పించడానికి గల ఏకైక కారణం, ఆయనే స్వయంగా పేర్కొన్నట్లు, “బ్రాహ్మణత్వపు ఆర్థిక పునాదులను ఆయన బలహీనపరచటం. కుల వ్యవస్థను సూటిగానూ, శక్తివంతంగానూ ఖండించడమే.”

మూలం : హైదరాబాద్‌లోని నీలం రాజశేఖరరెడ్డి పరిశోధనా కేంద్రం సెప్టెంబర్ 10, 2006న డా॥ కె.బి.కృష్ణ జీవితం - కృషిపై నిర్వహించిన సెమినార్‌లో సమర్పించిన ఆంగ్లవ్యాసానికి తెలుగు అనువాదమిది. తెలుగు అనువాదం మొదటిగా మార్క్సిస్టు సైద్ధాంతిక మాస పత్రిక (సంపుటి1, సంచిక 6లో) ప్రచురించారు.

SELF-PORTRAIT

1

P.&O.S.N.Co.

SS. Novara, 19th August, 1921

My dear Brother,

Our brother might have told you or written to you, all about the details, preliminary to our journey. On Saturday morning at 11 am we got on board the ship Novara. It left the port of Bombay exactly at 1 pm.

The Arabian Sea has been very rough and tempestuous; Only today the weather and the sea promise to be excellent and permit us to make a rapid progress to Adens. we are at present on the tail end of the Westerly Arabian, and we are very nearly reaching the Gulf of Aden. We hope to be at Aden by Sunday morning. At 12am this morning the ship is in the latitude of 14.36 and the longitude of 51.14 (you can see map)

As soon as we go on board we both fell a prey to sea sickness. We could not get out of our beds for two days continuously on account of the dizziness and headache. We are now alright and accustoming ourselves to the new diet which is forced upon us. We are deliberately avoiding drinking and devilling as the phrase goes, we mean we are keeping aloof from beef, pork and wines etc. We cannot relish even mutton preparations. So unwholesome, pepperless and tasteless is the food that little did we eat being too excited for hunger on board the ship. We are at present living upon mere fruits and coffee.

Regarding the steamer we need no detail you about it but suffice it to say that it is a palace. We shall write letter detailedly by as soon as we reach Aden. Well,

We remain,

Yours affectionately

K.A. Padmanabha Chowdary

K.Bala Krishna

Temporary Address

K. Bala Krishna

C/o Educational Adviser for Indian Students

21 Cromwell Road, London, England

Editors' Note : First letter that K.B.Krishna wrote to his home on his way to London.

2

R.M.S. Berengaria
Monday 9th Sept. 29
6.30 am.

I Just got up, had a shave and now am in the sitting room. Writing these notes.

I sent you a letter from cherdbo urg. You might have received by this time. This letter will be posted at New York. After I posted the last letter, this was how I spent the time.

7th In the evening, the first one who spoke to was a Russo Jewish Polish mother. One of her daughters knows 'Voyish English' as she puts it. Unfortunately her vocabulary does not extend more than 10 words. Our conversation ended in no less a romantic manner than 'me speaking no much Inglese'.

Just as she parted, another grownup middle age nurse came to me and spoke 'who you think they are'. I replied 'They seem to be a mixture of Senegalese and French'. Afterwards I came to know they were Russian Jews of Tartaric Blood.

In the evening the ship was anchored off Churbo urg. 4 travelers with cartloads of baggage, mails and men came to our ship

I cannot describe to you the men and women that came to our ship from centre Europe. They are all immigrants I suppose. Oh what a babel of tongues, what a wetter of jabble. A great concourse of humanity, a seethers cauldron of endless speeches of mankind, ungaresh maids with tight jackets and frilled procks and a saree on the head. Polish Jews Czechoslovakians, Fins, French, Italians what not - together with the Levantines, Greeks etc., This is the composition of our third Cabin.

Most of the people are very rough. They sleep and eat and behave like cattle. They do not know a bit of English.

Our ship left Cherbo urg at 8 pm. We had a good weather and left behind us by 11 am a vast stretch of ocean of 322 miles

Later in the evening I met an old American who spoke to me of India. I learnt all I could about Newyork and Harvard university. After hearing my aspirations, ambitions etc., he said 'my boy if you go on with this same will, you will come alright'. That was the first sign of encouragement. He introduced me to a lot of his friends and soon the news leaked out that I am going to Harvard for studies. Wherever I go on the ship, I could see and hear people speaking 'Oh he is going to Harvard'.

The two other friends I met are also Americans.

8th September : Sunday got up at 5. Had breakfast at 7. Went up to the deck. Very lovely morning. Nice sunrise. I met those American friends again. We talked a lot of things. We talked of prohibition. They say it is a fraud. They say you can get not openly, a glass of Whisky from 2/6 to a 1/ Most of the Americans make their own beer. They say that two glasses of it knocks a man's head off. We talked of American girls etc., There is a girl who is a teacher in Illionis univerisity. She has been to Spain for her holidays. She looks Spanish in appearance too. They made glad eyes to her. They spoke to her and introduced me to her. We had an interesting conversation ranging from contraception, free love, Plato, marie Stopes and Fundamentalists.

The men's sitting room is awful especially when the bar is open. That is why I go to the ladies room and sit there as many do.

We came to the bar and had a game of cards.

Then on the deck I was standing watching the ocean ploughed by our great striding ship. I was learning and watching the foamy waves when the nurse spoke to me 'Who won the Schreider cup?' as I was holding the Atlantic Edition of Daily mail. I gave her the copy. we talked on for 2hrs. It seems she knew Ali Imam , the Prime Minister of Hyderabad State. She spoke of her home Ireland, London and all that talked of her work in America everything till we came to very minute personal details. She said she has to thank me for having given her an interesting conversation. I gave her my book. Then we came down for lunch. After wards I have not seen her till now.

Then in the afternoon, Embarkation cards were examined. I played throwing the rings on a peg. For the one hour we played, I got only 2.

Then Dinner. After dinner I met a Yale student. He was the only one so far who gave me a very heart to heart conversation. We sat on the very front plank of the ship near where the bow is. We talked for hours as the sun sank like great Sempat. We talked of India, the missionaries, the genesis of the Bible, Socialism, Communism. He asked me for a list of books on what to read on socialism. Then we had a walk round the deck.

Then two Portsmouth boys I met. We were in the Bar. Standing drinks each other. The American boys all played the gamewell. They sang old folk songs etc.

Then as I was coming down, I met a polish one who speaks English in a very Fantastic way. He introduced me to his son and daughter-in-law. He is a great believer in Revolutions. He spoke of President Obergon Calles etc. He likes Mexico. He asked me what is the cause of the revolutions in Mexico? He explained and as far as I understood him he told me, it is due to American capitalism.

One curious thing, I thought the nurse (Russi) was not married. I was surprised to see that another man whom I know introduced her to me as wife. He likes Buddha. We had a great chat. we comared Buddha and Christ as social reformers. He wants to have another talk with me afterward

9th- Raining, dull

After breakfast there was a medical examination. It was foggy. Every few minutes the ship was blowing its horn. I did not know what to do. I met a fellow who has been in India for 10 yrs. He speaks Hindi. He talked a lot of India mostly on the Eating side, how he likes pulav, Kurma, Rasagolla etc., He does not know much of Indian politics. He spoke of his conquest over girls in Paris etc., till he very nearly exhausted his trumpet. We went up the deck. We met a student Turkish who comes from Smyrna on his way to Philadelphia for Economics. He is not outspoken, I learnt from him that Turkey does not care of the present troubles in Palestine, as they were sick and got rid of it. I learnt from him the causes of the unpopularity of Mustapa Kemal Pasha. I met a Wales student. He spoke of the revival of welsh literature, the unpopularity of Lyod of George amongst the welsh working classes, his admiration of Macdonald and Snowden and other topics. He says there is no prospect of welsh independence.

I went to the usual favourite place the front of the ship and sat there. I met an Assyrian. He comes from Babylon, once more he revived in me the ancient glories of Babylon and Ninevah. I expect too much of these people. But unfortunately not all are intersted in these world wide problems. He said he is not so well educated to answer my questions.

As I was talking to him, I missed my 1st sitting Bell. So I had to take my lunch in 2nd sitting. (There are 2500 passengers. To facilitate easy service, they hold 3 sittings for meals. Iam in the 1st sitting).

After lunch, we had a game of cards. I went back to the front of the ship. I met there a man from 'Yugoslavia'. He likes Zagreb, the p lace where I went. I asked him of what he thinks of the government there. He

said very naively that there is no government but only a king. This answer is rather pretty good. By the way this is what an American says. " This is pretty good", " How do you". A lot of American twang.

I went to sleep in the afternoon. I had a talk with a American who spoke about Columbia University. He says that it is the best university in the world. He says Harvard is only a name.

Then off to dinner

10th Met an Englishman who introduced me to his wife. Had a long talk.

11th Passed New Foundland Bank.

12th Met three students from Yale University. Had very good company.
Met two people from Finland. Night Reached Newyork.

I will write all about my impressions later on when I am settled:
Reached Newyork.

Joined the International House
500 Reverside Drive, Newyork U.S.A.
I met some Indian students

Today Sunday

15th going to Harvard.
Cambridge mss

So far received (15th Sep.) received no money.

I will be in a pickle. I have 50 dollars with me

I am now at Grand Central : had some breakfast in a cafeteria
train 7.25 to Cambridge.

Wire money immediately.

I felt very home sick when I landed in Newyork. I cried all the morning but I forgot afterwards

NewYork wonderful

Write later on. Love to all

Yours
Bala.

Address :

K.B.Krishna

(dont address K. Balakrishna)

International House

500 Reverside Drive, Newyork N.Y

U.S.A.

Editors' Note : Krishna's letter on this way to New York to join Harvard University

3

124 Hancock st
Cambridge(mass)
5th may 30

My dear Brother.

I have not written to you for the last two weeks. I am again busy. I had my March hour exams. I am glad to let you know that in International Government I got 93 marks out of 100 (ie.A.) I was the only one who stood first in the class. I am sending the blue book. Please show it to Babu and Ranganayakulu. In International Law I have been getting steady B+.

Now I am on Reading period as there are no classes till June 5th. Afterwards the final exams begin. The University is closed from then till Sep. 25th. I have to read a lot for the courses. I am not going to take any courses in summer as I need a holiday. Besides I have to work for meals and money as a safe guard. But tell Babu I am taking courses and that I have to pay fees \$ 150.

Well brother, I finished my two theses. One for Govt 6 and another Gov. 8. They are entitled 'Political and Social Thought of the Buddhist writers of the Early Christian Era (125 pages, footnotes : Bibliography etc., another 'Democratic Control of Foreign Policy' (10 pages type-written) My God, I worked like a devil to complete these two. The second one I read to Mr Muhar. He appreciated it very much. He admires my English. He liked it so much that he asked me to read it twice. Example of one sentence.

"Its soil is circumstance, its environment is Society and its acceleration is the Press" (writing about Public opinion)

From the first one I read a few extracts to him as I had no time. I concluded the introduction thus.

"Political thought is not a vendor's article. It cannot be boosted from the house tops of Patriotism. It cannot enhance its reputation by a stray quotation from a Kautilya, a Yaisampayana, a Chandeswara, an

Yukti Kalpataru. It is a slow unending process filtered from age to age. It is the creation of circumstances. Viewed from this point one would come at conclusions directly at variance with the school of patriotic writers. They belittle Plato and Aristotle because they are posterior to Kautilya, they minimise Hobbes and Machiavelli because of Manu and Mahabharata, they ignore Rousseau because of the social contract theories of Manu, Mahabharata and Jatakas. If only India had produced a Plato and an Aristotle, the course of history would have run different".²

This is how I ended the Introduction. I hope I would get A in both of them. They will be given back in June.

I am going to speak at Taunton in a couple of weeks on 'The political and social ideas of Mahatma Gandhi'. They promised to pay \$25 dollars. You asked me to send those books I read on Gandhi. Brother, I borrowed them from the library. It is cheaper to buy in India than here.

Again on 12th and 13 of this month I am going to Worcester for demonstration purposes to that company. Just for 2 days.

I am still in that job. I get 3 meals a day. I have been working for the last 4 months. I feel very tired. It will be closed in June. I have to find another work. I am trying from now on.

I happen to be a special student as such I was not allowed any scholarships. Otherwise I would have got \$ 500. My only hope is now in that Bowdoin Prize. It will be announced in a fortnight. If Babu fails to send my life will be a hell again. If I work like this there is going to be a breakdown. Besides I am going to have a degree this June. How happy I will be? You know how happy I will be. I will get A.A. Degree preliminary to graduate work. (advanced status in the university like B.Sc.) It is equalent to A.M ie MA. Next year I will get my final degree. So far I have a good record. I wish you know the tremendous difficulties I underwent in getting this status and the work I put. I work in all 15 to 18 hrs. week. Last night I went to bed at 2.30 am.

Now one bombshell. I thought I need not pay more than \$ 400 when I joined the university. It seems for every course you take you have to pay \$ 100. The minimum is 4 courses. I took 6 courses to finish soon. So now I have to pay 600 dollars. My heart nearly sank. I saw the Dean. He was not able to do any thing. I am requested to take 5 courses. But I took one course extra. If I did not take it, I would have saved 100 dollars. Now it is too late. I cannot drop. Even if I do, I have to pay fees any how.

So this term bill came to 200 dollars. All the while I thought my troubles are over. So I kept 100 dollars safe. Now I have to pay 200 and then another 100 in June. I did not spend one dollar on dress. But fees 600/. So I borrowed \$ 75 from the Dean, Muhar gave me \$ 15. I have \$ 125. Thus I paid the 4th term bill. Then in June I have to pay the last \$ 100. Otherwise my degree will be withheld. So go to Babu and explain the situation. He may not believe it but I will send the bills later on. Tell him you will show the bills later on. Besides I will send the rules. So as soon as you see this go to Babu and send as much money as you can. If he sends Rs 1000 like he did last time I can manage till Sep. I will promise. Please do not send less than 1000 Rs. It will be O.K. if he sends Rs. 1500. Well by the way how much did Babu promise to pay a year? That make sure. Fees 600 dollars, then \$ 15 a week boarding & lodging expenses. Calculate from this. I wrote him several times.

Then slowly broach for next year and passage money. Brother this time I want to spend at least 100 dollars for dress. I have absolutely none. So see that he sends not less than 1500. Then he can send the balance by Sep. I have this all to you. But if I do not receive by June I will be very much inconvenienced. Do not tell any thing of my work. Although I worked for meal etc. now I have no cent with me. If I had not worked, I would have been vased long ago. About Babu I leave to you. This is very important. You have to use your imagination. That is all.

About your job I pray you would get that secretariat job in Delhi. That will be good for you in many ways. Failing that I wish you would get a job as a private secretary to some Rajah. What about Rajah of Panagal? What about Maharaja of Vizianagar? see Krishnayya about this. You will be a good Don Alvando there. Secretariat job is nice for you. You can shine there in your spats. But take any job temporarily. Do not care a two pence for others. Fight hard What Buddha says 'Strenuous self exertion'. Asoka, Kamandaka and Markandeya purana all emphasise in 'self exertion'. Even that Brahmin Rascal Yagnavalkya also says so. Fight, fight you win. I am sure you will do not lose heart. I admire you for your courage in going home first. So god will reward us. Best repentance is in service. That is my only inspiration. I often think of it. One day Happiness and Riches come our way. Good luck to you..

As for my part, I will come home as soon as I finish the course.

Are you receiving all my letters? Did you receive that photograph of mine which appeared in papers here? On Independence debate?

I see from your letters that you are busy. For God's sake take care of your health. Dont eat chillis and that blessed చింతపండు I say. where do you get your note papers? When I open your letters, I cannot find the note. It is so small and mean looking.

How is mother, brothers and all the rest.

Regards & love to all.

I suppose brother K.C.B is still angry with me.

Remain

Yours

Bala.

I enclosed papers showing how much is needed for a year a student (1200) and also another which shows that you have to pay 100 dollars for each additional course

Please see that I get money by 2nd week of June.

(What do you think?

I am sick of present day nationalists in India.) Margin Notes

Editors' Note : A letter of Krishna to his brother K. Ananta Padmanabha Chowdary.

2. This war the Question saised and answer by Dr. K.B.Krishna in the margid against this para.

4

8 Tennyson Road
Wellesley Hills, Mass., Jan. 8th '33

K.B. Krishna
20 Holyoke St.
Cambridge, Mass.

Dear Comrade,

At the final meeting of the present editorial staff of Leftward - sincere regret was expressed because we had published none of your work. There was recognition of the fact that you are doing valuable work that should be utilised, i.e. somehow published.

For the moment we must wait until the staff to be elected. Jan. 11th is organized, but thereafter I'm sure you can count on more attention that seemingly you have received in the past. I am writing to tell you that the above expression of opinion came up spontaneously - I did not introduce it.

The manuscript I have with me I have not finished studying. I shall report later. Come to see me any time you can.

Comradely

M.P. Hyde.

Editors' Note : A letter from M.P. Hyde to K.B. Krishna

5

Meeting of writers' group
JRC, Bost., Jan. 12th '33

Decided that a committee of 4 (including the Chairman of the group) be elected to work out a program for a month in advance and to report at the next meeting, Jan, 18th. The committee to consider measures previously voted upon.

Ormsby, Wexler & Sherman elected to above committee.

In connection with the Lenin Memorial celebration at the American House, Hanover St., Jan 22nd, it was decided to ask Cmdes Burns and Gordon to present the conversation between Cmde Stalin and Emil Ludwig. Cmde Burns accepted and will get into touch with Cmde Gordon who was not present.

Also, it was ascertained that the dramatic group would have ready a playlet for the Lenin celebration of the 22nd. The Dance Group was urged to present an item in the same celebration. No arrangement could be made for posters or cartoons for this program.

A new chairman of the Writer's Group was elected - Cmde K.B.Krishna.

Papers were read by Cmdes, Burns, Anderson, Bergman and Krishna.

Editors' Note : This is an internal circular among the members of John Reed Club which provides of some glimpses as to the literary and political activity of K.B.Krishna in America.

6

8 Tennyson Road

Wellesley Hills, Mass, Feb.24, '33

K.B.Krishna
20 Holyoke St.
Cambridge.

Dear Comrade,

This is confidential, though not at all secret. I am writing because of disasterous conditions which came to light last night at the Ex-Com meeting.

First, let me say that Sparrow has been engaged by a group of youngsters who have functioned in the past and now wish to re-organize as an affiliation of the JRC. The Ex-Com decided that the affiliation would not be desirable at present, but that the youngsters can use the hall Sunday mornings. Next Sunday - Feb.26 - they will meet there. I promised Sparrow that I would attend and Farnhm and Kogos (whom I'm now writing in the same manner as your-self) I think you'd better appear at 10.30 Sunday an hour before the youngsters come, for reasons which you will understand as you read.

I have never known at Ex-Com meeting to disperse in such trepidation for the very life of the JRC as last night and the reason is no better than that with a membership of 75 and a public to draw on we cannot raise \$40 a month which we must have to exist. It is absurd, but there you are. Hanks made a financial report. He has gotten the club into debt and has no resources... and we no longer get any new club literature for sale. We owe New Masses \$10. The treasurer reported. She is as balled up as Hanks. To determine the money on hand she counted it - her book did not record that little matter. Our dependable income seems to be \$ 15 a mo. at present and we need \$40. Those in charge of income apparently could not be more helpless.

To cap the climax, Wexler resigned as chairman of the Soc. - Ed.Com. Not that her especial resignation is so disasterous - the disaster

is that she alone has done any work and hers has been ineffective. The Soc-Ed Com., the most vital in the club, perhaps, simply has died and with it all entertainments and the resultant income.

These things represent the crime of lack of discipline and resultant incompetence. The club as a whole lacks a workable plan. It is the worse because the groups are beginning to function the best in the history of the club. Leftward - has now (because down to earth) a real chance to make a forward advance into some usefulness. The lack of a coherent plan enables the whole club to crash, because of a weak link.... whereas the rest of it is in better shape than ever. Just now we can help the revolutionary movement by supplying actors and dancers and to a degree musicians. The art group will be able to do something about posters. As by magic, since you took charge of the Writers' the contributions to Leftward - have increased and improved. Our stock is going up a bit with outsiders. But such is our composition that the failure of a committee and a treasurer can end our existence.

The only committee with any sense of proportion is the Membership... I think we must meet often and grasp power.

Here's my theory - aside from the necessity of a club plan, administered by those competent to see the weak links and mend them before disaster overtakes us. Just now it is the Ed-Soc. Committee and the financial phases.

The trouble with the club as a whole is precisely that which has afflicted Leftward until the last month. It is the desire to cure and confidence in curing every thing by means of some bright, grandiose project which involves expenditure of time, ability and money that we do not possess. I fought these bright ideas in Leftward - (with the help of others). Now we are down to earth, doing all our own work - as much as possible. We are modest. The result is solvency.... and the opportunity to advance into usefulness. We can keep going and improving unless the club burts as the result of not being able to raise \$40 a month. Moreover, I now have a trifle of authority in the matter of Leftward - there is a small show of discipline.

For some months. (until the dance and drama groups awakened in productiveness) we were about as useless to the revolutionary movement as can be imagined. But there were plenty of bright ideas - plenty of committees who did nothing. The attitude of the members was that we must do things like the General Motors; with lofty concern, when it wishes to make a new move, does it with a bang and it goes over. "Why don't we do things with a bang and grandiosely?" is the attitude. Well, its because

we have neither organisation, nor money, where as the gen. mot. has both in large quantities.

We have listened to external and internal complaints about our futility. We have decided to get out and cooperate more, etc., etc. and to give exhibitions, etc. We have succeeded in nothing. Why? Well, what is the particular help demanded of a JRC by the affiliated organizations? If it is not the production of needed artistic, tangible productions, what is it? The JRCs were conceived because the movements need just such thing, dances, dramas, music, posters and writers and speakers. If we can supply these we certainly are useful... and if we do produce these we have a sound foundation for cooperation. If we don't do our strictly artistic functions, we might better disband and join other organizations. For the moment our stock has gone up a bit, due to the drama and dance groups and to a degree because the JRCs as a whole see that Leftward - can be useful - tangible things; all of them. Yourself, Kogos and Burns have spoken at various things; tangible, cooperative deeds - the result of artistic production. I ask if any other cooperation has been offered by the JRC as a JRC?

Without equivocation, I maintain that we must concentrate on our own JRC organization, even if we temporarily are criticized for holding aloof. We must have enough money to exist on. We must make our groups produce. The fact is that by these things we shall immediately begin to end our isolation. We shall have the means whereby we can fulfill the requirements which JRCs are supposed to fulfill.

The Ex-Com does not do enough work. It meets but once a month and all the time is occupied with outside matters which superficially are attended to, but not in reality. The Ex-Com lags behind the club. It ought to meet oftener and lead. We have no plan - our whole duty seems to be to try and cure sicknesses which might be prevented by a little leadership.

I repeat that I believe the Memb.Com is the only body capable of doing any thing to stave off disaster. Sparrow and I will be at the JRC at 10.30 AM Sunday the 26th. I hope yourself, Kogos and Farnham can be present.

M.P. Hyde

Editors' Note : Letter from M.P. Hyde to K.B.Krishna

7

John Reed Club, 825, Boylston Street, Boston, Mass FUNDAMENTALS OF COMMUNISM

K.B. Krishna

Monday Evenings in May and June, 1933, at 8.30 O'clock

1. May 15

I. INTRODUCTORY

Foundations of Marxism - Leninism - Stalinism - Historical Materialism - Dialectics - Surplus Value - Contact of Masses.

2. May 22

II. GROWTH AND DEVELOPMENT OF CAPITALISM

Analysis of the existing modes of production - Decay - Temporary stablation of capitalism - Ending of temporary stabilization of capitalism - Monopolistic Stage of Capitalism - Class Struggles.

3. May 29

III. IMPERIALISM

Liberal - Sociological - Reformist theories Considered

4. June 5

CLASS STRUGGLES

Growth and development of Revolutionary working class movements - French Revolution - Russian Revolution - Bourgeois Revolutions

5. June 12,

STATE AND REVOLUTION

Marx - Engels - Lenin - on class state - Origin and growth of state Idea - Theory of Revolution - Bourgeois vs Proletarian Democracy - Parliamentarianism, etc.

6. June 19

ORGANISATION

Party, its Role - History of the Bolshevik Party - Federalism vs Democratic Centralism - Freedom of Discussion - Flexibility of

Organisation and Unity of Action - Consideration of Tactics - Communist International.

7. June 26

DICTATORSHIP OF THE PROLETARIAT

Theory of Dictatorship - Historical Outline - Proletarian Revolution - Content and Form Discussed.

8. July 3,

CONCLUSION

Development of Marxism against Prodhonists, Bakuninists, etc. Second International against Kautsky, etc. Collapse of Second International - Communist International - Against Trotskyism - Against Social Democracy and Fascism - Purity of the Theory.

These lectures are limited to one hour, Question hour and open discussion with the assistance of the lecturer, since there is no home work attached.

Fee for the course of eight lectures : 1.00

Single Admission : 15 cents

Editors' Note : A lecture programme by K.B.Krishna under the auspices of John Reed club, Boston which provides us some information about the political and intellectual activity of K.B.Krishna in America.

8

Belgaum Miscellany is a note book which was kept by Dr. K.B.Krishna for his notes. It indicates the course of development of his ideas and thoughts on philosophy etc.

Following extracts are taken from Belgaum Miscellany. - Editors' Note

DEVELOPMENT OF MY INTEREST IN PHILOSOPHY

- I. 1914 - 21. Through Religion.
 - A. Beasant, Wadia, Arundale : Theosophy
 - B. Ramakrishna Paramahansa, Vivekananda, Swamy Ramathirtha, Abhedananda, Premananda Bharati etc.
 - C. Texts : Patanjali, Manu, Upanishads (chandogya), Narada Sutras etc.,
- II. 1921-29
 - A. Towards the latter of this period. Apart from Socialism etc., Bertrand Russell, John Dewey, Wells. Natural philosophy (Darwin, Thomson, Hobhouse, Wallas, Gimbabag etc., (London School) British Idealism.
 - B. Indian Philosophy - Buddhism & Jainism continued
- III. 1929-38.
 - A. Continuance of Indian Philosophy
 - B. Philosophy a galloping itinerary of all subject from all angles.
 - C. Marxism.
 - D. Foundations : Materialism and allied subjects.
- IV. 38-39.
 - A. French 17th & 18th C. studies.
 - B. Diderot
- V. Since 1939
 - A. Lecture on the history of Philosophy.
 - B. Subsequent record of the studies I kept down to the present day

DEVELOPMENT OF POINT OF VIEW

- I. 1914 - 1921
1st Stage definitely idealistic in the philosophic sense.
- II. 1921 - 29.
2nd stage : idealistic but humanist socialist approach.
- III. 1929 - 45.
3rd stage : definitely materialist dialectic point of view. (This covers the last periods 1929-38, 38-39 and 39-45)

Editors' Note : *An entry made by Dr K.B.Krishna in Belgaum Miscellany on 13th Oct. 1945. pp. 14 - 15*

9

MY WORK IN PHILOSOPHY

1. Marxism : Lectures..... at various times, places.... U.S.A. (1932-8) Notes.
2. Indian Materialism..... (including previous studies..... Jainism, Buddhism etc.,.....) Notes.

1938 - 39

1. 17th & 18th C. French Thought
2. Diderot including later studies (I, II), (Notes)

1941-2 History of Philosophy (Notes)

43-46 (Studies in Philosophy.....

Sir Thomas Browne

Colridge.....

Mind & Matter.....

Language, Philosophy & Writing

Philosophy and Medicine

Berkeley (Notes)

British Encyclopaedists.

Practical character of British Philosophy. not begun yet.....

Editors' Note : An entry made by Dr. K.B. Krishna in Belgaum Miscellany on 23rd March 1946 pp.20-21

10

MY SORROWS AND MY MIND

"Your have Germanised our sorrows
You have taken Alsace and Lorraine
But you can not take our hearts"

I have come across these lines twice during the last six month. They touched me deeply. Every time I recall those lines, I lose myself in reveries....

A sort of sadness creeps over me. May be they find an echo in my life.

My sorrows are many. They outweigh those of Werther. Only a Goethe can describe them. I can assuage them. But they are out side me in so far as I am in relation with the society. Of all the externals... those with which I can not but have relations, the tyrants have achieved mastery. But one thing they have not.... the conquest of my mind. That's the only thing left and I treasure it.

Editors' Note : An entry made by Dr. K.B.Krishna in Belgaum Miscellny,
June 10, 1946.

నా వ్యధలూ, మనస్సు

“మా వ్యధలను మీరు జెర్మనీకరించి ఉండవచ్చు
ఎల్సాస్‌నూ, లోరేయిన్‌నూ మీరు చేజిక్కించుకుని ఉండవచ్చు
కానీ, మా మనసులను మాత్రం మీరు జయించలేరు!”

గత ఆరుమాసాల కాలంలో రెండుసార్లు ఈ పద్యపాదాలు నాకు తటస్థపడ్డాయి. అవి నన్ను గాఢంగా కదిలించాయి. ఈ పాదాలను తల్చుకున్నప్పుడల్లా నేనేదో పగటి కలల్లో తేలిపోతుంటాను. ఏదో విషాదం నన్ను కమ్ముకుంటుంది. ఈ వాక్యాలు నా జీవితాన్ని ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయేమో!

నా వ్యధలు అనేకం. అవి వెరైర్ వ్యధలను మించిపోయాయి. గెథేవంటి మహాకవి మాత్రమే వాటిని వర్ణించగలడు. వాటినుంచి నేను ఉపశమనం పొందగలను. సామాజిక జీవితానికి సంబంధించినంతవరకూ అవి నా దరిచేరవు. నా అస్తిత్వానికి బయట ఉన్న వాటన్నిటిపైనా, నేను వేటితోనైతే సంబంధం పెట్టుకోకుండా ఉండలేనో ఆ విషయాలన్నిటి పైనా నిరంకుశులు అధికారం సంపాదించారు. కానీ, ఒక్కటి మాత్రం పాధించలేకపోయారు. నా మనసును మాత్రం జయించలేకపోయారు. నాకు మిగిలింది అదొక్కటే. నేను దాన్ని ప్రాణప్రదంగా కాపాడుకుంటాను.

సంపాదకుల నోట్ : బెర్లిన్ మిసిలిన్‌లో జూన్ 10, 1946న డా॥ కె.బి.కృష్ణ రాసుకొన్న నోట్‌కు అనువాదం.

G.No. 830 / Public (general) dated 12.3.1942

Note given to the Detenu

Dr. K.B. KRISHNA OF INTUR, GUNTUR DISTRICT

He spent several years abroad, during which he came in contact with communists of the United Kingdom and the United States of America and became interested in communist literature. In August 1939 he arrived at Madras, with a large quantity of communist and prohibited literature besides correspondence showing his contact with foreign communists, and a letter of introduction from Goswami of London to Indulal Yagnik, the well known communist of Bombay. In spite of strenuous efforts to secure a lecturer's place in one of the Indian Universities, he was unable to do so and had to depend on N.G. Ranga and his friends for financial assistance. He contributed articles to the Kisan Weeklies 'Vahini' and 'Kranti' popularising conditions in Soviet Russia and advocating that in 'unjust wars' were the opportunities to overthrow capitalist governments. He was one of the lecturers of the Ryots School run under the auspices of the Kisan Sabha at Idapalapadu, Guntur District. In September 1939 he took a prominent part in the First Tamil Nadu Students' Conference held at Chidambaram under the Presidentship of N.G. Ranga. He contacted the communist leaders in India and evinced interest in communist Literature.

In 1940 he seceded from Ranga's group and joined the official communists, evincing keen interest in organising the student front. In August, speaking at a students' Conference at Nellore he urged the students to study Marxism. His presidential address at the Andhra Provincial Students' Conference held in Guntur, in November was a spirited support of the foreign policy of the Soviet Union denouncing congress leadership as retrograde and faulty and should be converted into mass movement in which the students should take part by banishing mass illiteracy and awakening consciousness. At the District Students' Conference at Nidadavolu he criticised the Government communique and exhorted the students to agitate for its withdrawal.

In January 1941 he presided over the All Kerala Students' Cultural Conference and delivered a speech on communist lines characterising the present war as imperialist intending to further the interests of the ruling classes and emphasised that the students have a right to strike, to picket, and to take part in politics. Speaking at a public meeting at Coimbatore under the auspices of the Local Students' Federation, he traced the progress of the students' movements in other countries and urged the students' to hold study classes and to improve the condition of India. In February presiding over the third South Canara Student Conference in Mangalore, he dealt the present information on the situation and in usual strain eulogised the conditions in Soviet Russia, criticised Gandhi's ideology and the technique of individual Satyagraha and urged the students to participate in any mass struggle launched for achieving independence for India.

Editors' Note : A Brief statement issued by the then British government to Dr. K.B. Krishna assigning reasons for his detention.

The Penitentiary
Madras
12th Jan 42,

From
K.B.Krishna
Detenue

To,
The Honourable Judge
High Court
Madras.

Honourable Judge,

In accordance with the decision of the Government of Madras, I am making this written representation to you for your judgement. The Government furnished me with a brief statement giving the reasons for my detention. I divided my representation into three parts. The first contains a critical examination of the statement itself. This is done in order to acquaint you with my version of the facts. The second part discusses the point whether my case comes under the Defence of India Act. In the third part I make a plea for my release.

I review the statment below sentence by sentence, first quoting the sentence and then answering it.

I

1. "He spent several years abroad, during which he came in contact with communists of the United kingdom and the United States of America and became interested in communist literature".

It is true that I spent several years abroad and it was due mainly of finantial reasons. The office of the High Commission for India, Education Department, has a record which attests to this fact.

While in London (1921-29) unable to continue my studies at the London School of Economics and Political Science I continued doing research work in the British Museum. The C.I.D. Officials who seized my books, infact complimented me by saying that I had enormous quantities of notes which I gathered while studying at the Museum.

And because of my financial difficulties I went to U.S.A. as there are facilities for students, which enable them to make their way pay while studying at a university. I obtained all my degrees at Harvard, B.A; M.A; and Ph.D while making my way pay at the same time (1929-38). I also held during this period two of the best Fellowships at Harvard.

It is impossible for any one under these conditions to come into contact with communists. In fact, I never came into contact with communists either in U.K. or in U.S.A. From the testimonial given to me by professor N.A.Kent (see enclosed qualification booklet) you can see how I occupied myself while abroad. All the professors at Harvard (see some of their testimonials in the enclosed booklet) can testify to the fact how I occupied myself all the time with my studies.

Nor was I specially interested in Communist literature. As a student of Hitory, Economics and Political Science, I studied all contemporary political theories including Marxism, my special subject the Political Science. That is all.

2. "In August 1939 he arrived at Madras with a large quantity of Communist and prohibited literature besides correspondence showing his contact with foreign communists and a letter of introduction from Goswami of London to Indulal Yagnik, the well known communist of Bombay."

I did not arrive at Madras with communist and prohibited literature alone. I had with me a whole library containing books on all fields Eg. Sociology, Anthropology, Economics, Political Science, Fascism, Imperialism, Marxism, Art and Literature. The way it is stated in the statement is liable to be misunderstood. In fact, the books seized formed a small percentage of the whole library I brought with me.

The correspondence which the C.I.D. examined at the customs, Madras, does not show contact with forein communists. I can prove it. It consists of letters from several of my friends in U.S.A., U.K, and France. Most of the friends are writers, artists and fellow students. From some of the comments in the letters on the political situations, anti-fascist in character, (at that time most of the intelligientia are anti-fascist) and very critical of Chamberlain's foreign policy, the C.I.D. concluded that they are communists. Far from it.

It is true that I had with me some letters of introduction. One of it was letter from Goswami, an Indian businessman in London, to Indulal yagnik. I am interested in the question of land-tenure and especially in the question of sub-infeudation. Goswami told me that the best man who could give me a lot of information on this subject is Indulal yagnik. At the same time a publisher in London promised me to consider publishing my manuscript on 'The peasant question in India' on which I was at work then. I told him I would send it from India after bringing it up to date. It is for this reason also that I obtained the letter of introduction to Indulal yagnik. I never knew until now that yagnik is a communist as the statement makes him so. In fact I did not meet him yet. The letter of introduction is still with me along with the others which I have not yet used.

3. "In spite of strenuous efforts to secure a lecturer's place in one of the Indian Universities he was unable to do so and had to depend on N.G.Ranga and his friends for financial assistance".

Yes I made strenuous efforts to get myself placed in some university or other right up to the time of my arrest. In fact I even continued those efforts from the jail, obtaining the permission of the Government, and thinking at that time that I would soon be released. It is only after finding how farcical it is to apply for an appointment from inside a jail that I abandoned those efforts.

I was never dependent on N.G. Ranga for financial assistance. Of course I was paid (mostly an honourarium and very irregularly) for my articles to Ranga's papers "Vahini" and "Kranti".

4. "He contributed articles to the kisan weeklies, "Vahini" and "Kranti", popularising conditions in Soviet Russia and advocating that in "unjust wars" were the opportunities to overthrow capitalist governments".

It is true I contributed articles to those papers. My articles dealt mostly with the international situation. They did not deal with the conditions in U.S.S.R. Nor did I write that "in unjust wars were the opportunities to overthrow capitalist governments". I presented an analysis of the wars in general in an academic and scientific manner. I claim this is a sheer misrepresentation. The articles can now be examined.

5. "He was one of the lecturers of the Ryots school run under the auspices of the Kisan Sabha at Idupulapadu, Guntur District."

I was not one of the lecturers of the Ryots school, as the statement alleges. N.G.Ranga with out my knowledge and prior consultation with me, issued a statement to the press that I would be opening the school, in his absence as he was then arrested. I had no alternate but to

open the school and on the third day I left the school for Madras where I had to attend to some other work. This is far from being one of the lecturers at the Ryots' school.

6. "In September 1939 he took a prominent part in the First Tamil Nadu Students' conference held at Chidambaram under the presidency of N.G.Ranga."

I arrived at Madras in Aug. 1939 after an absence of 18 years abroad. It is really incredible that at that time, when I do not know any body in India, when I was not able to recognise most of my own kith and kin, how in one month after my arrival, I could have taken a prominent part in the conference. This is a sheer fabrication. The students who came to invite Ranga, invited me also to attend the conference, as I happened to be with him in Madras at that time. When I went to Chidambaram, I did not expect to speak at the conference. My "Prominent part" consisted in speaking impromptu for a few minutes, at the request of the students on my experiences abroad. This is far from taking a prominent part in the conference.

7. "He contacted the communist leaders in India and evinced interest in communist literature."

This is another fabrication. I travelled little in India. Excepting very few places like Waltair, Poona, Bombay and Mysore which I visited in quest of a job, I have not travelled much in India. I hardly know my own district even to this day. One can imagine how difficult it is to make contacts with any one especially after being away for 18 years. I did not meet any communist leaders and I have no need to evince any special interest in communist literature. Naturally one who has been away for so long a time would like to know what is taking place around but that is far from evincing interest in communist literature.

8. "In 1940 he seceded from Ranga's group and joined the official communists evincing keen interest in organising the student front."

I never belonged to Ranga's group. I know him as an individual and met him during our student days in London. Beyond that I have no connection with his organisation and his political ideas. He and his followers will testify to the fact that I have never been a member of their group.

Nor did I join the official or semi-official communists. To be true, in September 1939, I joined the congress as a four-anna member and paid the subscription. Even to this day I did not receive my membership card.

I did not evince any keen interest in organising the student front. This is another misrepresentation. It so happened that after hearing me

speaking at one of the conferences, the students invited me to speak at other places. I have with me letters I received from various places requesting me to preside at their conferences. It was from no desire on my part but spontaneously I was overwhelmed with invitations. Having been a student all my life I thought I could convey the European spirit of student life by accepting the invitation. But I never took the step of organising a student front. This phrase is coined by the CID with deliberate intention to prejudice my case. One cannot organise and yet preside over them at the same time.

The rest of the statement deals with my speeches at various students conferences. In general I wish to say that.

i) The speeches have been misreported and the quotations have been taken out of context.

ii) The quotations are designed and arranged in such a manner as to prejudice my case by making it appear that I am a communist. I continue my reply to the rest of the statement.

9. "In August speaking at a students conference at Nellore he urged the students to study "Marxism".

In fact what I told the students at Nellore was this. Marxism is now accepted as a branch of study in various European Universities. I told them how at Harvard the College authorities have arranged courses of lectures on "Imperialism" "History of Socialism" and "Origins of Communist International", how at the London University Prof J.B.S. Haldane gave a series of lectures on "The Marxist Philosophy and the Social Sciences", and how students in India should be acquainted with all branches of philosophy including Marxism. Concerning this point, this is the substance of what I said.

10. " His presidential address at the Andhra Provincial Students Conference held in Guntur in November was a spirited support of the foreign policy of the Soviet Union denouncing congress leadership as retrograde and faulty and should be converted into mass movement in which the students should take part by banishing mass illiteracy and awakening consciousness."

It is true that my speech was a spirited support of the foreign policy of the soviet union. I said then no more, no less than what Churchill, Roosevelt, Beavrbrook, Harriman and Eden are now saying- "The warrior Stalin with his valiant Russians", "brave Russians" (churchill). In my radio speech of 9th February 1941, Madras, (a few weeks before my arrest) I pleaded for a collaboration on the part of England with USSR. I said : "will

Churchill undertake these democratic tasks?". Today the Anglo - Soviet Pact is a reality. Russia is our "gallant ally" (Churchill). It is an irony that for saying this in advance I am in Jail. What a reward?

It is true I criticised the congress politics, though not in the manner alleged by the statement. The present discussions which culminated in Bardoli resolutions clearly show that I am not singular in such an opinion. After all it is an opinion and I took the liberty of thinking so as Sir Reginald Maxwell advised us the other day. For this liberty of thinking I am in jail today.

It is true I urged the students to take interest in the removal of mass illiteracy (the other parts of the statement are not true). Sir Radhakrishnan, Amarnatha Jha, Sir Tej Bahadur Sapru, Gandhi and other eminent Indians said the same thing and I have not added a word more to what they said.

11. "At the District students conference at Nidadavolu he criticised the Government Communique and exhorted the students to agitate for its withdrawal."

At this conference I quoted in full the views of C. Rajagopalachari, Right Honourable V.S. Sastri and others on the Government Communique. In so quoting I associated myself with their views on this matter. That is all. But how does this come under the Defence of India Act?

12. "In January 1941 he presided over the All Kerala Students cultural conference and delivered a speech on communist lines characterising the present war as imperialist intending to further the interests of ruling classes and emphasised that the students have a right to strike, to picket and to take part in politics."

This is also a misrepresentation. All my speeches have been carefully written. In fact they have been criticised as too academic. I never made any sort of references to the war or to war- activities but advised the students to study the causes and nature of modern wars. The statement concerning the rights of students to strike etc is also mis-reported.

13. "Speaking at a public meeting held at Coimbatore under the auspices of the local Students' Federation, he traced the progress of the students movements in other countries and urged the students to hold study classes and to improve the condition of India."

Is there anything wrong in this? I only repeated what is being said daily by distinguished moderates.

14. "In February presiding over the 3rd South Kanara Student's conference in Mangalore, he dealt with the present international situation and in his usual strain eulogised the conditions in Soviet Russia, criticised Gandhi's ideology and the technique of individual Satyagraha and urged the students to participate in any mass struggle launched for achieving independence for India."

I do not think that eulogising the conditions in soviet Russia is a crime punishable by the Defence of India Act. I have already answered this part of the statement.

If I differ from Gandhi and his methods, that is only opinion. I do not see how one can be punished for holding an opinion.

The latter part of the statement above is mis-summarised. I only reminded the students of the role they have to play in the liberation of their country as students in other countries are playing.

My reply to the statement is brief and to the point. Should the Honourable judge grant me an interview, I will explain the points in detail if necessary.

II

The Government prepared the statement in such a way as to give any one the idea that I am a communist. The speeches have been summarised in such a way as to give the impression that I am pro-Russian. It also indicates clearly that I am detained for holding certain opinions concerning U.S.S.R. Gandhi and the congress.

I claim the rule of Law. The Defence of India Act is not above the law of the land. Nor is it a star-chamber enthroned. I claim that, taking the statement of the Government alone into consideration I have not violated any provision of the Defence of India Act. On 18th Nov. 1941, Sir Reginald Maxwell declared in the central Assembly "that no one had been or ever would be convicted or restricted merely on account of his holding certain opinions". But I am detained for holding some opinions. I concede that my speeches at the students' conferences represent political agitation. But it is reasonable political agitation which Sir Reginald Maxwell himself conceded a year ago by saying that such reasonable political agitation does not come under the Defence of India Act. Except where my speeches have been mis-reported, I have not said or done anything which contravenes the provisions of the Defence of India Act and which disturbed public order and safety. The whole statement amounts to saying that I am detained for holding certain opinions on U.S.S.R. Today those opinions are the common property of every statesman in Europe and Asia. There-

fore I do not see how I can be punished for holding certain opinions. I equally cannot see how they come under the Defence of India Act.

Again on 17th November 1941 Sir Reginald Maxwell announced in the central Assembly that the Government of India was not aware of any restrictions on anti-fascist activities in this country nor to the best of their belief had any person been imprisoned for taking part in such activities. I claim to be an anti-fascist. I have always been one since the rise of Fascism. Towards that activity, my contributions are by no means small ones. But alas I am in jail today for such activities.

Mr. A.L. Fletcher, District and Sessions judge of Lahore said the other day that the Defence of India Act and the rules framed there under are not meant to constitute an instrument of oppression. Several judges remarked to this effect. And justice Horwell also disposed off several cases where the Defence of India Act was wrongly applied. My case is one of such instances. I therefore claim that my detention by the Defence of India Act is unjustifiable.

III

I requested the Government several times to release me. On account of the fact that my family is in financial difficulties and as I am the only potential earning member of the family I even requested the Government to consider my release on the basis of furnishing security. My wife, my brother and relatives have offered to the government to produce securities for my release. But to no effect.

Today every honest man in Europe and Asia, nay the entire progressive mankind, must support the democratic front against Hitlerite Germany and its Vassals. I firmly believe in this. My plea for Anglo-Soviet collaboration is now a reality. And it is a mockery that I be saw detained while holding such opinions.

This is the eleventh month of my detention. Praying that the honourable judge will consider the case on its merits and recommend me to the government for immediate release.

Yours obediently

K.B.Krishna.

Editors' Note : Dr. K.B. Krishna's defence to the charges leveled against him by the British government for his arrest and detention

I

QUALIFICATIONS

K.B.Krishna obtained A.A., (ie. B.A.) M.A., and Ph.D, degrees at Harvard University U.S.A. in the division of History, Economics and Political Science. His special field is Political Science and the special subject is 'Comparative Mordern Political Science.' His doctoral thesis is on 'The Problem of Minorities in India' which is subsequently published in London by George Allen and Unwin Ltd., His thesis is within th division of History, Economics and Political Science. The Harvard Ph.D. is a research and teaching degree and he is qualified to teach History, Economics and Political Science and conduct researches in those fields. (see enclosed requirements for Ph.D. degree at Harvard).

While at Harvard he passed the courses with the highest distinctions. He obtained consistent A grades in his post graduate course. For this he obtained fellow-ships from the University for two years in succession during 1932-34. In addition to the study of the subject required for Ph.D. degree, he also studied at the various departments of Sociology and Anthropology. He passed with distinction some of the post-graduate courses at the Harvard Law School such as Jurisprudence (Roscoe Pound) Administrative Law (Felix Frankfurter) and Comparative Public Law (Late Joseph Redlich) which are recognised for the degree of Doctor of Judicial Science (see the copy of his academic record at Harvard, enclosed). He studied at all these departments with a view to intergrate his knowledge and study of the social sciences.

Before he went to Harvard, he also studied at the London School of Economics and Political Science for 3 years, his subjects of study being Economics and Political Science.

After finishing his work at the University he joined the Federal Governments' W.P.A. in U.S.A. as a teacher for nearly two years (1936-38). He taught mostly Economics and Political Science.

He has in his possession quite a number of manuscripts which indicate his researches into various fields of Indian History and European

Political thought. The manuscripts are : "India and the League of Nations" (a thesis written for Prof. M.O. Hudson) : "The National question in India" (a sequel to his present book) "Essays in Indian History", "Diderot", "17th century French Political Thought", and "A History of Materialist thought in India."

His book has been very favourably reviewed both in the British and the Indian Press and some of his articles have been published in the "Triveni". (See Press opinions enclosed.)

He has with him quite a number of testimonials from several of his professors at Harvard (See testimonial enclosed.)

II

PRESS OPINIONS ON HIS BOOK 'THE PROBLEM OF MINORITIES IN INDIA'

1. **ARGUS** (Melbourne Victoria)

".....it is refreshing to find a work which dispenses with emotional prejudices and faces the facts in a realistic and scientific manner...."

2. **LISTENER**, (London) **ARYAN PATH** (London)
and **"NEW INDIAN LITERATURE"** (India)

Mulk Raj Anand writes :

".....By a very accurate and painstaking analysis..... by a remarkable gift for quotation..... and with the sanity and poise of a scholar... he lifts the whole issue from the irresponsibility of the rostrum to the human and dignified calm of a scientific and objective discussion."

3. **TIME LITERARY SUPPLEMENT** (London) 13th Nov. 1939

".....More than half of the book is an account of the development of the communal problem from the time of Warren Hastings up to the last Government of India Act and this historical portion is most valuable in its detail and its arrangements."

"A mass of facts have been carefully collated, systematically arranged, fully perhaps too fully annotated and recounted in sufficient but not excessive details...."

4. **TRIVENI** (Madras)

".....It analyses with great clarity and with perfect historical truth the genesis, the growth and the present conditions of the problem..... It seems to us, indeed, to be the best, if not the first, objective and scientific study of a major Indian political problem by an Indian. It is well documented and reflects great credit on the painstaking industry and capacity of the author. There is evidence of close and careful research...."

5. **GREAT BRITAIN AND THE EAST** (London)

Professor L.F. Rushbrook Williams :

"In a powerful exercise of the Marxian dialectic Mr. Krishna maintains that the present disunity in India is essentially a social and economic, rather than a religious or cultural problem..."

6. **NEW ENGLISH WEEKLY** (London)

Ronald Duncan :

"No member of the house of Amateurs has right to vote on any Indian Bill unless he has at least one tenth of the knowledge and information which this book contains....."

7. **POLITICAL QUARTERLY** (London)

John Maynard :

"Able and earnest book.... Mr. Krishna has given us a valuable study of the communal question in India and has illustrated it by the history of Ceylon, Kenya and Fiji. He is a candid critic and does not suppress facts....."

8. **REYNOLDS ILLUSTRATED NEWS** (London)

"No book that I can recall has thrown more light on the Indian problem. Its history, sociology, economics and political insight make it fascinating....."

9. **DAILY WORKER** (London)

Mulk Raj Anand :

"Mr. Krishna's book on communal representation is the only thorough going analysis of the Hindu - Moslem question that has appeared up-to-date. It is a wonderful book."

10. **TRIBUNE** (London)

William Harrison :

"Dr. Krishna's book is the first well documented study of the Hindu-Moslem problem.....Dr. Krishna's style is simple and clear, the book being constructed as compact symmetrical pyramid of logical consistency..... It is a special merit of the book that the Communal problem is studied also in the context of Imperial politics."

11. **HINDU** (Madras)

A. Appadorai :

"It may at once be said that on its historical side which indeed forms the bulk of the book, it is well documented..... A book that is so good as far as it goes could well have gone further....."

12. **SHEFFIELD TELEGRAPH** (Sheffield)

"This is the most complete and the most important book on the Hindu-Moslem, Anglo-Indian problems that has yet been published, but, it is more than that. It is a competent and searching analysis of the whole system of Imperialism....."

13. **ABERDEEN PRESS AND JOURNAL** (Aberdeen)

"Dr. Krishna makes a thorough study of the Indian Communal problem...."

14. **CEYLON OBSERVER** (Colombo)

"It is altogether a most thoughtful book, containing a careful and in many respects unprejudiced analysis of a little understood problem. As such, deserves the attention of all students of the political movements in India and Ceylon."

It has also been reviewed in the Madras Mail and Civil and Military Gazette, Lahore, and other papers.

III

ACADEMIC RECORD

Harvard University

The Graduate School of Arts and Sciences

24, University Hall,
Cambridge,
Massachusetts,
March 7, 1939.

Transcript of the post-graduate record of
Mr. Katragadda Bala Krishna

Course	1930-31	Grade
History 11 (1 Course)		C
History 9 (1 Course)		B
History 12 (1 Course)		B minus
Government 20f (1 Course)		A
Jurisprudence (Law School)		B
International Law (Law School)		B
	1931-32	
Administrative Law (Law School)		A
Government 20n (1 Course)		A
Government 15 (1/2 Course)		A
History 39 (1 Course)		A
Government 20L (1 Course)		A
Government 32b2 (1/4 Course)		A
	1932 - 33	
Government 20b (1 Course)		A minus
Sociology 20c (Course)		A

Comparative Public Law (Law school)	80%
Government 20 I (1 Course)	A
1933 - 34	
Sociology 20 b (1 Course)	A minus
Government 20 I (Course)	A minus
Economics 20 (1 Course)	Incomplete
Anthropology 20 (1 Course)	Incomplete
1934 - 35	
Library privelege	

Mr. Krishna received the degree of Master of Arts in June 1936, and the degree of Doctor of Philosophy in February, 1938.

The established grades are A.B.C.D, and E.

A grade of A.B. credit, Satisfactory, or excused indicates that the course was passed with distinction. Only courses passed with distinction may be counted toward a higher degree.

Courses marked with an asterisk are elementary and therefore may not be counted toward a higher grade.

(Signed.) **Lawrence S. Mayo**

Assistant Dean.

(All courses marked 20 are reasearch and seminar) courses. See Harvard Syllabus for what these courses are.)

IV

TESTIMONIALS

Copy of a Letter Written to Krishna by Professor Hans Kohn

who was one of his Examiners before the book was published.

Harvard University, Faculty of Arts and Sciences. Department of Government.

Cambridge, mass

March 1, 1938

Dear Mr. Krishna,

I heard with greatest interest of the main argument of your thesis. I believe that your approach to the problem of Indian Federation is a new approach and a most interesting and promising one, I hope that you will be able to publish your thesis. I am certain that the publication will be of political as well of scholarly interest.

Sincerely yours,

Hans Kohn (Sd.)

author of "Nationalism"

"Imperialism" etc.,

Copy of a testimonial by Professor N.A. KENT,

Chairman, Friendly relations Comittee, Boston, U.S.A.

March 9, 1938.

Dear Sir,

Mr. K.B. Krishna has asked me to write to you concerning him. This I am glad to do, as I think he is a very able fellow. I have known him for some years and think it truly remarkable that with the financial struggle which he has had, he has been able to obtain such fine grades. I enclose a transcript of the same which I obtained from Harvard University for him yesterday. He has never been a student of mine, but I have come in con-

tact with him through my work in the Friendly Relations Committee, of which I am Chairman. I am sure that if you give him a chance to serve you, you will find him able, faithful and energetic.

Very sincerely yours,

(Sd.) N.A. Kent.

LAW SCHOOL OF HARVARD UNIVERSITY

CAMBRIDGE, Mass

June 20, 1932

Dear Mr. Krishna

I should like you to know with what very genuine interest I read your paper. Political Science so largely suffers from sterility precisely because politics and law are so often insulated from one another. Your paper proved anew that ideas are not the less ideas because related to man's strivings and in the service of his objectives.

With all good wishes,

Very sincerely yours,

(Sd.) Felix Frankfurter.

K.B. Krishna, Esq.,

(Felix Frankfurter was a professor of Law at the Law School, Harvard University and at present associate Justice of the Supreme Court, U.S.A)

Copy of a Testimonial Given by Professor P.A. Sorokin

DEPARTMENT OF SOCIOLOGY

Professor A.N. Holcombe

Chairman, Government Department

Harvard University

I understand that K.B. Krishna is applying for a fellowship in the Department of Government of this university. Since Mr. Krishna has attended pro-seminary in Sociology and has been registered in my 20 course.. I have had a considerable number of conferences with him and feel myself that I am in a position to judge of his scholarly ability. I have been impressed by his originality as well as by his erudition. In all probability his grade in sociology 20C will be A. I feel justified therefore in supporting his application for a fellowship. He seems to me to be well

deserving of financial aid. A fellowship or a Scholarship would permit him to continue his promising scientific studies.

Sincerely yours,
(Sd.) P.A. Sorokin
Chairman, Sociology Department.

Dr. A. Coomaraswamy, Fellow of Research in Indian Art etc., at the
Museum of Fine Arts, Boston, U.S.A.

This was written before the book was published.

"The work (The Problem of Minorities) is scholarly and well documented and seems to me well deserving of publication."

Copy of a testimonial given to me by Dr. D. Mitrany, when I applied for Leon Fellowship in London.

The Principal
University of London
London W.C.I.
England.

Sir,

Dr. K.B. Krishna tells me that he has applied for the Leon Fellowship in the University of London and I am glad to recommend him as a suitable candidate for the honour.

Dr. Krishna worked with me during 1931-33 when I was visiting at Harvard and I have kept in touch with him ever since. He has genuine ability and is a very industrious and conscientious student, and I am sure that he would put good work into anything he might undertake. The members of the Harvard Department who read his doctoral thesis assure me that it is an excellent piece of work.

Yours faithfully,
David Mitrany, Ph.D. D.Sc.

Professor, School of Economics and Politics, Institute for advanced Study, Princeton, New Jersey, U.S.A.

REQUIREMENT FOR Ph.D DEGREE IN POLITICAL SCIENCE AT HARVARD

(see Harvard University Syllabus)

- I. Reading knowledge of French and Germany. A pass with distinction in six fields is necessary.
- II. General Examination (Oral in four fields by four professors for 2 hrs).
 1. Political Theory and Institutions.
 2. International Law.
 3. International Relation and Government.
 4. Modern English History (from 16th century to the present day).
- III. 5. Jurisprudence.
- IV. A thesis embodying original research. My thesis is on "The problem of Minorities or Communal Representation in India" to be approved by a committee of three.
- V. 6. Special Examination (Oral for 2 hrs. by a committee of three on the thesis and on the special subject) : my special subject being "Comparative Modern Government with special reference to the Government of Gt. Britain, U.S.S.R. and India"

This degree is in the division of History, Economics and Political Science, the special field being Political Science and the special subject being "Comparative Modern Political Science."

IV

STATUS OF Ph. D. DEGREE of HARVARD

There is a popular misconception that American degrees are not of any value. This is not true especially of the big five Universities of U.S.A. like Harvard, Yale, Columbia, Chicago and Princeton. Professor H.J. Laski's recent article on the American Universities clearly indicates the position of Harvard in relation to Oxford and London. Harvard combines the best methods of teaching prevalent at Oxford and London. The semi-nary method of teaching is a distinctive feature of Harvard. The Ph.D. degree is the highest degree obtainable at Harvard in Arts and Sciences.

13

List of Dr. K.B.Krishna's writings

handed over by Kambhampati Satyanarayana (Senior)
to AP State Archives, Hyderabad on loan basis

- ❖ Bacon (Notes)
- ❖ Pakistan (Notes)
- ❖ Studies in the History of Philosophy (Notes)
- ❖ Language and Philosophy (Notes)
- ❖ Economics and Literature. (Notes)
- ❖ Automobile Industry (Notes)
- ❖ Classes and Class struggle. (Notes)
- ❖ The Paris Commune.
- ❖ French Revolution.
- ❖ The Communist Manifesto.
- ❖ Socialism : Utopian and Scientific.
- ❖ The Three Russian Revolutions.
- ❖ The History of the Working class.
- ❖ The Three Internationals.
- ❖ Articles : Bernard paires : The Commintern and Stalin; Marxism and unity.
- ❖ The Revolutionary upsurge in India.
- ❖ Miscellaneous Scraps
- ❖ Federalism
- ❖ Origin and Growth of Modern Democratic Ideas in the 17th Century England
 - ❖ Diderot
 - ❖ India and League of Nations.
 - Chapter I
 - Chapter II
 - Chapter III
 - Chapter IV
 - Chapter VI
 - Appendix 1
 - Appendix 2

- ❖ Regulation of International Labour Standards
Chapter 1,2,3,4,5
- ❖ Federation of a North America
- ❖ Political Philosophy of Dravidian Literature
- ❖ Indian states
- ❖ The National Question in India
Part IV, V and VI
- ❖ Origin and History of the Theory of Redistribution of Provinces in India
- ❖ Studies in Imperialism
- ❖ Dangers of Indian Nationalism.
- ❖ Communist Activities in India.
- ❖ Indian States in a Federal Structure
- ❖ On Dictatorship (Notes)
- ❖ The Law of Uneven Development
- ❖ Material Aspects of Prabhoda Chandrodaya.
- ❖ Indian Materialism
- ❖ Studies in the Hindu Materialism
- ❖ Vemana
- ❖ Political and Social Thought of the Buddhist Writers
- ❖ Theories of Kingship in Ancient India.
- ❖ Studies in Hindu Materialism.
- ❖ Second World War and Industrialisation in India. Part I & II
- ❖ The Problem of Minorities (Printed)

Dr. K.B. Krishna (1906-1948) was born in Intur, near Nidubrolu of Guntur District, Andhra Pradesh. He was educated at London School of Economics and Political Science and at Harvard University, U.S.A. He was awarded Ph.D. for his thesis on *'The Problem of Minorities or Communal Representation in India'* in 1937. A prominent Marxist scholar and one of the pioneers who applied Marx's method as a tool of analysis to study the distinct and contradictory trends in Indian society. It is astounding to note the breadth of his knowledge and the range of subjects that he had dealt with includes Indian History, Philosophy, Economics, Politics and studies on Imperialism, Revolutions and National liberation movements.

Dr. Krishna *"a brilliant scholar, committed to social advancement, a valiant fighter against imperialism and a steadfast champion of the working class"* died in 1948 after languishing in the then British jails.